Mapo

97

Opus nunc denuò ab ipso Auctore recognitum, multisquè locis castigatum, & quamplurimis nouis Tabulis atquè Commentarijs auctum.

DANIEL ROGERSIVS

AD THEATRVM ORBIS

ABRAHAMI ORTELII, [illegible]

ab Auctore recognitum.

VERA [illegible] sententia vata,

Et vero [illegible] fides.

[illegible] sub annos,

[illegible] cingit Oceanus:

[illegible] tellus, & [illegible] orbes

[illegible] Memoria:

Nec quae [illegible] Thyle.

[illegible]

[illegible] Assyrii

[illegible]

[illegible] suas vrbes, & [illegible] deos.

[illegible] sunt [illegible]

[illegible] orbi [illegible]

[illegible] fide manent

[illegible] Sinas [illegible] vates

[illegible]

[illegible] Ortelius [illegible]

[illegible] comes,

[illegible] tabellis.

[illegible] orbis opus.

[illegible] orbis

[illegible]

NOMENCLATOR PTOLEMAICVS;

OMNIA LOCORVM VOCABVLA QVÆ IN TOTA PTOLEMÆI Geographia occurrunt, continens: ad fidem Græci codicis purgatus; & in ordinem non minus vtilem quàm elegantem digeſtus.

ANTVERPIÆ,
Abrahamo Ortelio Coſmographo Regio,
excudebat Chriſtophorus Plantinus,
M. D. LXXIX.

ABRAHAMVS ORTELIVS
CANDIDO LECTORI.

SOLEBAM huic nostro Theatro Synonymiam quandam geographicam subnectere; quam cùm tandem non solùm recognitam, sed aliquot millibus vocabulorum adeò auctam, vt in iusti voluminis excreuerit formam, reddiderim; eam Christophoro Plantino, nostro non solum, sed vniuersæ R. P. litterariæ amico, seorsum excudendam concessi: è cuius officina quia minori iam ære quiuis sibi comparare potest, eam dehinc nostro operi amplius assuere, minimè operæpretium duxi. Ne tamen geographiæ studiosorum expectationem fallam, aut aliquo modo deesse, quibus potiùs prodesse pro virili contendo, videar; eius loco hunc ex Ptolemæo Nomenclatorem concinnaui. qui vti præcedentes tabulæ recentem regionum picturam exhibent, ita hic Nomenclator veterum locorum enumerationem haud infrugiferam continet. Asterisci vocabulis nonnullis adpicti, significant eam vocem in Græcis codicibus non extare. quia tamen in Latinis erant, hîc quoque esse volui. Vale.

Daniel Speckel, *Alsatiæ superioris & inferioris Iconem edidit Argentinæ, 1576.*

Dauid Seltzlin, *Topographiam Sueuiæ Ligæ, siue Circuli; Vlmæ, 1562. Idem Franconiæ circulum descripsit, 1577.*

Diegus Gutierus, *Americam; Antverpiæ apud Hieronymum Cock.*

Dominicus Machaneus, *Benaci lacus Corographiam; à Leandro Alberto citatam legimus.*

Egnatius Danti, *Perusinum agrum; Romæ, 1580.*

Erhardus Reych Tyrolensis, *Palatinatus Bauariæ tractum; Nurenbergæ, 1540.*

Ferdinand. à Lannoy, *Burgūdiæ Comitatus Tab. quam in hoc nostro Theatro nūc demū exhibemus.*

Ferdinandus Aluares Zeccus, *Lusitaniam; Romæ, apud Michaelem Tramezzinum, 1560.*

Florianus, *Tabulam Sarmatiæ; Regni Poloniæ, & Hungariæ, vtriusque Valachiæ; necnon Turciæ, Tartariæ, Moscouiæ, & Lithuaniæ partem comprehendentem, Cracouiæ, 1528.*

Franciscus Hogenbergus, *Galliæ Belgicæ tabulam delineauit; & excudit Coloniæ Agrippinæ.*

Franciscus Monachi Mechlinienf. *Regiones Septētrionales; Antverpiæ, apud Syluestrū à Parisiis.*

Gabriel Simeoneus, *Alimaniæ Tabulam; in libello inscripto Dialogus Pius & Speculatiuus, Lugduni, apud Gulielmum Rouilium, 1560.*

Gemma Frisius, *Vniuersi orbis Tabulam, Antverpiæ.*

Georgius Collimitius, *Hungariæ Tabulam Lazari (quam Cuspinianus edidit) recognouit.*

Georgius Gardnerus, *VVirtebergensem ducatum, Antverpiæ, 1575.*

Gerardus Mercator Rupelmundanus, *Palæstinæ, siue Terræ sanctæ: item Flandriæ, Louanij. Postea Europæ; Deinde Orbis vniuersi ad vsum nauigantium accōmodati Tabulam; Duisburgi edidit. Excudit quoque Britānicarum Insularum Tabulam, ab alio quopiam descriptam. Idem Tabulas Ptolemaicas ad mentem Auctoris castigauit, & edidit Duisburgi, anno 1578. Plura ab eodem Geographiæ studiosis non minus vtilia quàm iucunda indies expectantur.*

Godefridus Mascopius Embricensis, *Diœcesis Monasteriensis & Osnaburgensis Typum; Embricæ edidit per Remigium Hogenbergum, 1568.*

Gregorius Amaseus, *Fori Iulij Tabulam descripsit; quam ab auctore se habuisse, inquit Leander in sua Italia.*

Gulielmus Postellus, *Galliæ typum; Parisiis, 1572. Ab eodem vniuersalem Orbis terrarum descriptionem habemus ibidem excusam.*

Henricus Zellius, *Europam; Nurenbergæ. Item Prussiam, ibidem.*

Hieronymus Chauez, *Americam descripsit, quæ nondum in lucem prodijt. Idem Conuentum Hispalensem, quem iam in hoc Theatro in lucem damus.*

Hieronymus Bellarmatus, *Thusciam; Romæ.*

Humfredus Lhuyd Denbygiensis, *Angliæ regni Tabulam; Item Cambriæ Corographiam, hoc nostro Theatro hoc anno 1569. publicatas*

Iacobus Dauentria, *Brabantiæ, Hollandiæ, Gelriæ, Frisiæ, Zelandiæ Tabulas descripsit & edidit, Mechliniæ.*

Iacobus Castaldus Pedemontanus, *Orbis vniuersalis typum, magna forma; eandem minori forma; Item Asiæ; Africæ; Hispaniæ; Italiæ; Siciliæ; Corsicæ; Hungariæ; & Pedemontanæ Tabulas; Venetiis, & Romæ.*

Iacobus Homen Lusitanus, *Europam Nauigatoriam descripsit. quæ edita fuit Venetiis 1569.*

Iacobus Surhonius Montanus, *Hannoniam, & Lutzenburgum prouincias descripsit, eásque nunc nostro Theatro publicamus.*

Iacobus Zieglerus, *Palæstinæ; Scondiæ; Ægypti; & Arabiæ; libri forma, & in iis Commentaria: Argentorati, apud Petrum Opilionem, 1532.*

Ioannes Auentinus, *Bauariæ tabulam; Landshuti. anno 1533.*

Ioannes Baptista Guicciardinus, *Vniuersi terrarū Orbis imaginem, maxima forma; quam Aquila comprehendit, Antverpiæ, 1549.*

Ioannes Bucius Ænicola, *Europam; sub forma puellæ, Parisiis apud Christianum VVechelum.*

Ioannes Calameus, *Biturigum regionem; Lugduni apud Gryphium.*

Ioannes Crigingerus, *Bohemiæ, Misniæ, Turingiæ, & collateralium regionū tabulam; Pragæ, 1568.*

Ioan-

Ioannes Cuſpinianus, *Hungariam; quam Petrus Apianus edidit; vti auctor eſt VVolfg. Lazius in ſua Hungariæ tabula.*

Ioannes Dominicus Methoneus, *Europam; Venetiis, apud Matthæum Paganum.*

Ioannes Dryander, *Haßiam Cattorum regionem: eam modò hoc noſtro Theatro edimus.*

Ioannes Florianus Antverpianus, *Friſiæ Orientalis regionem delineauit. quæ in hoc Theatro nunc recens apparet.*

Ioannes Georgius Septala Mediol. *Ducatum Mediolanenſem, & regiones vicinas, Antverpiæ apud Hieronymum Cock.*

Ioannes à Horn, *Germaniæ inferioris tabulam; Antverpiæ.*

Ioannes Honterus, *Tabulas Geographicas edidit libelli forma; ſub titulo, Rudimentorum Coſmographicorum, Tiguri apud Chriſtoph. Froſchouerum.*

Ioannes Ioliuetus, *Galliam; Pariſiis, apud Oliuerium Truchetum, 1560.*

Ioannes Melinger Halenſ. *Turingiæ tabulam; VVimariæ.*

Ioannes Portantius, *Liuoniæ typum in hoc Theatro habet.*

Ioannes Scillius Antverpianus, *deſcripſit Lotharingiam. Idem Lutzenburgenſis ducatus partem, quam Terram communem vulgò appellant: ſed hactenus non edita.*

Ioannes Stumpfius, *Heluetiæ tabulas; in hiſtoria Heluetica volumine Tiguri excuſo apud Chriſtophorum Froſchouerum.*

Ioannes Sambucus Pannonius, *Tranſſyluaniam; Viennæ Auſtriæ, 1566. Item Hungariam, ibidem, 1570. Forum Iulij, & Illyricum, hoc noſtro Theatro edita.*

Ioannes Surhonius, *Veromanduorum regionem; Antverpiæ apud Chriſtophorum Plantinum, 1558. Item Picardiæ, Arteſiæ, atque Namurci in hoc Theatro.*

Iuſtus Moers, *VValdechenſem comitatũ, Haßiæ prouinciæ partẽ deſcripſit. Marpurgi excuſa eſt, 1575.*

Laurentius Friſius, *Chartam vniuerſalem Marinam (vt vocant) alicubi in Germania.*

Laurentius Michaelis ab Hogenkirchen, *Friſiam Orientalem in tabulam deduxit. edita eſt Antverpiæ 1579.*

Lazarus Secretarius Cardinalis Strigon. *Hungariæ typum primus deſcripſit; qui editus eſt Ingolſtadij per Apianum, anno 1528.*

Leander Albertus, *Corſicam, Siciliam, Sardiniam; in libro cui titulus eſt, de Inſulis Italicis, Venetiis impreſſo, 1568.*

Leonardus Thurneiſſer, *Brandeburgenſem Marcham. quæ nondum prodijt.*

Læuinus Algoet, *Regionum Septentrionalium typum, apud Girardum Iudæum Antverpiæ.*

Licinius Guyetus Andeg. *Andegauenſium regionem publicauit, Pariſiis, anno 1573.*

Ludouicus Georgius, *Chinam regionem deſcripſit; quæ nondum in lucem prodit.*

Marcus Ambroſius Niſſenſis, *Liuoniam, vicinaſq; regiones; Antverpiæ, ſed nondum edita.*

Marcus Iordanus, *Daniæ regni typum; Hafniæ, apud Ioannem Vinitorem, 1552. Idem Holſatiæ, Sleſvvig, &c. Hamburgi, apud Ioachimum Leoninum, 1559. Et typum Corographicum Itinerum D. Pauli, necnon Abrahami Patriarchæ, &c. VVittenbergæ, apud Ioannem Cratonem, 1562.*

Marcus Secſnagel Saliſburg. *Ditionem Saliſburgenſem; Saliſburgi.*

Martinus de Brion, *Palæſtinam; Pariſiis, apud Hieronymum Gormontium.*

Martinus Carol. Creſfeldt. *Iſalæ Rheni fluminis oſtij delineatiuncula proſtat.*

Martinus Helvvig Neiſſenſis, *Sileſiæ tabulam; quæ Niſſæ excuſa eſt, 1561.*

Martinus Ilacomilus Friburgenſis, *Europam; eam alicubi in Germania impreſſam habemus.*

Martinus VValdſeemuller, *Vniuerſalem nauigatoriam (quam Marinam vulgò appellant) in Germania editam. Puto hunc eundem eſſe cum Ilacomilo prædicto.*

Mathias Cinthius, *Hungariam; Nurenbergæ, 1567.*

Nicolaus à Cuſa: *Huius Chartam Germaniæ citat Althamerus.*

Nicolaus Genus: *Huius Tabula Regionum Septentrionalium habetur in Geographia Ptolemai, à Girolamo Ruſcelli in Italicam verſa; excuſa Venetiis, apud Vincentium Valgriſium.*

Nicolaus Germanus: *Huius Galliæ Chartam citat Robertus Cœnalis. Puto hunc eundem eſſe cum Nicolao à Cuſa.*

Nicolaus

Nicolaus Nicolaius Delphinas, *Europam marinam; Antverpiæ apud Joannem Stelsium. Idem Galliæ Tabulam promittit.*

Nicolaus Reger, *edidit Ptolemæi tabulas gemino schemate, veteri scilicet ac recentiori. ut testatur Rob. Cœnalis in suo Galliæ opere.*

Nicolaus Sophianus, *Græciæ Tabulam; Romæ.*

Orontius Fineus Delphinas, *Galliæ descriptionem; & Orbis terrarum typum, sub forma cordis humani. Idem Tabulam Regionum, quarum in sacris Bibliis fit mentio. Omnia Parisiis apud Gormontium*

Olaus Magnus Gothus, *Regionum Septentrionalium Tabulam; Venetiis.*

Paulus Fabricius Medicus, *Morauiam; Viennæ Austriæ, 1570. Idem Austriam promittit.*

Paulus Iouius, *Larij lacus tabulam, cum libello; Venetiis.*

Petrus Apianus, *Europā, Peregrinationē D. Pauli, & Typū vniuersalē, omnia Ingolstadij.*

Petrus ab Aggere, *Orbis terrarum Typum, Aquila comprehensum; Mechliniæ.*

Petrus Boekel, *Thietmarsorum Regiunculam; Antverpiæ apud Joannem Liefrinck, 1559.*

Petrus Coppus, *Istriam; Venetiis.*

Petrus Laicstain, *Judæam perlustrans eius loca descripsit, quam descriptionem Christianus Schrot in Tabulam redegit. Extat Antverpiæ apud Hieronymum Cock, 1570.*

Petrus de Medina, *Hispaniæ Tabulam, Hispali per Ioannem Gutierum, 1560.*

Petrus Rogierus, *Pictonum regionem, vicinorumq́; limitum, vt Rupellarum, Santonum, &c. Parisiis, apud Franciscum Desprez.*

Philippus Apianus, *Bauariæ Tabulam, Ingolstadij, 1568.*

Pyrrhus Ligorius Neapolitanus, *Regni Neapolitani; item Græciæ Tabulam; Romæ, per Michaelem Tramezinum.*

Sebastianus Cabotus Venetus, *Uniuersalem Tabulam; quam impressam æneis formis vidimus, sed sine nomine loci, & impressoris.*

Sebastianus Munsterus, *Germaniæ Typum, Basileæ; quem Tilemannus Stella emendauit & locupletauit. VVittenbergæ, apud Petrum Zeitz, 1567.*

Sebastianus à Rotenhan, *Franconiam Orientalem; Ingolstadij, anno 1543.*

Sibrandus Leonis Leouardiensis, *Tabulam Frisiæ Occidentalis, quam modò in hoc nostro Theatro publicamus.*

Sigismundus ab Herberstein, *Moscouiæ Tabulam, in eius Commentariis Basileæ excusis, apud Oporinum.*

Sta. Por. *depinxit Ducatum Osvviecz imen. & Zatoriensem, Venetiis, 1563.*

Stephanus Ghebellinus, *Comitatum Venayscin descripsit, Galliæ Narbonensis partem: in Gallia excusus est.*

Steph. Tabourotius, *Burgundiæ ducatum, Galliæ regionē depinxit, sed nondū in lucē prodijt.*

Stephanus Keltenhofer, *Campaniæ Tabulam; suppresso tamen suo nomine; Antverpiæ.*

Thomas Geminus, *Hispaniæ Tabulam; Londini.*

Thomas Scepsius, *Ditionis & agri Bernatium delineationem valde accuratam in publicum dedit, anno 1578, Argentorati per Bernardinum Jobinum.*

Tilemannus Stella Sigenensis, *Palæstinæ tabulas duas descripsit; quarū vnam inscripsit, Itinerarium Israelitarum ex Ægypto; alteram, Chorographia regni Iudææ & Israelis; Wittenbergæ. Idem Comitatum Mansueldiensem; Coloniæ apud Franc. Hogenbergum.*

Vincentius Corsulensis, *Hispaniam, Venetiis, apud Mattheum Paganum.*

VVenceslaus Godreccius, *Poloniæ Tabulam; Basileæ apud Oporinum.*

VVolfgangus Lazius, *Hungariæ Chorographiam; Viennæ. Item Austriæ; Nurenbergæ. Idem Comitatum Tyrolensem; Styriam; Istriam; & Carinthiam edidit.*

VVolfgangus Regrvvill, *Buchauiæ regionis, siue Fuldensis diœcesis Chorographiam delineauit & edidit, Fuldæ, anno 1574.*

VVolfgangus VVissenburgius Basiliens. *Palæstinam; Argentinæ, apud Ribelium.*

INDEX TABVLARVM HVIVS OPERIS, SIVE INSCRIPTIONVM EARVNDEM.

ILLY-

QVONIAM VERO PLVRES REGIONES AVT INSVLÆ IN HIS TABVLIS DESCRIPTÆ SVNT, QVAM IN EARVNDEM TITVLIS CONTINENTVR, VISVM NOBIS FVIT OPERÆPRETIVM, EAS HOC ALTERO INDICE ETIAM STVDIOSIS INDICARE.

ORNATISSIMO VIRO D. ABRAHAMO ORTELIO, AMICO CVM PRIMIS CARO.

OPvs tuum, ornatissime Orteli, perspexi; laudo diligentiam & ornatum, quo auctorum labores decorasti; laudo fidem qua singulis quod suum est integrum reliquisti; plurimum enim refert cuiusque proprios partus dignoscere, quo veritas Geographica collatione erui possit, quam, qui passim tabulas fingunt multi Geographiæ planè ignari, miris modis corrumpunt; dum sine ordine, sine proportione, sine discretione tam falsas & deprauatas quàm genuinas & veras descriptiones in vnum corpus congerunt, vti in multis videre est tabulis quæ ex talibus nobis prodeunt, in quibus posteriores nonnunquam etiam ab eodem auctore factæ, corruptiores sunt prioribus; quod filum si sequerentur omnes, necesse tandem esset vniuersam Geographiam inextricabilibus erroribus inuolui & obscurari. Quamobrem non exiguam laudem meritus es, qui optimas quasque regionum descriptiones selegisti, atq. in vnum veluti enchiridium redegisti, idque sine alicuius diminutione, vt integra & perfecta cuiusque opera paruo ære comparare, exiguo loco reponere, atque adeò quocumque lubeat circumferre liceat. Velim per otium quæ recentius prodeunt adderes, vti sunt particulares illæ Lazij, quibus Ditiones Regi Hungariæ hæreditariæ describuntur, Has Tabulas hac editione in hoc opere inseruimus. *quæ à Ioanne Maiore Bibliopola Viennense circumferuntur, & quædam aliæ. Hoc enim omnino mihi persuasum habeo, opus hoc tuum semper vendibile permansurum, qualescumque tandem regionum descriptiones à quoquam recudantur; propterea quòd docta antiquitas, etiamsi non vndiquaque sit absoluta, semper in pretio est. Ceterùm, quòd me, mi Orteli, ceteris neotericis præfers in hoc mundi Theatro, id pro abundantia amoris tui erga me dictum accipio; non enim ego mihi talem præeminentiam vnquam arrogare ausim, cùm multi sint, qui tametsi paucas, eruditiores tamen quàm ego descriptiones fecerint; qui si tuæ sententiæ reclament, quid facies? tuum erit ipsam defendere, qui tulisti, non meum, qui in propria causa iudex esse non possum: quòd si defendas, & vincas, tua erit hæc gloria, non mea: nam qui culmen artis ostendere & demonstrare potest, ipsum teneat necesse est. Hæc ita tecum amanter dissertare, aut potius garrire, nunc mihi donabis mi Orteli, tuæ beneuolentiæ erga me seriò summas ago gratias, & si qua in re tibi gratum facere & reciprocam beneuolentiam testari potero, paratissimum promptissimumque me inuenies. Bene vale. Duysburgi 22. Nouembris 1570.*

Tuus integerrimè

Gerardus Mercator.

IO. VIVIANVS VALENTIANVS ABRAHAMO ORTELIO SVO.

QVALIS *docta tuum celebrat Pisistrate nomen*
Græcia, seruato carmine Mæonidæ:
Sic ventura mei, præsens si inuiderit ætas,
Ortelij studiis fama fauebit anus.
Quòd partes laceras miserans dispergier orbis,
Tam bene collectum continuauit opus;
Et facit vt melius pulchro spectata theatro
Terra suo pateat consociata mari.

D. ABRAHAMO ORTELIO:

ERGÓNE *Sol toti mundo non sufficit vnus?*
Sed geminos Soles auctior Orbis auet?
Sunt gemini Soles: lippus, qui non videt: horum
Primus, Apollo vetus: tuq; Abrahame nouus.
Qui, quodcumque parat Phœbus mortalibus ægris,
Sidera signiferi per duodena means,
Descriptis terræ præstas Regionibus omnis,
Et mundo, & priscis munus id historiis.
Cuncta videt Phœbus: tu lampade mentis oberrans
Conspicuis spectas omnia luminibus.
Ille dat & vitam natis, lucémque benignus,
Et motu & radiis inferiora regens;
Tu rebus donas animam, scriptísque disertis,
Et lucem obscuris reddis abundè locis,
Ille Solum, Cælúmque vagus metitur & Æquor:
Metiris Cælum, cúmque Mari, ipse Solum.
Quis sine Sole queat vitam traducere? priscas
Quis sine Cosmographo nosceret historias?
Nil igitur differs (Abrahame) à Sole corusco:
Téque nouum Solem clarior Orbis amat.
Quid miror? fore te Solem iam fata canebant,
Orthelij nomen cùm pater imposuit.

Ex regia VVindelesora, xiij.
Kalend. Nouemb.

Tuus Daniel Rogersius.

GERARTVS FALKENBVRGIVS NOVIOMAGVS.

ᴬΕἰπὲ τί σημαίνει Ὀρθήλιος; ᴮἥλιος ὀρθός.
ᴬΠῶς; ᴮὅτι γαιογράφων ἥλιος ἄλλος ἔφυ.
Κόσμον ὅλον γὰρ ἄεισα μιῇ διεγράψατο βίβλῳ·
Τονδέ τις αὖ καλέοι καὶ νεοκοσμογόνον.

EPIGRAMMA
DANIELIS ROGERSII ALBIMONTANI IN THEATRVM ORBIS terrarum ab ABRAHAMO ORTELIO elaboratum.

PRISCA fides sileat sæcli monumenta prioris,
Plaudat, & inuentis fama sit æqua nouis.
Nec modò Pyramidum iactet fastigia Nilus,
Nec Pharias vltrà Memphis adoret opes.
Roma triumphales taceat, quos extulit Arcus,
Marmore nec vario structa Trophæa canat.
Nec miram in speciem Pœnis digesta columnis
Porticus intonso concelebranda Deo est.
Quis nunc decantet Circos, calóque Colossos
Æquatos, Pariis cæsáque signa iugis?
Singula sic æui quæ attriuit cana vetustas,
Vt maneat præter nomen inane nihil.
Est vbi Pompeij gradibus sublime Theatrum?
Dignáque sidereis Amphitheatra tholis?
Cuncta nouo Ortelij cedant ea prisca Theatro:
Quod structum ingenio est, fine carebit opus.

IN IDEM IOAN. VIVIANVS VALENTIANVS.

DIVERSOS mores solita est spectare Vetustas
In scenis Enni, Cæciliję senis.
Altius hæc repetens Ortelius, vtq; theatro
Cuncta simul posset picta referre suo:
Aequoris ac terræ tractus induxit, & omnes
Quàm varia cœli sub regione plagas.
Hinc quibus ad gelidum locus est decliuior axem,
Corda stupent, pigro semisepulta situ.
Effrenes animos alij, sub Sole calentes
Aßiduo, nimia mobilitate gerunt.
At bona temperies generosos pectoris haustus
Sufficit. hic roseo gratior aura die;
Hic placidæ mentes; iusti reuerentia; summi
Numinis, & sacræ relligionis amor;
Pérque artes varias hominum sollertia surgit,
Prodens diuinæ semina larga animæ.
Cùm iuuat hæc magnus qua circumfunditur orbis
Ante oculos statuet parua tabella tibi:
Sin propius spectare iuuat, distincta reponet
Hic eadem in partes singula quæque suas.

VITAE SCOPVS
A Ω
Spectandum dedit Ortelius mortalib. orbem,
Orbi spectandum Galleus Ortelium. Papius

G R Æ C I A
V E T V S.

QVÆ Latinis Græcia est, Græcis Hellas nominatur; sed huius termini exteriores non ab omnibus iidem describuntur. prima & vera ea est quam Atticam vocant Ptolemæus, Plinius & Mela, in qua Athenæ libera vrbs, vt Plinius eam vocat, nec indiga vllius præconij amplius: tanta claritas superfluit. Constat tamen non tantùm à vulgo scriptorum, sed ab ipso quoque Strabone Geographorum principe plures regiones sub Helladis vel Græciæ vocabulo comprehendi, vti sunt Macedonia, Epirus, Peloponnesus, & ceteræ prouinciæ sub his nominibus contentæ: adeò vt vniuersa Græcia tribus alluatur pelagis, Ionio nempe, Ægæo & Libyco. versus continentem eos montes habet, qui Macedoniam à Thracia, Mysia superiore, & Dalmatia dirimunt. Ex hac terrarum parte, omnis, vt idem Plinius ait, litterarum claritas effulsit. Macedonia maximam huius Græciæ partem occupat, hæc terrarum imperio potita quondam, Asiam, Armeniam, Iberiam, Albaniam, Cappadociam, Syriam, Ægyptum, Taurum, Caucasum transgressa: hæc in Bactris, Medis, Persis dominata, toto Oriente possesso: hæc etiam Indiæ victrix, per vestigia Liberi patris atque Herculis vagata: hæc eadem est Macedonia, cuius vno die Paulus Æmilius Imperator LXXII. vrbes direptas vendidit. Postea est Peloponnesus peninsula, haud vlli terræ nobilitate postferenda, platani folio similis, in quo bimaris Corinthus, arx & porta totius Græciæ: & Lacedæmon quæ Sparta, republica à Lycurgo instituta, & rebus pace belloque gestis veneranda. Sed & Græciæ nomen latius fuisse, atque maximè parte extendisse, ex classicorum auctorum monumentis apparet. nonne pars enim Italiæ ab iis Magna Græcia dicta fuit? Asiæ etiam pars quæ Macedoniæ obuersa est, ob deductas in eam non paucas colonias, huius nominis quoque insignita inuenitur; Lucianus enim in opusculo De amoribus scribit Chelidonias insulas esse veteris Græciæ terminos. Mare item Ægæum quod Macedoniam & hanc Asiam interluit, Mare Græcum à Thucydide, Plutarcho, & Polyæno vocatur, & [illegible] à Plinio. Græciam antiquam inter ceteros diligentissime descripsere Strabo & Pausanias.

O3

Ἑλλας.
GRAECIA, SOPHIANI.
Abrahamo Ortelio descriptore.
Cum Priuilegio
IONIVM MARE
ADRIATICVM MARE
DACIAE
PARS.
MYSIA SVPERIOR.
MYSIA INFERIOR
THRA
MACEDONIA
PELOPONNESVS.
ACHAIA
DARDANIA
EDONIS.
STRYMONICVS SINVS
SINGITICVS SINVS
THERMAICVS SINVS
CORINTHIACVS SINVS
MESSENIACVS SINVS
LACONICVS SINVS
ARGOLICVS SINVS
Danubius flu.
Strophades
Cythera
OCCIDENS.
MERI

PONTUS EUXINUS.
Mesembria
Toza
Anchialis
Apollonia
Deueltum
Perotícum
Opisina
Orcelis
Vala
Carpudemum
Bergula
Plotinopolis
Drusipara
Adrianopolis
Bisantha
Heraclea
Perinthus
PROPONTIS.
BOSPORUS
Bithinias
Thinias
Chalcedon
CHALCEDONII.
Prusa
Nicæa
BITHINIA.
TIMONITIS REG.
Heraclea
MARIAN
PONTUS ET
DENI.
Amastris
Psyllium
Claudiopolis
Flauiopolis
Latania
CAUCONES.
Juliopolis
Sagarius flu.
Dadastana
BOGDOMANTIS REG.
ZYGIANAE
Carambis prom.
Cimolis
Armene
PAPH.
Plegra
GALATIAE
LAGO.
NIA.
Dacasta
Tobata
Conica
Pompeiopolis
Germa
TECTO
PARS.
RS.
Olenus
TOLIS.
Tolasta
SAGAE
TOBOGI.
Proconesus
Cyzicus
MYSIA
MINOR
Olympus M.
Apollonia lacus
MYSIA
MAIOR.
OLYMPENI.
ASIA
Dadalis
Dorylæum
Synaus
Ancyra
Midanum
Amorium
Nacolia
Abrostola
MOCCADELII.
CYDISSES.
Coryaeum
Conna
Docimeum
Gammaua
Synada
Juliopolis
Meliteara
MOXIANI.
Pelte
Metropolis
PHRYGIA
MAIOR
GIPETINI.
Drusum
Eumenia
Tiberiopolis
Sultorium
Lacus
PHRYLACESII.
HIERAPOLITAE.
Apollonia
CHERRONESUS.
Sestus
Cardia
Samothrace
Imbrus
Tenedus
TROAS.
Assum
AEGAEUM
PELAGUS
LESBOS
ADRAMYTTENUS SIN.
Pergamus
LYDIA
PROPRIA
Thyatira
Sardis
Magnesia
Philadelphia
Tripolis
Laodicea
Colossæ
AEOLIS
IONIA
CHIOS.
Psyra
Teos
Clazomenæ
Smyrna
Ephesus
Miletus
Samos
ICARIUM PELAGUS
Icaria
Patmos
MYRTOUM
CARIA.
Halicarnassus
Cnidus
DORIS.
Ceramus
RHODUS
CARPATHI
CARPATHOS
Casus
LYCIA.
Xanthus
Patara
Telmissus
LYCIUM MARE.
Megista
PAMPHILIA
PAMPHYLIUM MARE
Attalia
Perga
Aspendus
Side
PISIDIA.
Termessus
Milyas
Cibyra
LICAONES.
Antiochia
Apamia
EUBOEA.
ATTICA
ATHENAE
Chalcis
Marathon
Sunium pro.
Cythnus
Seriphus
Siphnus
Melos
Thera
Naxos
Paros
Delos
Andros
Tenos
CYCLADES.
AMORGOS
MARE.
Nisyrus
Astypalæa
CRETICUM MARE
CRETA
Samonium prom.
Leben
Scopelus
Scyros
Alonesus
ORIENS
Stadia
Mil. Germ.
Mil. Gall.
Mil. Ital.
100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000
10 20
10 20 30 40 50 60
10 20 30 40 50 60 70
10 20 30 40 50 60 70 80 90 100 110 120 130 140 150 160 170 180 190 200 210 220 230 240
45
44
43
42
41
40
39
38
37
36
35
34

ROMANVM IMPERIVM.

AMMIANI MARCELL. LIB. XIIII.

TEMPORE quo primis auspiciis in mundanum fulgorem surgeret victura dum erunt homines Roma, vt augeretur sublimibus incrementis foedere pacis aeternae, Virtus conuenit atque Fortuna, plerumque dissidentes: quarum si altera defuisset, ad perfectam non venerat summitatem. Eius populus ab incunabulis primis adusque pueritiae tempus extremum, quod annis circumcluditur ferè trecentis, circummurana pertulit bella: deinde aetatem ingressus adultam, post multiplices bellorum aerumnas, Alpes transcendit & Fretum: in iuuenem erectus & virum, ex omni plaga, quam Orbis ambit immensus, reportauit laureas triumphales. Iamque vergens in senium, & nomine solo aliquoties vincens, ad tranquilliora vitae discessit. Ideo vrbs venerabilis post superbas efferatarum gentium ceruices oppressas, latasque leges, fundamenta libertatis & retinacula sempiterna: velut frugi parens, & prudens & diues, Caesaribus tanquam liberis suis regenda patrimonii iura permisit. & olim licet otiosae sint tribus, pacataeque centuriae, & nulla suffragiorum certamina, sed Pompiliani redierit securitas temporis: per omnes tamen quotquot sunt partes terrarum, vt domina suscipitur & regina: & vbique patrum reuerenda cum auctoritate canities, populique Romani nomen circumspectum & verendum. Haec ille. *Romanum hoc Imperium longe maximum [illegible] quae fuit, in terris [illegible] quae olim extitere, vt sunt Assyriorum, Persarum, & Macedonum: [illegible] postea [illegible] Othomannorum, Sophorum, Tartarorum, & quod Europae [illegible] complexus. [illegible] Carolus V. Imp. [illegible] amplitudinem [illegible] Lusitanorum regum postquam Orientalis India [illegible] antiquitate [illegible] Imperia haud [illegible]*

ROMANI IMPERII IMAGO
ROMA TVUM NOMEN TERRIS FATALE REGENDIS
SEPTE
BRITANNICAE Insulæ
HIBERNIA
ALBION
Oceanus Germanicus
Oceanus Britanicus
GERMANIA
Celtica
GALLIA
Oceanus Cantabricus
Aquitania
Narbonensis
HISPANIA
Lusitania
Betica
Baleares insulæ
Corsica
Sardinia
Sicilia
Mare Inferum
Mare Superum
ITALIA
Roma
PANNONIA
DACIA
NORICUM
OCCIDENS.
Oceanus Atlanticus
Fretum Gaditanum
MAVRITANIA TINGITANA
MAVRITANIA CAESARIENSIS
Numidia
AFRICA MINOR
Atlas maior mons
MEDITER
MER
Originis, Incrementi, et Culminis Imperij Romani, breuis enumeratio.
Primo sub Regibus septem, Romulo, Seruio, etc. per annos ducentos & tres supra quadraginta, non amplius quam vsque Portum, atq; Hostiam, intra decimum octauum miliariũ Romanum processit Imperium. Sub Consulib. vero, inter quos interdum Dictatores, et Decemuiri, ac Tribuni militares fuerunt, per annos quadringentos & septem supra quadraginta, vsq; trãs Padum Italia est capta: Africa Hispaniæq; subactę: Gallia, et Britannia tributarię sunt factę: Illyrici, Histri, Liburni, Dalmatę, sunt domiti. ad Achaiam transitum est: Macedones expugnati: cum Dardanis, Moesis et Thracibus est bellatum. ad Danubium est peruentum: ac in Asia (pulso Antiocho) primum pedem posuerunt Romani. Mithridate victo, regnum Ponti est captum, cum Armenia minori quam idem tenuerat. in Mesopotamiam progressum est; & cum Parthis foedus initum; contra Carduenos, & Saracenos ac Arabas pugnatum: Judęa omnis victa: Cilicia et Syria, in potestatem redacta: ac tandem in Aegyptum peruentum. Sub Imperatoribus autem, a Diuo Augusto nempe ad Theodosij superioris, et Honorij ac Arcadij eius filiorum tempora, per annos quadringentos & quadraginta Cantabri, Astures, totaq; Hispania sub iugum missa est. Alpes maritimę, Coccięq; et Rhetię, Noricum, Pannonię et Moesię, Imperio accesserunt. Omnis ora Danubij in Prouincias est redacta. Pontus omnis, et Armenia maior, Mesopotamia, Assyria, Arabia & Aegyptus, in Imperij Romani iura concesserunt. Atq; hoc modo his Principibus viris, & populi Romani virtute, ac immortali eorũ gloria, hoc Augustissimũ Imperium ad summũ fastigium perductum fuit; Cuius limites fuere ad Occidentẽ Oceanus, à Septentrione Rhenus et Danubius, ab Oriente Tigris, à Meridie Atlas mons. quę omnia in hac tabula ob oculos (historię candidatis) ponuntur.
Cum Gracia et Priuilegio.
20
30
40
50

ROMVLO VRBIS AETERNAE CONDITORI
SARMATIAE.
Tanais flu. Asiæ et Europæ terminus
GETAE.
COLCHIS.
IBERIA.
ALBANIA.
PONTVS EVXINVS.
MARE CASPIVM vel HIRCANVM.
THRACIA.
PAPHLAGONIA
CAPPADOCIA
BITHINIA.
ASIA MINOR
ARMENIAE.
MEDIA
ASSYRIA.
LYDIA
PAMPHILIA.
CILICIA
MESOPOTAMIA.
SYRIA
IVDAEA
BABILONIA.
Chaldea
CYPRVS.
CRETA.
CYRENE
AEGYPTVS.
MARMARICA
Hammoniaca regio.
ARABIAE PARS.
SINVS ARABICI PARS.
Nilus flu.
ORIENS.
Ex Liuio, Dionysio, & Plutarcho, hanc genealogiam septem Regum desumpsimus, atque huic tabulę in historię Romane studiosorum gratiam adiecimus. In qua maxima linea est Regum: mediocres sunt coniugum: minimæ verò filiorum filiarumq;. Circuli duplicibus circumferentijs descripti, masculos denotant; simplicibus autem, foeminas.
Hic a Romulo fratre occisus traditur, quod noua Vrbis moenia per ludibrium transilijsset
Ilia seu Rhea Syluia
Remus
Hersilia.
Sabina.
Hostius Hostilius.
ROMVLVS qui et QVIRINVS
Pomponius
T. Tatius Sabinus
NVMA POMPILIVS. 43.
Tatia
Pompilia.
Marcius.
TVLLIVS HOSTILIVS. 32.
Nonnullis placet, habuisse Numam plures filios, ex alia vxore, nomine Lucretia
ANCVS MARCIVS. 24.
Hunc Demarathū Lucumonem Demarathi filiū appellat Liuius
Demarathus Chorinthius
Aruns
Tanaquil.
L. TARQVINIVS PRISCVS 38.
Tullus.
Ocrisia.
M.
M.
Aruns Tarquinius Egerius Collati:
SERVIVS TVLLIVS. 44.
Tarquinia
M. Iunius
Hic L. Brutus eiectis regibus vrbeque in libertatem restituta primus Consul factus est.
L. Tarquinius Collatinus.
Lucretia
L. Iunius Brutus
Tarquinium Superbū, Arunteq; fratrem filios Tarquinij Prisci nominat Liuius: cum tamen Dionysius dicat eos fuisse ex filio nepotes, et hoc veritati consentanius esse ex tempor. serie ostendit.
Aruns Tarquinius.
Tullia Minor
L. TARQVINIVS SVPERBVS. 25
Tullia Maior
Aruns
Octauius Mamilius.
Sextus.
Titus
Vtra ex Tullia hanc sobolem pocreauerit Tarquinius, nusquam legi.

BARBARIA, ET BILEDVLGERID

[illegible]

BARBARIAE ET BILEDVLG
OCEANVS OCCIDENTALIS
OCCIDENS.
HISPANIAE PARS.
Portogallia.
Lisbona
Castilia
Arragon
Barçalona
Valençia
Granada.
Seuilla
Cartagena
Caliz
Yuica
Formentera
Alboran
Golfo de las yeguas, id est Sinus equarum: à demersis inibi equabus, vt refert Fernandus Ouiedus.
C. de Cantin
Asafi
C. de som
C. de Cuer
C. de Gilon
C. de Non
DVCALA
HASCORA
TEDLE.
FESSA.
ZANEGA
MAROCHO.
GARET.
Bar:
CHAVS
TREMISEN.
BENIRESID.
SECELME
DARA.
GVZOLA
SVS.
SAHARA.
Alegrança
Lanzarole
Graciosa
Rocho
Forteuentura
Vachi marini
C. Alto.
Canaria
C. Baiador
Angila
Bedum
Boiador.
Terra alta
Sette ponte
Golfo de deruiuos
Sette monti.
Golfo de cauali
C. Olaredo.
P. de medon
C. del mondo
Terra piana
Golfo de gonçintra
C. das varbos.
Foguedo
Galla
Deser: tum Teffet.
Guaden desertum.
ENBOZAI
Bile:
HELCHAMMA
SELIN
ABVLVSEIN
VODEI populi
Guadem lac:
Dara lacus
Zis lacus.
dul:
Gualata
Gandia
Azanaga, Huius incolę os veluti pudendum coperiunt, neque detegunt nisi sumendi cibi gratia.
Desertum Azaohad aridissimũ, in quo neque aquam neq; habitationem in centesimo vix reperias milliario.
Guadem, vicus miserrimis incolis habitatus, venationibus victum querunt.
Tegazza, hic salis fodine. vnde sal in vicinas prouincias defertur. estq; eius hic maxima negociatio.
Puteus Azaohad.
Tebelbelt pagus, hic dactilorum maxima copia
Libyae pars, quę hodie Sarra appellatur.
MERI
10
20

ERID, NOVA DESCRIPTIO.
EPTENTRIO.
Marcelles
Niza
Genoa
ITALIAE PARS.
Ancona
Golfo di Vinetia.
ALBANIAE PARS.
Roma
Napoli.
CORSICA.
SARDINIA
Minorica
SICILIA.
Palermo
Meßina
Corfu.
Malta
Gozo.
Comini
Pantalarea
Limosa
Lampedosa
Semolo.
C. Bon
Galata
Carbon
Bugia
Hippa
Albora
Stefe
STEFE
Mesila
CONSTANTINA
Amadara
Calamata
Tunis
Napoli.
Susa
Africa
Golfo de Caps.
Gerbi.
TVNETA
NVM REG.
Guaslet m.
Capes.
Cabis
Cabana
Tripoli
Sarmana
MESVRATA
Colbena
Zedico.
ORIENS.
Syrtis
Benitefrem m.
MERDES
Merdes
Nefzaoa.
Caphsa
Neufreoa
Tebeße.
Fatnaßa
FATNASA.
Biledulgerid.
Borghi
BILEDVLGERID.
Pescara, maxima hic scorpionum copia.
Deusem oppidum antiquiss. ubi multa adhuc antiqua monumenta extant
Tecort
TECORT
Tegorarim
Mesab
Guargala, ciuitas eleganti structura, dactilorũ hic maxima vbertas. Incolę ditißimi. Sed propter ciuium inopiam structionibus vestiuntur.
Guargale desertum
Lemta
Lemta desertum auidissimum est, et incolis latronibus infestum.
Desertum Tebeße.
Tehorregau
Tehorregau desertum
Laßitem
Guademes desertum
Elcama.
Chalbis
rid. quę olim Numidia
die vocatur totus ille Africę tractus maritimus qui olim vtramq; Mauritaniam, et Africam minorem continebat.
Hayr desertum
quae uox, idem quod desertum significat.
Cum Priuilegio
30
40
20

5

ABISSINORVM SIVE PRESBITERI IOANNIS IMPERIVM.

[illegible]

Titulus & Insignia Presbiteri Iois.
DAVID SVPREMVS MEORVM REGNORVM, A DEO VNICE DILECTVS, COLVMNA FIDEI, ORTVS EX STIRPE IVDA, FILIVS DAVID, FILIVS SALOMONIS, FILIVS COLVMNAE SIONIS, FILIVS EX SEMINE IACOB, FILIVS MANVS MARIAE, FILIVS NAHV SECVNDV̄ CARNEM, FILIVS SANCTORVM PETRI ET PAVLI SECVNDVM GRATIAM; IMPERATOR SVPERIORIS ET MAIORIS AETHIOPIAE, ET AMPLISSIMORVM REGNORVM IVRISDICTIONVM ET TERRARVM; REX GOAE, CAFFATES, FATIGAR, ANGOTAE, BARV, BALIGVANZAE, ADEAE, VANGVAE, GOIAMAE VBI NILI FONTES, AMARAE, BAGVAMEDRI, AMBEAE, VANGVCI, TIGREMAHON, SABAIM PATRIAE REGINAE SABAE, BARNAGASSI; ET DOMINVS VSQVE IN NVBIAM QVAE IN AEGYPTVM EXTENDITVR.
SEP
Maris Mediterranei pars.
Tripoli.
BAR BARIA
PARS TVRCICI
NVBIA Regnum olim Christianum, hodie vero nulla fere religione colunt. Regio est auro ditiss. aris, ebore: Sacchari & frumenti feracissima, Precipua vrbs est Dangala, cuius le sunt ditissimi, & cum Aegypti mercatorib. negociantur: in ea maxima Sandali & zibetti copia: domus sunt cretaceæ, stramineisque tectis.
Niger flu.
Borno lacus.
Amazen
Borno.
Borno.
Hic Niger fluuius se subter terram condens, post 60. milliaria denuo in lacum emergit.
Benin.
Biafar.
Rio de los Camarones.
Biafar
Fernan do Polo.
Ins. Principis.
Insula S. Thome, Saccaro ditiss. quod inde nomen habet.
Ins. de Nobon.
Medra.
Amasen
Abiami
Syre
Ambiancantiua.
Ceme nia
Median
Niger flu.
Ambiancantiua
Maitagazi
Tigrai.
Chedaflan
Bagamid
hic argenti fodinæ sunt.
Guidan
Niger lacus
Vangue
Vangue.
40
Aequinoctialis circulus
50
60
Ibe rua
Gaga
Reg. Damute. hic effoditur aurum in magna copia.
Damut
Goiame.
Cotla
Asuga
Ambian.
Xoa
Ambian
Agag.
Giara
Agag
Goraua
Noua
Tacui
Quara.
Ma nicongo.
Manicongo
Vamba
Angola
Zaire lacus.
Cafates. hic Amasones habitare dicu.
Quara
Fungi
Tritones et syrenes in hoc lacu sunt
Zaire
Cafates
Rio de Manicongo.
Zembre lacus.
Gaui.
Zet
Zet Mons.
Zembre
Arme to.
MARE AETHIOPICVM
OCCIDENS
Lunæ montes, hinc Austrum versus Afri
MERID

PRESBITERI IOHANNIS, SIVE, ABISSINORVM IMPERII DESCRIPTIO.
PERSIAE PARS
ORIENS.
Terra Sancta
Ierusalem
Sues
Aegyptus
Nilus flu.
Sinus Persicus
Ormus
IMPERIJ
Medina Talnabi, vbi Mahumetis sepulcrum magna frequentia visitur.
Mecha, patria Mahumetis.
Mare Rubrum.
Aiman, que olim ARABIA FELIX.
Ex Arabia Felice Thus ad nos defertur; quod hic, et non alibi nascitur. Incole sua lingua Louan vocant.
Zibit
Aden
Abba dalcuria
Zocotora insula; que olim Dioscoriada Hinc optima aloe, que inde Zocotorina appellatur, ad nos vehitur. Incole eam Catecomar vocant Turci, Perse et Arabes Cebar; Hispani Acebar; et Lusitani Azeure nominant; vti author est Garcias ab Horto in sua aromarum historia.
Bello.
Ganfila.
Dafila.
Barnagasso.
Lacca.
Dangali.
Adel.
Dobas.
Doara
Zingi pop.
Balli.
Tigre
Angote.
Fatigar.
Magadazo.
Olabi
BARBARICUS SINUS
Baru
Amara.
Melinde
Canze.
Gemsen
Quiloa.
Gorga
Sibit.
Tirut
Mozambique
Cumare
Pate
Penda
S. Raphael.

6

NATOLIA OLIM ASIA MINOR.

[illegible]

AEGYPTVS.

[illegible]

CARTHAGINENSIS PORTVS.

[illegible]

NATOLIAE, QVAE OLIM ASIA MINOR, NOVA DESCRIPTIO.
ORIENS
OCCIDENS
SEPTENTRIO
MERIDIES
MARIS MEDITERRANEI PARS
MAR MAGGIOR, olim Pontus Euxinus
ARCHIPELAGO, olim Mare Aegeum.
ROMANIA, olim THRACIA.
CIPRVS insula
CANDIA insula olim CRETA
RODVS.
SCARPANTO.
METELINSIO.
GENECH
PEGIAN.
BOZOCH.
SORIA.
SVVAS
ANADOLE
AMASIA.
RONI
BOLLI
CHIANGARE.
CARAMANIA
MENTESE
GERMIAN.
SARCVM
ALDINELLI.
CHIVTAYE.
BECSANGI

SEPTENTRIO.
MARIS MEDITERRANEI PARS
OCCIDENS
ORIENS
MERIDIES.
AEGYPTI RE
CENTIOR DE
SCRIPTIO
Aegyptus.
Nilus fl.
Ripe alte
P. Vechio
Farioni
C. de bichieri
Bichieri
Alexandria
Roßetto Turcis Raschit
C. delle brule
Anguidie
Turbet
Tebes
Calison
Beltin
Migni
Petia
Damiata
Tacarie
Surebi
Elmali
Masura
Monestier
Torre delli Arabi
Caco bericho
Saline
S.Vito
Turama ma
Naruit
Nitriota
Farson
Dibi
Nantubes
Elminie
Michale
Deruti
Diurub
Berimbal
Leonton
Nacaria
Demerioout
Zuga
Munufi
Sindou
Gezirat Ed dibeb Insula
Fuoa
Subsir
Derote
Sebe nit
Echiod
Rambe li
Signiti
Damanore
Matharea
Belbes
Albesia
Saidi
Berellos
Zarafa
Canachi
Cancha
Tura
Mechellat
Sachil
Buldao
Boulac
Cairo
Fossa Traiana
PIRAMIDES
Sakabemesie
Bobissay
Dealmaruth
Muiare
Ansene
Menue
Asuan
Muaisira
Benesuaif
Veneria
Munia
Almona
Elsium
Abutich
Azioth
Iemin
Munsia
Giorgia
Elchiam
Barbanda
Cana
Asna
Couzza
Ernet
Ascor
Albutig
Bulli
Palemet
Desertum Birdena
Elbuchiara
Palenia
Eleocath desertum
Eleocath
Birdena
Mereatis
Sahid regio Aegypti
Elmeni
Cosir desertum
Betsemes
Dimas
Azirut
Hibelzeit
Suguam
Dacati
Fiore
Cossir
P. de Cossir
San
Angotina insula
Zibir
Mare Rubrum
Desertum Sues
Sues
Fara
El tor
Batoch
Elcoda
Salachia
Catara
Merou
P. de Faraon
Sette pozzi
Grondol
Galo
Larissa
Hemelesin
Bierlehali
Cotie
Bierdodare
Acole
Haowe
Elboere
Meseli
Catiezene de albore
SEPTENTRIO.

CARTHAGINIS
CELEBERRIMI
SINVS TYPVS
Zemol
C. Bono, olim Prom Mercurij
Cupla
Pantalarea
Biserta
Porto farina
C. Zaffran
Adrumento
Ruspina
Thermarum ruinæ
Cartaginis aqueductus, et ari ruinæ
Carthaginensis
Sisar palus
Bagrada fl.
Goletta
Raba
Carada fl.
Curza
Aphrica, ol. Aphrodiseum
Cuzia
Sinus
Reudol
Bona
Arsenale
Tunis
Restalia
Mecia
Bardo
Cum priuilegio.
Tunes capta Q, in Christianorum
potestatem redacta est a Carolo
quinto Romanorum Imperatore
Anno a Christo nato M.D.XXXV.

PALÆSTINA VEL TERRA SANCTA.

PALÆSTINA [illegible] Chanaam [illegible] Idumæam, Iudæam, Samariam, & Galilæam complectitur: [illegible] totam Palæstinam non [illegible] appellatam. Ea ab Ortu [illegible] habet [illegible] ab Occasu, mare Phœnicium; a Septentrione, Phœnicen; a Meridie, Arabiam Petræam.

IDVMÆAM [illegible] Occasum habitant, quorum vrbes Mareſa, [illegible] Gaza [illegible] Anthedon, Aſcalon, Azotus.

IVDÆA, in Occasu & Meridie [illegible] finibus; & a mari nostro [illegible] Septentrione ad [illegible] vbi [illegible] Sed [illegible] longe celeberrima Hierosolyma, templo, [illegible] Salomon rex [illegible] ad culmen perduxit. Ioppe, [illegible] nunc Iaffa. Turris Stratonis, quam Herodes [illegible] in honorem Augusti instaurauit. [illegible] Hierosolymis Bethlehem. Chebron, [illegible] Macherus, Sodoma, Gomorrha.

SAMARIA [illegible] Tiberiadis [illegible] Vrbes, Sichem, [illegible] Magdalum.

GALILÆA [illegible] Septentrio- ne, Libanus [illegible] Cana, Nazareth, [illegible] Galilæa [illegible] Tiberiadis [illegible] Iordanis flu- uius in Antilibano monte [illegible] fontibus, quorum alteri Ior, alteri Dan nomen est, ex- ortus, medium Iudæam [illegible] primum Genesaram, [illegible] Tiberiadem: & in Asphaltiten lacum, qui bitumen gignit, & in quo [illegible] Mare mortuum dicitur, [illegible] Hierosolymis [illegible]

[illegible]

Hanc [illegible] Burchardus [illegible] [illegible] Postellus [illegible] Andreas Theuetus [illegible] Benedictus Arias Montanus [illegible] Huius regionis [illegible] Hierosolymam [illegible] cap. [illegible] septem libris Adamus Reisnerus.

1579
Antiquißima huius terræ appellatio fuit Canaan, à filio Cham sic dicto: cuius filij eam inter se distribuerunt. Fuerunt autem hi Sydon. Hetheus, Iebuseus, Amorreus, Gergeseus, et Hamatheus, etc. Retinuit autem hęc terra hoc nomen, donec Israelitę posteritate Canaan partim cęsa, partim subacta eã occuparent: Inde cępit uocari Israel à Iacob patriarcha. Ptolomeus et alij eam uocant Palestinam à Palestinis quos sacri libri Philistim uocant. Hodie eam terram Sanctam nuncupant.
MARIS
MEDITERRA
MARE MAGNV
OCCIDENS
MARE AEGYPTIVM
OSTRACINA
Asdech.
ANTHEDON
Agrippias
GAZA
RHINOCORVRA
CASIOTIS
PELVSIVM
Damiata
BOLBITINVM
SEBENNITICVM
PINEPTIMI
PATHMETICV
DIOLCOS
MENDESIVM
TANITICVM
PELVSIACVM
Cynos.
Panephysis.
DELTA PARVVM
AEGYPTVS
DELTA MAGNVM
Busiris
Xois.
Onuphis
Leontopolis
Pachnamunis
Sais.
Buticus lacus
Magdolum
Sirbonis lacus.
Chabrie Castra
Herculis ciuitas parua.
Sepulchrum Pompei.
Casius mons.
Ismaelitarum regio.
ARABIA PETRAEA
Saracene regio.
SVR DESERTVM
Munichiatis.
Serapium.
Bubastus.
Pibeseth.
Vicus Iudeorum.
Taubasium.
Thou.
Paludes.
Pharbetus.
Raemses.
ETHAM SOLITVDO.
Heroum ciuitas.
Palmetum.
Elim.
Heliopolis.
Athribis.
Delta.
Sebennytus.
Geza.
Tatis
Bethsemes.
Memphis Noph et Migdol
Bubalis et Cairo.
Suchot.
Posidium
Ethem.
Aphroditopolis Muhafira.
Gosen regio.
HERACLEOPOLITES Insula.
Amari lacus.
Acanthon.
Arsinoe.
Iuliopolis.
Angirorum ciuitas.
Ptolomeus flu.
Phacherot.
Baalzephon.
MARIS RVBRI PARS.
SIN DESERTVM
Raphidi.
Alusch.
Daphca.
Mons Sinai
Mons Oreb
Pharan
PHARAN
Rethma
Haseroth.
Sepulchra concupiscentię.
Sepher mons.
Rimmon phares
Lebna.
Ressa.
Celatha
Harada
Maceloth.
Thahat
Petra.
Sepher Mons.
Caracina
62
63
64
33
32
31
30

PALESTINAE SIVE TOTIVS TERRAE PROMISSIONIS NOVA DESCRIPTIO AVCTORE TILEMANNO STELLA SIGENENS.
Cum priuilegio.
MARE SYRIVM
PHOENICIVM
EI PARS.
BERYTVS.
Felix Iulia.
Leonto polis.
TRIPOLIS regio.
Libanus.
SIDON.
SYROPHOENICIA.
Amorei.
Gabala
tilibanus mons
ITVRAEA
Damascus.
Philippi.
BASAN REG.
SAMACHONITES LACVS.
COELE
Capitolias.
Samuli.
SYRIAE PARS.
AMMONITARVM regio uel PHILADELPHIA
Hippus mons.
MOABITARVM REGIO.
ARABIAE DESERTAE PARS.
ORIENS
NTRIO
DIES
SICIMITAE uel CINEI ARABES.
Zin uel Cades desertum.
IVDAEA.
SAMARIA.
CAESAREA.
IOPPE.
AZOTVS
Edom.
LACVS ASPHALTITES
Nabathea
Hor mons.
Oboth.
Latebatha
Ebrona.
Azion gaber.
65
66
67
68
33
32
31
30

TVRCICVM IMPERIVM.

[illegible] incrementum, & quemadmodum [illegible] Historiographis [illegible] Anno a Christo [illegible] OTTOMANNVS [illegible] Turcis [illegible] Philippopolis, Hadrianopolis [illegible] MAHOMETES [illegible] Hic Appulit [illegible] Athenas & Thessaloni- [illegible] Constantinopolim 29. die Maij anno 1453. [illegible] SOLYMANNVS [illegible] Europa [illegible]

Turcarum originem, Othomannicamque [illegible] describit [illegible] Laonicus Chalcondylas.

TVRCICI IMPERII DESCRIPTIO.
Concordia parue res crescunt, Discordia maxime dilabuntur.
MARE MEDITERRANEUM
MARE MAGIORE, ol. PONTUS EUXINUS
ARCHIPELAGO
AFRICAE PARS
NUBIAE REGNI PARS
Libyæ deserta
OCCIDENS
Ad C. Rasausen, olim Boreum Prom, erant patrum nostrorum memoria, Regis Tunetani, et Soldani Aegypti cõfinia, hodie vero Solimannorum imperium hucusque, & vltra extenditur.
Hic Presbiter Iohannes totius Æthyopię rex latequ imperitat.
ITALIA
SICILIA
AVSTRIA
TRANSILVANIA
MOLDAVIA
VALACHIA
BULGARIA
ROMANIA
MACEDONIA
SERVIA
RASCIA
ALBANIA
EPIRVS
SLAVONIA
HVNGARIA
RVSSI
GAZARIA
CANDIA
CIPRVS
AEGYPTUS
BARCHA
IVDÆA
Roma
Napoli
Venetia
Messina
Malta
Corfu
Zante
Rodi
Alexandria
Cairo
Nilus flu.
Tripoli
Sirtis magna
Regni Tunetani pars
Germanię
Italię

TARIAE PARS.
MARE DE BACHU, ol: CASPIUM MARE, ET HYRCANUM
Samarchand Tamberlanis magni Tartorum imperatoris quondam regia.
Tauris ol: Ecbatana, regum Persaru sedes.
GELVCHALAT dicitur hic lacus a M. Paulo Ven: ab alijs ARGIS. a Strabone forte MARTIANA palus, situs est inter confinia Assyriae, Armeniae & Mediae hic magna fit piscatio per 40. dies tempore vernali, nam ceteris anni partibus sterilis est. qui pisces aere et uento siccati indurati in vicinis regionibus mercatui exponuntur.
REGNI PERSIAE PARS, QVOD HODIE A SOPHIS GUBERNATUR.
ORMUS Regnum, peculiarem habet Regem Lusitaniae Regi tributarium; continetq. totam Arabiam littoralem ab Euphratis fl. ostio. usq. ad C. Razalgati, nec non partem Regni Persidis quae adiacet freto Basorae, atq. insulas fere omnes Sinus Persici. Cuius metropolis est urbs Ormus in insula Geru sita, emporium celebre.
ORIENS
ARMENIA
MEDIA
GEORGIANI
TURCOMANI
CURDI
ALIDULI
DIARBECH
ARABIA DESERTA
AYAMAN olim ANNA
ARABIA FELIX
ELCATIF
MASCALAT
THEAMA
ZIBIT
ADEM
HERIT
FARTAC
GUBELAMAN
ALIBINALI
BESCHARIN
MAFFA
ORMUS
Beriara de sertum.
Porta di ferro
Medina Talnabi ybi ma humetis sepulchrum visitur.
Mecca
Baharem, hic magna copia margaritarum olim SINUS PERSICUS.
Basora fretum
Deserta vasta
Ponta Arestinga
C. Razalgati Ptol Corodamum prom.
C. de dos Pontos
C. de Fartach
MARIS RUBRI PARS.
Delacca, hic margaritaru piscatio.
Babelmandel fretum
Zocotara olim Dioscuriada, hinc per Vniversam Europam defertur Aloen laudatiss. quam inde Socotorinam apellant.
Abba dal curia
Cum priuilegio
CORS SUN olim SI ARABICUS
GASSO
DIES.

PERSIÆ REGNVM,

SIVE

SOPHORVM IMPERIVM.

[illegible]

DVCIS MOSCOVIAE SIVE RVSSIAE IMPERATORIS CONFINIA
MARE HYRCANVM SIVE CASPIVM
hodie varijs nominibus indigetant: Rutheni illud Chualenska More vocant. Mauri Bohar Corsun (vocabulo cum sinu Arabico communi) quod mare clausum significat. Video præterea ab alijs aliter appellari, vti Mare de Bachu, Cunzar, Giorgian, Terbestan, Corusum, a regionibus nempe & locis vicinis denominationibus. Lacus totius orbis maximus est, & salsus, piscibus abundat.
Tartariæ pars
PONTI EVXINI PARS
MENGRELIA.
ARMENIA.
SERVAN
GILAN
TARESTAN
MESANDARAN
DIARGUMENT.
STARABAT.
Rugisistsitur desertum
ARZERVM
DIARBECH
PERSII PARS
TVRCICI IMPERII PARS
Occidens.
Desertum Beriara.
ADILBEGIAN.
RESERIAR.
SARCH.
ARAGAGIAN.
YVRESTAN
CASMIN.
ARACH
MESAT.
CAPACOP.
DEDEL
RABIA
IEXD
Desertum Beabanet.
CVSISTAN.
FARSI.
SAVAS.
LAR
Desertum Mingiu
ARABIA DESERTA
ELARAN
Golfo de Saura.
MARE EL CATIF. olim SINVS PERSICVS.
AYAMAN. olim ARABIA FELIX.
ORMVS.
Ormus emporium
Basora fretum
GVADEL.
MARE INDI
RE RVBR
Cum privilegio.
Scala leucarum, siue Farsangarum 3000. passuum: quibus Persæ & Mauri, qui magnam Asiæ partem occupant hodie locorum intervalla metiuntur; quæ mensura & vox cum antiquo vocabulo Parasanga conueniunt. Ceteri fere Asiatici per dies locorum distantias numerant.

PERSICI SIVE SOPHORVM REGNI TYPVS.
TARTARIAE SIVE IMPERII MAGNI CHAMI PARS.
Tartariæ pars.
INDIA INTRA GANGEN, nunc INDOSTAN.
Oriens.
MAVRENACHER
ASRVSEN.
SAFANIAN.
SAMARCHAND.
SIM.
CIARCIAN.
SIRISITVR
BVCCARA.
SACHI.
GIECVM.
ISTIGIAS.
CHARASSAN
TACALISTAN
BEDANE
BALCH.
SABLESTAN.
SABLES TAN.
CANDAHAR.
BAICHIS
CABVL.
GISTAN.
CIRCAN.
MACRAN.
GVZARATE.
Bigul desertum
Nochdarizari mons.
Naugracot mons.
Dalanguer M.
Indu, ol. Indus fl.
110
115
120
125
130
135
45
40
35
30
25

INDIA.

NOBILISSIMAM *totius Orbis terrarum partem* INDIAM *esse,* [illegible] *regionem uno nomine comprehendi,* [illegible] *Sic* Indo *flumini nomen habet. India* [illegible] *casus a Septentrione Taurus* [illegible] *Indicus* [illegible] *dicitur. In duas regiones, Gange flumine* [illegible] *quarum altera, quae Occidentalis est, intra Gangem dicitur: altera* [illegible] *extra Gangem denominatur. In* [illegible] *Dom. Ni-grotesque. M. Paulus Venetus* [illegible] *Minorem, &* *Intermediam,* [illegible]

Hae Indiae [illegible]

Multae [illegible] *Insulae* [illegible] *Iapan. M. Paulus* [illegible] *Insula* [illegible] *Nihil* [illegible] *Principem,* [illegible] *Iesu* [illegible] *Christiana* [illegible] *Sunt &* [illegible] *Est & Sumatra (olim Taprobana)* [illegible] *Sunt plures aliae* [illegible] *& minor, Borneo, Timor, &c.* [illegible]

Hanc Indiam [illegible] *Diodorus Siculus, Herodotus, Plinius, Strabo, Q. Curtius,* [illegible] *Arrianus* [illegible] *Alexandri Magni. Extat & epistola Alexandri* [illegible] *Aristotelem de situ Indiae. Ex recentioribus Ludouicus Vartomannus,* [illegible] *Ioannes Barrius in suis Asiaticis Decadibus, & Cosmas* [illegible] *Iesuitarum epistolas, in quibus* [illegible] *Scripsit & Ioannes Maffeius* [illegible] *Indicarum Historiarum libros* XVI. *Hispanus quidam,* [illegible] *Indicarum historias* [illegible] *Hispanica lingua edidit.*

INDIAE ORIENTALIS, INSVLARVMQVE ADIACIENTIVM TYPVS.
SEPTE
OCCIDENS.
MERI
PERSIAE siue Sophorum Imperij limites ad Indum fluuium vsque pertingunt
ORMVTII REGNVM
ARABIAE FELICIS PARS.
Dalanguer mons
CARDANDAN.
Naugracot mons.
Vsonte mons
MIEN.
TIPVRA.
ARACAM.
INDOSTAN.
BENGALA
CAMBAIA
MANDAO
ORIXA
DELLI
DECAN.
NARZINGA
BISINAGAR
MANGI
CACHVCHINA
VERMA
BREMA.
PEGV
SIAN.
CAMBOIA.
CAM PA.
Golfo di Bengala.
Zeilan insula Tenarisim incolis dicta
Andramania id est aurea insula.
Maldiuar insulæ numero interdum 7000. et 8000.
Sumatra olim Taprobana
IAVA MAIOR
BEACH, continentis Austra
Malaca
Pulocondor
Pulocampaa

AMERICAE, Siue Indię Occidentalis pars.
Quiuira
Cicuic
Tiguex
Satyrorum ins.
Mare Cin
Ins. de Miaco
Torza
Saendeber
Bandu
Amaguco
IAPAN.
Hanc insulam M. Paul: Venet Zipangri vocat.
Menlai
Malao.
Hormar
Negru
Frason
Cangoxina
Mazacar
Zangia ins.
Pilbo
Baraquis
Liampo opp. et prom.
Chequeam
Lequio maior
ya Fermosa
Reix magos.
Lequio minor
Bergatera insula.
OCEANVS
Los dos hermanos
Los Bolcanes.
Tropicus Cancri
ORIENTALIS
Malabrigo
La farfana
ORIENS
Restinga de ladrones.
Zamal
ARCHIPELAGO DI S. LAZARO.
Los iardines.
Ins. de los corales.
Humunu vel ya di buoni segni.
Cenalo.
Hibusson
Abarien.
Huinangan
ya de matalotes.
ya de arrecifes
Baia de innocentes.
Hanhan
Aguada
Culuan
Pasaie de S. Clara
Calagan
Philippina
Paulogon
Mindanao.
Buran
Chippit
Lozon
Taguimar
Zolo.
Candingar
Cabino
Sanguin
Catarain
Cimbubon
Bibalon
Babatao.
ya de cocos.
Talao, alijs Tarrao insulę
Doy
Morotay
Insulę Moluccę celebres ob maximã aromatum copiam, quam per totum terrarũ orbem transferunt, 5. sunt, iuxta Gilolo nempe; Tarenate, Tidore, Motir, Machiã et Bachiã.
Circulus ęquinoctialis.
ya de crespos.
ya de los martires
Gilolo
Tarenate
Tidore
Celebes
Calamba.
Supa
Tuban
Macace
Pulolaor.
Galiam
Bandan
Ambon
Amboina
Çaylan
Am.
Guebé
Cainam
Aruu
Cuto
Tior
Juiagna
Bartubon
Zolot
Eude.
C. de flores
Timor; Tidore ins.
Alitao.
Cimpegua
Sumbedit
Subao
Iap
C. Hermoso.
R. de S. Augustin.
R. de S. Lorenzo
NOVA GVINEA, quam Andreas Corsalus Terram Piccinaculi appellare videtur. An insula sit, an pars continentis Australis incertum est.
Cum Priuilegio.

TARTARIA, SIVE MAGNI CHAMI IMPERIVM.

[illegible]

EVROPAE PARS.
SEPTEN
Mar Maggiore
Solofki monasterium
Pinego
CONDORA
Colgoieve
OBDORA.
Pechora
Pechora fl.
Pusfezora.
Naigatz
DVCIS MOSCOVIAE CONFINIA.
Bulgar
Cham
Slouoda
Casan
Orlau
Calino
Besfima
Colteuiz
Corelniz
CASAN.
Kondori
Teron
Themisbi
Chirai
Kitaia lacus.
Cingolo
Sibir
Obij fl.
Crustima
Hic magnus prouentus calami aromatici.
ZVIRIA
GEORGIANI.
Abugs medris
ASTRACAN
Mechet
Astracan
Derbent
Sabran
Girm
Bachu
Mar de Bachu, olim Mare Caspium, et Hyrcanum.
Danorum siue Danitarum horda, i. deiectio siue descensio aut expulsio.
Ciremisso rum horda.
Nepthalitarum horda, Nepthalite
Turbo lacus.
Turbon horda
Vsezucanorum horda.
Chiesanorum horda.
Mecritorum horda.
Insula falconum, M. Paul. Veneti.
Baschirdorum horda.
BARGV regio palustris
TARTARIA, quae Sarmatiam Asiaticam, et vtramque Scythiam veterum comprehendit.
Zibierairorum horda
Taigin
TABOR REG:
TVRCHESTAN Regio vnde cismontani 10. Tribuum socij ante 900. anos sunt accersiti a Persis contra Ismaelita Mahumedis arma.
Desertum Apastachit.
Tabor seu Tibur, vmbilicariaius Totarorum regio, vbi licet olim libros sacros perdidisent, sunt tamen viri sub uno rege, qui 1540. in Galliam vsq ad regem Franciscum id nominis primum venit, et postea a Carolo V. Mantuae igne sue infide litatis poenas luit: quia secreto solicitabat Christianos principes ad Iudaismum, de qua re Carolum V. alloquutus erat.
TARSE.
SIRVSION.
MAVRENAHER.
CHIORSA.
Desertum Caracoranum
Tauris ol. Ecbatana
GATAI.
SAMARCH.
Samarchand magni Tamberlani quondam sedes.
Magnus Cham, (quod lingua Tartarorum Imperatorem sonat) maximus Asiae princeps.
Mons Althay, vbi oes Tartariae imperatores sepeliuntur, ab Haytone Armeno sub noie Belgian describi videtur.
Hic Rubini gemmae reperiuntur.
TESEL.
BAS.
HAND.
CIARCIAN.
Caracoran
Taingin
BELGIAN
Imaus mons qui
Monte Dalanguer
ISTIGIAS.
SIM.
Desertum Lop.
Lop.
SOLITVDINES VASTAE
TACALISTAN.
TANGVT. Hic artem imprimendi ante mille, et ferunt, annos habuerunt.
Campion
Cambalu Cataiae metropolis, habet 28. mill. in circuitu.
Pons marmoreus 300. pass.
REGNI PERSIAE CONFINIA.
Monte Vsonte.
His montibus Rhabarbarum prouenit
CAMVL
Camul.
TENDVCH.
ERGIMVL.
CAINDV.
CATAIO
CARAZAN.
THEBET
Lacus salsus
PARS
INDIAE
TIPVRA.
MOIN.
Brior fl. auriferi
Cum Priuilegio.
Continet haec tabula oem Tartariam, cum reliqua Asiae Orientalioris vsq, Oceanu Eoum parte, Magno Chamo obediente: Cuius imperium Obij fl: Kataia lacu; Volga fl: Mari Caspio, Chesel fluvsonte monte, Thebet regione, Caromoram fluuio, et Oceano terminatur.

RIO.
TAR TARIAE SIVE MAG NI CHAMI REGNI týpus
NVS SCYTHICVS
AMERICÆ VEL NOVI ORBIS PARS
ORIENS
STRETTO DI ANIAN
MARE CIN.
Tabin Prom. Plin.
ARSARETH.
ANIA.
MANGI
QVINCI
XANTON.
NANQVI.
CHEQVAN
IAPAN.
BVNGO
Amanguco
Bungo
Oxote
Minas de plata.
BAN DVMIA.
Meaco insule ciuitas primaria
Osaquo
Thoncas
TONSA.
Japan insula, à M. Paulo Veneto Zipangri dicta, olim Chryse, a Magno Cham olim bello petita sed frustra.
S. Maria
Taxuma
7. Islas
Isola di fogo
Lequiho grande
Isola fermosa
C. de Liampo
Laim
Dos hermanos
Rio Tiguas
Rio Tototeas
Rio di S. Pier et Paulo
Sierra nevada
Rio Axa
Chiuich
Tiguas
Tototeas
Coana
Chicana
Axa
P. Primiero
Mar Vermeio
C. California
Cazones
y. del ripa ro.
Ysola di Cedri
y. delle perle
La farfana
Volcani del fuego
Lanieni
Rocha patida
S. Bartholemeo.

LIVONIA.

[illegible]

POMERANIA.

[illegible]

OSWIECZIMENSIS ET ZATORIENSIS DVCATVS.

[illegible]

POMERANIAE, WANDALICÆ REGIONIS, TYP.
Codanus sinus.
Rugen
Bergen
Putbus.
Vsedom
Wolgast
Frishaft
Bar thia
Grypswald
Ducatus Stetinensis
Pomeria
Stetin
Dam
Stargard
Treptow
Neubrandenburg
Vkermarck
Marca Antiqua
Rostock
Wijsmar
Konigsberg
Angermund
Nistat
Frienwold
Costrin
Warte flu.
Der Strom.
Baltic

LIVONIAE NOVA DESCRIPTIO, Joanne Portantio auctore.
SEPTENTRIO.
FINLANDIAE DVCATVS, Regni Suecie membrum.
SVECIAE Confinia.
Abo
Sinus Posterior Livonie
NARVA
HAREN.
WIRLAND.
REVEL
DERPT.
PEIBAS Lacus.
Plescovia
RVSSIAE PARS.
OSEL
Sinus Magnus Livonie
RIGA
WENDEN
SEMIGALLIA.
CVRLAND.
Goldingen
SAMAITEN
Curisch haff
PRVSSIAE PARS.
LITHVANIAE PARS.
Gotzgosandt
Gros Karlse
Klein Karlse
Scopuli nauigantibus formidabiles
Scala milliarium Germanicor.
Hic Succinum colligitur
CLIMA DVODECIMVM.
CLIMA VNDECIMVM.
CLIMA DECIMVM.

ENTRIO.
mare
Hel.
Putzka.
Ankerholtz
Leber see.
Reue
Gardesee.
Vandalia.
Lewnborg
Stolp.
Slage
Polnow
Rugenwold.
Colberg
Corlin.
Belgard
Arnhusen
Landeck
Waldenborg
Strammel.
Tempelborg
Balle
Bnblitz
Pomeria Inferior.
Botow.
Casubia.
Neuen Stettin
Waldow desertum.
Dantzk
Elbingen
Subitz
Neid eich.
Schönek
Stargard
Poblin
Mewe
Vistula flu.
PRVS SIAE PARS.
Valckenborg
Draheim
Draburg
Landeck
Pilow flu.
CANOVA
Warte flu.
Fredeland.
Conitz
Cron
Tauchel.
Bro flu.
Nowborg
Grudentz
Scala Miliarium German.
10
15
Pomerella ultra citraque Vistulam olim Inferioris Pomeraniæ principum hæreditaria fuit prouincia, etiam longe post Christianismum. Post obitum autem eorum principum, partem Poloni & Ordo Prussiæ, partem Marchiones occupauerunt.
Priuilegio.

SEPTENTRIO.
Sta. Por. pinxit.
BIERVN.
Chelm.
Lipowiecz
Babicze
Mnichow
Smierdzarza
Cassow
Liski
Nowawies
Rybna
Brzegima
Czermechow
Vistula fluuius.
PSCZINA
Wola
Babicze
Bobrek
Gromiecz
Lankowicze
OZWIECZIN.
ZATOR
Spitkowicze
Ryczow
Skawina
SKIWINA
SI LE SIAE PARS
OCCIDENS.
SKOCZOW.
Sabrzeg
BIELSKON
Kenti
Czarna
Porabka
Mogilany
WADOWICZE
Barwald
Lesnicza
Landskorona
Brodij
Zebrzidowicze
Przipkowicze
Grabowiecz
ORIENS.
Zakrow
Strome
Slemien
Mosczenicza
ZIWIECZ.
Babia gora
CARPATHVS MONS
Hungariæ confinia
MORAVIAE PARS
Scala Miliarium
5
10
15
DVCATVS OSWIECZENSIS, ET ZATORIENSIS, DESCRIPTIO.
MERIDIES.

15

POLONIA
REGNVM.

[illegible]

POLONIAE finitimarumque locorum descriptio. Auctore WENCESLAO GODRECCIO. Polono
Scala miliarium Germanicorum.
5. 10. 15. 20. 25. 30.
Venedicus sinus.
BALTICVM MARE
OCCIDENS.
SILESIAE PARS.
Cum priuilegio.
POMERANIA
PRVSSIA
POLONIA
MARCHIA
Marca antiqua
SAMOGITIA
Curlandia
RVSSIA
HVNGARIA
Crosno
Glogaw
Vratislauia
Posnania
Warsauia
Olomuncz
Babiagord
Dantzick
Elbing
Regius mons
Toruń
Bartenlandia
MERIDIES

MAGNUS
DVCATVS
LIT
VA
NI
AE.
ORIENS.
LIVON IAE PARS.
VOL HIN IA.
PODOLIA.
MOLDA VIAE PARS.
PONTI EVXINI PARS.
Bersany
Drismet
Disla
Swintrawa
Nementschijn
Modotesch
Crewa
Miednick
Vilna
Trokij
Lohoschak
Borisowo
Smolensko
Kropiwina fl.
Grodno.
Druszek
Orscha
Dobrawna
Reschak
Schlow
Bersina fl.
Swenta fl.
Sajkemi
Betigola
Seymey
Wiepry
Wilkija
Kowno
Wisokidwor
Niemonoicze
Rudnikij
Toglijez
Merecz
Berstany
Oszija
Grodno
Waszitiskij
Sczuczijn
Mostij
Rozanka
Odziejsko
Grinkij
Tykoczin
Knijszow
Wolkowicza
Nowijdwor
Slonim
Narew
Narew fl.
Bijelsko
Camyeniecz
Brizestije
Szedoszow
Michawiecz fl.
Szijonije
Kloczko
Kopil
Modzijer
Thoden
Cobrin
Pinsko
Grodeck
Przipiecz fl.
Wowlij
Ratno
Dubrowicza
Sluczfl.
Turia fluuius
Stepan
Camien
Lubomla
Wisna
Niesuchoijesa
Czartoriska
Cowel
Durisko
Crupa
Drohobus
Dzwihel
Sytomiers
Kijow
Kanyow
Wladimir
Streczow
Clewan
Rowha
Wijlhora
Plome
Ostrog
Czudnow
Luczko
Dubecz
Zaslaw
Cirkasij
Grodeck
Sokail
Krzemene
Krasilaw
Chmijelnick
Bog fluuius
Wijnicza
Copesterin
Visnowiecz
Zalesije
Sharas
Bar
Braczlaw
Dobrodwor
Oleska
Dunayow
Smotrijcz
Skala
Pomorzane
Camienijecz
Dwijeklieroce
Bacota
Trebowla
Labentwela
Podhijce
Czerwosch owice
Choczijm
Niester fl. Ptol. Tyros
Sroka
Buczacz
Jagel
Halijcz
Culicow
Jaslowijecz
Czerwone
Cozibeli
Usztya
Oyyhow
Tehinnije
Tubarcza
Szczepanowice
Zukow
Colonia
Snatijn
Seret fl.
Seret
Byalogorod
Tubarcza
Orczakow
Vaszow
Niszper fluuius
Bog fl.
Niyeper fl. qui Ptol. Borysthenes.
Tur fl.

TRANSSILVANIA.

D. Stephanus Broderich in opusculo excuso Basileæ simul cum Antonij Bonfinij historia Hungarica, his verbis hanc regionem describit: Transsiluania Daciæ olim pars, cuius caput Alba Iulia, vel à Iulio Cæsare, vel ab Hiulis potius quodam Hunnorum Principe, dicta. Oppida complura nobilissima, in quibus Cibinium, Brassouia, Colosuarium, & Megies, & plura alia, à Germanis, quos nos Saxones appellamus, contra Schabiensis incolunt Siculi, genus hominum ferox, & bellicosum: inter quos nullus, neque nobilis neque rusticus, omnes eodem iure censentur, Helvetiorum instar. Transsiluania ipsa auro omnium est feracissima, præcipue argento, & aliorum metallorum ac salis montibus. Equos generat nobilissimos; vino abundat, sed non æquè excellenti, ut Hungaria & Sclauonia. Transsiluaniæ finitimæ sunt, Vallachia Transalpina & Moldauia, Danubio, & mari Euxino proximæ: vtraque cum Transsiluania, tam Europæ gente communi patriæ, quæ olim Dacia erat. Sic reperisse nactus Transsiluania, qui dominium Hungariæ veteriorem, sed Transsiluaniam quoque cum vtraque Vallachia coniungit, Danubio, montibus Carpathiis, mari Euxino, & rursus eodem Danubio ex omni parte includitur, Pannonis illis.

Sed libet, etiam eiusdem regionem ex Anton. Bonfinij lib. 1. Decad. 1. rerum Hungaricarum hic adiungere: Trans montes (inquit) Carpathios extrema Daciæ regio ad Axiacem fluuium vsque protenta, quam nunc Transsiluaniam vocant, pecore, vino, frumento, item auro & argento feracissima, ubi amnes nonnulli auri ramenta ferunt, quæ frequentia quandoque feraciß. ... cùm montibus sit vndique circumsepta in coronæ speciem. In illa ... boues, & vri, ac siluestres etiam equi, vtrisque eorum mira pernicitas, ... Regionem hanc habitant Scythæ, partim Saxones, & Daci maiores ... Olim Romanis Sarmaticisque coloniis, ante Gothorum & Vandalorum irruptionem tota Dacia complectebatur, &c. Hanc regionem descripsit peculiari libello Georgius à Reichersdorff. Vide etiam Georgium Richsmerum, Pium II. in Europæ descriptione, Iohannem Auentinum, & Mart. Cromerum rerum Polonicarum libro 12. Hæc regio vulgo vocatur Sibenburgen & Zipserland, auctore Sebastiano Munstero.

Aliquot Transsiluaniæ locorum nomina, Vngarica, Germanica, & Latina, auctore Sambuco.

[illegible]	[illegible]	Iohannes del Dobra.
[illegible]	[illegible]	Veskes, Saltzburg.
[illegible]	[illegible]	[illegible], Burckhalß/ Barcia.
[illegible]	[illegible]	Vesskepus, Gylnburg/ Pila Græca vetere.
[illegible]	[illegible]	[illegible]

SEPTEN
TRANS
HANC VLTRA VEL TRAN
SILVANIAM, QVAE ET PANO
DACIA, ET DACIA RIPESIS, VVL
GO SIBEMBVRGE DICITVR,
edidit Vienne A°. 1566. Nobiliss. atq; Doctiss.
Ioes Sabucus
Pannonius.
OCCIDENS
NOSTER LAND
WEINLAND
LAND VOR DEM WALDT
CLAVDIOPOLIS. Clausenburg, Kolosuar H.
BISTRICIA Besterezë H.
ALBA IVLIA. Weißenburg Gulafeyruar. H.
NIGRA PALVS Fehetetho. H.
Marisius fl. Maros H.
Groß Kockel fl.
Klein Kockel fl.
Bistritz fl.
Aranas fl.
Sabesus fl.
Cibin fl.
Vallis Hatzag
Zalatna rudera.
Bergstet.
Altenberg.
Villę Walachię
Meterssdorff.
Waldorff.
Kalberg
Durbestritz
Herckdorff
Bayersdorff
Keresstur
Beclern.
S. Georgen.
Nemechi.
Busaten.
Boncida.
Mikelsdorff.
Torrenburg Torda.
Teleck.
Kalterbrig.
Almas.
Buda.
Sebesuar.
Fenisch.
Humad.
Plan.
Oberwintz.
Engetin.
Diod.
Ysemberg.
Ofemburg
Krezk.
Capolna.
Korosbania.
S. Emerich.
Borband.
S. Michel.
Vardia.
Borbrig.
Wintz.
Kinermezo.
S. Giorg.
S. Kiras.
Deua.
Iofy.
Illię.
Branizka.
Orlę angustię.
Morsenes.
Humad Vaida.
Varheli.
Neumarck
Nereu.
Naglack
Kochelsburg.
Blasendorff.
Schinen
Pered.
Monia.
Weingarten.
Rotkirch.
Niderspold.
Oberspold.
Humlisch.
Großaw.
Dobrita.
Ludis.
Reysdorff.
Zabevs.
Millenbach.
Pettersdorff.
Rakazest
Urbegen.
S. Francisco.
Kazir.
Lech.
Regen.
Bircke.
Kirlegis.
Wela.
Botz
Sellendorff
Petersdorff.
Durbach
S. Ioan.
Lechnitz
Unda
Teckendorff
Banisa.
Sesarma
Yeteck.
Czuzo.
Berckes.
Torsalu.
Milstorff
Koroffeu.
Schaete a prug.
Zalom.
Zazuaros Broß.
Theme.
Apahie.
Bogatz.
Gereng.
Kauara.
Duijnen.
Vilack
Pache.
Petlesdorf.
Schmigen.
Hogitorff.
Pontstorff.
Proßtorff.
Kesel
Ziden.
Feigendorff
Balcos.
Langtal.
Apistorff.
Scharesten.
Schaan.
Frauenhoff.
Blechisvelt
Rathmantel.
149
48
47

48. TRIO
ILVANIA
MOLD AVIÆ TERMINUS
Tartroß
Pog Hauas
Pretz
SED CHVK
SED Veuerhel
Aluta fl.
Neumarck
SED
KISDI
Dayla.
SED ORBAI
Beserenfalo.
Aderhel.
Zu Kreutz.
Seck.
Schesburg
Weißkirch
Wargisch.
Ayto.
S. Georgen.
SED
SCEPSI
Pagi Siculorum.
Draußz
Rädlen
Katzendorff.
Meburg
Keuldorff.
Schaes.
SED Kisdy.
Budendorff.
Hamerod.
Dellendorff.
SED Reps.
Dunesdorff.
Waschenden.
Sifrt alber.
Trapold.
ALTLAND
Schuerse
Maypch.
Plamendorff.
Armdorff.
Rosenbach
Hongenberg
Hensberg
Tarten.
Brendorff.
Petersberg.
7 dorffer
Dopich.
Gesp
Kopisch
Pendorff.
Centum colles
Stein.
Reichisdorff.
Neschen.
Nethusen.
Iacobsdorff.
Schamberg.
Agnetlin.
Selisstad.
Seefling
Felmar.
BVRZELAND
Burcia.
Neudorff.
Heloden.
Weidenbach
CORONA STEPHANOPOLIS, Cornstatt.
Braßo. H.
Koretzdorff.
Mergental.
Schars.
Halmegen.
Herbrig
Einsidel.
Seiden.
Rosental.
Birgetz
Serkengen.
Neustad.
Rosenau.
Werd.
Maynod.
Torsyl.
Alutafl.
Molkendorff.
Kleyn Schel.
Fogaras.
Fried.
Cerne.
Burgberg.
Leiskirch.
Rotberg.
Brokyn.
Holtzmenge
Scharkan.
Turtzfest.
Dalmen.
Alt fl.
Blschisdorffer
ORIENS
Baumgarten.
Zacabad.
Hamersdorff.
Kertz.
Abbat.
H. Litera in hac tabula nonnullis vocabulis adiuncta significat ea esse Hungarica.
Hermanstadt.
Kastenholtz.
Schellenberg.
Michelsberg
Grysaw.
Feck.
Kertzeberg
Rudbom.
Helten.
Calmisch
Rotthurn.
Campolongum
Langenaw.
Argisch templum.
Teltz
Schaid.
VALACHIAE
PARS.
TERGOVISCIA
Teruisch.
Bocaretz
Rednitz
Pitesi Coenobium
Dambouitz fluuius.
Greiss
Saluata fl.
Zorga
Gierisch.
...ciuitas Sarmisgethusa.
Danubius fl.
49
48

HVNGARIÆ hanc alteram descriptionem accuratiorem, vt nobis fidem facit clarissimus vir Ioannes Sambucus inde oriundus, (quisque enim, vt Plinius in opere suo Naturali verissimè testatur, eos diligentissimè situs diceret in quibus ipse prodibat.) primæ subiungere hoc in loco placuit, idque præter institutum: cùm singulis regionibus singulas tabulas tantum promiserim. Sed quia neutram satis pro regionis dignitate absolutam iudicauerim, vtramque in hoc nostro Theatro proferre vtile duxi. Differre eas interdum in locorum positionibus, fluuiorúmque flexuosis meatibus conferenti apparebit: neque est quod hinc statim Geographiæ ipsius veritatem quis eleuet; sed de ea existimet, vt Strabo rectissimè de historia: is enim non statim eam abijciendam censet si qui eam tradiderint, in locorum descriptionibus non consentiunt; quin imo nonnumquam vniuersæ historiæ fidem conciliare ex ista dissensione licere docet. Vtentur itaque aut alterutra aut vtraq; studiosi, in quorum gratiam id totum quod possumus, quando quod volumus non liceat, effundimus.

Serenis. Principi D. Carolo
Archiduci, Maximiliani II.
Fratri, dicatum.
MORAVIAE FINES
Montes Albij
MARCK FELD
OCCIDENS
WIEN
PRESBVRG
HAMBVRG
COM. MOSON.
Fertu.
EISENSTAT
SORPRONIVM.
SABARIA
STIRIA.
MARCHBVRG
PETHOV.
Ba laton
SIMIGI VM.
Crasso palus.
QVINQVE ECCLESIAE
M. Pelerd.
Draua flu.
COMAR
STRIGON.
BVDA
PEST
RAK MEZO.
NYR SEG.
HOMOGSH AG.
BACZME GE.
CVMANI
COM. TORANTA
COM. SEPE SVARA.
KASSA
AGRIA
SOLNOK
SEPTEN
MERI
5 10 15 20
Scala Milliarium Hungaricorum.

VNGARIAE LOCA PRAECIPVA RECENS EMENDATA ATQVE EDITA, PER IOANNEM SAMBVCVM PANNONIVM, IMP. M^s HISTORICVM. 1579.
Cum Imp. & Regiæ M^s Priuilegio.
PODOLIAE PARS.
VALACHIAE PARS.
Mons Lupi
Mons Carpathus
SED NARCOS
SED CZIIK.
SED GORDI.
SEDKESDI.
SED VARHEL
NOSNER LAND
WAIN LAND
ALTLAND.
TRANSYLVANIA.
LAND VOR DEM WALD.
SALATEN RVD.
KINIR MEZO
SYLAGHSAG
KOROSKVS.
COMBIHO.
SCHARADALIA.
VALLIS SAR MIGETVSAE
HATZAG.
TEMESKWS.
RIGO MEZO
BVLGARIAE ET MOESIAE SVPERIORIS PARS.
BISTRICIA
SEGESVAR
KOLOSVAR
CIBINIVM
ALBAIVLA.
VARADIN
GYVLA
LIPA.
TEMESWAR
BELGRADO.
PETROVAR
ZALAMKEM
ZEMLIN.
TRICORN.
Danubius fluuius
Donaw flu.
Sau fluuius.
Pontis Traiani
ORIENS.
MERIDIES.
SEPTENTRIO.

HVNGARIA.

HVNGARIA (quam nomen ab Hunnis vel Hungaris populis ex Scythia profectis, qui eam incoluerunt, habere constat) Pannoniam, & vltra Danubium Iazygum, & Dacorum Regionem ferè omnem occupat. A Drauo ad Meridiem sumit initium; à Septentrione, Sarmatis quos Polonos, & Getis quos VValachos dicimus, terminatur; ab Occasu Austriam habet, superioris quondã Pannoniæ caput; ab Oriente Mysiam, quam Rascianã nunc appellant. Danubius omnium quos Europa habet, fluuiorum maximus, mediam interfluit, atque in partes, nempe in citeriorem & vlteriorem scindit. Citeriorem, vbi olim Pannoniæ fuerunt, hæc ab vlteriore Hungaria Danubio; ab Austria, & Norico, radicibus Cetij (sic olim dicti) montis; à Slauonia Drauo, à Bozna & Rascia Sauo fluminibus terminatur. Huius citerioris Hungariæ caput est Buda, regni sedes. Nobiliora huius oppida, Alba Regalis, coronatione & sepultura regum insignis, Strigonium metropolitana, Quinqueecclesiensis, Episcopalis sedes, præterea Sopronium, Iauarinum, & Sabaria, Diui Martini, & Stridon Diui Hieronymi patria. Fluminibus multis et nobilibus lacus habet duos nobilissimos, Balaton, & Ferton. Huic citeriori Hungariæ, vbi Drauum transieris, annexa Slauonia est, pars olim Pannoniæ superioris, inter Sauum & Drauum posita: sed Sauum etiam longè transgressa, & vsque ad flumen Hunnam (hoc enim illi nunc est nomen) protensa, vbi Croatia incipit. Post quam Dalmatia sequitur, per oram Adriatici maris, quæ partim Veneto, partim Turcæ paret; minimum eius portionem etiam [illegible] subiecta mediterranea Boznenses tenent, & Rasciani, qui olim Mysi superiores. Huius nunc Slauoniæ caput Zagrabia est; Croatiæ nunc Bichion est, [illegible] Transdanubiana Hungaria montibus Carpathijs supra Polonium inclinantibus [illegible] Euxini maris porrectis, à Morauia, Slesia, Polonia, ac Russia distinguitur, vsque ad eum locum vbi regio est quam Maramarusium vocant. Ibi iam alij montes & iuga ab eo loco Septentrionem versus tendentes, à Transiluania & VValachia Transalpina separant. Hanc vlteriorem Hungariam Tibiscus fluuius piscosissimus, in montibus Maramarusiis ortus, mediam interfluit. Hæc Hungaria habet oppida nobiliora, ad Septentrionem Posonium, Tirnauiam, [illegible] ad Meridiem vero Colocium, [illegible] Segedinum, &c. vltra Tibiscum, Varadinum, Debrecinum, [illegible] Solnocum, vbi pontis olim à Traiano Imperatore extructi, [illegible] & alia quæ breuitatis [illegible] nunc prætermittimus [illegible].

Lingua Scythica [illegible] ab omnibus finitimis diuersa. Nulli regioni terrarum hominum [illegible] fertilitate [illegible] metallorum copia cedens [illegible] suo iure possit [illegible] aurum, argentum, sal, lapillos [illegible] effodere licet. [illegible] leguminis & pomorum abundantia præstat. Neque deest [illegible] in plerisque fluminibus [illegible] aurum [illegible] legunt.

Hæc ex Stephani Broderith opusculo, & Antonij Bonfinij rerum Hungaricarum Decadibus collegimus; [illegible] Videatur etiam [illegible] Matthiæ à Michou de Sarmatis, Cuspiniani [illegible] Austria & [illegible] [illegible]

HVNGARIAE DESCRIPTIO
Cum Priuilegio
POLONIAE PARS.
MORAVIAE PARS
Marcomannorũ campi
AV STRIAE PARS.
OCCIDENS.
Wien
Lacus Peiso Neusidlersee Feurtew
VERTHES mons hungaricè BATON germanicè dem Schiltberg. quod Henricum III imp. istic castrametatum referunt, contra Belam Hungariæ Regẽ, fameq; pressum relictis scutis castra deseruisse.
PANONIA SVPERIOR, VEL PRIMA CONSVLARIS.
PANONIA INFERIOR, ud SECVDA PROCONS
Balaton lac.
REGNI SLAVONIÆ PARS, HVGARIÆ VECTIGALIS. olim SAVIA PANONIA
VALERIA, uel INTERAMNPANONIA
Windischland
BOSNIA
CROATIA olim LIBVRNIA.
PANONIA BVBALIA
Steirmarck
Windisch marck
Ofen Buda
Strigonium Gran
Alba Regalis Stulweißenburg
Sabaria
CASTRI FERREI
Sopronium

WOLFGANGO LAZIO AVCT.
RVTHENIAE PARS.
MVLDAVIAE PARS.
SICVLI
TRANSILVANIA. HERDEL, olim Dacia mediterr:
HACZAG VALLIS.
TRANSASPINA
HVNG
HAVASALFEVLDE
olim
DACIA ALPESTRIS.
VASCAPV
WALACHIAE PARS
MOESIA INFERIOR
BVLGARIA, olim
RASCIANI
ORIENS.
Danubius fluuius
Tibiscus fluuius
Saw fluuius
Hungaricę uoces quomodo legendę sunt.
CH. litterę in vocibus Hungaricis CZ. S; littera pro SCH. Z, littera pro S simplici in vocibus Hungaricis .W. litteram in fine pro VY
Scala Milliarium Hungaricorũ
RIDIES.
40
41
42

19

CARINTHIÆ DVCATVS, ET GORITIÆ PALATINATVS.

HABET hic Ducatus Carinthiæ (quod [illegible] Carinthia [illegible]) ab Ortu & Septentrione Stiriam, ab Occasu & Meridie, Alpes & Forum Iulii contingit. Huius pars est Carniola. Multæ in hac Regione valles collesque tritici feraces, multi lacus & amnes, quorum præcipuus est Dravus. Notissimæ huius tractus vrbes sunt, Sanct-Vitus, Villacum, Clagenfurtum. Sancto Vitus [illegible] & vrbs minime negligenda, cum foro [illegible] spacioso, fabeni perennis atque [illegible] in quo [illegible] nos anno 1558. [illegible] vidimus, cuius labri diametrum septem plus minus pedum esse [illegible]. Huic [illegible] solido & candido marmore conspicuum erat, ibidemque inter alia antiquitatum monumenta ex terra [illegible]. Vrbem [illegible] Clagenfurtum versus [illegible] campus [illegible] currit, multis adhuc antiquorum ruderibus oppletum, [illegible]. Paracelsus in suo huius regionis Chronico (si modo eius sit) Liburniam, [illegible] vocat. [illegible] Solnense oppidum, à Plinio in Noricis memoratum, hic olim fuisse [illegible]. Hic illi [illegible] locus, vbi [illegible] insolito & non vulgari ritu (quem Pius II. in sua Europa accuratius describit) inauguratur. Villacum, oppidum domibus in fronte coloribus historiisque magnifice depictis spectatoribus gratum. [illegible] altissimis rupibus [illegible] ad Dravum fluuium, ponte lapideo [illegible] connectens. Clagenfurtum, [illegible] muniri, Claudia antiquitus, [illegible] vocatur. Sunt qui scribunt [illegible] memorabile [illegible] etiam [illegible] suspicione notatus, [illegible] ad crucem abripiatur, post tres dies, quo supplicium de eo sumptum fuerit, tertium, de mortuo iudicant; quem si innocentem cognouerint, [illegible] pendere sinunt. Sed hanc fabellam, commentitiam vocat Rithaymerus. Est præterea Friesachium, magnam referens vetustatem, Sanct-Leonhartus, Wolfsperga, &c. Olim hunc tractum Iapydes inhabitasse putantur. Imperium huius regionis penes Duces Austriacos est.

Quantum ad Ecclesiasticam Iurisdictionem attinet, ea inter Archiepiscopum Salisburgensem, & Patriarcham Aquilegiensem partita est, inquit Paracelsus in Chronico supra dicto. [illegible] Carinthia quasi Carnia [illegible]. Hoc scilicet [illegible] in [illegible] patria sua, ab exteris nationibus, & ab eis minime intellectis, nomina vocabulaque petere. Legendi sunt hac de re Lector Seb. Munsterum, Pium II. Sabellicum, &c.

GORITIÆ Palatinatus [illegible] est Archiducatus Austriacorum, [illegible] ab Italis (in Italia namque [illegible] Alpes sita est) *Goritia* dicta, [illegible] Ptolemæo, [illegible] Noricum olim hoc loco fuisse. [illegible] (hodie [illegible]) in [illegible].

HISTRIA.

COMMVNE [illegible] fuit (inquit Plinius [illegible] Naturali historia) ut eos quique diligentissimè [illegible] diceret, in quibus ipse prodidit. Idem [illegible] Auctorem [illegible] sequar, sed ut quemque verissimum in quaque parte arbitrabor. [illegible] hic ego (quod vbique [illegible] Tabularum [illegible]) inter omnes qui hanc Regionem [illegible] authores, Ludouicum [illegible] Histriæ [illegible] pro loci capacitate Lectori offerre [illegible]. Hic in [illegible] Cosmographia dicit [illegible] Peninsulam, ab [illegible] Tergestinum est iuxta eius [illegible] ad [illegible] S. Vit [illegible] habet. Tota regio [illegible] plana est, sed neque [illegible] dicendis [illegible] vitibus, oleis, aliisq. fructiferis arboribus consita, frumento, pabulo & pecoribus abundat. [illegible] habet montem [illegible], in ea parte qua ad [illegible] quem vulgò Montem [illegible] appellant. [illegible] primum [illegible] in cuius summitate [illegible]. In hoc [illegible] herbæ nascuntur, quarum gratia Medici etiam hinc longè habitantes, [illegible] hunc conscendunt. Fluuij Histriæ sunt tres, [illegible] & Arsia: [illegible] accolæ Rasam vocant, Nauportum. [illegible] Posttremus [illegible] & est modo [illegible]. Vrbes sunt, Muglia, Iustinopolis, Insula, Piranum, Humagum, [illegible], Rubinum, Pola, [illegible], omnes maritimæ. Mediterraneæ verò Pinguentum, Montona, [illegible], Duo Castra, Sanct-Vincentius, Vallis Adignanum, Pameranum, Albona, Flanona, [illegible]. Celeberrima est Iustinopolis, [illegible] Caput Histriæ vocatur, [illegible] multis [illegible] &c. Vide porro Lazium, Volaterranum, Do. Nigrum, præter veteres Geographos.

ZARA ET SEBENICO.

ZARA, olim [illegible] vocatam putamus, [illegible] Liburniam [illegible] Sebenico, Sicum [illegible]. Vtraque maritima [illegible] Hadriatici maris [illegible] sub Venetorum imperio [illegible] fuisse, eaque [illegible] Dominicus Niger [illegible] vrbem olim [illegible] Lazius, & alii [illegible] eius [illegible] & [illegible] eundem Nigrum, Geographiæ libro 5.

CARINTHIAE DVCATVS, ET GORITIAE PALATINATVS, WOLF. LAZIO auctore.
SEPTENTRIO.
MERIDIES.
OCCIDENS.
ORIENS.
Stiriæ pars.
Steyrmarck
Muera fluuius.
SALTBURG EPISC.
Salczburg
NORI CVM MEDITERRANEVM
Vnder Karnten.
Ober Karnten.
DRAVVS FLVVIVS.
Werdsee.
Ossiachersee
Milsterseé
COM. ORTNBVRG
Inder Selenicz
CARNIOLA
Friaul.
Gorcz
Karst.
COM. GORICENSIS.
Sublimitas montium Strabonis.
Mont falcon
Gradisch
Clagenfurt
Villach
S. Veit
Spital
Pogfeld Boi.
Lisontius fluuius.
Fons Tiliamenti

Histriæ tabula à Petro Coppo descr.
SEPTENTRIO.
MERIDIES.
OCCIDENS.
ORIENS.
MARIS HADRIATICI PARS
Golfo di Trieste
Golfo di Quernero.
Dalmatię pars.
Vegia insula
Monte maior.
Trieste
Capo d'Istria
Piran
Parenzo
POLA.
Fiume
Segna
Albona
Pinguento.
Montona
Humago

ZARAE, ET SEBENICI DESCRIPTIO
SEPTENTRIO.
MERIDIES.
OCCIDENS.
ORIENS.
CORBAVIA.
Campus Cerbauius
LICHA
MORLACHA.
BANADEGO
Ruine cuiusdam antiquis sime structure, vulgo Bergane dicte.
Zara.
Zara vechia
Sebenico.
Scardona
Nadin
Laurana
Nona
Pago.
Dinaric
Capitulo
Tina

ILLYRICVM, aut, vt alijs placet, Illyris, regio est in ora maris Hadriatici, Italiæ opposita. Huius termini non ab omnibus iisdem finibus circũscribuntur. Plinius enim hanc inter Arsiam & Titium fluuios constringit. Ptolemæus verò eam ab Histria ad Macedoniæ vsq; confinia secundũ maris littora producit, mediterranea eius ad Pannones & Mœsiam superiorem expandit. Multò ampliorem eam describit Pomp. Mela, & Dionysius Alexandrinus; totam enim maris Hadriatici oram a Tergesto ad Ceraunios vsque mõtes, Illyris adscribit, eosq; vltra Danubium fluuium habitare docet; Danubium namque inter eius flumina Mela numerat. Strabo quoque libro 7. Geographiæ, [illegible] Macedoniam & Thraciam [illegible] Sed omnium latissimè huius fines extendit Appianus Alexandrinus [illegible] Illyrios Græci eos existimant, qui [illegible] ad fluuium Istrum sedes habent: hæc eam propter [illegible] eius ex Macedonia & Thraciæ montibus ad Pæones [illegible] pertendunt, quæ decem quinque [illegible] &c. Idem postea Romani verò non hos dum[illegible] ricos & Mysios, qui Europam incoluit, & [illegible] nauigantibus [illegible] vt Hellanicus [illegible] tibus separatim [illegible] communi [illegible] Ab Ilty[illegible] orto [illegible] Ponticum, Illyrico [illegible] vita Tiberij Cæsaris [illegible]

Sex. Rufus, qui vixit tempore Valentiniani [illegible] Noricorum duas, Pannoniarum duas, Valeriam, Sauiam, [illegible] duas, Macedoniam, Thessaliam, Achaiam, Epiros duas [illegible]

Hoc nomen habere ab Illyrio Polyphemi F. [illegible] lio eos denominatos esse. Tota Illyris [illegible] Cum portubus [illegible] Strabo [illegible] lida [illegible] Montium [illegible] aliis quod loca quædam [illegible] regio [illegible] maximè quæ ad Septentrionem vergit. Incolæ [illegible] hodie verò paulò mansuetiores, [illegible] paucas littorales vrbes, in quibus [illegible] olim Epidaurus, vt & hodie Emporio & [illegible] Turcis tributaria, eoq; [illegible] Nicolaus [illegible] quotannis [illegible] ducatorum [illegible] Othoman [illegible]

Hæc de Illyrico [illegible] secundum litteras auctorum [illegible] In hac tabula, Histria, Sclauonia, Dalmatia, [illegible] Croatia [illegible] omnes fere regni Hungariæ vectigales, [illegible] non minorem earum partem sibi subiugarunt [illegible] nostro Theatro habent peculiares tabulas, [illegible] decreuimus. Taurum [illegible] hic addere libuit, [illegible] producere [illegible] vt ipsis loquitur [illegible] nus [illegible] perinde atque [illegible] impedimento sit. Nos certè [illegible] hominem [illegible] tibus [illegible] æquabat, & [illegible] Strumæ [illegible] quibus [illegible] incolæ, tribuunt [illegible] Illyris [illegible] Nigrum, Volaterranum, & [illegible] Vergerium in [illegible] Calium [illegible] item Labrum Nonnum [illegible] non nihil [illegible] scripsit. Tota hic [illegible] exceptis finibus qui Germaniam attingunt, lingua Slauonica vtitur. Quæ (vt de ea obiter nonnihil dicamus) nonnullis Vvindisch, apud Italos Illyrica appellari putatur, hodie omnium latissimè patet, vt quæ à mari Hadriatico ad Oceanum Septentrionalem extendi videatur. Nam eo vtuntur Istri, Dalmatæ, Bosnenses, Morauí, Bohemi, Lusatij, Silesij, Poloni, Lituani, Pritheni, Scandinauiæ incolæ, & longè latéque habitantes Russi, Bulgari, multæque aliæ circumiacentes regiones. Constantinopoli etiam vsurpatur vt eius etiam inter Turcos frequentissimus vsus sit.

CARNITIA
STIRIA
SEPTE
CARNIOLA
HISTRIA
Cum Imperatoriæ & Regiæ Maiestatis Privilegio.
OCCIDENS.
MERID
Sinus Hadriaticus.
Terges tinus sinus.
Quarnero, olim Flanaticus sinus.
VELGER
KHERSO
SCHER
LEZIN
PAGO
Milliaria communia, & magna
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
DRAVA FLU.
SAVA FLU.
DRAVUS FLU.
M. Caranus.
Aquileia.
Triest.
Villach
Clagenfurt
Marnburg
Laibach
Krainburg
Rakelspurg
Gortz
Pirano.
Vmago
Rovigno
Pola
Brioni
Punta dela Prumentore
Merlere
Galiola
Sansig
Arbe
Goly
Veglia

ILLYRICVM.
IOAN. SAMBVCVS
ORTELIO SVO, S.
Mitto hanc quoque tabellam qua
necessaria confinia Pannoniæ de-
clarantur, fluuiorum & aliquot lo-
corum situs Hirschuogelij recte
mutaui, Angelini autem studio
plurima adieci, et interualla cor-
rexi, vt parum quis si cum Hirsch-
vogelij hæc coniungat desiderarit,
si qui errores sint, dies certiora do-
cebit. Viennæ, Vale, 25. Octob. 1572.
VN GARIA.
SCLAVONIA.
BOSSNA
DAL MATIA.
WINDISCH MORCH.
ORIENS.
DANVBIVS FLV.
DRAVA FLV.
SAVA FLV.
Balaton
Quinque ecclesiæ
Zagrab
Sebenico
Spalato
Zara
Trau
Clissa
Salona
Brod
Posega
Velichi
Huteouo
Nougrad
Kalmancze
Sighet
Segest
Soklos
Baronwar
391
401

GRÆCIA.

GRAECIAE VNIVERSAE SECVNDVM HODIERNVM SITVM NEOTERICA DESCRIPTIO
Iacobo Castaldo Pedemontano
Auctore.
Maris
Cum priuilegio
Mediterranei
Mill. Italica
Septentrio
Meridies
SERVIA
TOPLIZA
ERSECH.
M. Argentato
THIQVES
IAMBOLI
MA
DONIA
ALBANIA
GOLFO DI VENETIA
Mare Adriaticum
GOLFO DE LODRIN
GOLFO DE SALONICHI
GOLFO DI TARATO
ITALIAE PARS
COMENOLITARI
CANINA
CIMERA
IANNA
LIVADIA
GOLFO DE LEPANTO
CEPHALONIA
ZANTE
CORFV
M. Negro
M. Lacha
Strongillo
Cotrone
Gallipoli
Lepanto
Valona
Durazo
Ocrida
Prespa
Dagno
Croia
Saloniki
Scopia
Larso
Salona
Patras
Modon
Coron
Sapienza
Caloiero

MAR MAGGIORE
ROMANIA
MAR DE MARMORA
GOLFO DE CONTESA
GOLFO DE MONTE SANTO
GOLFO DE ASPROSA
GOLFO DE MARIZA
GOLFO DE CARIDIA
STALMINE
BECSANGIAL
SARCUM
SMIRNE
ARCHIPELAGO
Aegeum
Mare
pars
SCIRO
NEGROPONTE
GOLFO DE ENGIA
GOLFO DE NAPOLI
NICARIA
SAMO
NICSIA
METELIN
Scutari
Malathia
Costantino polis
Pera
Gallipoli
Troya
Pergama
Andronita
Sarabat flu.
Marisa flu.
Lemnos
Tenedo
Samadrachi
Andri
Tine
Sio
Psara
Milo
Siphano
Serphina
Stampalia
Lango
Rodo
Macedonia
M. Vestelizza
Orientis

CYPRVS.

CYPRVS inter maiores maris Mediterranei insulas locum sibi vendicat. Tota insula [illegible] Huius metropolis & regia, est Nicosia. Est & Famagosta vrbs nobilissima, & totius insulae [illegible] portu & [illegible] munitionibus. [illegible] inferior, nam & vino abundat, & oleo; frumento quoque [illegible] in quibus [illegible] & rubigine [illegible] ad Medicinae vsum idonea. Cannas melliferas in ea reperiunt, ex quibus [illegible] Vnde etiam quod cum Creta certare possit, est ferax. Ex pilis quoque caprarum [illegible] Multas [illegible] ex quibus lucra non parua [illegible] habet. [illegible] fertilitatis [illegible] olim Macaria [illegible] & tantopere [illegible] Veneri sacra [illegible] Habet [illegible] quingenta & viginti [illegible] millia passuum [illegible] Bordonio teste. Veneti eam [illegible] possidentes [illegible] Diodorus Siculus libro 16. scribit in hac insula nouem vrbes [illegible] reges, quibus [illegible] obsequium [illegible]

Sed vt huius insulae fertilitas magis eluceat [illegible] Amm. Marcellini [illegible] descriptionem [illegible] Cyprus [illegible] populi Romani [illegible] vt dicitur.

Ex veteribus etiam [illegible] celebrantur [illegible] Mela, & [illegible] Ex Neotericis Benedictus Bordonius, & Thomas Porcacchius in suo opere insulari, Vadianus. [illegible] Pontifex & Dominicus Niger, Sabellicus, Volaterranus, & [illegible] Zieglerus. [illegible] locupletissime Stephanus Lusignanus peculiari volumine. [illegible] Iodocus a Meggen [illegible] Hierosolymitana.

STALIMENE, OLIM LEMNOS.

LEmnos insula [illegible] inter Thraciae Chersonesum, & Athon Macedoniae montem [illegible]

CYPRI INSVLAE NOVA DESCRIPT. 1573.
SEPTEM
OCCIDENS
MERI
Milliaria Italica.
C. Cormachitti
C. Limniti
C. Eleni.
C. S. Pifano.
Diorigo.
Sirianocari
Cerines olim Ceraunia
S. Todoro.
S. Eleni.
Pomo.
Cremidi
Alesandrela.
Lefra.
Lubebico.
Ierune.
Pendaia.
Petra.
Aglia.
Linu.
Limnia.
S. Pifani.
Agrolaco.
Coraci.
Trodisi.
De Chico.
Maconda.
Marmica.
Crotiri.
Trimitusa
Podrinio.
Potanios
Merouili.
Poli.
Iaglia.
Chio.
Pelatusa.
Eurati.
Coli.
Ferra.
Drusia.
Erico.
Timochrini.
Crusoco.
S. Sidro.
Lucrumu.
Sima.
Guardia.
Igna.
Iolu.
Peati.
Rodes.
Feletra.
PAPHI A
Ara.
Anuio.
Strombi.
Amar.
M. Deglin.
Curia.
Stefano.
Chrisonera.
Chlima
Enba.
Baffo olim Paphos.
Capo Bianco.
Pisturi
Melandra.
Olympus Mons
Prodromo.
Critu.
Sarca.
Asprea.
Arsos.
Pendalitoria.
Vassa.
Noni.
Papitiu.
Miglia
Salamia.
Masmi.
Urelia.
Leruasa.
Marona.
Homocdos.
Chila.
S. Cusma.
AM
Miglia.
Tarampo.
Voui.
Corimaci.
Diachinisa.
Pocan.
Chiuida.
Risato.
Zabaca.
S. Chitino.
Cata.
Mandala.
Auctimo.
Piramiti.
Simbali
Critiu.
Cosole.
S. A. Patra.
Clora.
Amogna.
Arcimat.
Tera.
Chaupcelale.
Tenebria.
Cataforo.
Drilmo.
Calina.
Golata.
Cacopetria.
Saradidi.
Sinagora.
Pudino.
Diesto.
Dipotamia.
Calopauia.
Arbirina.
S. Armi.
Marato.
Leno.
Canania.
Cardama.
Miendo.
Caridac.
Filoga.
Saica.
ATHV SIA
Trimichini
S. Constantino.
Cagna.
Dore.
Monag.
Limnati.
Limati.
S. Quane.
Orongo.
Labano.
Paliogliso.
Marin.
Chiliaco.
Eurepi
Siria.
S. reino.
S. Ermi.
Pasula.
Vlasa.
Mesatiunda.
Sepila.
Pelamido.
Limiso.
Mati.
Pirgo.
Alomano.
Acrotiri.
S. X.
Capo de le Gate
LA
Vasilico.
Vnchito.
Corina.
Blosi.
S. Ilario.
Gambili.
Larma.
Sisipo.
Agridi.
Macag.
Asomato.
Caputi.
Sarno.
Crini
Acuasi.
Dumatori.
Oritis.
Ognocori.
Barcha.
Morso.
Catines ra.
Tenari.
Chita.
Crusulin.
Chora.
Vasili.
Astromo.
Ariati
Stiulura.
S. Marino.
Trimitusa.
Peristera.
Potami.
Stodori.
Cutrafa.
Mitida.
Fluso.
Atassi.
Parditi.
Aza.
Carico.
Assimi.
Filato
Cascalo.
S. Marina.
Liui.
Stauri.
Patedi.
Palicori.
Chimi.
Calope.
Melondo.
Micco.
Mauro.
Degri.
Achaci.
Curuisi.
Margala.
Piatamista.
Capura.
Diosimaco.
S. Andrea.
Chiperoda.
Agitho.
Agra.
Vala.
Lefcara.
Astagomia.
Dasno.
Stremata.
Liuadi.
Alouanza.
S. Marino.
Calauato.
Ville.
Xeugala.
Pendamia.
Limisouechio.
Marona.
Chiero chitia.
Marabi.
Mathen.
Iermidi.
Sasona
Ora.
Asta.
Vacagna.
Cabia.

TRIO.
ORIENS.
IES.
Capo S. Andrea.
SALAMINIA.
THIA.
MINIA.
SALA.
PE
Famagusta, que olim Tamassus.
Pedicus flu.
Nicosia, olim Tremitus.
Capo de la Griega.
Capo Pila.
Capo Chiti.
LEMNOS INSVLAE descriptionem ex Petri Bellonij libro de Auibus, hoc in loco tanquam parergon adiecimus.
Septentrio.
Meridies.
Occidens.
Oriens.
Ex Monte Vulcani terra quam vocant Lemniam omnis effoditur.
Ioannes à Deutecum f.
Cum Priuilegio.

CANDIA, olim CRETA.

CRetam, quam hodie Candiam vocant, maior est Cypro, minor autem Sicilia & Sardinia: quibus solis in toto mari Mediterraneo cedit, interim fertilitate & feracitate par omnibus. Olim centum urbibus claram fuisse poëtae scriptores tradunt: earum circiter quadraginta Plinij aetas nominat. Hodie vero, Bellonius auctor est, tantum aliquot oppida habet, quae sunt, Candia, Venetorum colonia, unde insulae nomen, Canea & Rhetimo. Ambitus insulae, quingentorum viginti milliarium [illegible]. Utrique montosa, ob quae id incolae admodum venationibus addicti. Nullos habet navigabiles fluvios. Sed neque noxium animal gignit. Hinc insulam nobilem, ex toto terrarum Orbe [illegible] vinum, quod modo Malvasiam vocant, indeque per omnes Orbis fere partes mittitur. Hoc vinum antiqui Pramnium vocarunt, auctor Bellonius. Volaterranus quasi insulae pro Arvisio, Malvatiaticum, adiectione unius litterae, [illegible] genus vinorum ex Arvisio Chius insulae promontorio (unde Arvisia vina olim) in Cretam delatum sit. Cupressorum arborum ad naves fabricandas, hic maxima copia. Hae tantae altitudinis nascuntur, adeo ut spectabilius nihil homini visum sit, inquit Dom. Niger. In hac insula Labyrinthus fuit a Daedalo ad Aegypti exemplar (Plinio teste) fabricatus. Huius adhuc extare vestigia Georgius Alexandrinus eius insulae Praesul, apud Volaterranum auctor est. Mons est, [illegible] undique concavus, via tantum & angusta ei aditur. Dux loci peritus praecedit cum ardente funali, [illegible] per tenebras [illegible]. Petrus Bellonius vero, antiquarum operum diligens investigator, & qui nunc [illegible] non otiose perlustravit, lapidicinam [illegible] fuisse, non [illegible] vulgo Cretensis [illegible] tamen videri, quod verisimilius est, cum Plinius scribat sua aetate nulla eius extare vestigia. Sed [illegible] ex Bellonio lapidicinam descriptionem. Locus est inter Gortynam & [illegible], qui cum olim ad lapides excidendos admodum idoneus videretur, indigenae eius loci lapidicinam ibi constituerunt, ex qua cum multi lapides indies exciderentur, multa [illegible] excisa sunt diverticula, ita ut cum quis per lapidicinam incedit, in [illegible] incidat. Letho flumini vicinus est Pseudolabyrinthus ille, in quem [illegible] ut cum candelis [illegible] vespertiliones [illegible] lucis faces extinguunt. [illegible] vespertilionum stercorum [illegible] Patres cum volare desierint, se nec [illegible] quod nostri in lignorum [illegible]. Haec ille Bellonius. [illegible] plane ut eam hic describit Bellonius, [illegible] ad portum [illegible] Iovi olim consecratam [illegible] antiquitas. Bordonius [illegible] ad eiusdem insulae partem Septentrionalem esse [illegible] hominum [illegible] cubitos in longitudinem [illegible] latitudine [illegible] hodie [illegible] sepulchrum appellari [illegible] capite [illegible].

Incolae olim [illegible] periti maritimarum [illegible], ut qui mari [illegible] undique, [illegible] Cretensis [illegible]. Horum etiam [illegible] fraudulentiam, [illegible], & alias improbitates notas, plurimis conuiciis [illegible]; hinc adagia, [illegible] cum Cretensi, Cretensis Cretensem, Cretensis cum Aegineta, [illegible] Cretensis, &c. Quae ratione quoque apud Divum Paulum male audiunt. Sed vereor ne quod [illegible] in Cretenses iactant, [illegible] quoque in quamplurimas alias nationes [illegible] testimonium quadret.

Hanc insulam primus in Romanorum potestatem redegit L. Caecilius Metellus Creticus anno ab urbe condita DCLXXV. Sequentibus temporibus sub Imperatoribus Constantinopolitanis fuit, postea concessa Bonifacio Montisferratensi, a quo demum Venetis [illegible] fuit, anno a Christo nato MCCXIII, quibus hodie paret. Strabo inter veteres [illegible] diligenter descripsit. [illegible] vero Dominicus Niger, Volaterranus, Vadianus, Zieglerus, & Benedictus Bordonius: sed nostra aetate omnium optime Iodocus à Ghistele in suo Itinerario Hierosolymitano, & Bellonius in suis Observationibus. Iodocus à Meggen quaedam quoque quae ad huius cognitionem attinent, addidit in sua peregrinatione Hierosolymitana.

PAMPHYLIVM MARE
C. Cornachiti ol. Crŏniũm Pro.
Cornachiti
Lapidia insf.
C. S. Epiphanio, ol. Acamas Prom.
Vechio marin insula
Fontana amorosa
Bota
Penaia
LAPATHIA
Diorio
Masara
Carapili
Agios
Seilura
Corocopia
Cochino prestio
Morpho
Peristero nari
Pitaruli
Moramani
Crusch
Chio
Eurotto
Turlin
Lotta
Salia
Meladra
Salandra
Marona
Maiola
Anetin
Maia
Angria
Statos
Maratase
Siriati
Glano
Chinosia
Silo
S. Ancona, ol. Carpasia
PAPHIA
Messaguroma
S. Anasthasio
Chatodri
Trapano
C. de Trapano, ol. Drepanum Prom.
Achiala
Arsos
Omodos
Mons Olympus
Enom
Calanaso
AMA
Cornico
Moroco
Lacunda
Cunuchia
Finicha
Ierochipo
Sirnalo
Timi
Madria
Pap hos noua
Platanos tusia
Velo nana
Chiuidalto
Chiuidaba so.
Noui
Trucori
Cochaci
Amuso
Tarapo
Ponta malota, ol. zephirium Pro.
Paphos
Paphia
Armo
Cheloma
Vasu
Glisia
Anoira
Piscopia
Velia
S. Mesi
Colos
Cormia ol. Curium
Acromor
Prastio
Piolo
C. Biancho, olim Phrurium Prom. ex quo solent precipitari qui Apollinis aram contigerant.
C. delle gatte
OCCIDENS
Penta como
Vassillopotamo
S. Leona
Dicenica

CANDIA, OLIM CRETA.
CRETI
C. Spati
C. Chesin, olim Cianium Prõ.
Dictana, olim Dictamum.
Turluru
Molea ol. Drepanũ Prom.
P. de la Suda
Amphimalus sinus
Saline
Caña
Minolo
Bicorno
S. Nicolo
Retimo
Molo po tamo
S. Salvador
Pantonia
S. Pelagia
Mossoli
Epibisa
P. Spachio
Epicildomo
Napuliar
Stil
Ida mons
Ostropoli
Lassa
Cumara
Tempio de sale
Gaza
Monast
Ginosa
Osculla
P. de Cisamopoli
Cisamopoli
Miracofala mons
Cocus Prom. Cimarus Strab.
Cornico mons
Cisamospolie
S. Brantin
Leuci mons
Lefan dina
Aperiopoli
Merona
Tomasia
S. Biagia
P. Opon
Olerno
Ludro
Homes & iumenta hic in cauernis sub terra habitant
Eliner
P. Cornico
Cornico
P. Chion
LISA VALLIS
Inacorio
S. Paulo
Fenico
Viconi
Traba
P. Gam boso
Templũ Diane
Fenice
Pentalo, olim Poecilasium.
Gozo, olim Claudia Gaudos Mele. ad quam D. Paulus appulit Act. 27.
Hermico, olim Arietis frons Prõ
LIBYCVM MARE
Occidens
Sucra
MES

Cum priuilegio.

SICILIA.

[illegible]

SARDINIA.

[illegible]

MALTA olim MELITA.

[illegible]

ELBA olim ILVA.

[illegible]

CORFV olim CORCYRA.

[illegible]

ZERBI.

[illegible]

INSVLARVM AL
MEDITERRAN
CORSICAE INSVLAE PARS.
Porto Vechio.
Laiazzo
Bonifacio.
Asinara Ins.
Rosa.
Tolaro
SARDINIA
Torre
Sassari
Argetar
S.Teramo
Large
Surula destructa
Bossa
Corneto
Surula
S.Lucia
Porto conte
Pisaco
Oseo
Girapola
Valeria
Rosan
Lessa
Mamila
Vrista
Nora
Area santa
C.Napoli
Monreal
Villapozzi
Calari
C.Ferare
S.Pierro
Palma.
Coltelazzo
Serpentara
Carbonara
Saluie
Feronia
Aquilastro
Albaioso
Casarsi
Noraxio
Giulrola
Euueria
Olbia destructa
Galea.
Pessa
Petra
Frisan
Bosi
Terra noua
Luoco sardo
OCCIDENS
SICILIA, Insula descripta à Iacobo Castaldo Pedemontano cosmographo
Vstica
C. di gallo
Lipocelli.
Palermo
MAZ ZA RA.
Trapani del monte
Marsala
Maretamo
Fauagnana
Porcelli
Capoferro
Tre fontane
Salemi
Calatrasi
Patrano
Vetrano
C.Bianco
Scala Miliarium
25 50 75 100
C. Bono, olim Mercurij prom: in Africa
Pantallaria
Cum pri
Scala miliarium
5. 10. 15. 20. 25.
Tagalicia
Torre di mal guarnero.
Isa
Agimor
Castello.
Borgi il bagar
Zadaica
Zibibo
Canazo
Rochetta
Montes mormorei
Moschita
ZERBI insula olim Lotophagitis.
Torre de teste
Castelletto
Cantara
Burgare
Agira
Borchio
Cala ferrera
AFRICAE PARS
Italię pars.
Piobino
Cosmopoli.
Porto ferraro
Senfola
ELBA
Marciano
MERIDI

IQVOT MARIS
EI DESCRIPTIO
GRETIAE PARS
CORFV.
ORIENS.
MALTA
olim
Melita Insula.
Scala miliarium
Lipari
Vulcano
Messina
Catania
Ragusa
Noto
Syracusa
Gozo insula
Comino
Folfola
Planosa Insula
His montibus sunt ferri fodine
His montibus Magnetes reperitur.

REGNVM NEAPOLITANVM.

VNIVERSVM hoc regnum hodie continetur inter Hadriaticum & Tyrrhenum mare, ab amnis Truento & Funda, vsque ad fretum Messanæ: continetq. nouem opulentissimas, amœnissimasq. Italiæ regiones, Latium, Latij pars, Campania felix, Lucania, Calabria, Magna Græcia, Salentini, Apulia Peucetia, Apulia Daunia & Aprutium.

Vrbs, quæ Regno dedit nomen, lautissima ciuitas Neapolis, maris littori & amœnissimorum collium radicibus apposita est: Aërem habet placidissimum & mollem, agrum iucundissimum; eoque hac ætate Principes, illustresque viri non minori frequentia quàm olim, Neapolim concurrunt: etenim vniuersi ferè regni huius reguli maiorem anni partem hac in vrbe exigunt, ædesque splendidissimas ferme omnes habent: vnde Principum, Ducum, Marchionum, Comitum, Equitum, Dynastarum, Baronum, ac nobilium hominum plena confertaque adeò est, vt paucissimas Orbis terræ ciuitates huic exæquari [illegible] nobilitate posse censeam. Vrbs ipsa [illegible] cum magnitudine, inter mare, amœnosq. colles, ædificata magnificè, mœnibus munitissimis, præsertim haud pridem iussu Caroli V. Imp. conspicua: continetque Ædes cum Diuorum, tum hominum ornatissimas & splendidissimas, [illegible] habet. Ædes præ cæteris amplissimæ sunt, Ducis Grauinensis, item Salernitani Principis. Vici ciuitatis [illegible]. Curiæ quaternæ, quas Sedes appellant, Capuana, Nidensis, Montana, Diuique Gregorij: quo Principes, Duces, Marchiones, omnesque cæteri ordines ad consultandum de rebus publicis conueniunt. Arces fortissimæ sunt hæ; Castellum nouum; quod Alfonsus primus instaurauit, operibusque maximis fulsit, adeo vt formidabilius Europæ totius propugnaculis adnumerari meritò queat. Castellum tunc Capuanum, quod nunc conciliis habendis, & Imperij, ciuitatisque negotijs attributum est. Item Castellum Oui, modico extra vrbem spatio, in scopulo (Megarum veteres appellabant) cinctum mari. Præter hæc, Castellum Santermocense est in rupe, fontibus vrbis imminente, superioribus annis à Carolo V. munificè communitum. Extra ianuam [illegible] moles in mari, opus arte summa factum, ad Portus commoditatem [illegible], nauibus ex omnibus terræ oris partibus perpetuo plenum. Gymnasium etiam omnium disciplinarum Neapolis habet, ad quod studiosorum ex toto terrarum orbe magnus fit concursus.

Est & magnificentissimum hoc [illegible], regio amœnissima atque iucundissima est; non solum quia ad homines [illegible] eaque felicitas [illegible] vndique [illegible] ad voluptates nobilissimum summum [illegible] Frumentum vndique cum [illegible] feracissima, plenaq. nobilissimorum [illegible] gentes; venationibus ferarum opportunas. Præterea circum Neapolim hortis amœnissimis [illegible] vndique [illegible] arboribus, omni, delicatissimo [illegible] tas, quæ [illegible] Nec vlquam [illegible] hominis locorum amœnitas, elegantia, delectatio, vix inter mundi [illegible] Breuiter, mihi profectò videtur, vt mirari nemo debeat, cum olim, tum hac ætate, præcipuos homines vitam hic degere solitos. Hæc ex Leandro excerpsimus: apud quem plura: qui hanc Vrbem, eius territorium atque regnum tam absolutè describit, vt Lectorem ad alium auctorem minime relegare visum fuerit. extat tamen libellus Alexandri Andreæ, de bello inter Philippum Hispaniæ regem & Paulum IIII. Pontificem nuper gesto, ex quo his non sanctus Lector, quædam de hoc regno non aspernanda passim inueniet: libellus Hieronymo Ruscello editus, et lingua Italica. Sed & Ioannes Baptista Carafa, Pontanus & Pandulfus Collenutius, huius Neapolitani regni historias descripsere: in quibus multa quoq. descriptionis [illegible]. Gabriel Barrius [illegible] Calabriam [illegible] comprehendit, & Santfelicius Campaniam.

Maris Hadriatici siue Superi pars, nunc
Diomedeę insulę nunc
S Maria de Tremiti
S Domenico
Lesina
Ascoli
SABINI
CININENSES
TREBVLANI
MARSI
HERNICI
LACVS FVCINVS
LATIVM NOVVM
ABORIGINES
VALVENSES
SVPERAEQVANI
CARSEOLANI
Maiella
CAMPA
CAMPVS STELLATVS
AGER FALERNVS
Sinus Formianus
Sinus Puteolanus
Sinus Crateris
Gaeta
Capua
Napoli
Pozzoli
Ischia
Capri
Ponza
Ventotiene
Palmaria
Inferi maris

Golfo di Vinetia
Capo di Leuca
Hidra
Porto di S. Gioanni
Hydruntum
Castrum
Monopoli
Molfetta
Bari
Barleta
Trani
Andria
Brundusium
Sasonus
Lupiae
Porto Cesareo
Callipoli
Taranto
Sinus Tarantinus
S. Andrea
Ionij pars.
Maris
ORI.
SEP.
OCC.
MER.
Lacinium Pro: nunc Capo dell' alice.
Dioscoron
Calypsus vel Ogygia.
Ciro
Cariati
Castella
Crotone
Policastro
Catanzaro
Sinus Scyllacius.
Carcinum Prom:
Cocintus vel Carcinium Pro:
Epizephyriũ Pro:
Leucopetra Prom:
Pietra bianca.
Zephyrus Prom:
Spartiue
Ermileũ Trõ:
Cenis Pro: nunc Capo del arme.
Reghio
FRETUM nunc el Faro
MAMERTINUM di Messina.
Messina
Monte Gibel lo, olim Aethna mons.
Melaz
SICILIAE PARS.
Sinus Paestanus.
Sinus Napetinus.
Sinus Hipponiatis nunc Golfo di S. Eufemia
Salerno
Amalfi
Eboli
Potenza
Venosa
Melfi
Benevento
Cosenza
Bisignano
Tropea
Nicotera
Seminara
S. Agatha.
S. Christina
pars.
OLETANI VERISSI
VM ANTIQVORVM ET
RVM TRADITIONEM DE
YRRHO LIGORIO AVCT.

TERRITORIUM.

MARCA ANCONAE

SENENSIS DITIONIS, ACCVRATA DESCRIP.
Cum Priuilegio.
Septentrio.
Meridies.
Occidens.
Oriens.
THVSCI MARIS PARS.
MAREMMA DI QVA AL FIVME.
MAREMMA DI LA AL FIVME.
MONTAGNATA.
VAL D ORCIA.
VAL DE LA CHIANA.
CHIANA DI SOTTO.
VESCOVADO.
BORBONE.
MONTAGNVOLA.
PIANO DALMA.
MONTE ARGENTARO.
SIENA.
Lago de Castiglione. PRILIS LACVS.
Chiana fluuius, olim Glanius.
Ombrone fluuius.
Fiore fluuius.
Isola di Hercole.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.
Ad Montem Argentarium olim thunnorum captura fuit, teste Strabone; et etiamnum hodie hic maxima copia piscantur Meminit huius montis Rutilius Claudius Numatianus in suo Itinerario.

CORSICA.
Oriens.
Occidens.
Septentrio.
Meridies.
Millaria Italica
10
20
30
40
50
BANDA DI DENTRO.
BANDA DI FVORI.
Bastilica.
Nebio.
Sagona.
Balagna.
Vanacini.
Golfo di Aiazzo.
Golfo Ventilegni.
Golfo di Manza.
Bonifacio.
Ficari porto.

MARCHA ANCONAE, OLIM PICENVM. 1572.
10
20
30
Meridies.
Septentrio.
Oriens.
Occidens.
Apenninus mons.
Monte de la Sibilla.
ABRVZZO.
ROMAGNA.
SABINI.
ANCONA.
Regni Neapolitani fines.
Golfo di Venetia, olim Hadriaticus sinus.

TVSCIA.

TVSCIAE (quæ olim Hetruria) hi termini sunt, ab Oriente Tiberis, ab Occidente, Macra fluuius, à Meridie, Inferum mare, à Septentrione, Apenninus mons. Terra permobilis, pulchra lætaque est. Indigenæ ad omnia summo, pacis bellique temporibus, ingenio promptissimo, nec minus ad studia literarum, quàm negotiationes. Gentem carissimam & [illegible] semper [illegible] fuisse, ex priscis scriptoribus constat. Olim Tyrrhenia [illegible] & eta- [illegible] & Eutropij, vt ipsi in Aureliani vita patet; [illegible] Arretium vsque, vltra Perusium, tum. Interior regionis pars est satis montosa.

In eadem sunt vrbes, maxime præ ceteris memorabiles, Florentia, Sena, Luca, Perusia, Pisæ, Viterbium, &c. FLORENTIA sita est in vtraque Arni fluminis ripa, quatuor pontibus iuncta: splendore ac elegantia summa est, quamobrem vulgo Florentia bella nominatur, vt quasi flos videatur Italiæ. Nobilissimorum enim ædificiorum digno cultu, tam [illegible] vbique patens, [illegible]. Inprimis est admirabile Fanum D. Mariæ Floridæ, totum ex marmore crustatum, cum Hemisphærio stupendi operis, iuxta turris stat eximia, campanariorum, tota item marmorea, modicoque post sacellum vetustissimum Martis templum, forma rotunda, magno ingenio constructum, hodie D. Ioanni Baptistæ sacrum. Valuas habet ex ære fusili opere, tam raro artificio factas, eas præsertim, quæ contra Fanum D. Mariæ floridæ sunt, vt omnes eo, quibus ingenium [illegible] adsit vlla, reliquam in Europa tota similes esse nusquam arbitrentur. Sed omnia huius vrbis ædificia, tam sacra quàm publicis rebus destinata, enumerare hoc loco non animi. Qui cætera velit, Leandrum consulat.

SENA sita in colle, [illegible] collibus, frequentia nobilium ædificiorum nitens, in quibus ædes maxima D. Virgini mariæ sacra, splendidissima ac sumptuosissima, quæ in tota Europa sunt, [illegible] enumeranda; siue pretium marmoris, ex quo tota constat, siue excellentiam operis [illegible] spectes. Præterea, sunt ædes [illegible] illustres, quadrato lapide structæ, Pij II. Pontif. opus, aliaque multa perenobilia ædificia. Spectaculis variisque suis commendationibus prætermittimus, cum insigni fonte Branda, [illegible] copioso.

PERVSIA colli insidet Apennino, maiori sui parte fructiferis & amœnis [illegible] collibus, vitis, oleis, pomorum aliorumque optimorum fructuum feracibus. Subter vrbem ad Asisium, item Tuder versus iuxta Tiberim campi [illegible] fecundi, tritico, ceteroque frumento copiosi. Natura loci vrbs permunita est, nobilibus ædificiis, tum priuatis [illegible], tum [illegible] diuino [illegible] nitens; itemque [illegible] foro, qui medium vrbis habet. Populus frequens, & animis ingenijsque insignis: [illegible] tempus ad literas, quàm arma, promptus.

PISÆ, Vrbs olim felix & admodum beata, dum solum antea Romanis [illegible], sed etiam illa iam vigebit; ac tem posteà, multis annis fuit. Docent id insignes victoriæ [illegible], quas habuit, quibus & insulam Sardiniam suæ ditionis fecerunt. Panormum [illegible] Saraceni eripuerunt: & ex eius belli spolijs templum maximum, quod Domus vocant, [illegible] splendidas ædes ædificare cœperunt. Gymnasium habet [illegible] illustrissimum, anno post Christum M. CCC. XX. institutum.

VITERBIVM sita est in [illegible] spatiosoque loco, iuxta Cyminum à tergo imminentem, [illegible] plurimis haud pœnitendis operibus nitens, inter quæ & fontes insignes, & marmora etiam admiratione spectantium copiosa.

LVCA in planitie sita est non procul à collibus, ædificiis perhonestis; gens lauta, [illegible] ingeniosa: [illegible] libertatem [illegible] conseruauit. [illegible] fructibus haud caro [illegible]. [illegible]

Describserunt hanc regionem [illegible] Marcellus [illegible], M. Cato in Originibus, & [illegible] Ioannes Annius Viterbiensis [illegible] de Antiquitatibus Hetruriæ [illegible] libellum; Guilielmus Postellus; Volaterranus, &c. Ioannes Campanus pulchre Thrasimenum lacum literis mandauit.

LOMBARDIAE PARS. seu GALLIAE CISALPINAE.
SEPTEN
Apennini montes.
LIGURIAE PARS
OCCIDENS.
MERIDIES
MARE THUSCUM
SIVE TYRRHENUM
Mugello
Carfagnana
Lunigiana
Chianti
Monteri
Piera piana
Fiorenza ol. Fluentia.
Pistoia
Prato
Luca
Pisa
Liuorno
Lago Bientina
Monte Carlo
Meloria insul. ol. Lamellum
Gorgona
Capraia
Palmaiola
Porto Baratto ol. Populonium Prom.
Piombino.
Portus Traianus.
Troia
Formiche
Elba, olim Ilua.
Insula inexhaustis chalybum generosa metallis
Hic Magnes lapis reperitur.
Marciliana
Rio.
C. Liuer
Feraio
S. Andrea
Longaro
C. Corso
CORSICAE INSULAE PARS
Lune portus.
Serzana
Massa
Pietra santa
Arno fl.
Serchio fl.
Elsa fl.
Empoli
Volterra
Cecina fl.
Bibona
Bolgeri
Castagneto
Campiglia
Massa
Prille lacus
Castiglioni
Colle
Poggibonsi
Castellina
S. Geminiano
Pescia
Cascina
Lari
Rosignano
Vada
Scarparia
Barbarino
Pontremoli
Fiuizano
Ema
Gaiole

THVSCIAE
DESCRIPTIO AVCTORE
HIERONYMO BELLARMATO.
Me Ianus tenuit primus, formataque ab illo
Imposui leges populis, & nomina Ponto,
Inferno, & Supero: missos auxique colonos,
Imperiumq, Italos trans fines; foedera natis
Dum seruata meis, sed me discordia preceps,
Romuleæ genti domitam seruire coegit:
Quę decus antiquę longo post tempore linguę
Auxilij male grata mei, male grata laborum
Abstulit, & mansit nomen quod Thura dedere:
Archades aut Lydi quod vel mutare Pelasgi
Non ausi sacras quibus has concessimus oras.
Thuscia dixi.
Cum priuilegio.
5. 10. 15. 20. 25 30.
VMBRI.
ORIENS.
SABINI
FALISCI
VEIENTI.
GRAVISCI
LATII PARS.
INFERVM
Tiberis fl. olim Albula
Lago di Perugia
Lacus Thrasimenus
La Chiana fl. Glanius
Vulsinius lacus.
Sabbatinus lacus.
Perugia
Cortona
Roma
Ostia
Porto
Viterbo
Todi
Orvieto
Aquapendente
Montuniata
Orbetello
Porto Hercole
Tagliata
Monte Argentato
Mons Argentarius
Gianuti
S. Stephano
Coralium hic nascitur.
Ciuita vechia
Bracciano
Borgo S. Sepolchro
Camaldoli
Balze
C. Tribari.
Selua Mantiana
Selua di Baccano, al. Mesia selua
Oliuella selua

LACVS COMENSIS,

OLIM

LARIVS.

Larivs lacvs, (quem hodie Lago di Como ab oppido sibi adiacente vocant) à Laronibus, Græcè sic dicta, quæ Latinis Fulica dicitur, quibus abundat, nomen accepit. à Septentrione in Austrum ad 60. millia passuum producitur: vndique coronatur montibus, quorum cacumina, castaneæ, aliarum arborum nemora habent, latera, vineæ oleæq; radices verò, siluas in quibus ferarum venationes frequentes. In margine autem Lacus, Castella consistunt; inter quæ in Meridionali ripa, Comum est, clarum oppidum à Gallis Orobiis, aut, vt quidam volunt, à Cenomanis conditum: Romanorum Coloniam postea à Diuo Iulio ibi deductam, in quibus quingenti illustres fuere Græci, auctor est Strabo: ex quo Nouum Comum appellatum est; in amœnissimo loco positum, adeò vt ad solas delitias excogitatum videatur: nam à fronte pulcherrimum Lacum, à tergo campestria rura omni genere fructuum feracissima habet; accedit etiam aer saluberrimus, vndiquaque. Hoc oppidum duos Plinios æternitate verè dignos nobis protulit; in quorum memoriam hæc elogia in fronte ædis Diuæ Mariæ Virginis à gratis ciuibus pictura atque marmoribus incisa, anno 1570. Italia redeuntes legimus.

A dextra valuarum.

ORDO POPVLVSQVE COMENSIS C. PLINIVM SECVNDVM [illegible] INGENIO VIRVM, DIGNATIONE [illegible], DOCTRINA ADMIRABILEM, ET QVI OLIM IMPP. CÆSS. VESPASIANORVM AMICITIAM MERVERIT, OFFICIA MAXIMA GESSERIT, AC SCRIPTORES VNIVERSOS COPIA ET VARIETATE SVPERAVERIT, MVNICIPEM SVVM INCOMPARABILEM STATVA ET ELOGIO ORNAVERE.

Tarnaque mea [illegible] me fama Secundum,
At mage [illegible] hæc posuisse meos.

A sinistra valuarum.

C. PLINIO CÆCILIO SECVNDO, QVI CONSVLATV, AVGVRATV, [illegible] GESTIS, AC ORNANDIS CAVSIS, POEMATIS, ET HISTORIIS CONSCRIBENDIS, CÆSARE TRAIANO AVGVSTO [illegible] LAVDANDO, ADIICIENDAQVE IMMENSA LIBERALITATE PATRIA SVA, SIBI IMMORTALE [illegible] ORNAMENTVM, ORDO COMENSIS CONCIVI SVO DESIDERABILI HONORE ACCEPTO, MONVMENTVM POSVIT. M. CCCC. LXXXXVIII. KAL. MAI.

Functus eram [illegible] honore.
Viuebam, [illegible] est.

Hunc Lacum Paulus Iouius elegantissimè descripsit integro libello, ex quo etiam hanc tabulam nostra vsus excerpsimus. depingit item accuratè Cassiodorus, libro Variarum XI. ad Gaudiosum. Descripsit & Benedictus Iouius vir Comensium. sic quoque Thomas Porcacchius. Sed videatur Leandrum in sua Italia, & Dom. Nigrum in sua Geographia.

VRBIS ROMÆ

TERRITORIVM.

De vrbe Roma quondam Orbis Imperatrice, eiusque territorio, quia hic locus amplam pro eius dignitate descriptionem non admittit, ita ne omnino desit, satius duxi, quam pauca dicere, præstare videretur, auctores, qui eam scriptis suis celebrarunt, hic enumerare, ita visum fuit. Quorum ex veteribus sunt Q. Fab. Pictor, Sex. Rufus, & P. Victor. Ex recentioribus Blondus eandem in sua Italia, Fabius Calius Rauennas, Barth. Marlianus, Andreas Fulvius, Georg. Fabricius, Lucius Faunus, Andreas Palladius, Pyrrhus Ligorius, & Lucius Maurus. Collegit & descripsit Iacobus Mazochius eius antiqua epigrammata, & Vlysses Aldroandus eius statuas. Habemus Colerius non minore artificio quam diligentia maximisque impensis eius fastos, [illegible] tabulis [illegible] depictos.

LARII LACVS VVLGO COMENSIS DESCRIPTIO, AVCT. PAVLO IOVIO.
Excurrit Larius a Meridie in Septentrionem, pronior tamẽ in Oriente.
Busbinius mons cum specula et templo Deiparę Virginis.
Abbatia aque frigide
Carnesina
Museum P. Iouij Vbi olim Plinij platanus fuit eius epistolis celebrata.
Vico.
Brandelli arx Luitprandi regis opus.
COMVM, duorum Pliniorum patria
Gentium prom
Mirabella
Blenium
Colonicla
Parlasca
Coenobiu
Mons Platus.
Palantia
Lemna
Quartia num
Pomponiana.
Carenum
Fugaleria
Nessium
Bagnana
Scendonium
Lecemum
Roccum
Lauactum prom.
Cauaneo lum pro.
Comagiana insula hinc Iouiorum familia.
Turrianu prom.
Turregia prom.
Lelium
Caractum
Curtianę villę
Brienium
Arcennum
Picra.
Colonus
Stabium
Rubina
Speciana
Multrasium
Gemine Furij turres
Platea
Coenobiu
Foldinium
Eisina vallis
Mons Regalis
Mandellianus ager
Ouium
Parietes
Diue Marię
S. Michaelis.
Barrus mons
Malgra tum
Castellum
Pons lapideus
Pescarena
Leccum
Abdua fl.
Clarentius fl.

TERRITORII ROMANI DESCRIP.
MARIS MEDITERRANEI PARS
IMBRIA
HETRVRIA.
LATIVM
ROMA
Tiberis fl.
Tiuoli
Palombra
Badia
Monticelli
M. Gennaro.
Villa di Adriano.
Longeza
Mola
La Colonna
S. Siluestro
Osteria
Selua del Aglio
Frascati ol: Villa Lucullana.
La Molara
Rocca del Papa ol: Algidum
Marino ol: Villa Marij
Belletri ol: Veltre.
Lacus Albanus
Coliseo.
La Riccia ol: Aritia.
Albano ol: Mons Albanus
C. Lauinia
Sauello olim Alba longa.
Ardea
Patrica
Capocotto
Porciglianо
Palaceo.
Fusano
Ostia
Isola
Porta
Dragoncelli
Dragoni
Magliana
Grotta
Malagrotta
Galera fl.
Galera
Bandita.
VALLE SANTA
Carnazano
Anguillara
Lago di Bracciano
Bracciano
Vigna
Mantiana selua
Mola
Sepolchro
Campagnano
Baccano
Cesano
Monte aguzzo
Formello
Scrofano
Magliano
Monte della guardia.
Ariano
Borgetto
Prima porta
Isola
La storta
Ponte S. Pelagato
Castiglione
Arone, ol: Larus fl.
Lamentano ol: Nimentanum
Monte ritondo ol: Eretum
S. Angelo
Allia fl.
Osteria
Ferreira
Borgetto
Mola
Torre vergata
Tre Capanne
Mal passo
Torre delle bataglie
Le magliane
Palmarolo
S. Nicola
Monte Maria piccolo
Chittola
Botachia
Castel di guido
Campo Salini
Torricella
Tiberis fluuius
Silua oliuella
Decimo
C. Romano
Pratica
Solferata
Monte dolcuano
Sguizanello
Morrone
Osteria
Mostaciano
Capo di Boue
Arco
Paulo
Grotta proferta
Vigna delle spedale
S. Lorenzo
Casal ritondo
Bagnatore
Cornacchiola
Seluetta
Palazzola
C. Candolfo
Mola

Lacus paruus.
Grabadona
Dacium
Sūmolacus.
Suricum
Domasium
Gera
Mera fl.
Metiola
Nonatum
Pontis sublicij uestigia
Coderia mons.
Monasterium
Retionicii
Rethiorum cum pro
Aqua feria
Hic candidi marmoris fodinę
Mussium
Aducum
Varena
Murce prom.
Bellanum
Cultonius ager genere so uino celebris
Varro fl.
Plona
Correnum
Litora Vadosa
Olonia turris
Colecum
Non longe ab olonia turri Volturrena urbem fuisse constat, ex uestigiis ibidē extantibus
Abdua fl.
Lierna
Oleium, olei ferax
Mandelum
S. Georgius
Saxina uallis.
Trocia uallis.
His montibus niger marmor excinditur
Lueonis montis catena.
Burgus Franconis
Delebium
VOLTVRRENA VALLIS.
Morbonium
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Milliaria Italica.
M. Setus unde origi nem sumunt tria flumina
Pieue de Cadubrio
M. Sauris
Porta de Iles
Ples
Stervenizza
Ponteba
Termen
Fons Sontij
Mazo ab batia
Fella fl.
Chiaro
Baza
Tola mida
Tolamida fl.
Strasela
M. Mauris ubi fons Tagliamenti
M. de Resto.
Tagliamento ol. Tiliauentū fl.
Tolmezo
Auensonio hic terminus est ditionis Venetorū, et Ducum Austrię
Osopo
S. Mauro
Idria fl.
Natisone fl.
Rufin bergo
Hic argenti uiui fodinę sunt.
Isontio olim Sontius
Flagona
Gemona
Trecento
Tarcento
Solom bergo
Cuidal d'Austria ol. Forum Iulij
Sanorgniano
Roncina
S. Croce
Lubiana
Gramagliano
Vipulzan
Rosacis
Trusso
Cormona
Cernizo
S. Georgi
Vipacho.
Pax
Goritia
Vipao fl.
Rosel.
Scenasechie
M. Rauro.
Monte real
M. Cauallo.
MARCHIAE TREVIGIANAE PARS.
Auiano
Polcenigo
Chaneua
Sacile
Brugne
Porto busaleto
Torre
Pordanō
Valuason
Codroipo.
Vdene ol: Vtinum et Vetna
Sterpo
Belgrado
M. di Medea
Gradisca
Doumber
Rauzani
Reyfenbergo.
S. Angelo.
Monte falcone ol. Veruca
Tms Timaui
Duino grande
Cumen
S. Sergo
Aquilegia
Locus ubi S. Marcus scripsit Euangelium
Belforte vel Duino piccolo
Prosecho ol: Pucinum, hinc vina a Plinio tantoperè laudata
Trieste ditionis Ducum Austrię
S. Maria de barbana
Grado oppidū & insula hic S. Marci sedes eburnea religiosè custoditur
Muglia
Risano. ol. Formio fl.
ISTRIAE PARS.
Capo d'Istria ol: Iustinopolis
Isola
Golfo Largon
Piran
Humaga
Dragogna fl.
Punta de Saluori
Tagliamento fl.
Anfora fl.
Marano
Motta
Saluarol
Concordia
Porto Plin:
Lemene ol: Romatinus fl.
Paludes
Caorle
TERGESTINVS SINVS.
FORI IVLII, VVLGO FRIVLI TYPVS.
1 2 3 4 5 6 7
Cum priuilegio.

29

PATAVINVM TERRITORIVM.

AGER Patauinus (quæ Marchiæ Treuisanæ portio) olim latius, nunc his terminis continetur. A Meridie Athesis fluuius procurrit; à Septentrione Musio paruo amni dislabitur; ab Oriente æstuaria Venetorum; ab Occidente autem colles Euganei, & ager Vicentinus. Vnde hoc carmen peruetere vrbis Patauinæ sigillo insculptum legitur: *Musso, mons, Athesis, mare, certos dant mihi fines.*

Patet omnis hic tractus circiter [illegible] passuum millia: in quo spatio [illegible] quadraginta septem villæ seu pagi. Patauio municipali iure hoc tempore subiacent [illegible] oppida, quæ sunt: Montiniaanum, Castrum Balduini, Atheste, Mons Silicis, [illegible], Campus S. Petri, & Citadella. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

PATAVINI TERRITORII COROGRAPHIA, IAC. CASTALDO AVCT.
OCCIDENS.
SEPTENTRIO.
MERIDIES
ORI
ENS
Milliaria
1 2 3 4 5 6 7 8
VICENZA
PADVA
VENETIA
Cittadella
Este.
Monselesse
Montes Euganei
Abano.
Chioza
Murano
Burano
Torzello
Polesene de Rigo.
Lago di Vigacolo
Valle granda
Rotta Sabadina
Liza fusina

APVLIAE QVAE OLIM IAPYGIA, NOVA COROGRAPHIA.
Iacobo Castaldo Auctore
ORIENS.
OCCIDENS.
SEPTENTRIO.
MERIDIES.
C. de Otranto
Otranto, HIDRVNTVM.
IAPYGIVM, & SALENTINVM Prom. Hodie Cabo de S. Maria dicitur.
Limmene
Roca
PVG
LIA, vel Terra di Otranto.
Hic tractus abundat croco.
ALETIVM, Leze
NERITVM. Nardò
ANXA Plin. hodie Galipoli.
In hac insula gaimarum auium magnus est prouentus, et toti prouinciæ salutaris, eo quod bruchos (peculiare huic regioni malum) ante quam è terra prodeant, deuorant; alias messes deuoraturos.
Gauciti
S. Andrea
Torre de la penna.
Torre delle saline.
BRVNDVSIVM, hodie Brindisi. portum habuit olim toto terrarũ orbe notiss. Nunc vero obstructo ostio, non nisi paruis nauib. patet.
MESSAPIA, Misagno
MANDVRIVM, Casal nouo.
VRETVM, Orea
Porto Cesare.
C. del Ouo.
TARENTVM
Taranto.
Mar grande
Golfo di Taranto.
C. di Vido
S. Andrea
TERRA DI BARRI.
Taras, et Lapigio. fl.
Metaponto.
Castel palasane
Lato flu.
Torre amare
CALA
BR
IA.
Basento flu.
Agri flu.
BARIVM, et IAPIX, nunc Bari.
Bitonte
Medogno.
Altamura

PEDEMONTANA REGIO.

TAVRINORVM regionem [illegible] Pedemontium [illegible], [illegible] pedes [illegible] tium, quoniam ad radices Alpium [illegible], Sabaudiam [illegible] cunt. Fines ponemus ab Oriente, Padum; a Meridie, [illegible] Alpes; ab Occidente, Galliæ Alpes; a Septentrione, Duriam [illegible]. Agros habet [illegible] collibus plenos, qui frumentum, aliasque fruges [illegible] præstant. Vrbibus, oppidis, pagisque perhonestis [illegible].

Ducatus Taurinus sub Longobardis [illegible], in Prouinciæ formam, cui Dux præesset, redactus est. Longobardorum [illegible] gum, qui Imperatores Cæsares [illegible] Regulorum [illegible] iorum, diuque seculis [illegible] Principum, Comitum, [illegible] Sabaudiæ [illegible] habita, donec anno M. D. XXXVI. partem [illegible] rex cepit, [illegible] vero Sabaudiæ Duci restituta est. [illegible] Taurinum, ad ostium [illegible] Pado Duriæ, quam Ptolemæus, Plinius, & Tacitus Augustam Taurinorum vocant. [illegible] [illegible] vel hinc [illegible], quòd Colonia Romana [illegible] radices, forma quadrata, [illegible] portas quatuor, nobilissimis [illegible] Gymnasium habet omnium disciplinarum, [illegible] rebus omnibus ad vsum vitæ ne [illegible] abundat. Ager est perbono [illegible] fertili, maxime vero versus Orientem & Austrum, cum vallibus [illegible] fecundis. Taurinum Longobardorum sedem [illegible] Paulus Diaconus perhibet. His [illegible] ad captum bello Caroli magni Desiderium Re [illegible], [illegible] Regum, Imperatorum, Montisferrati Marchionum, & Sabaudiæ Regulorum (quibus hodie etiamnum paret) [illegible]. Ad Padi fontem versus Ripellum & [illegible] fuit [illegible] nobilium [illegible].

Ad caput Padi [illegible] incipit planities quædam amœna, Vallis padi dicta, vel (vt incolæ vocant) [illegible] ab oppido [illegible], quod habet [illegible] [illegible] [illegible] XXX. [illegible] ad [illegible] In [illegible] eius Orientali [illegible] [illegible] Christianis [illegible] Christianorum [illegible] [illegible] [illegible] obseruant, [illegible] Ædem [illegible] [illegible], extinctis [illegible] luminibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exemplo, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex hac regione [illegible]

Paradinus in [illegible] Sabaudia [illegible] Pedemontanum [illegible] [illegible] vrbes [illegible] & magnitudine [illegible] quinque [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] vallata. Habet etiam multos Comitatus, Marchionatus, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Vides in hac tabula etiam Montisferrati descriptionem, [illegible] Marchionatus [illegible] [illegible] [illegible] Blondus. [illegible] Genua, [illegible] [illegible] [illegible] Padum, & superiori [illegible] Montes [illegible] [illegible] [illegible] Pedemontium incipit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Blondus. Vide [illegible] [illegible] [illegible] Statuta.

PEDEMONTANAE VICINORVMQVE REGIONVM AVCTORE IACOBO CASTALDO DESCRIP.
MARE LIGVS
Cum priuilegio
OCCIDENS
PARTE DE SAVOIA
PARTE DEL DELPHINA
PARTE DI PROVENZA
PARTE DEL TERITORIO DE NEZA
Bezzan
MON CENIS GRANDO
MON GENEVA
MON VISO
COL DELLA NOSTRA DONNA DELLA FENESTRA
COL ARGENTA
COL DE TENDA
COL DE LAGNEL
COL DE LA CORNA
MONTE S. NOLA
MONTE CALVO
CONTADO DE CEVA
Briancon
Pertuisrosans
Ambrum
Ghiglestra
Viallanea
Vilar
Luserna
Pinarol
Turin
Chier
Moncale
Carignano
Casalgras
Carmagnola
Racogni
Sauiglian
Fossan
Cuni
Bene
Mondeui
Ceua
Alba
Susa
Aueiana
Riuoli
Saluz
Busca
Dronere
Tenda
Briga
Dolceaqua
S. Remo
Monaco
Vinti miglia
Bordiguera
Albenga
Final
Noli
Oneglia
Porto Maurisio
Isola de Arbenga detta la Galinara
C. Delle melle
C. de Noli
Qui principia Poe la Druenza Vno Va nella Italia F. l'altro in prouenza

30
MILANO
Novara
Vercelli
Biella
Casal
Valenza
Sala
Tortona
TORTONE
Vogbera
Alexandria della paglia
Pauia
Mortara
Lomello
Vigeuano
Biagrasso
PO FL.
PADVS FL.
Trin
Crescentin
Palazolo
Casal S. Vas
S. Giorgio
Sarcirana
Gallia
Piedel cairo
La gerola
Voluedo
Bergum
La Rocca
S. Sebastiano
Gauii
Buzalla
Gabella
Sauignone
Monte Bruno
Montegino
APENINO
Torigia
Stropa
Sella
Dargogna
Rapalo
S. Margarita
Porto fin
Recco
Quinto
Nerui
Albaro
GENOA
La lanterna
Molo
Sestri
Vultri
Arenzo
Cogoreto
Varase
Celle
Sauona
Lezé
Alta
Nizza
Acq.
Rocca palasco
Scala miliarium Italicorum
TISCUM
ORIENS
MERIDIES
CODEMONTE
39

31/62

CREMONENSIS AGER.

VRBIS huius antiquitatem constare, ex eo qui dixit: *Mantua væ miseræ nimium vicina Cremonæ*, omnes intelligunt. Sed longè antea Coloniam Romanam factam, anno nempe Vrbis conditæ DXXXVI. tradit Liuius, aliique. Sita est hæc vrbs in Gallia Cisalpina, sub Cenomanis populis, vt Ptolemæus; vel in decima Italiæ regione, vt Plinius perhibet: ad ripam Padi fluminis. Agrum habet planum, omnis generis frumenti, etiam vini, fertilem: cetera quæ humano generi ad vitam tuendam expetuntur, beneficio fluminis, afflatim in vrbem afferuntur. Multas calamitates perpessa est, frequentibus afflictata ruinis: Primùm Antonianis temporibus quando ab Augusto Imp. rerum potito, ager est militibus datus: Deinde Vitellianis, apud Bebriacum peracta pugna, cùm quadraginta millia armatorum irrupere; calonum, lixarumque amplior numerus, vt Tacitus refert: quàm omnia sacra profanaque in igne considerent. Solum Mephitis templum stetit ante mœnia, locó seu numine defensum. Gothorum quoque tyrannide, deinde Longobardorum sub Gedulpho rege, Anno à Christo nato DC. XXX. euersa. Frederici etiam Aenobarbi vim pertulit, deiectis vsq; mœnibus. Post hæc bellum ciuile inter Guelfos & Gibellinos in ea exarsit, Anno, M. CCC. XII. Tandem sub Mediolanensium Vicecomitibus & Ducibus aliquantisper vires resumendo, refloruit, atque hactenus sub iisdem feliciter & tranquille reipublicæ statum conseruat. Habet hæc vrbs arcem, si quæ alia in Italia, munitissimam, hostibusque formidabilem, est in ea quoque turris altitudinis admirandæ, in primis si cum Italicis conferatur, vnde vulgari eam prouerbio & rhythmo celebrant, cùm aiunt: Vnus Petrus in Roma, vnus Portus in Ancona, vna turris in Cremona.

CREMÆ TERRITORIVM.

EST Crema Venetorum oppidum, præsidium & arx, in confinibus Mediolanensium. Hoc, vt Leander scribit, sub eorundem Venetorum imperio ita creuit incolarum frequentia, ædificiorumque elegantia, vt inter maxime Italiæ nobiliora loca nomen meruerit, vnde vetus adagio dicunt, Barleta in Puglia, Prato in Toscana, Crema in Lombardia, horum trium in Italia locorum nobilitatem, splendorem & diuitias, denotantes. Veneti [illegible] tamen hactenus [illegible] verentes ne, quod [illegible] [illegible] inter ciuitates mediocres nomē sit habitura. Situm est [illegible] & spaciosum, mœnibus munitissimum, opibus [illegible] ad vitam [illegible] affluens. habet enim [illegible] fertilis redditum [illegible] Scribit Blondus hoc oppidum à Frederico [illegible] oppidanisque [illegible] [illegible] ab Episcopo Mediolanensi [illegible] illi inditum, in cremate patria [illegible] [illegible]

AGRI CREMONENSIS TYPVS.
BERGOMATIVM DITIONIS PARS.
CREMAE DITIONIS.
PARS
LAVDAE POMPE
AE DITIONIS PARS
PLACENTIAE DITIONIS CONFINIA.
OCCIDENS.
BRESCIA Venetorum ditionis.
Scala Milliarium Italicorum
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
Morengo
Arzago
Vidalengo.
Carrate
Caravazo
Treui
Romano
Chiouo
Antignago.
Farra
Barbada.
Mosanica
Fontanella
Vallate
Achadello.
Misano
Gabiano
Azano.
Pandino
Capra alba
Serignano.
Vidolasco.
Camizano
Casal
Botaiano.
Pianengo
Rizengo
Fanengo.
Izano
Madignano
CREMA, Venetorum ditionis
Riuolta noua.
Fiescho
Trigol
Moschona
S. Donato.
Gradera
Rouereto
Aadda flu.
Moscazano
Montodeno
Gombet
Castelleon
Corte de madona
Olzan
Soresina
Grontorto
Barzaniga
Oscasaso
S. Bassano
Cornaleto
Serimorro flu.
S. Maria Sabioni
Nicha
Zanengo.
Formigara
Regona
Gremello
Picighiton arx
Caua curta
Ghierra
Adda fluuius
Crotta
Macha storma
Castel nouo.
Po fiume
PIACENZA.
PADVS FLVVIVS.
Nurro flu.
Chiauenna flu.
Caorso
Castelleto
Monticello
S. Nazaro
S. Petro
Spirito santo.
S. Giuliano
Larda flu.
Po fiume.
CREMONA.
Castel vetro.
Maraschio.
S. Perdengo.
Bofalora
Costa
Sesto
Aqua negra
Curtatano.
Valcarengo.
Breda di S. Trechi
Soncino.
Barco
VILLACHIARA.
Campagna
Cumignano
Ticengo
Castelletta
Tor di Aria dini.
Zeuenolta
Azzanella
Castel uisconte
Crota noua.
Oglio fiume
Naviglio de la Comunita
Quinzano, Veneto rum republice
Ponte Vicho, Reipublice Venetorum
Cignoni
Grassignana
S. Vito
Caualara.
Polengo
Casa ros.
Licengo
Marzalengo.
Pozzaglio
Galarano.
Campagnola
Bina
Scandolera
Grontardo
Pescarolo
Leuada
Vescouato
Busseto Palaui
Brasano
Spigarol
Sumoriua.
S. Andrea
Merchore
S. Rocho
Vila noua
Vidalencio
S. Agata
Polesem.
S. Croce
Calzo
Fumenengo
Rocha franca
Vrago, Cremonensis dioecesis.
Casine de S. Secchi Cremonensis ditionis
Sorzi noui, Venetorum ditionis
Portico
Vila noua
Zemigrano.

TENTRIO.
MAE DITIO DESCRIPTIO.
SEPTENTRIO.
Bressanensium confinia.
Mediolanensium confinia
CREMA
ORIENS.
MERIDIES
Addua flu.
Serio flu.
Lectori
Ne tabula hoc loco omnino vacua extaret, hoc Cremę territorium à quodam patrię studioso descriptum hic studiosis exhibere placuit.
Lodi
Pandino
MANTOA
S. Maria de Gratia
Curtaton.
Chastelluzzo.
Asola, Venetorum ditionis.
Caneto, Mantuanorum ditionis
Marcaria, Ducis Mantuani
Borgo forte Ducis Mantuani
Ollio flu.
Ollius flu.
Tor ollio
PADVS FLVVIVS.
Gambina flu.
Sabio
Casal maiore
Viadano
Guastalla Dni Cesaris Gonzage
Brisello, Ducis Ferrariensis.
Colorni, Dni Francisci Seuerini.
Parma flu.
Lenza flu.
Torello flu.
Toresella, Parmensium ditionis.
Cum Priuilegio.
Antonius Campus pictor Cremonensis descripsit, 1579.
MENSI
VM
DIES.
DITIONIS PARS.

MEDIOLANENSIS DVCATVS.

LEANDER in descriptione sua Italiæ (post prolixam huius Ducatus gubernationis descriptionem) hæc de eius vrbe primaria Mediolano refert: Vrbs est Mediolanum opportuno admodum situ, quo, præter agri ipsius vberrimas fruges, e Gallia Cisalpina res omnes, tam ad vsum humanæ vitæ, quàm ad delicias vtiles, comportari queant. Spatium complectitur amplissimum, vsque adeo quidem, vt inter maximas Europæ totius vrbes censeatur. Suburbia longa, lataque admodum habet, quibus plurimùm augetur, pleraque tam ingentibus, vt cum magnis Italiæ ciuitatibus certent. Superioribus tamen annis strages vastas pertulere, ob perpetuorum inter Carolum V. & Gallos ac Venetos bellorum incendia; quibus propemodum maiori ex parte subuersa dirutaque sunt, quamquam nūc continuo studio reficiantur. Vrbem, ipsaque suburbia, latæ aquarum fossæ cingunt, per quas vndique nauigiis annonæ copia defertur tam magna, vt nihil vt non vili hic pretio fiat. Summam mehercules admirationem habet, omnium rerum, quæ sunt ad vsum mortalium vtiles, huius vrbis insignis abundantia copiaque. Tam multa hic, & tam diuersa artificum genera, tantaque frequentia, planè vt referri nisi difficillimè haud possit; vnde & vulgi natum verbum celebre, Qui Italiam reficere totam velit, eum destruere Mediolanum debere: nimirum, quòd ex his sedibus artificij examina per omnes Italiæ partes spargantur. Habet vrbs ædificia mirè splendida, magnificaque, nominatim Ædem peraugustam, amplissimamque, quam DOMVM vocant, immenso sumptu, ac tam admirabili arte factam, vt paucis omnino Orbis terrarum vniuersi templis conferri possit, siue magnitudinem & artificium, siue pretia marmorum & operis spectes: etenim non solùm vndique foris, intusque crustis nitidi marmoris tecta nitet, verùm etiam mirabilibus ex marmore statuis arte summa elaboratis est ornata. Præterea sunt nobilia Fana permulta, inter quæ Gratiarum ædes, sodalitatis Prædicatorum, e regione munitissimi castelli Portæ Iouiæ sita; sumptuosum in primis Hemisphærium à Ludouico Sforza factum habens, sub quo cum vxore ipse poni volebat, sepulchro ibi ex marmore nobili constructo. Cœnobium huic Fano insigne cohæret Prædicatorum, cum præclara bibliotheca, atque nobili triclinio, cœna Christi & Apostolorum admirabili pictura decorato, quod est Leonardi Vincij Florentini opus, summam artem auctoris omnium picturæ peritorum censura probans. Priuatorum in vrbe domus amplissimæ permultæ conspiciuntur. Est & Arx portæ Iouiæ, munitissimum, præcipuumque totius Europæ propugnaculum, quod vllà profectò vi capi numquam potuit. Sed de multa præter hæc præclara ædificia Mediolanum habet, quæ breuitatis causa prætereimus. Hactenus Leander, qui cetera eius territorij oppida locaque eleganter depingit. Vide de his etiam apud Volaterranum in sua Geographia, Georgium Merulam, Bernardum Arluenum, & Bonauenturam Castillioneum, qui de Insubribus, eorumque antiquis sedibus, antiquitatibusque peculiarem edidit libellum. Scripsit & Bernardinus Corius integram Historiam Mediolanensium. Laonicus Chalcondilas quædam de huius vrbis felicitate tradit, inter alia quoque fabellulam de dracone Mariangelorum temporibus hanc vrbem vastante, ex qua huius vrbis insigne originem duxisse verisimile est, eleganter describit.

LIGVRIA, quam hæc Tabula contemplandam exhibet, Varo & Macra fluminibus, Apennino monte, & mari Ligustico (quod vulgo Leonum dicitur) circumscribitur. Hanc hodie Ripam Genuensem, Itali Riuiera di Genoua, vocant. Hæc vrbs aliquando ad Tanaim vsque imperium suum produxit. Theodosiam enim (hodie Caffa) suæ ditionis effecit, Cyprum, Lesbum, Chium vrbes, & Peram Thraciæ vrbem in potestatem redegit. Hodie totius Liguriæ, & Corsicæ insulæ imperat. Emporium celebre, cuius ciues potentissimi, mercatura & negociationibus per omnes ferè Orbis partes maximum sibi nomen atque diuitias compararunt. Genuensium Historiam diligenter descripsit vernacula lingua Augustinus Iustinianus Nebiæ Episcopus, & nuper admodum Petrus Bizarus lingua Latina.

DVCATVS MEDIOLANENSIS, FINITIMARVMQ; REGIONV DESCRIPTIO, AVCTORE IOANNE GEORGIO SEPTALA MEDIOLANENSE.
Scala miliarium Italicorum
10 20 30 40
MERIDIES.
OCCID
ORIEN
Cum priuilegio.
43
44
29
30
31
32
PROVENZA.
Varus fluuius
Niza
Monico
Isola di S. Vemo
Genua
Ses tri
C. Corsa
Magra flu.
Serchio fluuius
Arnus fluuius
PISA.
Via regio.
TVSCANAE PARS.
M. DEL AGNEL
M. VISO
M. GENEBRE
M. SENIS
M. DEL ARGENTERA
VAL DE SORCO
VAL DE LANCI
VAL DE PONTE
M. CORNA.
TVRINO
ASTE
ALEXANDRIA
TERTONA.
VAL DE BORMIA
VAL DEL CORONA
VAL DE VERDE
VAL DE TARRO
PIACENSA.
PARMA.
M. BRVNO.
M. CERVERE.
LVNEZANA.
M. BORGAL
Lenza fluuius
Trebia flu.
Padus fluuius
CREMO
PAVIA
Montechio.
Gisastalla

43
Martigone
Nostra dama de Luxania
46
Orsere
Moriago
S. Petro.
S. Blanger.
Sune.
Cast. de grangis.
Raymond.
Friborgo
AVOSTA
S. Rome
S. Troble.
Villa franca.
VAL DE PRABORNA
S. Ciro.
S. Luca.
Talcasto.
Frontino.
Thyne
Molina.
BERNA
Sosta.
S. Vincent
Mongiouoto.
Impraborna.
Valzosa.
Vospia.
Briga.
Interlac.
Bruzon
M. ROSIO.
Varezo.
Villa.
LVCERNA
M. MACHVGNAGO
Borgo.
M. SEMPANO
Baraa.
Lagno.
Cumes.
HELVE
Under Wald.
S. Martino.
Sempiono
Rhodanus flu.
Sint.
M. GIACERO
Urania.
Andorno
Biella.
Cogiuio
Prasimello.
Carper tognia.
Amino.
Vanzono.
Bugnaca.
Impaini.
Silon.
Fobello.
M. FORMAZA.
M. GOTARDO.
Ursenen
Altdorf.
Meßeran.
Varallo.
Bomdo sula.
Varzo.
Creuegna.
Formazo.
Roncho.
P. de lo inferno.
Ursa fl.
Glarona.
Burontio.
Rocha.
Vgonia.
Cro.
VAL PREMIA.
S. lorentio.
Aldugio.
Posa.
DOMO
Trontano.
P. May.
Bos.
S. Gotardo.
Orsera.
Roasenda.
Gatinera.
Borgo.
Orta.
Omagna
Margoso.
Frixo.
Ayrola
M. S. MARIA.
Colobian.
Bres.
Lenta.
Bormainer.
Lexa
Palanza.
Lucerentino.
Centivalle.
TIAE
Romagnan.
Oghebi.
Brontale.
Ombri.
Biandera.
Camarian.
Arona
Lago Maior.
Canaro.
Canobio.
Seni.
Taid.
Cafientia.
Angiera
Ispora
S. Catarina
Porto
Conar.
Bersago
VAL DE MAGIA.
Magia.
Tronto.
Cralia.
Sonnigo.
Sesto.
Varan.
Gaura.
Gordera.
Locarno.
VAL LEVENTINA
VAL BREONA.
NOVARA
Magadino.
VAL DE BELINZO NA.
Bregno.
Vespola.
Castano.
Soma.
Gallara.
Varese.
Biasehao.
Molan.
Musoch
Siando.
Treca.
Porto
Lugano.
Belinzana.
VAL DE SOLICINA.
Rendeno
Ande
Faostina.
Busto.
C. Seprio.
Sonnigo.
S. Lugozono
M. FORCOLO
Ronthaw.
S. Tabrino.
Abia.
Buffalora.
Castion.
Rina
Soldo.
Proliza.
S. Iacobo
ORSI
Trada.
Apiana.
Codolago.
Menasio.
Arsenego.
Piaro.
Legnan.
Laio.
Brien
Isola.
Musso.
Chiauenna
Kranio
Casno.
COVRA
Sidriano.
COMO.
Lexano
Lago de Como.
Gera.
Serono.
Tormo.
Neßo.
Belasio.
Tor de Vologno.
Tor de nuzol.
Bondo.
Rosa.
Rho.
Lomazo.
Aßo.
Vason.
Dervo
Coran
Piona
Biuio.
Brrlasina.
Canzo.
Pusiano.
Cantu.
Varena.
Belano.
Colego.
Coder.
Visorano
Binasco.
Balsamo.
Incino.
Iesen.
Premana.
VAL DEL BITIO.
M. SEPTIMO
Albera.
MILANO.
Desio.
Cara.
Oggion.
Liarno
Bint.
Delebio.
Diuersino
Loca.
VAL Bergino.
Mandelo.
Molgio.
Introbio.
Pagnona.
Cazasa
Monza.
Ceranschio.
LECCO.
Valabio
VAL SASNA.
Pesthera.
Alza.
Mera.
Adua fl.
Aldnoso
Li roy
Buyo.
PARS.
Septalo.
Vimercato.
Vsnia.
Robia.
Mortirono.
Brixio.
Lapralxi
Valle
Tusine.
Pedemont.
Brusch
Gorgonzola
Inzago.
Paul.
Tagio.
Gugio.
VAL DE MERA
Ponesma.
Abuer
LODE.
Ada fluuius
Caßan
Trezo
Bremba.
Mediolago.
Azon.
S. Pelegrino.
Borogna.
M. BARBELINO
Sondrio.
Treßino
Teyo
Ambrio.
Torino.
Riuolta.
Pandino.
Villa
BREMBANA.
S. Zuan.
Val nigra.
Ouido.
Crema.
Vaila.
Triui.
Triuiola.
BERGAMO.
Caramagna.
Serina
Fiumnegro.
Piatamala
Tiran
Socio.
Carauazo.
Morengo.
Brignen.
Albino.
Gandino
Anegra.
Sandalo.
Cepino.
Colognia.
VAL SERIANA.
Clison
VAL Gion DE GION.
Beluiso.
Vriga.
Stazona.
Grosolo.
Borinio
Mosaniga.
Fontanella.
Martinengo.
Tauarna.
Castion.
Scalper.
M. MIROCVLO.
Sorexina.
Romanengo.
Palazolo.
Sernego.
Rina.
Casar.
Louer
M. BRAIO
Calzo.
Lago de Iseo.
Volpina.
VAL DE Adezo.
SCALPHI
Sonzi
Bordolano.
Chiar.
Iseo.
Pian.
Como.
Oeza.
P. di legno.
Orse.
Chocaio.
Sali.
Bren.
Brenze.
Malon.
Edolo.
VAL Olio fl.
DE MO.
NICA.
Valle.
Quinzan.
Cadigna.
Adello.
Carmignon.
Marche.
Cassina.
Chors.
Pregno.
Sanior.
M. TONALE.
Potenigo.
Vorola.
Manerbi.
Tornaso.
Montisel.
Lodrino.
Fianello.
Baßan.
Bagnole.
S. Iacobo.
VAL Cogozo.
DE
Mela fl.
TROPIA.
Villa.
Gration.
MARCA TRE.
S. zen.
Nani.
Iosen.
Vermelio.
Gambara.
Guedo.
BRESSA.
Reza.
Nicolera.
R. danfo.
Sabio.
Oxana.
Canedo.
Montechi.
Castagnedol.
VIZANA.
Bio.
Bigolino.
VAL DE SARCHA
Adimaro.
Calcina.
Gauardo.
Lago de Idri.
Lodron.
S. Maria campri.
Asola.
Aguafreda.
Gudizoli.
Chise fluuius.
Idri.
VAL RENDENA.
VAL DE SOL
Aquinegra.
Medole.
Czifre.
Castion.
Lona.
Salo.
Tenri.
Stinico.
Maleto.
SEPTENTRIO
29
30
31
32

VERONAE VRBIS DITIO.

CENOMANORVM vrbs est hęc, in Gallia Cisalpina, siue, vt hodie vocant, Lombardia: Venetorum ditionis: in vtraque Athesis ripa magnifice extructa, at pontes quatuor ripas iungunt. Idem fluuius, vti eam pene mediam diuidit, sic eandem quoque circumquaque cingit: itaque hic fluuius ciuitati custodia, ornamento, & vsui est. Ager vrbis est precipuę bonitatis, multa gignens in vrbem conuehenda; olei vim maximam, frumenta incolis in mercaturam superabundantia, vinorum varietatem atque prestantiam, pomorum omnis generis copiam, & lanam ceteras Italię subtilitate superantem. Vrbs est situ optimo & amoeno, splendidis ornatissimisque ędificiis tam priuatis quam publicis exornata. Habet multa insigniaque vetustatis monumenta, inter quę amphitheatrum, quod vulgus Arenam vocat: inter omnia quę in Italia aliisque Europę partibus extare creduntur, integerrimum, quippe nec temporum iniuria, aut barbarorum furore laceratum. Item arcus triumphalis, in cuius inscriptione hęc vrbs, COLONIA AVGVSTA VERONA NOVA GALLIENIANA nominatur. Sunt & alia antiquitatis vestigia, quę hic breuitatis causa omittimus.

Ditio siue ager huius vrbis patet in longitudinem, à Baruchello opidulo Riuam vsque (quę est in vltimo Benaci lacus recessu) 65 milliaria Italica: in latitudine, quę sumitur à Tartaro flumine ad vsque Riuoltellam, 40. Comprehenditque in vniuersum 1442378 campos, (sic Italicum vulgus nostram qua agros dimetiendi normam nominat) quorum 1221112 fertiles, 220266 vero steriles sunt: qui tamen industria colonorum diligentia feraciores redduntur.

Est in hoc tractu altissimus mons (tabula nostra) inter Benacum lacum, & Athesim fluuium ostensus, Baldum vocant. Herbis hic maxime notus est, quod ad hunc vndique confluentes, omnis herbarum radicumque genera, in medicinam necessaria & vitę humanę perutilia, colligunt.

Est etiam hic in valle quadam Polesella dicta, locus Negarino nomine, vbi lacum chrystallinum visitur, in quo marmorea ad fluxum muliebrium formam sculpta, perquam papillis perpetuo stillant aquę; quibus si lactans mulier, papillas asperserit & lauerit exiccatus aliquo, vt fit, vel morbo vel alio casu, illi lactis humor reuocatur. Sunt & alię huic tractui aquę, non minus ornamento à natura quam vsui attributę. Sed audiores huius territorij cognoscendi lectores habent Blondi & Leandri Italiam: eos consulere licebit. Scripsit & Torellus Sarayna de Veronensium antiquitatibus, origine, politia, virisque illustribus, &c. integrum volumen. Lacum Benacum carmine descripsit Georgius Iodocus Bergamas, libris quinque.

VERONAE VRBIS TERRITORIVM, à Bernardo Brognolo descriptum.
Septemtrio.
TIROLIS COM.
VAL
PE DE PETRARCHA
VAL POLI ARINA.
LAGARINA
VAL CAVEDEN.
LAZVD CARIA.
VALLIS RANDENA.
RIVIE
Monte Baldo.
Lago de Ga
Trento
Torbole
Alla
Rua
Malsesene
Orie
VESEN

TINO.
VALLE DEL VERONESE.
FERRARESE.
VERONA.
MANTOA.
MANTVANO.
BRESCIANO.
Olim BENACVS.
Meridies.
Occidens.
PADVS olim.
Po flu.
1579.
Cum Priuilegio decennali.
Scala Milliarium Italicorum
4 8 12 16 20 23
Peschera
Villa franca
Isola porcariza
Villa fontana
Isola Scala
Sanguene
Montagnara
Ostegia
Reuer
Melara
Sermene.
Libiola
Quistel.
Correggio
Goit
Castion dalle Stiuere
Solferin
Medole
Cauriana
Gazolelo
Redondesco
Mariana
Asola
Acqua negra
Desenzano
Poffolengo
Reuoltela
Sermion
Caldero
Gombion
Sona
La custoza
Valezo
Gerla
Borgo S. Zorzi
Ronco ferar
Marmirolo
S. Maria
Castion
Louerbella

FORVM IVLII.

FORI IVLII nominis originem, inquit Candidus, diuersè prodiderunt scriptores. Quidam id à Iulio Cæsare putant fluxisse. Blondus ab vrbe Foroiulio denominari videtur asserere. Regionem etiam hanc Aquilegiensem ab illius metropoli vocatam, monumenta literarum produnt. Ad extremum, Patriam dictam constat Veneris; quod nomen, in hunc vsque diem quoque manet. Olim Liburniam vocatam scribit Blondus, at vnde, nec quando, nec qua occasione, docet. Primum rerum hic potiti Euganei, Veneti, Troiani, Galli, postremòque populus Romanus; sub quibus constanter stetit, donec [illegible] fortuna [illegible] Romana [illegible], in Barbarorum in Italiam irrumpentium manus, Longobardorum potestatem venit, mansitque vsque ad Caroli Magni tempora. Postmodum [illegible] regionis apud Aquilegiensium Patriarchas fuit, donec tandem Veneti [illegible] hac in parte [illegible] cum [illegible] ad hunc hodie [illegible].

Situs regionis [illegible]

[illegible]

FORI IVLII ACCVRATA DESCRIPTIO.
Cum Priuilegio.
IVLIAE ALPES.
MARCHIAE TREVIGIANAE PARS.
Trauiso, luogo di passo, doue si paga la muda al Re de Romani.
Valle doue fu fatto quel straggio.
Venzon, terminus ditionis Venetorum.
TAGLIMENTO FLV.
Confinia Friuli et Liuenzae.
Liuenza flu. olim LIQVENTIA, Forum Iulii à Marchia Treuisa na separat.
Piaue flu. ANAXVS olim dictus.
Piaue fluuius.
PORTO GRVARO, Romatinus Plinio.
Palada de lemene.
Scala milliarium Italicorum 1000 passuum.
10
20
30
FELTRE
ESONA
CIVIDAL DE BILLVN.
Contado de Cesena
S. Antonio
Val de Maria
Fulugna
CENEDA
Agardazzo
Collalto
S. Saluador
Conciano.
TARVISIO.
FOSETTA.
Ponte di Piaue
Torre de caligo.
Mestre
Muran.
VENETIA.
P. de Piaue
P. de Liuenza.
P. S. Margarita.
P. de Caorle
P. Baseleghe.
Porto de Taiamento.
Caorle
Concordia.
MOTTA
AVDERZO.
Porto buffole
Miduno
Brugnera
SACILE
PORCIA
PORNON.
AVIANO.
Torre.
Caneua
Serauale
Cordignano
S. Martin.
Castel.
Colle
Trinits
Polcinico.
Mauiago.
Monte real.
Fanna
Toppo.
Spilimbergo.
Valuason.
Codroipo.
S. VIDO
B. de Sesto.
Cordeuado.
Saluarolo.
Fratina
Zoppola.
Cusano.
Sterpo.
Flambro.
Lesernico
Belgrado.
Madrilo.
Presmiccho.
LATISANA.
Taiamento flu.
VDENE
S. DANIEL
PINZANO
Osopo
Susans
Gemona
Lago de Chiauaz
Braulins.
Origine delle Celine.
Ampezzo
Forno di sopra
Forno di sotto
Monte Mauro
Tre ponte
Dogna
Spada.
AMONAE
Paluzza
Sudri.
Priola.
Agronse
Riuiei.
Nonta.
Feltron.
Tolmezo
Mozzo
Pont a Fella.
La Chiusa
Mal Borghetto.
Venzonalla flu.
Torre flu.
Cornapo flu.
Ledra flu.
Celina flu.
Noncello flu.
Cosa flu.
Piaue flu.
Cauron flu.
Cordeuol flu.
Village flu.
Tagliamento flu.
Stella flu.
Ancon flu.
Fella flu.

IAPIDES, ET CARNI.
Ex Bibliotheca Nobilis et doctissimi Ioannis Sambuci, Imperatoriæ Mat.ts Historici. 1573.
CARNIOLAE PARS.
LVBIANA.
Castel Looch
Bacia de Idria.
Vernich
TOLMINO.
Idria flu.
Hic Argentum vivum effoditur
S. Gaidrut
Lorano.
Canal di Roncina
S. CROCE.
Resdret
VIPAO.
MALIGRAT
Origine de la Lubianizza.
POSTOINA
Bosco de Modrussa
S. ANZOLO.
Raifinberch.
Senfechia
GORITIA
Dorumberch
COMEN.
PREM.
RENZANO.
Castagniauiza
Rubia
Dobordo
F. TIMAO.
Duino
Pucino.
S. Seruo
NOVIGRAT
Grugnano.
TRIESTE.
Clana, confin de la Coruaria, et qui finisse il confin de la Iapidia
Bel forte.
Ledaniza
Buccari
S. Zorzi
Saciléo
AQVILEIA
S. Marco
Lizonso flu.
MVGIA
Cirnicao
Fiume
Laurana
RASPA
Vegia
FIADONA.
Oengranto
P. de Canale
Ponta Grossa
ISTRIA.
CAPO DE ISTRIA
Porzole
Piemonte
S. Rema
Carsana
Cherso
FLANATICVS SINVS.
TERGESTINVS SINVS.
ISOLA
Buoch.
Moncona
Barbana
P. de S. Maria
P. Largo
Golfo de Carner.
Promontore.
Tremen
Moarcan
Mebulin
PIRANO.
Costaria
HVMAGO
CITTA NVOVA
POLA
PARENZO
Merlere.
Olmi.
SEP.
ORI.
OCC.
MER.
S. Nicolo
ROVIGNO
Brighone
Ponta del Compadre.
Ponta de Saluori

TIROLIS COMITATVS.

COMITATVS Tirolensis aduenit cùm sub dominio Austriacorum anno M.CCC. per Rudolfo Alberti filio Austriæ Duci. Hic Comitatus argentifodinis (in primis apud oppidum Schvvatz) adeò diues est, vt non modò Ducatum valde opulentum præstet, sed etiam regno comparari posse videatur. Nam (vt Cuspinianus auctor est in sua Austria) pendit suo Principi quotannis ordinariò [illegible] millia aureorum nummum. Insuper est in ea æris metallum omnium præstantissimum, cum vix alibi adeò ductile reperiatur. Habet hæc regio sedem in ipsis ferè alpibus, inter Bauariam & Italiam. Præcipuæ in ea vrbes sunt: Oenipons, vulgò Inspruck, sedes Principum eius ditionis, vbi etiam Camera & Parlamentum est eius regionis, & regiminis Austriacarum. Ibique tectum prætoriæ domus magna impensa deauratum, admirari licebit. Deinde Bolzanum emporium; & ipsa arx Tirolis, vnde regio nomen obtinuit. Tridentum nostro tempore Concilio œcumenico ibi habito clarum, hoc Ducibus Austriæ & ex parte suo Episcopo paret; situm in confinibus Germaniæ & Italiæ, vnde bilingues ferè omnes incolæ sunt. Halla, hîc sal coquitur, quod inde in cunctas circumiacentes regiones auehitur. Brixia Episcopatus, & Brunneka oppidum cum arce, quod huius Episcopi est. Schvvatz, hîc quotannis maxima argenti copia extorta (vt diximus) eruitur. Veronæ &c. Sed quod minimè tacendum duximus ex Munstero: Est regio non ita [illegible] Nurnberg. milibus [illegible] a Tridento distans, extendit se in longitudinem duodecim miliaribus, in latitudinem totidem; in ea sunt C C C L. Parochiales ecclesiæ, X X X V I. Castra. Præter sal & aromata, in ea proueniunt omnia illarum, quibus vtitur hominum natura. De hoc Comitatu vide plura apud Sebast. Munsterum.

GORITHIA, KARSTIA, CHACZEOLA, CARNIOLA, HISTRIA ET WINDORVM MARCHIA.

DE Windorum Marchia, Histria, & Goritia, infra dicendum erit, [illegible] hîc supersedebimus. De Carniola, Karstia & Chaczeola (vt vocant) [illegible]. Pauca tamen, ne [illegible] foliorum frustremur, historiæ & naturæ compotentibus operum admirationibus [illegible] hoc loco dicemus.

Est in hac tabula [illegible] Carniolam [illegible] oppidulo ei vicino Circknitz appellato. A Strabone [illegible] palus (Lazio teste) vocatur. In Carniola [illegible] lacus [illegible] nam [illegible] cum lacum, [illegible] palude) vt idem Lazius habet, annis singulis frumentum, [illegible] exhibet. Sed hîc eius descriptionem [illegible] Georgio Wernero [illegible]. Clauditur is circumquaque montibus, pateatq; [illegible] latitudine. [illegible] & octo [illegible] & vbi [illegible] est, [illegible]. Ex montibus [illegible] quò longiùs fluant [illegible] donec postremò absorbeantur [illegible] humano opere [illegible] non possint [illegible] quicquid [illegible] licebit. [illegible] non omnis ferè celeriter [illegible] non aliter [illegible] grandes [illegible] ad piscationem, quæ ipsa non modò iucunda, [illegible] copia apud vicinos exportantur. [illegible] & idem rursus conseritur, antequam [illegible]. Quis hîc [illegible] non suspicit?

Rhetiæ alpestris descriptio, in qua hodie
TIROLIS COMITATVS.
SEPTENTRIO.
OCCIDENS
MERIDIES.
Bauariæ pars.
Lombardiæ pars.
MONACVM
INSPRVCK
TRIDENTVM
VERONA
VINCENCIA
BENACVS LACVS, Hodie Lago di Garda.
Ex tabula Wolfgangi Lazij, quam Joan Maior Viennensis edidit.
Cum Gratia et Priuilegio.

GORITIAE, KARSTII, CHACZEOLAE, CARNIOLAE, HISTRIAE, ET WINDORVM MARCHAE DESCRIP.

HELVETIA.

[illegible]

MERI
SEPTE
ORIENS.
Cremona
Picigatono
Landa Pompeia
Mediolanu
Croma
Bergamo
Modoetia
Berlassina
Galerate
S. Maria de Sarona
Sextum
Angleria
Arona
EVPOLIS lacus.
FORVM VARRONIS
Varese
Como
Morbio
Bissono
Lugano
Bironio.
Belli sona
Canobio
Brissago
Domon
Vitaliana ins.
LACVS VERBANVS
LARIVS LACVS
Gardo
Bressa
BENACVS L.
Enohiere dicitur hic lacus aureas arenas per Mincium fluuium.
Pescara
Rhetica
Iuga
GLORIVM
Wurinse
BORMIVM
VENNONES.
Glurentz
Morbeingo
Riua
Mijs
PES CLAVIVM
Pes Falarius
Stampa
Castasana
Cleuen
Masax
Sumada
Schuls
Zutz
Sernetz
Tintzen
Reams
Iulie Alpes
Splugen
Schams
Adule alpes
Orientz
GOTHART
Hospital
Vrselle
Gestinum
Disentis
Ilantz
Andest
Tauetsch
Renus posterior
Renus anterior
Silenen
Altdorf
Engelberg
Wolfenschies
Stantz
Lucerinus
Lucern
Lacus
Brunnen
Schwitz
Einsidlen
Steinen
Art
Zug
Cham
Bar
Risch
Muri
Bremgarten
Mellingen
Lentzburg
Arburg
Baden
Brug
Clingenow
Cobolentz
Liebstet
Lauffenberg
Rinfelden
Seckingen
Wals hut
Zurzach
Keiserstul
Zurich
Griffensee
Kiburg
Winterthur
Frauwenfeld
Andelfinge
Stahem
Schaffhusen
Stein
Diessenhouen
Steckborn
Richow
Constantia
Vberlingen
Bodmen
Bollingen
Marspurg
Mersburg
Buchor
Lindaw
Arbon
Rorschach
S. Gal
Rineck
Appenzel
Alstetten
Werdeberg
Sax
Toggenburg
Lichtensteig
Wesen
Vtznach
Lachen
Glaris
Schwanden
Flums
Wallenstatt
Quinte
Ripparius l.
Lacus Tigurinus
Meilen
Grüningen
Pfeffiken
Mellingen
Chur
Ems
Belfort
Malans
Zizers
Meils
Valdutz
Baltzers
Schan
Eschnerberg
Bedern
Veldkirch
Ranckwijl
Monfort
Nüburg
Hohen Ems
Fussach
Bregentz
Arlberg
TIRO
LIS PARS.
TA TVS
CO MI
Finster müntz
Isne
Wangen
Ober Arg fl.
Lingen
Rauenspurg
Nagecg
ACRONI VS LACVS.
VINDELICI
Schwaben
Nellenburg
Engen
Heuen
Ach
Lupfen
Fürstenberg
Don Eschingen
Villingen
Stulingen
S.Blasi
Herci nia silua
Danubius fl.
Rotwijl
Scala miliarium Helueticorum
1 2 3 4 5 6 7 8
45
46
47

Pedemontanę Regionis pars
HELVETIAE DESCRIPTIO.
AEGIDIO TSCHVDO AVCT.
Heluetiorum fines habent in longitudine CCXL. millia passuum, ait Cesar libro I. quod & hodie verum est. Nam sunt à medietate lacus Acronij Geneuam vsque, miliaria Heluetica vt ipsi computant XXX In latitudinem autem inter Renum vel Iuram versus finitima Alpium LXXX. millia passuum, quę X. vel XI. miliaria Heluetica efficiunt. Continet autem miliare Heluetium, vt nūc vtuntur, spacium duarum horarum equestris; duarumque & dimidię pedestris itineris. Computantur ergo octo millia passuum Italicorum pro vno miliario Heluetico.
Cum priuilegio.
OCCIDENS.
Cottię Alpes
BARDVNI POPVLI
Vall de Osta
Augusta pretoria
Alpes Poenine
SALASSI POPVLI
Durias, Doria fluuius
Gratianopolis
SABAVDIAE PARS
Alpes Graię
Tarentasia
SEDVNI POPVLI
SEDVNVM Sion
OCTODVRVM Martenach
Rodanus fl.
Wallißer landt
S. Mauritz AGAVNVM
Pays de Gauot
Pais de Chabeul
ALLOBROGI POPVLI
LEMANVS LACVS
Geneua
Losanna
Morse
Rolle
Nouis
Coppet
Colonia
S. Claudij mons.
Yuerdun
Neoburgensis Lacus
Nuschastrau
Freiburg
Bern
Solodurn
Burgdorf
Thun
BVRGVNDIÆ PARS.
SEQVANI
Sungöw
Monbelgard
Besanson
Dole
Verdun
Arar fl.
Sone fl.
Pont Barremon
Vullienson
Salmes
Vallau

SVEVIÆ
CIRCVLVS.

QVæ Germaniæ Imperium in Circulos (vulgo Kreis) dispescunt, [illegible] ordine [illegible] decimum enim enumerant. Sueviam olim regnum fuisse ex historiarum monumentis constat. Deinde in Ducatum redacta fuit. Hodie vero nemo Germaniæ Principum Ducis Sueviæ titulo ornatur, sub [illegible]. Pars tamen [illegible] Austriæ & [illegible] ac-cessit; Dux Wirtembergensis [illegible] partem occupat. Multæ in ea sunt civitates liberæ & imperiales, [illegible] quæ Ducibus Bavariæ subjectæ [illegible] sima in Germania, nemo veterum [illegible] non meminit. Ad Albim & Suevos [illegible] cum habitasse ex Ptolemæo, Strabone, aliisque auctoribus liquet. Hodie autem Germaniæ Imperii pars est, ad Alpes [illegible] pertingit. [illegible] & [illegible] habitatur. Quondam hæc regio Alemannia, à Lacu Lemanno (ut [illegible] existimant) dicta fuit.

Regio est, quam pulchre describit Joannes Aubanus, in suo De moribus gentium [illegible] libello, partim plana, partim montosa: [illegible] nulli pars inculta [illegible], quam [illegible] lacus, aut montes vel silvæ occupant. Nemora & cæduæ [illegible] gentis [illegible] pecuaria [illegible] abundantia, pecorum ingens vis. [illegible] bonitatis, urbibus, vicis & castellis referta. [illegible] Circa montes ferrum, argentum & metalla procreat. Gens robusta, fortis, audax & bellicosa, præstantissima Germanorum à Plutarcho dicta. [illegible] gloria eo usque [illegible] & armis imperium Occidentis [illegible]. Hæc Joannes Aubanus, apud quem [illegible] gentis mores, vivendique ritus [illegible].

Augusta Vindelicorum, & Ulma hodie [illegible] celeberrimæ sunt urbes. Liberæ præterea Campodunum, Memminga, Werda, Nordlinga, [illegible] apud Munsterum habemus. [illegible] Europæ [illegible] Hic sexaginta tribus fluminibus auctus (quæ Cuspinianus ex [illegible] numero & nomine describit) in Pontum Euxinum [illegible] tanta sunt, [illegible] Plinius, [illegible]. De hac Suevia & eius populis consule [illegible] Bohemum, Munsterum, & Irenicum, [illegible] Al-[illegible] volumine de historia sua.

BASILIENSE
TERRITORIVM.

CONTINET hæc tabella, cum tractum, in quo olim [illegible] Rauraci [illegible] Rhenum, [illegible] montes, [illegible] Basilea [illegible] Nunc [illegible] Regio est [illegible] abundat [illegible].

[illegible]

[illegible] Basilea [illegible].

BASILIENSIS TERRITORII DESCRIPTIO NOVA, Auctore Sebastiano Munstero.
Miliaria Germanica duarũ horarũ itineris
1. 2. 3. 4.
ORIENS.
OCCIDENS.
SEPTENTRIO.
MERIDIES.
Der Schwartzwald.
EREMVS HELVETIORVM.
SEQVANI CISIVRANI.
RAVRACI.
IVRASSVS MONS
VOGESVS SIVE VOSAGVS MONS.
Argöw.
Sungöw.
Briß göw.
Obern Elsaß.
Ochsenfeld.
BASEL.
Rhenus flu.

SEPTENTRIO.
Circulus siue Liga SVEVIAE, Vulgo Schwabische Kraiß.
Ottenwaldt
Albuch
Riess.
Dinckenthal Alb.
Schwartzwaldt
Spaicherral.
Heeberg
Marggraf schafft.
Bodense.
Strasburg
ORIDIENS.
Scala Milliarium Germanicorum communium.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Dauid Seltzlin describebat. 1572.
MERIDIES.

WIRTEMBERGENSIS DVCATVS.

REGIONEM hanc describit Ioannes Pedius Tethingerus in Commentario De eius regionis gestis, his verbis: Regio Wirtembergensis in prima ferè Superioris Germaniæ parte, tractum Sueuiæ feliciter occupat, ad Nicri potissimùm ripam sita; (Charionorum quondam fuisse sedem putant) cuius ditio latè patet: ad Solis ortum Sueuos, Vindelicos, & Noricos attingit; ad Occasum Comitis ad Rhenum Palatini Principis Electoris, & Marchionis à Baden limites, inde Nigræ siluæ iuga complectitur; ad Meridiem montes Arbonæ pariter ac Sueuicæ prominent Alpes; ita vocant incolæ montes eius regionis editiores. Versus autem Septemtrionem Francos habet vicinos, & non ita procul Othonis siluam. Wirtembergensis itaque ditio nec alibi commodè magis initium sumit, quàm vbi Nicri ortum, qui sub limiter montibus Arbonæ iugis lenti fonticulo, in Wirtembergensi ducatu proximè ad pagum Schwenningen oppido Vilingæ vicinum scaturiginis effluit, (à fonte Danubij non amplius quingentos passus.) Ab ipso flumen ortu Rotuilensem peremnis agrum, læua Hercyniæ caput, dextra Sueuicas alpes linquens, Wirtembergensem ducatum flexuoso alueo perlabitur (interiacentibus ita sparsim nonnullis nobilium castris, & Imp. Rom. oppidis) ab origine sua plus minus itinere quinque dierum, crebris hinc inde riuulis accrescens, ac iam nauigabilis, apud Heydelbergam in Rhenum tandem defertur.

Vniuersa regio pro glebæ natura non culta quàm fructu non vbique conformis. Ea namque pars quà Necharus oritur, & quæ confinis Hercyniæ, tum quæ Sueuicis (inter Danubium & Nicrum sitis) alpibus est conterminata, subaspera quidem, vitibus inimica, pecorum tamen alendi satis idonea. Ager in Alpe lapidosus, at frugis abunde ferax. Item per Nigræ cacumina siluæ rubro colore, tellus arenosa, quæ frumento tamen satis abundat. Vtrobique gens ea magna colendis bobus operæ vacat. ad Hercyniæ saltus hæ præfecturæ Ducatui subditæ memorantur: Homberga, Schorndachium, Dornstadium, Nagultum, Wildberga, Kalua, Theinnefera, Neuenstadium. per Alpes aut illis vicinæ præfecturæ, Balinga, Vrachium, Blauberra, Heidenheim, Geppinga, Tutlinga iuxta ripam Danubij. Quæ velut quodam interuallo separantur. At vbique Wirtembergiacæ ditioni confines in orbem, quasi gyro latè circumducto, sese recipiunt ad Nicro vicina loca. Vbi verò Necharus in campestria diffunditur, tum non abit solùm, sed agricultura quoque terra mitior: fluuij non amnes admodum piscosi, fonticuli salubres, lacus amœni, gratæ conualles, vndique Baccho colles, herbida prata, fertiles agri, siluarum nemorumque viridaria, quibus inest plurima fagus, numerosa quercus, innumera per siluosa nemora feræ, pascua latè florea, pecoris omnigeni vis vndique magna, copiosus vbique vini, frumenti, pomique prouentus. Aer æstate commodus, hieme temperatus.

Ad tortuosi Nicri marginem longè latèque florent vrbes celebres. Quædam mediocri magnitudine, quædam paruæ quidem, sed ædificio cultuque spectabiles. In superiore Nicri regione Hemberga, Tubinga, Nurtinga, Kurcha. Deinde Stutgardia, quæ velut medio telluris eius dominio condita, Metropolis exstitit, & Regia Wirtembergorum Principum, cæteras vrbes opibus, ædificiis, hominum frequentia & magnitudine excellit. Per inferiorem Nicri plagam florent hodie Waiblingia, Schorndorphum, Vrnisdalium, Bacnangia, Brackenaugia, Binnica, Besica, Bietica, Winsberga, Mergimilium, Laupha, Grieninga, Valiinga, proxime ad Stutgardiam Eschelinga, Lenberga, Cannostadium: quæ vrbes præfecturis singulæ suis pollentes vicis, viris, & armis validæ. Adde quòd per vniuersum Ducatum, populus armis, humanitate, constantia, religione spectatus. Oppida non ita (quod supra dixi) grandia, sed magnifico conditu quædam loco, quædam industria satis munita, pagi frequentes, plerique ad instar oppidorum culti, ligneis at adfabrè structis ædibus. Arces natura, loco, manuque munitæ, ætatique difficiles; alteram profectò Laconiam Sueuis inesse diceres, ea est virorum domi belloque præstantia.

Nomen habet hic Ducatus à Wirtemberga veteri specula, quæ nunc in Sinibaco eius dominij sita, non ita procul à Stutgardia, monte suo, editiore loco, neque munitione neque structura formidabilis hosti. Sed pro maiorum consuetudine, quibus fuerat quàm terrà magis placuere mœnia, loci potius amœnitate spectabilis, antiquitate solùm commendatur, iucundo satis in orbem prospectu, supra fagiferi virgulta nemoris, infra fertiles vinum colles, &c. Hæc est ne specula in Wirtemberga proximi Comites multis retro sæculis incoluerunt. inde nomen, genus, insignia, (quod res ipsa loquitur) adepti. Sunt qui Wirtembergos Hetruscos & Tuscis aut Rhætis ortos autumant, sunt qui de Gallis ortundos affirmant: vtri quis accedat opinioni, suoque deque habeo, nam de re prorsus incerta nihil assero. constat enim eos fuisse, de Italia non an de Gallia venerint incertum, & cætera. Hæc Pedius.

WIRTENBERG. DVCATVS
Accurata descriptio; In qua omnia eius Opida, Monasteria, pagi, nemora; flumina et riuuli alicuius nominis, diligentißimè exprimuntur.
Auctore Georgio Gardnero
Palatinatus Rheni confinia.
Hie stosst die Churfurstlich Pfalltz herann
SEPTE
OCCIDENS.
Rhenus flu.
Die Graue Graffschafft Eberstain
Margraffschafft Baden
Würstenbergische herrschaft Kintz Khertals
Schwartzwalld
Vnder Hohenberg
Graffschaft Zollern
Di ober Herschaft Hohenberg
Landgraffschaft Baar
Pfortzhaim
Tübingen
Rotweill
Villing
Nellenburg
MER

NTRIO.
Cum Priuilegio Imp. & Regie M. 1579.
Iaxt flu.
Hohenloe Graffschaft
Schwäbische Hall.
Limburg
Gaildorff
Hallische Landwer
Herschafft Limburg
Stift Ellwang
Abts Gemund
Wasser Alfing
Awlen
Kocheburg
Eyssen schmitt
Blau kochen fl.
ORIENS.
Schwartz kochen
Konigsbron
Hartzfeldt
Haidenhaimer vorst
HERSCHAFT HELLENSTAYN
PFALTZ
Giengen
Hermering
Bergenweiler
Brentz
Sunthaim
Vllmisch Gebiet
Danubius fluuius.
Vlm
Iler flu.
Glaw
Lauter flu.
Neuenstater vorst
Wimpfen
Hailbron
Lauffen
Murhardt
Lorch
Welzaih
Weltzhaim
Gmunndt
Remms fluss
Schorndorffer Vorst
Schorndorff
Kirchaimer Vorst
Uracher Vorst
Graffschafft Helffenstain
Wisenstaig
Geisling
Die Rauch Alb.
Zwifalter Vorst
Zwifaltn.
Schwaben.
Blawbeyren
Ehing
Riedling
Mengen
Alta
Scher
H. Creytztal
Vils flu.
Murr flu.
Waiblingen
Marbach
Botwar
Saardt
Iuxt
Winada
Backhanang
Cantstat
Esling
Neyffen
DIES.
1
2
3
4
5

NORTGOIA, VEL BAVARIAE PALATINATVS.

BAVARIAE altera pars, quae vltra Danubium Bohemiam excurrit versus, hanc vocatur nostro aeuo (sicut & olim) Nortgoia, habens Nurenbergam Metropolim; vnde regioni, secundum quosdam, datum nomen. Et licet Nurenberga non sit peruetusta ciuitas, tamen castrum eius in edito colle situm, quod olim Castrum Noricum fuit appellatum, est antiquum. Habet haec regio plurima oppida, monasteria, & villas, potissimum Amberg, anno Christi trecentesimo supra millesimu muro cinctum. Auverbach, Sultzpach, (Castel Monasterium, vbi olim Principes Nortgoiae suam habuerunt curiam.) Eger, Boterut, Eister, Napurg, Neuvenstadt, Rauwenstein, Kemnat, Krusen, Greuenwerde, Eschenbach, VVeiden, Pernavv, Plaistein, Hersprack, Rurbach, Neumarckt, Turschenrut, Elbogen, Cham, Schonsee, Kunsberg, Stauff, &c. Quae pro maiori parte sunt Principum Palatinorum. Siquidem Ludouicus Imperator & Dux Bauariae fecit anno Christi M. CCC. XXXIX. huiusmodi diuisionem, vt ex tota Bauariae prouincia Palatinis Principibus cederet Nortgoiae regio, praeter oppida quaedam Imperialia; nulla etiam pertinentia ad coronam Imperij, olim fuerunt Principibus Bauariae impignorata.

In hac regione inter Bambergam & Nurenbergam, ad Orientem, versus oppidum Eger, situs est mons magnus dictus Fichtelberg, ex quo profluunt quatuor insignes amnes, Moenus, Nabus, Sala, & Eger. Complectitur autem mons iste in circuitu suo, circiter sex milliaria, & extrudit varias metallorum species, gignit & optimum caeruleum colorem, quem vulgo Lazurum vocant. Inueniuntur quoque in summitate montis stannum; & multae fossae, ex quibus olim metalla fuerunt eruta: in summa, tota illa Regio turget mineris, potissimum ferri, vnde Nortgoicenses annuatim magnam vim pecuniae colligunt. Est alias terra dura & aspera, licet quibusdam locis satis proferat frumenti, abundetque pascuis pro pecorum saginatione. Includit quoque haec Regio Nordgauiensis vnum ex quatuor Lantgrauiatibus, qui olim ab Imperatoribus fuerant instituti, nempe Luchtenbergensem, acceptique denominationem suam ab arce Luchtenberg, etiam si Principes dominij illius curiam ferme teneant in oppido Pfreimbdt & quandoque in Gransfelden, sicut eius oppidi vides in tabella designatum. Comes qui hodie regioni praesidet, vocatur Georgius, suaeque nominis, satis ex progenitoribus Alberto & Friderico. Non creuit iste Lantgrauiatus in tantam potentiam vt caeteri tres, qui temporum successu multum aucti sunt, ditione & potentia, maxime autem Hassiae Landgrauiatus. Hactenus Sebastianus Munsterus. Vide etiam Pium II. De origine Palatinatus huius Regionis, lege Franciscum Irenicum. Huius regionis vrbem primariam Nurenbergam elegantissime descripsit Conradus Celtes poeta. Montem Piniferum, quem Fichtelberg vocant, descripsit Gaspar Bruschius. Egranus peculiari libello.

NVrenbergensem in proxima pagina quam illa occupat, monstramus.

PALATINATVS BAVARIAE DESCRIPTIO ERHARDO REYCH TIROLENSE AVCTORE.

WIRTENBERGENSIS DVCATVS VERA DESCRIPTIO, TVBINGAE EDITA. 1558.
SEPTENTRIO
MERIDIES.
OCCIDENS.
ORIENS.
Franconie pars.
Heydelberg.
Spiera.
Rhenus fluuius
Neccaris fluuius.
Jagst fl.
Kocher fluuius
Silua Othonis
HAILBRVN
Weinsberg
Lauffen.
Bretta P. Melanthonis patria
Knitlingen
HAGEN SCHIES.
Vaingen.
Grieningen
Diefenbrun
Wildbad.
Kalw.
Canstat
Weiblingen
Wirtenberg
Schorndorff
Gmuend
STVTGART
Esslingen
Boblingen
Denckendorff
Herrenberg
Nagolt
TVWINGEN.
Rotenburg
Horb
Reutlinge
Vrach.
Geppingen
KVPFER STEIG
Heidenheim
Kinigsbrun.
Herbertingen
STVBENTAL
Blabeirn
Vlm
Donow fl.
Balingen
Zwifaltach
Hoberg.
HERCINIA SILVA
KVNTZERTAL.
SPAICHLINGER TAL
Tutlingen
Danubius fluuius
Schwaben
Vindeliciae pars
Scala miliarium
Cum priuilegio.
2. 4 6 8 10 12 14 16 18

BAVARIA.

BOIARIA, aut vt aliis placet, Bauaria, olim Nariscis, Vindelicis, & Noricis populis inhabitata fuit. Nariscos, qui hodie Nardge vocatur, à ceteris Danubius diuidit. Norici initium capiunt à flumine Oeno, vergunt ad Orientem & Austrum ad Hungariam & Italiã vsq. Vindelici continetur fluminibus Lyco, Danubio, Isara, Oeno, nec non Alpibus, quas Ptolemæus Penninas vocat. Hæc pars tota hodie Bauariæ ducibus paret, totaq. in Bauariæ vocabulũ desiit.

Bauaria diuiditur in Superiorem & Inferiorem. Superior subdita est alpibus, Austroque. Hæc crebris impedita est paludibus, lacubus ingentibus, fluminibus rapidis, siluis aspectu horridis, præter vrsos, apros, ceterasque huiusmodi feras, centenarios ceruorum alit greges, quos absq. consensu Principis venari crimen est. Pecuariis, pecoribusq. pascendis magis idonea est. Pomiferarum arborum fœcunda, trimestris dumtaxat frumenti, non tamen omnis, maxime ferax, rarius habitatur. Vrbes huius sunt, Monachium ad ripam Isaræ, splendidissima præclarissimaq. vrbs, & ducis sedes. Hæc continuo leones nutrit. Inter omnes Germaniæ vrbes pulchritudine antecellere nonullis persuasum est. Ingolstadium, publico litterarum gymnasio ornata. Sunt præterea Frisinga Episcopalis ciuitas, Wasserburgum, Niburgum, Rosenheimum, Auensburgum, &c.

Inferior Bauaria fertilior est, crebrius frequentiusq. habitatur, & propter Danubium, Isaram & Lauari amnes, vinum ferax. Huius vrbes sunt, Reginoburgum, quę Ratisbona, alijs Augusta Tiberia olim, ad Danubiũ sita, cuius ab altera fluminis parte suburbium ponte lapideo insigni cum ea iungitur. Patauium, vulgò Passaw, ad ostiũ Oeni fluminis in Danubiũ, Episcopatus titulo insigne, Straubinga, Landshutum, Dingelfingum, Osterhofum, aliæq. plures.

Est hæc regio in vniuersum satis ferax, sale, frumento, pecore, piscibus, siluis, volucribus, pascuis, feris, & omnibus quæ ad victũ, cultum & vsum vitæ spectãt, satis superq. abundat. Sues glandibus siluestribusq. pomis tanta copia nutrit, vt veluti Hungaria boues, ita hęc sues plurimis Europę regionibus suppeditat. Distrahuntur, diuenduntur q. in alienas regiones, & deferũtur, sal, pecudes, frumenta: vina aliunde, ex Italia, Histria, Rhætia, Rheno, Nicro, Pannoniaq. conuehantur. Sed nulla Germaniæ prouincia pluribus cultioribusq. vrbibus illustratur. Suis enim finibus (vt Philippus Apianus in sua Bauariæ tabula scribit) continet 34. vrbes, 46. oppida (*Marckflecken* ipsi appellant) 72. monasteria; præter innumeros pagos, arces, & nobilium ædes. Salzburgum in ea Metropolis est, & Archiepiscopatus, multos sub se habet Suffraganeos, vt Tridentinum, Patauiensem, Viennensem, &c.

Populi agri & pecoris, magis quam belli cultores: neque mercaturæ multum dediti, tantum Baccho & liberis operam dant; raro natale solum relinquunt. Hanc gentẽ condidit Alemanus Hercules, vndecimus rex Germaniæ Magnæ. Nomen eius in hoc tractu conseruant pagus & arx Almonstain, & fluuius Alemanus. Olim hæc regio à proprio rege ad Arnulphi Imperatoris vsq. tempora administrata fuit, cum vt Paulus Æmilius [illegible] Ægyptij Ptolemæũ, ipsa Cacannum nominauit. Deinde duces habuit, quos adhuc tenet. Marcus quidam discipulus S. Pauli hanc regionem ad Christianam fidem conuertit, eiusq. primus Episcopus fuit in Laureaco, qui Episcopatus postea Patauium translatus est. Hæc ex Auentino, Mauſtero, & Ioanne Aubano Bohemo.

NORI CI PARS
GER MA NIAE
PALATINATVS
Die Ober
SVP
MAGN
NARISCI
ALEMANI
VIN DE LICI
VINDELICI
OCCIDENS
Schwabenn RHETI AE, SIVE SVEVIAE PARS.
Schwaben oder
LI CA TII
BE LAUNI
SE NO NES
BRENNI
Baiern
Ober
AL PES, PENNINA
Alpes Boii
Nurnberg
Amberg
Regensburg
Ingolstat
Donaw fl
Danubius flu
Landshut
Freising
München
Augspurg
Landsperg
Kelhaim
Neuburg
Eichstet
Weissenburg
Pappenhaim
Kufstain
Rosenhaim
Dachaw
Fridberg

BOHEMIAE PARS.
Cum Priuilegio
BAVARIAE, OLIM VIN, DELICIAE, DELINEATI, ONIS COM PENDIVM
Ex tabula Philippi Apiani Math.
Scala miliarium Germanicorum, continens minima, mediocria, maiora et maxima
Herciniae Siluae pars.
Danubius flu.
Regen flu.
In flu.
Salza flu.
Isar
NORICVM RIPENSE
TVNICATES
CHAMABI
PARS
ILISII
Baiern.
Paßaw
Deckendorf
Saltzburg
Burckhausen
Zwisel.
Rachel M.
Lusen M.
Hönhart Sylua
Land op der Enns
Aberfee
Attersee
Mansee
Watzman
Kunigsee
ORIENS
MERIDIES
34
35
48
49

AVSTRIA.

AVSTRIAM sub nomine Pannoniæ superioris his verbis describit Georgius [illegible] in [illegible] terrarum compendio: Pannonia superior [illegible] Leytha [illegible] iungitur [illegible] Rhaticis Alpibus termi[illegible] Quado [illegible] & Norico ad Occasum. Sunt, qui Cetio monte ab eo [illegible] Morauia [illegible] Septentrionem [illegible] hodie protendunt. Alia parte [illegible] Sol. Mentana Styria.

[illegible] colitur. [illegible] Campus [illegible] Marchianus dicitur, [illegible] & Pannoniam [illegible] arat. Magis [illegible] Bauaria [illegible] & [illegible] conte[illegible] potest. Vinum [illegible].

Vrbes & oppida, & nobiles [illegible] maxime tamen insignes [illegible] Vaden[illegible] Melcum, Castellum, [illegible] Claudenium, Crembium, [illegible] Nouiomagum duplex, [illegible] à cœnobio, [illegible] Petronell [illegible] olim Vrbis, [illegible] Pruck ad [illegible] Leytha fluminis [illegible] Hamburga [illegible] Vienna [illegible] Danubio [illegible] dictæ. [illegible] Mathematicorum [illegible] [illegible] & [illegible] habent, [illegible] Regum [illegible].

Flumina Austriæ [illegible] Onasus, Danubius [illegible] Morauiam [illegible] Leytha, & in quo [illegible].

De [illegible] Commentariis [illegible] quadringentos ab Austria [illegible] Ostericht [illegible] multitudinem Germanicæ appellationis Osterrich [illegible] quod nomen Orientale [illegible] Regionale [illegible] Osterrich.

Habuit hæc Regio olim Marchiones, postea Duces, [illegible] Archiduces [illegible] hodie patet, vt videre est in diplomate [illegible] olim erant quinque Alaudæ aureæ, [illegible] Marchio hoc nomine Otthinus, à [illegible] quia, rubro & albo coloribus distinctis [illegible] gnatione Ptolemaidis fuisse, [illegible] cabat) scriptis mandauit. Cetera vide apud [illegible] Austriæ etiam descriptio extat apud Bonfinium in suo libro [illegible] rum. Pius 2. in sua Europæ descriptione [illegible] gionis [illegible] gni. Idem pulcherrime [illegible] Cremonius [illegible].

AVSTRIAE DVCATVS CHOROGRAPHIA, WOLFGANGO LAZIO AVCTORE.
BOHEMIAE PARS.
AVSTRIA
INFERIOR.
Danubius fl.
STIRIA
SVPERIOR.
CARNITIA.
EPISCOP. SALTSBVRGESIS
OCCIDENS
SEPTE
MERI
Scala miliarium.
Cum privilegio.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
32
33
49
48
47

TRIO
ORIENS
DIES
33
36
48
47
Teya fluuius
Rauhenaiß
Laa
Zeia fluuius
Danubius fl.
Steinpach
Marckhfeld
Kruterfeld
Bosing
Deuptal
Vienna
Im genoß
Stain feld
Newsidler see
Khamperg
Hamfeldt
Schneperg
Tannperg
Veitschtal
Meilstein
Kueberg
Buttenaw
Gunstal
Semering
Kart perg
Rauhe wart
STIRIA
INFERIOR
Pundschuch
Schöckl
Gratz
Hengstperg
Windischpuchl
Der Radl
Blaitz
Im Salat
HVNGARIAE PARS
Muer fluuius
Lauffnitz fluuius
Tra, olim Dranus fluuius
Tra fl.
CILIA
Schwanthal
Schmolentzi

MORAVIA.

[illegible]

MORAVIÆ, QVAE OLIM MARCOMANNORVM SEDES, COROGRAPHIA, A D. PAVLO FABRITIO MEDICO ET MATHEMATICO DESCRIPTA; ET A GENEROSIS MORAVIAE BARONIBVS QVIBVSDAM CORRECTA.
Bohe miæ pars.
OCCIDENS.
Auſt riæ pars.
Brandeys
Behemiſch Trieba.
Landskron
Semainken
Schilt perg
Hanſtadt
Zabgeg
Smael.
Merow
Mugelitz
Auſzow
Loſchitz
Tirnow.
Suitta
Trisonia.
Meriſch Triba
Greiffend
Stangen d.
Rademail.
Briſe
Hernice
Krene
Gebiſchko
Wiſtry
Schwoiß
Woleſnice.
Le. towitz
Sekowitz
Kamitz
Bistritz
Kuiſtadt
Switawka
Boſkowitz
Liſyza.
Czernehora
Rejtz
Blansko.
Danbrawinck
Nedwiſchitze
Bernſtain
Neuſtettel
Bobrawa
Woſtrow.
Deutſchbrodt.
Pribiſlaw.
Heylig crutz
Polna
Paulow.
Metien
Wolſy.
Mirzen
Kriziza now.
Lomnitz
Reſkowitz
Janckow
Odkirch
Woſſlawa flu.
Mezeritſch.
Budiſlaw.
Tasow
Hlawa
Kamintze
Ebersdorff
Igla.
Brin.
Tronibsky B.
Strutz
Krauce
Roſsytze
Marcht pirnitz
Aptaw
Czadeck
Walais
Kirhof
Wollabaw.
Stamern
Langpirnitz
Sellaw.
Rotmarz
Krumlow
Kanitz
Kirnrotſteyn
Budwitz
Heſzding
Telſch
Datſchlitz
Politſch
Durlatz
Znaim.
Landſtein
Lepolds
Rantzar
Deſchen
Frijsteyn
Zlabius
Marchartz
Zlabaren
Piſtling.
Vngerſchitz
Dirna
Alſtad.
Drosendorff
Teya flu.
Bruck
Joslawitz
Vrbaw.
Kallſorff.
Retz
Pulkat
Schratendal.
Meyſperg
Dobersberg.
Carlſtain
Rapsz
Ietzendt
Ruceſkow
Iglaflu.
Teya flu.
Swarta flu.
Suitta flu.
Fons Morauæ fluuij.
Morawa flu.

40.
41.
ENTRIO.
Si
lesiae.
pars.
ORIENS.
Hungariae
pars.
Vrbs. Opidum. Monasterium. Arx
Pagus. Vrbs cũ arce. Pagus cum arce.
Ægerndorff Krnow. B.
Benisch
Römersstadt
Troppaw Oppowa.B.
Katibor
Oder flu.
Oppa flu.
Polnisch Ostra
Fulneck
Ostraua
Alt Titschen
New Titschen
Frideck
Sternberg
Mlodowitz
Gradisch
Olmuntz
Rosnow
Meseritsch
Leszina
Keynitz
Leupnick
Helfenstein
Bistritz
Belansko
Iohannowa
Wisowitza
Klobuck
Brunow
Bilnitza
Kremsier
Kurowitz
Malenowitz
Zlin
Napagedla
Welherad
Hradisch
Vngerisch brodt
Spekowicz
Wischa
Czimburg
Ostra
Strasnitz
Petrow
Branetz
Gallitz
Sakolcza
Holitsch
Landschutt
Lumpenburg
Niklasburg
Falckenstain
Hohenwart
Fons, aquam feruidam continuè ebulliens.
Parua Geographica.
Morauica Hungarica.
1. 2. 3. 4.
Nomenclaturę quę habent B. litteram in fine, sunt Bohemicę.

SILESIA.

IOANNES Crato Imperatoriæ Maiestatis Consiliarius & Medicus primarius, hæc nobis de hac sua patria, ex suis Silesiæ Commentariis collecta, in Geographiæ candidatorum gratiam communicauit.

De Silesiorum appellatione non esse tantopere inquirendum, nec ab Elysiis vsque eam deducendam, facilè existimare possunt ij qui regionem istam, quam nunc tenent, Quados incoluisse ex veterum scriptis perspectum habent. Idem autem Saxonibus & antiquis Germanis Quad, quod Polonica, seu Sclauonica lingua Silesium dicimus, significat. Fuit enim gens quæ ex variis locis in istæc confluxit, belli magis quàm pacis studiosa, plura destruens quàm ædificans, & Dominorum impatiens. Primus verò Rex, quem dominum habuit, Boleslaus Polonus fuit. Is natus est anno à Christo nato 967. matre Bohema, Ducis Wenceslai ex fratre nepte. Huius filius Mieslaus fuit, qui Rixam Comitis Erenfridi Palatini filiam, Imperatoris Othonis III. ex sorore Mechthilde neptem, anno millesimo & primo in vxorem duxit; ac primus coronam regiam ab Othone III. accepit. Eo verò demortuo, cùm Poloni per seditionem Imperatoris neptem atque filium Casimirum è regno eiecissent, Conradus Imperator Bohemo Silesiam cum conditione tributi numerandi adiudicauit. Is fuit Vratislaus, qui haud dubiè Vratislauiæ vrbi, quæ vulgo Breslaw appellatur, nomen dedit. Sed de hoc nihil certi affirmari potest. Illud certum, rursus in potestate regum Polonorum deinceps Silesiam fuisse, quemadmodum paulò post ostendemus. Sunt qui à Principe Lygio in loco vbi est Vratislauia, vrbem Budurgim Ptolemæo dictam, fuisse conditam asserunt, qua auctoritate, vel potius opinione ducti, nescio. Nam Mieslaum Poloniæ ducem, quem ab Othone III. Imperatore primum Regem creatum & anno à nato Christo 965. Christianismum amplexum, ædificasse in insula quam Odera efficit ædem sacram Ioannis Baptistæ ligneam anno 1048. Historiæ certæ testantur. Ex quo colligere licet, nihil tum temporis eximium fuisse Vratislauiæ. Addo & hoc, quod Gottfridus sacræ illius sedis Præsul primus, homo Italus, Smogram pagum vrbi Vratislauiæ proximum, atque in eo scholam atque collegium suum habuit. Hoc ipso autem tempore aliarum vrbium Silesiæ insignium, Lignicij, Glogouiæ, Lubenæ, &c. fundamenta iacta esse coniicimus, nam ex monumentis & Annalibus nihil certi ostendi potest, cùm in tota Silesia omnium vetustissimæ literæ Friderici secundi Cæsaris, quæ anno millesimo ducentesimo scriptæ sunt, extent, reliquis vel incendiis, vel vastationibus, quæ immanes fuerunt, direptis atque perditis. Viuente autem Friderico Barbarossa, & Silesia pacata est, & inter filios Vladislai regis Poloniæ ita distributa, vt à regno Poloniæ non diuulsa esse videretur. Sed cùm Poloni Silesiam à Germanis compleri & Principum voluntatem ab eis minimè abhorrere animaduerterent, neglectis Principibus, Silesio Vladislao Lochtico, in primis Germanis infenso, honorem Regium detulerunt. Hæc res occasionem præbuit, vt se in fidem regis Bohemiæ Ioannis, qui Henrici septimi Imperatoris filius fuit, seducta vxore filia Wenceslai regis Bohemiæ, regno potitus erat anno millesimo tricentesimo secundo, conferrent. Itaque ab hoc Iohanne Lucelburgio duodecim regibus Bohemiæ Silesia paruit, quorum sex Romani Cæsares fuerunt, vnus generè Bohemus, vnus Pannonius, quatuor ex familia Austriaca, duo Poloni, sed sanguine materno Austriaci. E Polonica autem stirpe remanserunt in Silesia, principes hoc tempore superstites Lignicenses & Teschinenses. Munsterbergenses autem è stirpe regis Bohemiæ Georgij originem ducunt. Cæterum Vratislauia, quæ Metropolis Silesiæ est, cùm anno millesimo tricentesimo quadragesimo primo tota conflagrasset, & in cinerem versa fuisset, ex lapide in eam formam ædificari cœpta est, vt hoc tempore perpaucis vrbibus Germaniæ, ordine, elegantia ædificiorum, amplitudine platearum, cedat. De aliis verò ornamentis verioribus Reipub. nihil attinet dicere, cùm vniuersæ Germaniæ perspectum sit, vix in vlla regione tot scholas optimarum disciplinarum doctoribus instructas reperiri, & cultura ingeniorum excellere. Nobilitas quidem etsi agrorum culturæ & œconomiæ dedita est, ad bellicas tamen artes ita instructa, vt illorum fortitudine reliquias Pannoniæ defensas æqui rerum æstimatores numquam sint inficiaturi. Frumenti regio ferax est, ac rarus in ea locus qui non excolatur. Piscinis abundat. Odera fluuius insignis ad Ortum & Septentrionē eam alluit, cùm Sudetes ad Meridiem à Bohemia discernant. Sed situm monstrat tabula Chorographica. Scripserunt de ea Æneas Siluius, atque alij quidam rerum atque locorum ignari: Sed Laurentius Coruinus, patria Nouoforensis, potuisset certiora in medium afferre, nisi ea ætas fatalibus quibusdam tenebris inuoluta fuisset. Hæc hactenus Ioannes Crato.

Annales Silesiæ scripsit nuper Ioachimus Cureus, in quibus huius regionis, & eius vrbium oppidorumque situm, antiquitatem, Reipublicæ administrationem, & res gestas tanta diligentia descripsit, vt eius absolutam historiam studiosus hinc petere posse videatur.

SILESIAE TYPVS
Descriptus et editus a Martino Heilwig Neisense, et Nobili viro Nicolao Rhedinger dedicatus Anno. 1561
Scala miliarium
5. 10. 15. 20.
FRANCKFVRT
Mulrose
Odera fl.
Paradiß
Schwibosin
KROSSEN
Zulch
Spree fl.
Pesko
Fere
Guben
Netka
Grunberg
Siger fl.
Wartenberg
Schlawa
Fraustad
Storchest
Kosten
Punitz
Gorka
Krobia
Sowin
Benten
GLOGAW
Seitsch
Herrnstad
Sarnowa
Naüburg
Sömerfeld
Muska
Tribel
Soraw
Freistad
Neustedlen
Prunka
SAGAN
Rotwitz
ORTTRANT.
Spreberg
Senfftenberg
LVSATIAE PARS
Pribus
Sprottaw
Bolkowitz
Luben
Steinaw
Schiteln
Gura
Wintzig
Trachenberg
Stroppen
Wolaw
Kreidel
RVLAND.
Witchenaw.
KAMITZ.
BAVDZEN.
Reichenbach
BISCHOFSWER
GORLITZ
Lubben
Ostritz
Hüffelde
Lauban
Lissa
Sitta
Oybin
Kratze
Greiffeberg
Fridland
Frideberg
Liebech
Therme
Bützel
Naüburg
Lemberg
Greiffense
Grolzberg
Bober fl.
Hain
Goldberg
Wolstad
Nickelstad
Jawr
Striega
Schonaw
Hirschberg
Kupferberg
Kreppelhof
Kinast
Schmideberg
Fürstenstein
Grissa
Neurode
Waldeberg
Leutmaßdorf
Reichenbach
Silberberg
Parchwitz
Leubus
LIGNITZ
Neumargt
Lissa
Kosteplotz
Schwartzwasser fl.
Katzbach fl.
Polsnitz fl.
SWEINITZ
Zobten
Gorka
Nymtsch
Teplwoda
Warta
GLOTZ
Neideck
Landeck
Habelschwer
Trautenaw
Wüschelburg
Reinhartt.
Himel.
Mittwalde
Braun.
Risenberg
Hercinia
Silua
OCCIDENS
BOHEMIAE
REGNI PARS
PRAGA
Cum priuilegio.
POL

SEPTENTRIO
Oppida
Monasteria
Arces
Pagos
notat.
ONIA
E.
PARS.
Peisern
Kosmin
Krutschin
Sulomiritz
Freihan
Odelno
Milstad
Prussna fl.
Kalis
Olobock
Syrarz
Warta fl.
Brabow
Mielitz
Gosz
Kobelgura
Schildperg
Kampno
Meßbors
Olß
Festenberg
Wartenberg
Bralin
Reichtal
Beraun
Buntzel
Werstad
Welun
Prauska
Landsberg
Krepitz
PETERKAW
SMOGRA
Prima Silesioru schola 966.
Bernstadt
Namstaw
Creitzberg
Kontzstad
Rosenberg
Klobotzko
Czenstochaw
Olstin
Zatkij
Waldowitz
Ritschen
Ketzerdorf
Kolno
Stobra fl.
Brinnitz fl.
Lublinecz
Kolischen
Schiglen
BRIGK
Popelaw
Malpenew fl.
Blotnitza fl.
Lewin
GROTKA
Czarnowas
OPPELEN
Chmelnitz
Strelitz
Tarnowitz
Schworlinetz
Keumlau
MONSTERBERG
Falckheberg
Nackel
S. Georgenberg
Toste
Peiskretzhem
Beutten
Benschin
Ottmachaw
NEISSE
Fridland
Krapitz
Odera fl.
Kladnitz fl.
Oyest
Gleibitz
Sziewur
Steina
Zulch
Kosla
Sosnowitz
Czeletz
Weida
Ziegenhals
Neustetle
Glogau
Kostental
Leschnitz
Raden
Pilhowitz
Milowit
Schlaka
Mikolay
Ilkusch
Kosiglowa
Schedlitz
Czuckmätel
Holtze plotz
Grebnick
RATIBOR
Liebeneck
Beraun
Dlugoschin
Bernstad
Johansthal
Fulstein
Paurwitz
Kranowitz
Myslowitz
Kran
Nowaguira
Lipowitz
Oppa fl.
Jegersdorf
Katscor
Lasla
Sora
Vistula fl.
Frendetal
Engelsberg
Lobstein
TROPPA
Struine
Plessa
Oswentzin
Sathor
CRAKAW
Bendsche
Kuriaberg
Oderberg
TESCHEN
Skotzow
Bila fl.
Remerstad
Hause
Mora fl.
Gretz
Pausch
Hoff
Wagstad
Ostra
Bijlitz
Pantt
Damstad
ODER
Parn
Paskow
Olsa fl.
Ellg fl.
Sola fl.
Zywietz
Eilenberg
Nistko
Frideck
Iabluka
Tischei
Giebe
Sternberg
RIDIES
OLOMVNZ
MORAVIAE PARS
ORIENS
41
42
43
50
51
52

BOHEMIA.

IN Ioannis Dubrauij historia Bohemica, sic de hac regione habetur: In Germania iacet Boiemia: ea fines ab ortu Solis ad Marcomannos & Quados, ab occasu ad Noricos protendit. Meridionalem eius plagam Pannonia superior, nunc Austria dicta, occupat: sicut Saxonia, & Misnia Septentrionalem. Vniuersam Hercynia silua perpetuo ambitu cingit, clauditque circiter vndique ad Amphitheatri faciem. Vndique eius si ferè longitudo atque latitudo, eaque vtraque paulò amplius ducentis millibus passuum extenditur. Carolus Bohemiæ rex, ac idem Romani imperij etiam sedem præbuit, ita regionem illam descripsit, quarum vel dum, veluti a flumine Vultaua, quod Pragam interfluit, indidit. Reliquas vrbes eam ab ortu hoc cognominauit, sed nonnulla eorum in eo aspera prolixa habentur, vt vix Boiemus sit, [illegible] Inter oppida Boiemiæ insigniora numerantur, Marcomannium versus, in ea Morauia appellatur, Kuttna, Chrudime, Hradecium reginæ, Pardubicium, Lytomislium. Inde à limite Noricorum, quos Bauaros cognominant, Glatouia, Domasscicium, Misa, Tachouia eminent. Ab eo vero latere, quod Austriam spectat, locum primum obtinet Budouicium, Crumlouia, Treponia, Hradecium Henrici, Bechinia, Pons, Cassina, Chotiburgum, Aussia. Nam Quados, nunc Slesios, Hiaromirium, Glacium, Cuttna, & aliquot alia oppida spectant. Saxonia porro subiciuntur, Cadana, Colonia, Petrina, Verona, Zatecium, Launa, Slana, Lytomericium, Taborium. Caeterum omnia in insigni Praga, tanta magnitudine vrbs, vt vna tres amplissimas vrbes complectatur: Veterem, Nouam, & tertiam, quam Parualem vocant, à duabus prioribus, flumine Vultaua distinctam. Aedificia in singulis, tam priuata quàm publica dignitatis plena, & magnificentiæ. Duas præterea possidet arces: alteram Vissegradum appellant, olim Principum regia sedes, nunc bellorum calamitatibus, vt iste vt pauca sunt, [illegible]. Haec est alia altera arx, quam minorem Pragam Boiemi vocant, quemadmodum dicitur, in ea sit optimo loco, regum Regia. Quippe, non arcis modo, sed vrbis speciem, faciem repræsentare videtur; tantum videlicet spatij ambitu ac complexione occupat. Palmam inter publica opera fertur templum & palatium illud Caroli, cuius ruinam incendium fecerunt, sed Vladislai regis nuper ita instaurati opus. Vrbium autem inter vrbes Praga, tantum inter fluuios Albis flumen (vt recte Tacitus)... in lytum de fontibus supercessit. Sed hoc idem Tacitus de illo parum explorate, quando in Hermunduris oriri addidit. Non enim apud Hermunduros Albis, sed apud Boiemos oritur, in montibus, quos ipsi Boiemi Corconossos appellant, Septentrioni obtentos, & Morauis vicinos. Ex quibus ille prolabens, maiorem Boiemiæ partem, ac ferè meliorem scindit. Et postquam cæteros indigenas fluuios, demptis Vultauam, Egram, Sasuam, Chrudim, Misam exhausit, auctiorque his factus, inde ad Misnos & Saxones, postremo in Oceanum Germanicum ipse suo euoluitur. Salmone, pisce in primis foecundus. At minores in Boiemia fluuij, auriferas, & argentiferas harenas euehunt. Fontes autem calidi, aliquot in locis erumpentes, non modo lauandi voluptatem, sed auxilia etiam medendi hominibus afferunt. Porro ipsum solum adeo frugum ferax, & vinosum est, vt & his vicinis quoque regionibus largè suppeditet. Verum ea est Boiemis foelicitas, & quæ nata ibi sunt, ita magnifice apparent, quam vt vitam bene ferre queant. Contra croci, qui in Boiemia facit, indidit cunctis, quum peregrini præcipue habentur, succus, color & odore. Iam illa rara, ac prorsus beata tellus, quod ex genere eius metalla vberrime, admodum affluit, vt nisi parum in eis fodiendis ad eas venas se admisceat, nihil ... ferè reperiri contingat, cum alijs argentariæ; valde dites esse perhibeantur, in quibus metalla, quartam eius partem, vel etiam feliciter media parte, argentum, inueniuntur. Quin aurum quoque ipsum tale fluens, ... quod in veteri iam puteis effoditur, ... de lacu Vlnice, cognomen suum traxit. Tenet fama, regibus Boiemis ... aureas, ... quorum singulæ pondo denarios ... grauitate erant. Sed nec viliorum metallorum oneri sunt, nempe stanni, plumbi, æris, ferri. Ostentatque præterea carbunculum, ... ex certis suis mercaturis abiunguntur. Cæterum secundum metalla non alia res magis Boiemos, quàm piscina, quæ Cyprinos pisces alunt, locupletat; id quod alias ostendimus, edito De piscinis libello. Nunc mores incolarum redduntur, spiritu vt verbo ad compendium conferam, tum morum, tum ipsorum habitus. Ipsum corpus, ... quod animalibus ... cuius subieci Boiemi subiacent, quasi quandam imaginem ... Boiemorum ... vel latum & validum pectus, vel ... ceruicem ... vultu. Solent ... in ... turgere, ægreque exatiari, præsertim si ... Nec ... sed contemptum, libenter erga alios verbosoque ... Est & ferocius, cum talibus ... insuper ... & gloriosius. ... Saxones ... quoque moribus Boiemi longè à Germanis ... Hactenus Dubrauius, apud quem etiam gentis origo, antiquæque sedes ... Camilla in hac regione optima, quam album cognominant, conquirit. Sermo gentis Slauonicus est, & ipsi Czechos, Germani Behem, Patria lingua vocant. Huius regni titulo quoque subsunt Morauia, Silesia, & Lusatia regiones. Fera enim circiter anno 1535 Bohemorum hypocheca facta sunt. Vide de hac regione plura apud Æneam Syluium, deque eius populis hoc quoque Mart. Cromerum, libro primo historiæ Polonicæ. His adde si lubet Munsterum, Rhahelmum, Crantzium in descriptione Wandaliæ, Sabellicum Æn. 10. lib. 2. Pragam huius regni vrbem primariam peculiariter descripsit Georgius Handichius. Hanc typicam delineationem simplicem ... Ioannes Crigingeri, Pragæ anno 1568. edita.

Regni huius vrbium aliquot nomen dantur, ac ... subaddacere libuit. Omnes namque ... huius regionis aliter fere Bohemus, aliter Germanus pronunciant.

Bohemis. — Germanis.

Bohemis.	Germanis.		Bohemis.	Germanis.	Bohemis.	Germanis.
[illegible]	Mies.		Lome,	Brüx.	Dux,	Dux.
[illegible]	Pilsen.		[illegible]	[illegible]	Piela,	[illegible]
[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	Gilowy,	[illegible]
[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	Kruska,	[illegible]
[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	Lokett,	Elbogen.
[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	Brantzberg,	[illegible]
[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		
[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		
[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		

Albis fl. Germanis dictus. Bohemis Labe vocatur.
Moldau fl. Bohemi Vltaua appellant.

REGNI BOHEMIAE DESCRIPTIO.
MISNIAE PARS
VOITLANDIAE PARS.
PALATINATUS
OCCIDENS
Cum priuilegio.
Albis, Elb fl.
Leutmeritz, hic colles sunt vine: is consiti
Launa, hic ager optimi tritici et fructuu est feracissimus.
Rakonick, habet opt. cereuisiam.
Hic optimas habent ferri fodinas.
Hęc olim Bubie etiam Marobudu
Commoda Crescunt hic opt. n... ces.
Glattaw prestat opt. caseis.
Prahalitz, salis emporium
Egra Boh. Cheb. Gasparis Bruschij patria
Die Kutten heyde
Schneberg
Elnbogen
Egra fl.
Carlsbadt
Engelhauß
Falkenaw
Konigsberg
Konigswardt
Badhomersee
Fons Töple
Töpel
Lutitz
Rabenstein
Memeding
Bernaw
Neuhaus
Ermsdorff
Neustetl
Weyden
Rottendorff
Lug
Leuchtn
Pfreimbt
Retz
Waldmunchn
Nab fl.
Schwandorff
Forst
Gleissenberg
Chamb.
Furt
Rötzing
Regenspurg
Danubius fl.
Passaw
Grauenaw
Passawer Wald
Schlegl
Weldaw
Oberberg
Remberg
Schlettenhoffn
Ellischaw
Bur
Horessowitz
Piscka
Grunberg
Risenberg
Tauß
Taintz
Watto fl.
Kloaw
Kladra
Haide
Fraunberg
Tachaw
Tribel
Plan
Schwanberg
Mieß fl.
Pilsen
Kisperg
Radien
Schekerze
Rosenthal
Marietha
Platna
Przesnitz
Wilsschitz
Kutzeraw
Plass
Crascha
Sebenitz
Kralowitz
Watta fl.
Carlstein
Beraun
Heilignberg
Schebrack
Zerwitz
Kamara
Rockizan
Maut
Dechnitz
Selberig
Drowitz
Floe
Herndorff
Holwitz
Postelberg
Satz
Lada
Closterz
Dela
Egerwerte
Buchaw
Harenstein
Mascha
Wilamitz
Kisch
Fladarss
Teusing
Brugks
Bieln
Ketzauer
Hasenberg
Schlobethin
Liboch
Egra fl.
Budin
Trebnitz
Duxat
Doplitz
Eisenberg
Ossig
Carbitz
Außig
Graupen
Rungelbock
Reitzenhan
Stoltzenhan
Sebastiaens berg
Zatzung
Wisenthal
Gotsgab
Plat
Schwartzburg
Sonneberg
Gorek
Zum zee
Habern
Crolop
Neuschonberg
Bresnitz
Hasenstein
Lichtn
Neideck
Schakwerd
S. Peter
Plotzkaberg
Auscha
Bleiswedel
Raudnitz
Melnick
Bernstein
S. Georgienberg
Missleni
Welbern
Frannj
Taintz
Schlanj
Strassitz
Pirglitz
Praga
Miska
Stechowitz
Knij
Przibas
Pribram
Borlick
Iswentz
Tarsewitz
Regw
Stracknitz
Budna
Multawa fl.

SILESIAE PARS.
MORAVIAE PARS.
AVSTRIAE PARS.
ORIENS.
Teuffels grund
Fons Albis fl.
Aupa fl.
Neuroda
Brauna
Neiß fl.
Glotz
Landeck
Habichswerda
Trautenaw
Politz
Wunschelburg
Humole
Reinertz
Lesin
Nahod
Radisch
Mitterwaldt
Jaromir
Konigingretz
Neustete
Reichenaw
Worlitz fl.
Lititz
Zampach
Uber das Gesencke
Waldstein
Hoelb
Arn
Tornaw
Gretz
Saboth
Trossij
Buntzel
Strentza
Liße
Kosti
Altnbuntz
Hoff
Gitschin
Bischowe
Zschelakowitz
Kopidelno
Limpurg
Newest
Konitzgehora
Chlumetz
Podiebrod
Vnsal
Behemisch Broda
Pechowitz
Albis fl. Elb. germ. Labe Bohemis.
Pardubitz prestantissimos gladios hic fabricant.
Chaurim, olim Casurgis
Planeis
Radka
Gauprecop
Alt Colin
Przelautsch
Mische
Schibran
Chrudim
Maut
Rosenburg
Behemische Tribel
Lanskron
Czasla
Kuttenberg. Argentifodine.
Cloner
Jenewitz
Ronoff
Lichtnburg
Wodian
Schutzburg
Richenburg
Littomissel
Sternberg
Setsch
Schelakowi
Nowrad
Zwitta
Hubern
Potwortz
Studens
Linska
Preslawitz
Wodian
Bitta
Kreutzberg
Politzka
Merhe
Neustete
Wotitz
Furwitz
Bila
Ingerwitz
Trische Tribaw
Muglitz
Lipnitz
Para
Nitzcheratz
Hompolitz
Thorm
Deutschen Broda
Prisen
Haisenick
Litta
Boritz
Patzow
Primslis
Neustettel
Schweiß
Horzebnick
Steken
Sara
Olmuntz
Rattiwurß
Stein
Polm
Cosim
Limbitz
Merseritz
Tabor
Knaw
Pilgram
Igla
Lobskirchen
Kemnitz
Der Schieb
Sobeslaw
Pethin
Drisch
Pockaws
Dölsch
Goldberg
Prin
Weßeli
Neuhauß
Trebitz
Platz
Fiscais
Bittinga
Ganitz
Freling
Budweiß. hic sunt argentifodine
Droskowitz
Weltschin
Cromelaw habet argenti fodinam
Rosenberg

Bohemię longitudo latitudoq; pene par, nam rotundam faciem ex circumiacientibus montibus accipit, cuius diametrū trium dierum itinere expedito absoluitur: quorū montium quę ad Septentrionalem plagā vergunt Sudetę appellantur, ardui sane ac pręcipites, vbi Gabrita silua ingens extenditur, qui montes cum alijs Danubio proximis vnde Albis fl. se proripit in coronam coeunt, quos vndiq; profundissima nemora latissimè occupant: Hercinia enim silua vniversā Bohemiam compręhedit.
1 2 3 4 5 6.
Scala miliarium.

FRANCONIA.

FRANCONIA partim plana est, & partim montosa; montes ipsi haud difficiles sunt; ager non admodum pinguis, nam plerumque arenosus est. Multis in locis consiti colles vineis, gratum producunt vinum, maximè verò apud Herbipolim (vulgò Wurtzburg) Multæ siluæ, & multa venatio est. Terra in multos partita est dominos, quamuis Episcopum Herbipolensem Ducem Franconiæ dicant. Maguntina Ecclesia & Bambergensis plurima obtinent loca. Palatinus quoque Comes haud paruam occupat partem. Marchiones Ortenses in ea sunt. Multæ præterea ciuitates Imperiales apud Francones florent.

De Norimberga dubium est, Franconiæ an Boiariæ cedat; ipsum nomen indicat ad Boiarios vrbem pertinere. Norimberga enim Noricum montem significat, ob quam rem patet Noricorum ciuitatem fuisse. Noricis autem Boiariæ successere: & nunc ea portio terræ Boiariæ, quæ inter Danubium & Norimbergam iacet, Noricum appellatur. Ciuitas tamen in Parœchia Bambergensi est, quæ ad Francones pertinet. Ipsi Norimbergenses nec Boiarios, nec Francones videri se volunt. Sed tertium quoddam separatum genus. Vrbs ea nobilis, magnificis operibus publicis ac priuatis ornata est. Amne Pegnitio interlabitur, in agro sterili & arenoso condita; atque ob eam rem industrioso populo: omnes enim aut opifices sunt, aut negotiatores. Hinc multæ illis diuitiæ, & magnum in Germania nomen. Aptissima Imperatorum sedes, libera vrbs, & in medio fermè Germaniæ sita.

Inter Bambergam & Norimbergam Forchaim iacet, famosum nuceo pane oppidum. Incolæ patriam fuisse Pilati putant. Hæc hactenus Pius II. in Europæ suæ descriptione. Consule etiam Ioannem Aubanum, Hermannum Comitem Nuenarium, Munsterum, Rithaymerum, Humbaldum, Abb. Trithemium, & Ioannem Auentinum, qui eius vrbem primariam VVirtzburgum, olim Pœoniam vocatam autumat.

MONASTERIENSIS EPISCOPATVS.

DE hoc Episcopatu hæc habet Sebastianus Munsterus in sua Cosmographia: CAROLVS Magnus tertiam Episcopalem Ecclesiam erexit in Mediterraneis Saxoniæ, nunc VVestphaliæ in Myningrode, loco, qui postea ab insigni ibi fundato monasterio, Monasterium fuit denominatus; ordinauitque ibi Episcopum Ludgerum, natione Frisium. Cuius successor Hermannus dedicauit & consecratum Monasterium & Ecclesiam trans aquas, in titulum & honorem Beatæ Mariæ virginis; quod Monasterium breui ita creuit, adeòque factum est celebre, vt nomen dederit & ciuitati & Episcopo, ita vt paulatim abolito veteri Mingardeuordensi vocabulo, inceperit dici ciuitas & Ecclesia Monasteriensis, quod nomen præualuit in hodiernum vsque diem. Hactenus ex Crantzio Munsterus. Vide de hoc Episcopatu, & Osnabrugensi, Saxoniam Alb. Crantzij, & VVestphaliæ commentaria Hamelmanni.

Hæc vrbs maximam anno 1533 cladem ab Anabaptistis accepit, qui eam ciuibus expulsis inuaserunt, Regeq. ex eorum collunie creato, eam contra eius Episcopum, Archiepiscopum Coloniensem, & Ducem Cliuensem, qui illam valido exercitu obsederant, per annum quasi tenuerunt: Sed Episcopus, tandem cum suis superior factus, supplicium de illis, regeque illorum (vti meruerant) sumpsit.

FRANCIÆ ORIENTALIS (VULGO FRANCKENLANT) DESCRIPTIO, AUCTORE, SEBAST. A ROTENHAN.
ORIENS
OCCIDENS.
SEPTENTRIO.
MERIDIES.
Scala miliarium.
1 2 3 4 5 6
Voytland.
Coburg
Bamberg
Culmbach.
Nurenberg
Wirtzburg
Schweinfurt
Aschenburg
Spessart
Wederaw.
Francfort
Wertheim
Miltenburg
Hasberg Silua
Duringer waldt.
Bernhamer wald
Eberbach

MONASTERIENSIS ET OSNABVRGENSIS EPISCOPATVS DESCRIPTIO.
Auctore Godefrido Mascop Embricense.
FRISIA
COMITATVS OLDEN BORCH
AMPT DVLMANHORST.
Hengster holt
GELDRIAE DVC.
TWENT
BENTHEM COM.
COM:
CLIVIA
TERRIT. LING.
OSNA BVRG DIOC.
COM: TECKE BORCH
COMIT: RAVENSB:
COM: DIEFHOLT
COM: RIDBORCH.
COM: LYP.
Die Dummer.
Amasius fl. De Eems.
De Eems flu.
Hont fl.
Berckel flu.
Lippe fl.
De Lippe fl.
De Wers fl.
Stapelmoer
Baerwolt
Rede
Aschendorp
Oldenborch.
Dulman horst
Frieseute
Kloppenborch
Meppen
Haselun
Lingen
Wilshusen
Vechta
Diefholt
Fuerden
Osna brug
Iborch
Melle.
Ottenstei
Vreden
Boicholt
Borcken
Statloen
Metel
Horstmar
Coesfelt
Dulman
Munster.
Tellith
Saßenborch
Waerendorp
Alen
Drenstenuerden
Werne
Ridborch
Widenburg
Notarum explicatio.
Vrbs.
Aedes Principis.
Vrbs, cum Aedib: principis.
Pagus.
Monasterium
Pretorium, siue Villa.
Pagus, cum Pretorio
DAT VESTH VAN RECHLICHVSEN.
TLANDT VANDER MARCK
Magna
Communia milliaria
Parua
Sep.
Occ.
Ori.
Mer.
Cum priuilegio.

48

BVCHAVIA VEL BVCHONIA.

CONTINET hic Germaniæ tractus Fuldensem Abbatiam: de cuius origine & situ, hæc sunt in Cosmographico opere Seb. Munsteri. FVLDA metropolis est, eius in Germania regione, quam olim Buchoniam, alij Buchauiæ siluam, seu solitudinem appellabant, à fago nimirum, voce hodie Fagoniam hanc & Fagunetum dicimus. Equidem id nominis à fago obtinuisse regiunculæ, vel huius opidum Fagus, quod vulgo Fag seu Fagh vocant, attestatur: cui ciuitati Taurus mons præaltus finitimus est. Ceterum regionis huius situs existit inter Thuringiam, Franconiam, Hassiam & VVeteraugiam, cum quarum singulis harum regionum (ipso veluti in centro locata) fines iungit. Opidis, castris, villis, fluuiis, stagnis, nemoribus, agris, hortis, pratis, fontium bonitate, totius denique fundi fertilitate (vt harum quidem regionum asperiorum natura fert) haudquaquam aspernanda Germaniæ pars, etsi non vitifera. Habet fluuios Fuldam, (quæ præterlabens ciuitati nomen dedit) Hunam, Guerram, & Vlsteram. Omnis regio verò siluis cingitur, quercu fagoque ditissimis. Viculos ciuitati proximos plerosque Cellas cognominant, in argumentum veteris & feliciter exangescentis Benedictini sodalitij. Præcipuum verò huius regionis decus atque ornamentum est peruetusta illa & planè augusta Basilica S. Saluatoris, quam longè celeberrimam memoria Diui Bonifacij reddidit, cuius auspicio Fuldana sumptuosissimè condita & aucta, vasta antè solitudo. Basilica enim hæc antiquissimi monasterij, prior opido, constructa fuit anno [illegible] LV, Imperatore Pipino Caroli magni patre. Vide plura apud dictum Munsterum. Multa quoque de huius Abbatiæ origine, Abbatumque eius rebus gestis sunt in Chronographia Valentini Muntzeri, Germanicè edita. in quo tradit aream huius Fuldensis ciuitatis antea [illegible] (quasi dicas noctuæ atrium) nominatam: & vbi nunc monasterium S. Petri visitur, olim [illegible] (id est noctuæ mons) dictum.

VVALDECCIA COMITATVS.

[illegible] hic Hassiæ portionem occupat, regionem agris fœcundam, variis fluminibus irrigatam, quorum, quod maximè clarum est, Edera vocatur, piscosum valde: dein id fingunt aureas quoque arenas ferre. est deinde Dimila amnis, item Twissa, & Ahra, nec non Vrba & Ither. Terra est vini frumentique ferax. effoditur quoque ex ea argentum, argentum viuum, plumbum, sal, & alumen. Loca præcipua sunt VValdeccia vrbs & arx, regioni nomen [illegible] Althushusa, Duchuchusa, Landauia vrbs cum arce, [illegible] vrbs quoque cum arce. Comitum hic hodie sedes: Rodenum vrbs & arx, in cuius territorio venationes sunt multæ: VVetterburgum arx, inter Twissam & Ahram [illegible] situ: VVildunga vrbs, quæ nouo & veteri nomine & loco distincta est: iuxta quam fodinæ metallicæ, ex quibus magna vis auri, æris, & ferri quotidie eruitur. sunt & fontes acerosi. Conficitur hic etiam optima cereuisia, quæ præstantiorem non habet [illegible] Eisenbergum arx [illegible] VVildunga aurum & ferrum suppeditat, quo effodiuntur [illegible] focumque tanquam carbonibus [illegible] Bilstein [illegible] ab Vrba amne diuiditur. Corbachia vrbs munita: Naumburgum arx & opidum: Ither arx: & VVetta monasterium, &c.

BVCHAVIAE, siue FVLDENSIS DITIONIS TYPVS. Wolfgango Regr will auctore. 1574.
HASSIAE PARS.
SAXONIAE PARS.
Henneberg comitatus pars
FRANCONIAE DVCATVS PARS.
HANNAVIAE PARS.
Wertheim comitatus pars.
Isenburg comitatus pars.
Scala milliarium Germanicorum Buchauiæ.
1 2 3 4 5 6 7 8

SEPTEMTRIO.
Cum privilegio Ces. et Reg. Mtis. decennali.
WALDECCENSIS COMITATVS DESCRIPTIO ACCVRATISSIMA.
Padelbornensis dioecesis pars.
Coloniensis dioecesis pars.
Beurn
Desenberg.
Altenbeurn.
Mallpurg.
ORIENS
OCCIDENS
Korbach.
Waldeck.
Zuschen.
Milliaria Germanica.
Frankenberg.
Halsiae confinia.
Iustus Moers describ.
Anno 1575
MERIDIES.
Laebenstein

TVRINGIA.

HÆC Regio olim fuit Regnum; hodie Lantgrauiatus titulo decoratur. Sita est inter duo flumina, Salam & Werram; habet Hercyniam siluam (quam Hartz vocant) a Septentrione; & Turingiam (siluam) [illegible] a Meridie. Longitudo regionis [illegible] latitudine [illegible] [illegible] spatio, [illegible] refert [illegible] Bonifacium [illegible] [illegible] sunt duodecim Comitatus, & totidem Abbatiæ, [illegible] (vocant) centum quadraginta quatuor [illegible] [illegible] bis mille pagi, & centum quinquaginta [illegible] [illegible] præ omnibus aliis Germaniæ partibus [illegible] [illegible] appellare non verentur) fecunditate [illegible] [illegible] hodie [illegible] proventus, quos hinc magno incolarum [illegible] transferuntur. Lanam [illegible] inferioribus hæc ingerunt. Hunc [illegible] ferunt. Reinerus Reineck in suo de Mysnorum origine tractatu [illegible] putat; indeque [illegible] eundem Gothicum nomen sortitum [illegible].

Metropolis huius regionis est Erdfordia, quæ maxima Germaniæ vrbs censetur. Omnes fere huius [illegible] amplissimo & [illegible] torrente Geraa irrigari, suarum maximo commodo [illegible]. In ea est tumulus cum Monasterio, ordinis S. Benedicti, Diuo Petro dicato. [illegible] est quoque Beatæ Mariæ virginis templum, à Bonifacio Moguntinensi Episcopo constructum. Hoc templum habet campanam (cui barbaro vocabulo hodie Ecclesiæ [illegible]) magnitudine in tota Germania celebrem.

MISNIA.

HANC Regionem describit Ioannes Garzo Bononiensis, hoc modo: Hæc ad Albim fluuium posita est, ab ortu Solis haud longe abfunt Vindali, à Meridie Bohemi, à Septentrione Saxones, ab Occasu Libonotrii est [illegible] Sala & Mulda [illegible] amnes, præterfluunt [illegible] Salam Thuringi sedes habent. In ea multæ opulentissimæ ciuitates, munitissimaque castella. [illegible] Ptolemæo [illegible] inhabitauunt. Libonotriam vero, Hermunduri, Fudosi, Varini, atque [illegible], tenuerunt, qui postea in vulturina Serbi dicti fuerunt. Regio in omni frugum genere fecunda est, vt toti fere, circumiacenti regioni ad abundantiam sufficiat; huic non frumenti modo est magna copia, verum etiam vini, mellis, pecorisque. Hæc ille.

Vrbs primaria huius est Misna, vnde nomen regioni, [illegible] Albis fluuius alluit, habetque a[illegible] munitissimum. Dresden, [illegible] Principis [illegible] Albim quoque sita vrbs, [illegible] Torga, [illegible], & ab eo nomen habet, nobilis. Deinde Lipsia, Emporium [illegible] hic ad nundinas mercatores ex longe [illegible] Academiam haud negligendam, [illegible] Bohemiæ (vt Munsterus habet) translatam. Oppidum [illegible] Senatores magnis impensis nuper [illegible] & corpus. Sunt & oppidula, Zeitz, Schreckenberg, & Friberg, [illegible] hic [illegible]. Munsterus cum aliis [illegible] huius [illegible] origines, [illegible], mutationes, & imperia, [illegible] descripsit Reinerus Reineccius [illegible] Steinhemius, Germanica lingua.

TVRINGIÆ NOVISS. DESCRIPT.
per Iohannem Mellinger Halens.
Oriens
Septentrio
Meridies
SAXEN.
OSTERLAND
VOITLAND.
GVLDE NE AWE
AVF DER FINNE.
HAIN LEITE
HESSEN.
Cum Priuilegio.
Scala miliarium Germanicorum
Duringer waldt
Blosse Leube
Sala flu.
Elster flu.
Werra flu.
Vnstrut flu.
Ilm flu.
Hall.
Mersburg
Weissenfels
Zeitz
Gera
Naumburg
Iena
Weimar
Erfurdt
Gota
Isenach
Mulhause
Nordhause
Sangerhausen
Eisleben
Mansfeld
Arnstet
Smalkald
Saltzungen
Eyfeldt
Creutzberg
Rudelstatt
Salfelt
Ilmenaw

MISNIAE ET LVSATIAE TABVLA
Descripta à M. Bartholomeo Sculteto Gorlit.
Oriens.
Occidens.
Septentrio.
Meridies.
SILESIAE PARS.
BOHEMIAE PARS.
LVSATIA SVPERIOR
LVSATIA INFERIOR
MARCHIAE PARS.
SAXONIAE PARS.
VOITLANDIA.
TVRINGIAE PARS.
OSTERLAND
ALBIS FLV.
Oder flu.
Neiß flu.
Spre flu.
Elbe flu.
Egra flu.
Sala flu.
Mulda flu.
Scala miliarium Germanicorum
Naumburg
Lauben
Lißa
Gorlitz
G. Heid
Tribel
Kroßen
Guben
Furstenberg
Rottenburg
Prybus
Reichenbach
Ostritz
Hirtsfeld
Zittaw
Fridland
Turnaw
Grafstein
Gabel
Jung Buntzel
Limburg
Brandelstein
Praga
Weiswaßer
Leutmeritz
Veron
Rokizan
Laron
Hasenberg
Bautzen
Liebe
Spremberg
Corbus
Beseke
Luben
Kamitz
Konigsperg
Senftenberg
Ruland
Radeberg
Dresden
Pirne
Stolpen
Konigsstein
Aldenberg
Dippolswalde
Brix
Cometaw
Kaden
Satz
Meißen
Freiberg
Scharfenberg
Frounstein
Finsterwald
Luca
Muckenburg
Elsterwerd
Hain
Ostrana
Sonnewald
Doberlaw
Schlieben
Hertzberg
Liebenward
Belitz
Brezin
Locha
Mulberg
Torgaw
Belgern
Witenberg
Pretsch
Kemburg
Schmidenberg
Graffenhainichen
Dieben
Eilenburg
Wurzen
Leipzig
Machern
Delitsch
Bitterfeld
Brene
Kothen
Halle
Lodsperg
Dessa
Aken
Bernburg
Kalne
Munchsnaumburg
Aisleben
Fridburg
Eisleben
Mansfelt
Querfurt
Morsburg
Weißenfels
Naumburg
Lutzen
Zeitz
Dreisich
Eisenburg
Neustatt
Karnburg
Iena
Weinmar
Dornburg
Kale
Orlemund
Salfeldt
Erfurdt
Arnstadt
Groffen
Gothen
Sangerhausen
Rosleben
Wendelstein
Pforten
Duringer Walt
Gera
Ronburg
Werda
Elsterberg
Plawen
Adorff
Schonbach
Egra
Waldsachsen
Carolsbadt
Falkenaw
Konigsberg
Joachimsthal
Annaberg
Zwickaw
Schneberg
Chemnitz
Stolburg
Grimme
Kempnitz
Dobeln
Schellenberg
Mitweide
Lißnick
Koldicz
Rochlitz
Penick
Waldenburg
Glauche
Zelle
Oschnitz
Crimmitz
Schonfels
Greitz
Schleitz
Pansa
Moldorff
Hirsberg
Lobenstein
Schwartzebach
Fichtelberg
Selb
Lentz
Neustadt
Zigerruck
Solburg

HASSIA.

Hassiam regionem, quæ quondam Comitatus, hodie verò Lantgrauiatus titulo ornatur, olim Cattos inhabitasse, (etsi reclamet Crantzius, qui ex Cattis Saxones facit) omnibus ferè nostri seculi scriptoribus persuasum est. Habet hæc regio Thuringiam ab Oriente, à Meridie Franconiam, Westphaliam ab Occidente respicit; à Septentrione verò sunt illi Dux Brunsuicensis, Episcopusque Mindensis, aliique Principes vicini. Regio est terrena ad victum degendum conducibilium ferax. Vinum autem non fert, nisi qua Rhenum attingit. Marpurgum & Cassela vrbes in ea primariæ habentur: hæc Principis sede ornatur, illa Academia nobilitatem accepit. Sunt sub hoc Lantgrauiatu plurimi alij Comitatus, vt Catzenelebogium, Ziegenheynium, Nidda, & Waldeck, quorum idem Lantgrauius se dominum scribit. Quæ *Helius Eobanus Hessus* in Carmine gratulatorio victoriæ Wirtembergis ad Philippum Lantgrauium, patriæ de suæ regionis genio & situ, incolarumque moribus tradidit, corollarij loco subijcere placuit.

Qualis Hyperboream prospectans Thraca Booten
Gradiui domus ad Rhodopen, Hæmumque, niualem
Circumfusa iacet, gelidis affecta pruinis,
Gignit in arma viros duratos frigore, quique
Aut Hebrum, Nessumque bibunt, aut Strymonis vndas:
Talis & ipsa situ, tali regione locorum
Et fluuijs, siluisque frequens, & montibus alta
Hessia: naturæ similes creat alma locorum
Ceu vates in bella truces, animosque in armis
Vita placet: non vlla iuuat sine Marte, nec vllam
Esse putant vitam, quæ non asseruerit armis.
Quid si tranquilla vertantur ad otia pacis,
Otia nulla terunt sine magno vana labore:
Aut duro patrios exercent vomere colles,
Æquatosque solo campos rimantur aratris
Et planos campos segetum fœcunda patentes
Explicat in numeras, & plena messe colonos
Ditat, & ipsa sibi satis est, aut ardua silua
Lustra petunt, cantuque feras sectantur odoris,
Venatu genus assuetum, genus acre virorum,
Aut leges & iura serunt, aut oppida condunt
Fortia, non solum bello munimina, verum
Quæ decuit in pace etiam, oblectentque quietos.
Quid sacros memorem fontes? quid amœna vireta?
Quid valles ipsis certantes frugiferacis
Vallibus Æmoniæ? dulces quid vbique recessus
Musarum loca, consessu loca digna Dearum?
O patriæ gelidi fontes, ò flumina nota,
O valles, ò antra meis notissima Musis! &c.

HOLSATIA.

De Holsatia, sic Crantzius cap. 17. lib. 1. Saxoniæ. Holsatia nomē suum habet sortitum de lingua vernacula, quia terra nemorosa & saltibus occupata, ad differentiam vicinarum partium, quæ palustres & pascuæ sunt. Incolæ eius dicti sunt inter Saxones Holtsaten, hoc est inter nemora siti: cum è diuerso palustres dicantur Merschude. Inde Holsati, Holsatia Latina nomina facta sunt: vt solent Galli & Itali ac nos quoque vernaculis vocabulis locupletare linguam Latinam. Terminos autem habet hæc terra: ab Oriente Bilenam flumen, ab Occidente Storam, à Meridie Albim, ab Aquilone verò Eidoram, qui limes est ab olim Danicæ nationis. A quo flumine Orientem versus genus habitabat olim Wandalorum, qui Wagrij dicebantur. vnde terra illa olim dicta est Wagria: ab Vrbe veteri olim populosa, nunc rara habitatoribus vicus est, inconclusus, sine muro & vallis, ædibus palustri iunco, [illegible], in Ortum porrecta ad Trauenam flumen. Ea tamen huius regionis portio, quæ à Bilena ad Albim tenditur in Storna flumen, Stormaria olim dicta, ab eo flumine, parum loci reliquit veteri Holsatiæ, à Stora ad Eidoram. Nam Withmarsi populus palustribus locis habitans, liberum se asserit. Hæc de Holsatia suo tempore Crantzius. Ex quo apparet hanc Holsatiam in Thietmarsiam, Wagriam, & Stormariam diuisam. Idem Crantzius & alij ipsos Holsatos quoque Transalbianos & Nordalbianos nuncupant, à situ nimirum quod trans Albim, aut Septentrionaliorem Albis fluminis partem incolunt.

Paulo aliter describit eam Auctor anonymus, qui De bello Thietmarsico libellum edidit. Is enim dicit Holsatiam omnem (vt nunc vocatur) continere Slesuicensem Ducatum, Wagriam, Stormariam, Thietmarsiam & [illegible] regiones & insulas, vt Angliam, Suantiam, &c. & Cimbricam Chersonesum olim dictam, habet. Sed hæc descriptio nimis generalis est. nam idem auctor statim subdit Holsatiam specialiter iis quatuor fluminibus, quibus Crantzius eam [illegible], terminari, etsi Annonius monachus, vt ipse addit, loco Eidoræ, vallum illud quod vulgus Denewerck dicitur, à Septentrione statuat. Atque hæc ea est Holsatia quam hac nostra tabula exhibemus. Cimbros pugnaces populos hunc tractum olim inhabitasse, classicis maximisque auctoribus constat.

In Wagria Crantzius numerat has vrbes: Aldenburgum, Lutkenburgum, Niestadium, Todeslo, Zegeberg, Plone, &c. In Stormaria Hamburgū, Reinoldsborg, [illegible], Itzeho, &c. Thietmarsia vrbes non habet, villis namque tantum & pagis habitatur: & de ea suo loco diximus.

1579
Cum Gratia, & Priuilegio decen
SEPTENTRIO.
HASSIAE DESCRIPTIO, IOANNE DRYANDRO AVCTORE.
OCCIDENS.
ORIENS.
MERIDIES.
NASSOW COM.
YSENBERG COM.
MOGVNTINENSIS DIOECESIS.
Scala milliarium
Heylsenstad.
Goettingen
Ruster berg
Bromberg
Homon
Berlibschen
Gleichen
Garnsteyn
Altensteyn
Dorla
Moelhausen
Hersfell
Munchen
Wolfhusen
Ziegenberg
Wenfulde
Drefern
Cassell
Schawnborg
Sudensperg
Spangenberg
Melsongen
Waldkappel
Eschwege
Sontra
Kreutzberg
Herolshausen
Wonnen
Gerstingen
Berka
Fritzlar
Waldeck
Wildingen
Borken
Homberg in hessen
Herschaft
Herschfelt
Ziegenhayn
Treysa
Schwartzenberg
Hawneck
Vach
Werra flu.
Frankenaw
Battenberg
Kellerberg
Rosental
Gemunden an der Wohre
Neukirchen
Alsfeldt
Aldenborg
Schwartz
Fulda fluuius
Lhon flu.
Furstendom an der Lhon
Martpurg
Wetter
Homberg an der Ohm
Ysenbach
Herbsteyn
Creyffeldt
Diernbach
Walden fels
Gartin rode
Dielnberg
Solms
Konigberg
Giessen
Lich
Grafschaft
Stadt Nidda
Burckherst
Geyslnhausen
Gerben
Dridorff
Wetzlar
Lynden
Berstadt
Echzel
Lissperg
Darichen
Buczbach
Byngenher
Fridberg
Budingen
Rosbach
Homberg vor der hoe
Wederaw
Hanau, Herschaft
Binge
Lhon fluuius
Rhenus fluuius
Rhenus fluuius
Moenus flu.
Mentz
Frankfurtt
Sellygenstatt
Gletzberg
Aschenberg
Fuldisch marck
Meyn flu.

HOLSATIAE DESCRIP.
OCEANVS GERMANICVS.
De West See.
MARE BALTICVM.
De Belt.
OCCIDENS.
ORIENS.
MERIDIES.
SLE
SW
I
CK.
H
OL
STE
N.
Alsen.
Laland.
Femeren.
Angelen.
Ditmerschen.
Wagria.
Oldenborch.
Lubeck.
Mekelenborch.
Neder Sachsen.
Stormaria.
Hamborch.
Albis fluuius.
De Elue.
Hadelen.
Keding.
Bremerland.
Oldeland.
Luneborch.
GERMANIAE PARS.
Flensborch.
Sleswick.
Husem.
Rensborch.
Kill.
Itzeho.
De Heuer.
De Eyder.
Scala milliarium.
1 2 3 4 5 6 7 8
Cum gratia et Priuilegio.
Marcus Iordanus Holsatus describeb.

MANSFELDIÆ COMITATVS.

Mansveldia veteris Saxoniæ portio, putatur nomen à Manno secundo Germanorum rege sortitum, cùm Mansveldt nihil aliud sonet, quàm si dicas Manni campus. quã etymologiam stabilire videtur Ascania, locus huic proximus, quem Ascenez Germanorum patris nomen referre nonnullis persuasum est. Est hic prope etiam Ascheyleuben, quasi dicas Ascenez domum. Est quoque ibidem lacus ab Ascene denominatus. Habet hic tractus ab oriente Salam fluuium, territorium Archiepiscopatus Magdeburgensis, & Diœcesim Merseburgensem; Turingia illi à Meridie est, ab Occidente respicit Comitatum Svvartzeburgensem, Stolbergensem, Item Sangerhusi, Anhaldiæ, & Asseburgij Principatus. Adeò vt hi Comites à Mansvelt (qui etiam nobiles domini à Heldrungen vocantur) hos habeant Principes vicinos, Archiepiscopum Magdeburgensem, Episcopum Merseburgensem, Electorem Saxoniæ, Landgrauium Turingiæ, Ducem Saxoniæ, Episcopum Halberstadiensem, Principem Anhaldiæ, Dominum Bernburgensem, Comitem Svvartzeburgensem, & Stolbergensem, dominum à VVerther, & dominum ab Asseburg.

Quando hæc regio, aut à quibus Comitatus titulo decorata sit, se nescire fatetur Andreas Hoppenrodius, in suo De Saxonum Principum genealogiis libro. Hic tamen, & cum eo Cyriacus Spangeberg, eius antiquitatem ex eo asserit, quòd eius Comes Hegerus nomine, illius celeberrimi Arturij Britannorum regis coætaneus fuerit, atque vnà cum ceteris huius regis Heroibus, Mensam quam vocant rotundam celebrauerit, vixit hic Arturius circa annum Christi 542. Quòd si cuipiam hæc de Tabula rotundâ historia nimis fabulosa videatur, extat nihilominus in Angliæ regni meditullio ferè, oppidum Mansvelt dictum, situm inter fluuium Trentam & Rotheram, non procul ab vrbe Notingam.

Continet hic Comitatus in se quatuor alios Comitatus, Arnstet scilicet, VVipra, VVethin, & Quernfurt; hi olim proprios & peculiares habuerunt Comites, nunc verò præter Comitem à Mansvelde neminem agnoscunt. Est in hoc Comitatu quoque Palatinatus Saxonicus. Sunt alij præterea nõnulli Principatus, quos in tabula videre licet. Primariæ vrbes sunt, Mansveldt, Eysleben, VVypra, & Leimbach.

Regio est admodum metallifera. Fodiuntur hic Saxa fissilia illa, quæ vulgus *Schoyfferstein* vocant, cuius generis vix alibi in toto terrarum Orbe reperiri scribit Munsterus. Sunt lapides illi cupro prægnantes, itaque in igne adusti maceratique cuprum reddant, atque id non sine maxima argenti copia. Sed hoc mirandum Naturæ ludentis spectaculum est, quod idem scribit, esse nempe in hac regione amplissimum lacum, cuius piscium, ranarum, aliarumque reptilium formas atque figuras adeò accuratè in ipsis quoque his dictis saxis effigiatas atque à natura depictas cernimus, vt prima fronte illas dignoscere, atque singulas suis nominibus exprimere queas.

Prompsit huius regionis commentaria Cyriacus Spangeberg, in quibus singulæ ciuitates, arces, pagi, montes, siluæ, flumina, lacus, fodinæ, &c. describuntur; additis earundem antiquitatibus, originibus, & historijs.

QVEDELNB: STIFT
Quedelnburgh
SACHSEN
Hoym
Vrose
Aschersslebische See.
Wissleben
Aschessleben
REINSTEIN Graefschaft
Wedersleben
Zum thale
Bode fl.
Gersdorff
Badeborn
Reinstet
HALBERSTAT Stift
ASCANIEN Graef.
BALLENSTEDE Graeffschaft.
Radessleben
Sintzleben
Ermsleben
Westorff
Neinstet
Sterkelnbergh
Lauuenburgh
Reder
Balle stede
Meistorff
Conradsburgh
Endorff
Guelphsleben
Oppenrode
GERNRODE STIFT
RAMBERG
Erichsburgh
Falckenstein
Weisenrode
Blatendorff
Alte Anhalt
Bantzfelde
Der Vntreuen born
Henrichsburgh
ANHALT FVRstenthumb
Schwabach
Guntersbergh
Hatzkerode
Strasburgh
GERNSCHWENDE
Neudorff
MELIBOCI montis pars
WIPPRA Graeffschafft.
CHERVSCI
Magdeburgischolz
Wernrode
Wipper fl.
Weissenbergh
Stolberg
STOLBERG Graffschafft
Wipra
Rotleberode
Schwende
Ditersdorff.
MORVNGEN Heerschaft
Horla
Vfterungen
Questenbergh
Breitingen
Angsdorff
Sihe dich fur
Bernsrode
Kalck gebirgh
Trebsdorff
Besenrode
Helm fl.
Berga
Rosserwende
Rossla
Bennungen
Walhausen
Hosstet
Gulden awe
AVVE
GVLDE N
Kalte graben fl.
Kelbra
Sittendorff
Rotenburgh
Tulleda
Rossausen
Ritnordhausen
Burgeleben
Hamme
Saltzborn
Naumberg
Auuleben
Scherkirch
Badra
Thaleben
Bendeleben
Rotleben
Odersleben
Im Riet
Franckenhausen
Rinckleben
VOCKSTET Herschafft.
Kalbfrit
HALETTA
Bercka
Hassenbergh
Gellingen
Arnsburgh
Capeln
Renslorff
Gehofen
Wester engell
Holczengell
Bonrode
Sachsenburg
Heldrungen
Ober Heldrungen
Trebra
Ober besa
Puilscbleben
Nidern Besa
SVNDERS HAVSEN Heerschafft
Kanwerff
Kindelbruck
Otterstet
Bliderstet
Talleben
Nider Topstet
Fromstet
Westgrusen
Teuriocheme vel Thuringi
BICHLIN GEN GRA EFSCHAFT
Ritgen
Boechel
Schillingstet
Bichlingen
OCCIDENS
Franc. Hogenb. ex vero Sculpsit

MANSFELDIAE COMITATVS DESCRIPTIO. auctore Tilemanno Stella Sig.
TRIO.
ORIENS
BERNBVRG HERSCHAFT
Bernburgh
Lancobardi
ANHALT Furstenthumb.
Köten
KOTENER LANDT
Aßleuben olim Comitatus
Köndern
FRIDBERG FREI HEER SCHAFT.
MANSFELT Graffschaft
WETIN Graffschaft
Wetin
SALA FL.
HALL ERCZSTIFT
Hall.
SAXEN Hermunduri
Eißleben
Die Susse See.
Der Gsalßen See
SCHRAPELAVV FREIHERSCHAFT
SORNSTET Herschaft
QVERNFVRT Graffschaft.
Quernfurt
DIE WVSTE
THVRINGI
MERSBVRG Stift
Lauchstet
FREIBVRG AMPT.
Nebra
TALE
Wippach.
FINNE
Scala Miliarium Germanicorum.
S E N
S N
F E
T.
G N
E N.

SAXONIA.

Etsi hæc tabula Saxoniæ titulum præ se ferat, totam tamen Saxoniam non continet: nam vera & antiqua Saxonia olim comprehensa fuit inter Albim & Rhenum fluuios, secundum eius longitudinẽ; latitudo verò, à mari Germanico, & Eydora amne, vsque ad Hassiam & Turingiæ confinia pertingebat. Huius vmbilicus & centrum ferè erat Brunsvvicum. At hodie non ita naturalibus limitibus, vti sunt flumina aut montes, sed secundum Principum dominia aut imperia terminatur. Itaque hodie Saxonia duplex est, diuiditurque in Superiorem, & Inferiorem. Superior est, quæ hac tabula exhibetur: hæc titulo Ducatus ornatur: eiusque Dux vnus est ex illis Principibus qui imperatorum electionibus præsunt. Huius præcipua oppida sunt, VVittenberga & Torga. De Saxoniæ eiusque antiquitatibus, extat integrum volumen Alberti Crantzij. Hamelmannus quoque libellum edidit, De Saxonum & VVestphalorum historiis. Item VVitichindus & Munsterus etiam legendi sunt ab his qui eorum situm & res gestas scire desiderant.

De Marchia Brandeburgica, Lusatia, & Voithlandia regionibus, quas hæc tabula quoque describit, hæc pauca accipe: Hæc Marchia, vna ex illis prouinciis quæ olim à VVandalis inhabitatæ fuerunt, diuiditur hodie in Veterem & Nouam: hanc perlabitur Odera fluuius, illam verò Albis. In veteri, primaria ciuitas est Brandeburgum, quæ regioni nomen dedit. Vetus habet Frankofurtum, ad Oderam cognominatum, ad eius differentiam quod ad Mœnum fluuium situm est. Hic Gymnasium est, emporium quoque bis in anno nundinis clarum. Est & Berlinum, vbi Principis sedes. Hunc à Marchia Marchionem vocant, is quoque ex electoribus Principibus vnus est.

Voithlandia regiuncula his Marchionibus obedit. Hanc Æneas Siluius Aduocatorum terram vocat, & Prætorianam, ex eius etymologia vocabulum fingens, cùm Vogt Germanicè Aduocatum seu Prætorem significat. Nomen ab eo sortita, quòd quatuor olim Romani Imperij Prætoribus suberat. Huius celebriora oppida Gaspar Bruschius hoc modo apud Munsterum describit: Curia Regnitiana: (vulgò Hoff) à præterfluentibus fluuiolis, ac in Salam ibi cadentibus dicta, ciuitas ampla ac populosa, magnifico S. Michaelis templo, ac potentiss. Monialium cœnobio, duobus item xenodochiis opulentiss. conspicua. Plauhenium, ciuitas & arx. Olsenitzium oppidum cum adiacente arce Voytzbergensi. Reliqua oppida sunt, Adorffum, VVeidonium, pulchrum oppidum cum adiacentibus quibusdam cœnobiis, Milsurto & Corona alba, Gerouium, Sceletzium, & quidquid est locorum inter Curiam & Cygneam ad Helsestram amnem situm. Habet in sua vicinia celebrem illum montẽ quem Piniferum vocant, quatuor fluuiorum, ad quatuor mundi cardines mirabili Naturæ maiestate permanantium, Egræ videlicet, Mœni, Nabæ, & Sabæ. Marchiæ Brandeburgensis accuratam descriptionem VVolfgangus Iobstius literis mandauit.

Lusatia duplex est, inferior, & superior: Saxoniæ etiam tribuitur, Rithcymero teste. Inter Albim, Oderam, & Bohemiæ montes interiacet. Fuit aliquando coniuncta cum Misnia: tandem Bohemi, qui regnũ suum vndique conabantur expandere, eam ad sese traxerunt. Incolarum ingenia, mores, & lingua, parum à Silesiis differunt: sed vnica ferè appellatio, & distincta Præfectura, facit discrimen. Ipsum vocabulum Lusatiorum affine est voci Elysiorum, vel Lygiorum, quorum sedes in illa vicinia fuisse certum est, inquit Ioachimus Cureus. Vrbs præcipua est Gorlitzia, deinde Sittania, & aliæ. Nissa fluuius eam rigat. Misniæ & Thuringiæ enarrationem vide infrà propriis suis Tabulis, quas peculiares in hoc Theatro suo loco habent. Harum regionum typicam delineationem, ex tabula Geographica Ioannis Crigingeri, quæ Pragæ excusa est anno 1568, huic nostro operi inseruimus.

SAXONIAE, MISNIAE, THVRINGIAE, NOVA EXACTISSIMAQ; DESCRIPTIO.
Cum privilegio
SEPTE
OCCIDENS.
MER
SAXONIA
THVRINGIA
MISNIA
VOITLANDIA
Hildesheim.
Braunswig.
Wapenbuttel.
Wolfenbutel.
Goslar.
Helmstadt.
Magdaburg.
Hamelen.
Artzheim.
Einbeck.
Northeim.
Norten.
Gandersheim.
Osterwick.
Halberstadt.
Quedelburg.
Auffm Hartz.
Das Eschfeldt.
Duderstadt.
Heilichstadt.
Mulhausen.
Northausen.
Stolberg.
Bernburg.
Zerbst.
Dessa.
Halla.
Merseburg.
Naumburg.
Weisenfels.
Leipzig.
Erphurdt.
Gotha.
Isenach.
Schmalkalden.
Arnstadt.
Ilmenaw.
Weimar.
Ihena.
Zeitz.
Gera.
Aldeburg.
Chemnitz.
Weida.
Plaun.
Olsnitz.
Hoff.
Egra.
Carlsbadt.
Weser flu.
Leine fluvius.
Sala fluvius.
Elster flu.
Albis, Elb flu.
Wisentha flu.
Schleuß fluvius.

TRIO
MARCHIA
Oppida notat,
Pagos significat,
Metalli fodinas.
Bernaw.
Furstenfeldt.
Berlin.
Talbitz.
Straußberg.
Reitwin.
Costrin.
Spandaw.
Brandenburg.
Coelln.
Tasdorff.
Moncheberg.
Vogelsdorff.
Kage.
Schöfeldt.
Lebus.
Tempelberg.
Arnsdorff.
Odera fluuius.
Koppenick.
Langervisch.
Muckendorff.
Berlinische haide.
Furstenwaldt.
Briesen.
Franckfurt.
Iacobsdorff.
Birckenbruck.
Mulrosa.
Reipzig.
Sarmund.
Bruck.
Linda.
Treppen.
Storcha.
Belitz.
Niemeck.
Rabenstein.
Borutische haide.
Paradiß.
Britzen.
Zenna.
Barrut.
Fleming.
NIDER
Spree fluuius olim Sueuus.
Schlu fluuius.
Neuzele.
Welmitz.
Fere.
Besko.
Furstenberg.
Oder fluuius.
Golsen.
Dama.
Luben.
Sanda.
Briesen.
Sila.
Duha.
Libenaw.
Bibersdorff.
Guben.
Croßen.
Grunberg.
Luca.
Sese.
Spree Wald.
Librosa.
Oder Waldt.
Schweinitz.
Gesen.
Brosmarck.
Cala.
Beitzke.
Bobersberg.
Bober fluuius.
Hertzogs Woldt.
Wartenberg.
Iesnick.
Sonnenwald.
LAVSS.
Neiß fluuius.
Cotwitz.
Kirchan.
Finsterwald.
Dryjoka.
Forst.
Naumburgh.
Freistadt.
Grabick.
Rauden.
Schlieben.
Doberle.
Osing.
Sommerfeldt.
NITZ.
Hertzberg.
Neustett.
Gabel.
SLESI
Schadische haide.
Solgast.
Spremberg.
Walttersdorff.
Bolkowitz.
Raischa.
Sagan.
Tribel.
Primka.
Sathan.
Leupsch.
Sprotta.
Luben.
Muska.
Der Kautz.
Senftenberg.
Hoierswerda.
Bentzlische haide.
Kautz fluuius.
Hartensdorff.
Lungerstein.
Cotzen.
Sebenitz.
OBER
Wittichenaw.
Hain Waldt.
Pribus.
AE.
Görlitsche haide.
Konigsbrug.
Camitz.
Konigswart.
Lignitz.
Cosel.
Rottenburg.
LAVSS.
Quiß fluuius.
Meißen.
Dresda.
Mergenstein.
Gotta.
Bentzig.
Buntzel.
Grotberg.
Haina.
Katzbach fluuius.
Scops, oder herbrig inder gmale.
Pautzen.
Reichenbach.
Görlitz.
Naüburg.
Goltberg.
Stolpen.
Lube.
Ostritz.
Nimmersat.
Hirsfeldt.
NITZ
Lemburg.
Bober fl.
Sebenitz.
Schandaw.
Neustett.
Oiben.
Lauben.
PARS.
Kupfferberg.
Landshut.
Konigstein.
Sittaw.
Neiß fluuius.
Lisa.
Fridlandt.
Greiffenberg.
Ronneburg.
Gabel.
Hic sunt genisfodine.
Frideberg.
Tetschen.
Kreibitz.
Zwicka.
Cratza.
Reichenberg.
Kemnitz.
Leip.
Frauberg.
Tornaw.
Teufels grund.
Waidstein.
Niemitsch.
Gretz.
Aich.
Bensen.
Holen.
Munchantz.
Scala.
Hoebl.
Albis fl.
Bleiswedel.
Hirsperg.
Weißwaßer.
Saboth.
Leutmeritz.
Albis fluuius.
Gitzera fl.
Parua.
Mediocria.
Magna.
BOHE
MIAE PARS.
Praga.
ORIENS.
DIES
31.
32.
33.
52
51

WESTPHALIA.

HAec regio inter Visurgim & Rhenum fluuios posita, extendit se versus Meridiem Hassiam fere vsque; latus suum Septemtrionale autem cum Frisiis coniungit. Fluuij qui eam irrigant sunt, præter alios ignobiles, Amasis & Lupias. Regio est satis frugifera, sed earum rerum quæ magis alendis gregibus quàm hominibus conducunt. Arborum fructus generat varios, vt sunt poma & nuces, item glandes, quibus saginantur porci; his enim in primis abundat, & horum pernas fumo exsiccatas longe lateque apud exteros distrahunt: nomen enim inter cupedias mensarumq; delicias merentur pernæ Westphalicæ, vt vocant. Has etiam crudas edere, incolis non insuetum est. Fertilior est circa Susatū & Hammonem; & fertilissima in ditione Paderbornēsi, ac Lippiensi. Compascua est Monasteriēsis diœcesis, item is tractus qui alicubi Visurgum fluuium respicit. Nemorosa est per totam Sauerlandiam, & Bergensem comitatum; metallis non caret in ditione Coloniensi, & comitatu Marchico. Gentem habet regio venustam, magnitudinis & proceræ staturæ, fortem robustamque corpore, & audacem animis. Militem habet copiosam, promptumque ad arma, & mox paratam.

Comitatus & domus illustres quæ huic regioni ascribuntur, sunt ex Roleuingij sententia, Comitatus de Benthem, Teckelenborg, Marcka, Waldecka, Spigelberg, Dinslaken, Oldenburgum, Diepholdū, Rauensburg, Limburg, Arnsburg, Ritburg, Lippe, Burē, Recklinchusen, Ludinchusen, Steenuorde, Horstmaria, Borckelo, Bruckhorsten, Gemme, & Coppenberg: quibus addit Hamelmannus, Delmenhorst, Lingen & Sternberg. Populi sunt in hac regione Suderlandi, atque ij in tractu Coloniensi, & comitatu Markæ: Bergenses, qui à montibus nomen habēt, & subsunt duci Cliuensi: Emeslandi, in ditione Monasteriensi, accolæ Amasis fluuij versus Frisiam: Stacherlandi, atque hi in eadem ditione, prope Cloppenburch: & Norlandi (quasi dicas Septentrionales) in tractu Osnaburgensi: item Delbruggij, in diœcesi Paderbornensi.

Veræ Westphaliæ ciuitates primariæ sunt Monasterium, Dulsseldorpium, Wesalia, Oldenburg, Osnaburgum, Minda, Heruordia; & minoris nominis, Widenbrugge, & Cosfeldt.

Westphaliam, veterem & veram Saxoniam nonnulli vocant: putantq; olim à Cheruscis populis inhabitatam, quorum princeps fuisse Arminium illum à quo cæsum Quintilium Varum cum tribus legionibus, scribunt Tacitus & Velleius.

Hanc regionem descripsit peculiari libello Hermannus Hamelmannus, ex quo summariam hanc huius typi enarrationem contexuimus. Is suos auctores nominat Wernerum Rolevinkium, Gobelinum, & alios minus claros, mihi hactenus incognitos. Studiosus lector potest his Crantzii Saxoniam adiungere. De hac regione hoc prouerbium vulgo dicitur:

Hospitium vile,	*Sunt in Westphalia:*
Grof broot, dunbier, lange mile,	*Si non vis credere, loop die.*

Qui olim Saxones,
postea se Ostpha-
los et Westphalos
dixere Visurgi
flumine distinctos:
Ostphalorum au-
tem Vocabulum in
Saxonum denuo eu-
anuit. At Westpha-
li in hodiernum
usque diem nomen
retinet. Vetusque
tanquam spurium
respuentes.
SEPTENTRIO.
7. Lubbekendorf.
8. Estermhoeue.
9. Marieuoert.
10. Zuijdwold.
11. Achtelbuijr.
12. Simonswolde.
Bottinger Landt.
Ferden.
Bremen Episcop.
Mynden ep
Diepholt.
Oldenburch
Int Groot moer.
Moer.
Oost Frieslandt.
Westfrieslandt.
Eemser land.
Int Moer.
Lynghen.
Twenc
Amasi flu. ostium.
Nieuburg.
Bremen.
Oldenburg.
Cloppenburg.
Meppen.
Aurychum.
Norden.
Emden.
Delfziel.
Dam.
Wytmarssen.
Northorn.
Emmelichen.
1. Dedeburg.
2. Bijengen.
3. Holtgast.
4. Crijtzen.
5. Coldeberg.
6. Gersum.
Christianus Schro. Sonsb. descripsit.
Cum Privilegio.
OCC

WESTPHALIAE TOTIVS, FINITIMARVMQVE REGIONVM ACCVRATA DESCRIPTIO.
Cum Imp. et Regie. Mtis priuilegio decennali. 1579.
Padelborn.
Lyppe.
Der Snelle Marck.
Marck Comitatus.
Monasterien sis. Episcop.
Berge Comitat.
Cliuiae Ducatus.
Coloniensis Dioecesis.
Die Fest.
Rekelinckhuysen.
Riedberg
MERIDIES.
Scala milliarium Westphalicorum.
Westph. magna
Mediocria
Hore itineris
Rhenus flu.
Lippe flu.
Dortmunde.
Duijsborch.
Essen.
Coesfeldt.
Dulmen.
Halteren.
Beckum
Hagen
Altena
Munster.

THIETMARSIA.

Marsorvm, qui à Marso originem trahunt, meminit Strabo, eosque ante multa sæcula ex locis Rheno finitimis, in profundam atque palustrem regionem migrasse memorat. Horum posteri Theutomarsi, siue, vt vulgo pronuntiant, Thietmarsi, ante CCCC. annos, antiquis Stadiensium familiæ paruerunt, quorum multos fraude oppresserunt, seque in libertatem, eiecta omni Nobilitate, vindicarunt. Vicit eos Henricus Leo Saxoniæ dux. Sed eo ab Imperatore Friderico proscripto, rex Daniæ Waldemarus terram occupauit, cumq. Thietmarsorum opera contra Adolphum Holsatiæ Comitem, & Lubecenses vteretur, defecerunt ad hostes, à quibus Rex apud pagum Bornhouet profligatus fuit. Ita denuò libertati restituti, ne Anarchi viderentur, Archiepiscopum Bremensem Principem professi sunt, sed nec tributa soluerunt, nec iussis suis vnquam paruêre. Sæpè ab Holsatis tentati, semper eos repulerunt. Imperator Fridericus III. terram Ducatus titulo contulit regi Daniæ Christiano primo, cuius filius Ioannes, cùm anno M. D. ipsis bellum inferret, omnibus suis copiis cæsis, vix cum paucis fuga elapsus est, amissa maxima parte Holsaticæ nobilitatis. Ab eo tempore insolentiores victoria facti, plurimum negotij Holsaticis Principibus fecerunt. Adolphus filius regis Daniæ Friderici, hæres regni Noruegiæ, Dux Slesuici & Holsatiæ, indignè ferens illorum petulantiam, anno M. D. LIX. milites conscribit, cui rex Daniæ Fridericus II. & Ioannes frater, socia arma iungunt. Collectis omnibus copiis, capitur Meldorpium, cum tota parte australi. Deinde interiectis paucis diebus, per vallum Tilenbrugge copiæ ducuntur, quibus Thietmarsi ex Hemmingstadio ante oppidum Heydam obuiam proficiscuntur, expulsi ui pugna milites ex itinere defatigatos: sed aliquoties repulsi, prœliumque renouantes, demùm cæduntur, fuganturque, & oppidum incenditur. Cæsi sunt eo die Thietmarsorum tria millia. Dux Adolphus, cùm militibus continendis, qui se iam in fugam coniecerant, strenuè operam nauaret, vulnus accepit. Fuit is dies XIII. Iunij. Hac clade accepta, Thietmarsi regi & Principibus supplices facti, veniaque impetrata, in gratiam redierunt: atque ita Thietmarsia, quæ per multa sæcula libertatem suam armis tutata est, Holsatiæ Principibus paret. Hæc auctor in sua tabula, quam hîc nostro operi inseruimus. Sed lege Saxoniam Alberti Crantzij. Prodiit etiam nuper libellus quidam anonymus Basileæ, ex officina Samuelis Regij, in quo hoc bellum, & alia quæ ad cognitionem huius tractus non parum conducunt, describuntur.

PRVSSIA.

Prvssia, Latinè Borussia, olim vocata Hulmigeria, sicut adhuc quædam portio regionis iuxta Vistulam, appellatur Culmigeria. Putatur primùm per omnem prouinciam inhabitata à populis qui olim sederant iuxta Tanaim fluuium, Europam discriminantem ab Asia: sed qui pertæsi sterilis illius terræ, & egressi quæsitum fertiliorem terram, venerunt in Hulmigeriam, ibique consederunt, illecti bonitate illius soli, nomine suo totam illam cognominantes Regionem. Est regio frumenti ferax, aquis irrigua & hodie colonis plena, habens multa ambitiosa oppida, sed & multi maris sinuosi flexus reddunt eam amœnam. Est in ea pecorum ingens vis, multa venatio, atque diues piscatio. Habet autem Prussia ab Oriente Lithuaniam, à Meridie Poloniam, ab Aquilone Liuoniam, & ab Occidua parte Pomeraniam. Maritima eius hodie in vrbibus & arcibus Teutonica est, at in rure interiori pauci priscæ linguæ homines manent. Habet maritimas vrbes, Montem-regium, opus regis Bohemiæ, vbi Principis nunc sedes est, Elbingen, & omnium nunc locupletissimum Gedanum (Dantiscum vulgò vocant) vrbem insignem, magnumque mercatorum emporium. Hæc Munsterus. Hæc Prussia etsi regem Poloniæ agnoscit, eius pars tamen proprium habet Ducem, qui se Ducem Prussiæ nominat. Isque Regiomontem, nonnulla que alia in ea oppida possidet. De hac regione vide etiam Cromerum libro secundo rerum Polonicarum, & Erasmi Stellæ de Borussiæ antiquitatibus libros duos. Encomium Borussiæ scripsit Georgius Ioachimus Rheticus, ad Ioannem Schonerum.

In huius regionis littore, Succinum, antiquis Glessum, incolis Bernstein, ab alijs Germanis Augstein dictum, colligitur.

THIETMARSIAE, HOLSATICAE REGIONIS PARTIS TYPVS.
Auctore Petro Boeckel.
SEPTENTRIO.
MERIDIES.
OCCIDENS.
ORIENS.
Miliare Thietm:
Thoeningen
HOLSATIAE PARS.
De Eyder fluuius
OCEANI GERMANICI PARS
Albis, De Elbe fluuius.
Ritzebuttel
HALEN.
KIEDINGE
Niewerck
Im beim
S. Anne
Horst
Berchword
Wallem
Thonlebe
Londen
Torslieh ten
Kieuits moer
Paludes
Thont delue
Hollinckste
Wollersem
Krempel
Grunen
Kleue
Swijnhusen
Palen
Neßerdick
Stel.
Tedderring
Holster
Scalckholt
Henste
Hein
Steller berg
Steller zee
Heiste
Tellinckste
Stulp
Heijwische
Schelrau
Nickerken
Hauerwische
Weddingste
Arbor miræ magnitudinis
Osterbursse
Weßelinburen
Paludes
Reerstal
Sudersbuttel
Delste
Thodenwische
Weßel
Wennewich
Richelhauen
Holm
Surlick
Uesenbuttel
Niewische
Osterborstel
Heyde
Remsbuttel
Grotenbuttel
Loe.
Ganshorn
Wellenhuse
Harmanswurdt
Rost
Shirum
Loukeuan
Hanrahuw
Hoeten
Thorhedt
Nordhorste
Oldenwurden
Weerdeu
Braeke
Osterwaldt
Arkebeck
Hademarhs
Aluersdorp
Hennickste
Dickhusen
Weruen
Busen
Eyler zee
Ketelsbuttel
Baertslecht
Fijl
Delim
Epenwurde
Paludes
Zeertsbuttel
Boeren
Delbrug
Tensbuttel
De lantscheidung
Nindorp
Bergeste
Meldorp
Wolmersdorp
Verne winckel
Marienburg
Krumste
Amersfwurdt
Striit hoep
Elpersbuttel
Windbergerzee
Wind burg
Sur harste
Buttel.
Paludes
Gudendorp
Freeste
Lutkeharste
Scapste
Nieske
Buswort
Hindorp
Westdorp
Rab.
Borchholt
Burgholt
Baerlt
Hupen
Breckel
Eggeste
Trennewordt
Kannemoer
Buecholt
Bordorper zee
Kromme wese fl.
Helse
Darnewerdt
Henninckbuttel
Paludes
Kuden
Terminus regionis
Ludes
Buckelenborch
Thorwische
Edelluken
Merne
Rosthusen
Vettenbuttel
Dickhusen
Nieuhusen
Katrepel
Kuden zee
Ouwenbuttel
Northusen
Brunsbuttel
Ostermoer

PRVSSIAE DESCRIPTIO
ante aliquot annos ab Henrico Zellio edita,
ab eoq; D. Ioanni Clur, ciui Gedanensi Ded.
SEPTENTRIO.
OCCIDENS.
ORIENS
MERIDIES.
Maris Germanici pars
LIVO
NI
Curlandt
AE PARS.
Samauin
Sudau
Samaiden
Natang
Ermeland.
Bartenland
Hockerlandt.
Pomezan.
Culmischlandt.
Pomerellen.
Grauden.
Schalaunen
Kunigsberg
Dantzig
Elbing
Marienburg
Thorn
Culm
Graudentz
Allenstein
Heilsberg
Memel.
Wildniß.
Johansburg
Neydenburg
Soldau
Plotzko
POLONIAE
PARS
MA
ZO
VI
AE PARS.
Frisch haff
Kurisch haff
Nareff fl.
Bug fl.
Vistula fl.
Scala mi
liarum
Cum priuilegio.
10. 20. 30 40 50.

DANIÆ descriptionem ex Saxone Grammatico hanc accipe: Dania medijs pelagi fluctibus intercisa, paucas solidi continuique tractus partes habet, quas tanta vndarum interruptio pro varia freti reflexionis obliquitate discriminat. Ex his IVTIA granditatis inchoamentique ratione Danici regni principium tenet, quæ sicut positione prior, ita situ porrectior, Theutoniæ finibus admouetur. A cuius complexu fluminis Eydori interfluatione discreta, cum aliquanto latitudinis excremento, Septentrionem versus in Norici freti littus excurrit. In hac sinus, qui Lymicus appellatur, tam piscibus frequens extat, vt non minus alimentorũ indigenis, quàm ager omnis exoluere videatur. Hanc etiam FRESIA minor adiacet, quæ ab Iutiæ promontorijs subsidentium camporum ac gremij deuexione inclinata recessu, maximos frugum prouentus beneficio Oceani inundantis assequitur. Cuius refluxionis vis, plus vtilitatis an periculi incolis afferat, ambiguum extat. Siquidem tempestatis magnitudine perruptis æstuarijs, quibus apud eos maritimi fluctus intercipi solent, tanta aruis vndarum moles incedere consueuit, vt interdum non solùm agrorum culta, verùm etiam homines cum penatibus obruat. Post Iutiam, insula ad Orientem versus FIONIA reperitur, quã continenti angusti admodum æquoris interiectus abrumpit. Hæc sicut ab Occasu Iutiam, ita ab Ortu Sialandiam prospectat, conspicua necessariarum rerum vbertate laudandam: quæ amœnitate cunctas nostræ Regionis Prouincias antecedens, medium Daniæ locum obtinere putatur, ab extimæ remotionis limite pari spatiorum intercapedine disparata. Ab huius Ortiuo latere, Occiduum Scaniæ media pelagi discissit interruptio, optimam prædæ magnitudinem quotannis piscantium retibus adigere soliti. Tanta siquidem sinus omnis piscium frequentia repleri consueuit, vt interdum impacta nauigia vix remigij conamen eripiat: nec iam præda artis instrumento, sed simplici manus officio capiatur. Cæterum Hallandia ac Blekingia ab integritate Scaniæ, ceu rami duplices ex vnius arboris stipite promeantes, Gothiæ, Norvagiæque longe declinationis spatijs diuersisque recessuum interstitijs adnectuntur. Hactenus Saxo Grammaticus. Vide etiam Albertum Granzium; & Sebastianum Munsterum.

Daniæ regi obediunt Norvvegia regnum, & Gotlandia insula. Item (si Marco Iordano credatur in sua Daniæ tabula) insulæ Gronlandia, Islandia, Hetlandia, Feroa, & Orcades. Sed Orcades ad Scotiæ regnum sub Ducatus titulo pertinere, supra diximus. Gotlandiam quoq. insulam regi Sueciæ parere Olaus auctor est.

GOTHIA insula agrum habet armento, equis, & bobus aptum: multa ibi venatio, & piscatio: pulcherrimo marmore, & omnibus rebus humano vsui necessarijs diues est. In ea est Visbui præclarum oppidum, olim emporium, si quod aliud Europæ, celeberrimum. Extant etiamnum ruinæ marmoreæ, testantes veterem claritatem. Hodie adhuc Cœnobio Benedicti ordinis insigne: in quo est bibliotheca circiter duum milliũ & auctorum & codicũ veterum. hæc Olaus Magnus, & Iacobus Zieglerus.

NORVEGIAE
PARS.
Heßenes
Otternes
Koch nogel
Graue helm
Blinde clip
Fleckeroe
Tsoen waeter
Borser
Wilholm
Paternoste
Bahuis
Conel
Falcopen
Nilues
Elfsburch
Winge
Munster
Wartsbergen
Olleden
Valkenb
Helm
OCEANI GERMANICI PARS.
Cimbricum Prom.
Scagen
Tuy
Harthals
Robeknut
Wenshuis
Seebus
Lakeren
Lese
Holm
Orum
Moors
Borlem
Hale
Aelburg
Limwick
SALIN.
Nicopen
Nipen
Grimmo
Hallenbro
CHERSONESVS CIMBRICA
que hodie
IVITLANT.
Wijborch
Mariager
Steuenshooft
Luxt
Hobzo
Ranberhuis
Bouenbergen.
Swertsborg.
Kal
Samsoe
Wederoe
Anout
CODANVS SINVS
Suderoe
OCCIDENS.
Mumi
Vthoe
Fanu
Manu
Rum
Salt
Ameren
Fux
Hensberch
Rijnkopen
Woerde
Aerhus
Harsenes
DE BELT
Risores
Zeirue
Kol. Pro
Wiel
Bouenes
Cortemund
Miluart
FVINEN.
DEN
E
Karegard
Kolim
Rijpen
Slot
Hardesloe
Oppenro
Lutketonder
Flensborg
Sleeswijck
Als
Sonderburch
Miluarts sont.
Oesel
Aßens
Foborg
Nyborch
Suijborch
Ome
Rijns
Sliphauen
Sproe
Wrees
DE BELT
LANGE LANT
Nieco pen
Rodnes
Abrens
Halsnes dorp
Elsenoer
Kallenborch
M
AR
Haelbeck
SELAN
DIA.
Roschilt
Coppenhauen
Slangebo
Corsuer
Rinster
Kuck
Snaluso
Scelsoer
Nestuel
Fakoe
Golser Sont
Waerenborch
Presbe
Wolfgat
LOILANT
Maribues
Robues
Nicopen
Steck
MVEN
FALSTER
RVG
SRANT FRIESEN.
Eyderstede
Hujsen
Gotdorp
Hekelwoirde
Kiel
De Eyder
Tonnegen
EYDERLANT.
HOLSATIA.
Rensborch
De Heeuer fl.
Londen
Weßelenburen
Snafste.
Lutkeborg
Petersdoren
Stabul
FEMEREN.
Derborch
Busen
Aluers
Meldorp
DITMERS
Bramste.
Heilighen hauen
Heilich lant
Baerdt
Edellake
Oldenborg
Niemunster
Bruinsbuttel
Ruckeborg
Segerberg
CODANVS SINVS.
Waermondt
Rostock
Damgard
Meckelburg
De Elbe. Albis fl.
De Weser fl.
Steur fl.
Oelsburch
Itzhou
Trauemundt
Wysmar
Golowitz
Hamborg
Oldeslo
Lubeck
MECKELENBVRCH.
ME
Cum Priuilegio.
Staden
Boxtehoede
29
30
31
32
33
34
35
56
55
57
58
59
60

DANIAE REGNI TYPVS.
SVEVICVM MARE, olim MARE BALTICVM, hodie Germanis DE OOST SEE.
ORIENS.
Scala miliarium Germanicorum.
5 10 15 20 25 30
TENTRIO.
Meler lacus
VEDIAE PA RS.
Stockholm
Meller fluuius
Nicopen
Gotsche sandt
Prondelsten
Swalagen
Norcopen
Varoe
Vaersont
Slijkhauen
Oestergarde
Westergarde
Visbui
GOTIA INSULA, ENINGIA Plinio, ut quidam uult.
Sandwyck
Hoeborg
Steckborch
Suercopen
Steckholm
Loffrou
Karlso
GODTLANDIAE PARS.
Kalmar
OELANT.
Sweroede
Kalmer sont
Wiklippen
Hano
Aßou lacus
HALANDIA.
SCANIA.
Londen
Rottnebner
Luku
Tunalen
Elsholm
CKEN
Malmo
Weß
Elleboge
Somerhauen
BLIECKER
Santhamer
Scanoer
Trelborg
Bleicker
Wystat
BORNHOLM.
Rottum
Ooxe
Santwyck
Snaack
Nex
Haßel
Hamershus
Oßa fl.
Lebe
Loppens fl.
Stolp fl.
Putzka
Hel
Venedicus sinus
Loewenborg
Reue
VANDALIA.
Dantzick
PRVSSIAE PARS.
Stolp
Botow
Wisula fl.
Waldou desertum.
Willem see
POMERANIA.
Wineta
Suenus fl.
Usedom
Wollin
Zwina
Wolgast
Bart
Sund
Bergen
Coslin
Rugnwold
Colberg
Bublitz
Balle
Tempelborg
Camin
Waldborg
Belgard
Stepnitz
Plate
Valkenborg
Vkermond
Oldwerp
Pasewalck
Stetin
Loitze
Treptou
Clepenou
Neu Brandeburg
Vker fl.
Neu stat
Oder fl.
Grippenhagn
Koningberg
RIDIES.
36 37 38 39 40 41

FRISIOS olim hunc tractum non inhabitasse, sed Cauchos, in confesso est. Horum meminit præter Strabonem, Dionem, Suetonium, Paterculum, Æl. Spartianum, Ptolemæus: qui eos in Maiores & Minores distinguit. vt quoque Plinius. Maiores Ptolemæus inter Visurgim & Albim collocat: Minores inter Amasium & Visurgim, vbi hodie hi Frisij quos Orientales vocamus, habitant. De Cauchis hæc Plinius libro decimo sexto, capite primo. Sunt verò in Septentrione visæ nobis Cauchorum, qui Maiores Minoresque appellantur. Vasto ibi meatu, bis dierum noctiumque singulorum interuallis, effusus in immensum agitur Oceanus, æternam operiens rerum naturæ controuersiam: dubiumque terræ sit, an in parte maris. Illic misera gens tumulos obtinet altos, aut tribunalia structa manibus ad experimenta altissimi æstus, casis ita impositis: nauigantibus similes, cùm integat aquæ circumdata: naufragis verò, cùm recesserint, fugientesq. cum mari pisces circa tuguria venantur. Non pecudem his habere, non lacte ali, vt finitimis, ne cum feris quidem dimicare contingit, omni procul abacto frutice. Vlua & palustri iunco funes nectunt ad prætexenda piscibus retia: captumque manibus lutum ventis magis, quam sole siccantes, terra cibos, & rigentia Septentrione viscera sua vrunt. Potus his non nisi ex imbre seruato scrobibus in vestibulo domus. Et hæ gentes, si vincantur hodie à populo Romano, seruire se dicunt. Ita est profecto, multis fortuna parcit in pœnam. Hæc de his Plinius, qui eos libertatē, Romanorum tyrannidi præferre admiratur, aut inuidet potius. Non enim vsqueadeo mirandum videtur liberam gentem ante omnia libertatem suam tueri, quam ita præclaram dicit is Plini, quem tu ipse extra omnem ingenij aleam positum prædicas, vt ne mortem quidem in ea reperienda fugiendam, suadeat, eamque non solùm ab hominibus, verùm etiam à bestijs experi, atque omnibus rebus anteponi meritò perhibet.

Hæc regio quondam in multas satrapias fuit diuisa, quæ singulæ à singulis principibus administrabantur, ad Frederici III. Imperatoris tempora, vsque is tum quendam nomine Vlrichum toti huic regioni præfecit, eumq. Comitis titulo insigniuit. Anno nempe post virginis partum millesimo quadringentesimo & sexagesimo quinto.

Solum huius tractus rerum necessariarum adeò diues est, vt vicinarum regionum ope minus indigere videatur, imò multis vsque adeo abundat, vt equis, bobus, pecoribus, carnibus porcinis, lanis, butyro, caseo, hordeo, auena, frumento, fabis & pisis, item sale, vt eorū quotannis magnam copiam cum alijs longè distantibus locis communicent. Duas tantùm habet hic Comitatus vrbes muro cinctas, quæ sunt Emdena & Aurichum, quarum Emdena ad Amasi fluminis ostium sita totius regionis emporium est, frequentatione negotiatorum celebre cum primis & illustre. facit hoc portus commoditas, qui vsque in ipsam vrbem tanta altitudine se insinuat, vt in vrbis interiora naues varijs mercibus onustæ velis minimè deductis introeant. Huius vrbis ornamenta sunt Principis regionis ædes sumptuosæ, templum magnificum, domus prætoria, & ciuium domus admodum elegantes. Aurichum ferè à nobilibus habitatur, ob siluas & nemora quæ hunc ferè ab omni parte imminent, in quibus se venationibus & aucupio oblectant. Arces præterea, villæ, & prædia nō pauca. Pagorum tantus est numerus, vt alter alterum interdum contingat, horum maxima pars cùm ædium pulchritudiné, splendoré, tum incolarum, tam indigenarum quā peregrinorum frequentia adeò excellunt, vt cum multis Germaniæ vrbibus de dignitate certare possent.

Gens aut mercaturam exercet, aut mechanico aliquo artificio victū terit, vel agricultura quæstum facit. cum vicinis aduenisq. Germanica vtuntur lingua, inter se autē peculiari & genuina, à peregrinis minimè intellecta. Vestitus honestus, etiam rusticorum, ita vt ex vestitu eos pro oppidanis quis duceret. Femineus sexus habitu multum ab alijs differre gaudet. Totā capitis comam in vnum cirrum componunt, eumq. multis argenteis deauratisque sphærulis vel nodulis ornatum, in tergum dependere sinunt. Caput ipsum in æstate reticulo ex rubri coloris serico contexto, argentoque decorato redimiunt, hieme autem capitium ex panno viridi induunt, quo totum caput adeo cooperiūt, vt oculos tantùm aspiciendos præbeant. Hoican vocant hoc genus vestimenti. Palla siue vestis exterior, quæ à capite ad talos vsque plurimis minutisque plicis striata est, argenteis deauratisque laminis tam frequentibus vndecumque rigescit, vt extra, etiam erecta consistat. hæc constat ex rubro, interdum quoque ex viridis coloris panno.

Sunt in hac Orientali Frisia Comitatus alij duo, alter Ejens, alter Ieueren, à primarijs eorum opidis sic vocati.

FRISIAE ORIENT
Rottum oghe
Borkum
Wester Embse
Oster Embse
Iuyst
Boese
Bosserdiep
Bant
Westermarsch
Groeninger landt
Watum
Bierum
Drewert
Delfzijl
Dam
De Embse flu.
Cum priuilegio Imp. et Reg. Mts ad decennium . 1579 .
Grijsmonicken
Reiden
Finnelant
Waecht
Den Dullaert
Nester landt
De Blincken
Finsterwolde
Heyligerlee
Hore itineris
Ioes Florianus describ.
De Sypen flu.
Pilsum
Manslacht
Grothusen
Pleewert
Hamswerum
Campen
Loquert
Rijsum
Bethwer
Knock
Geetsweer
Lougen
Twixlum
Larelt
Harswech
Blauhus
Emden
Borsum
Larsem
Widdelswier
Petkum
Petkumermunken
Gandersum
Oldersum
Pawing
Ditsum
Oldendorp
Nendorp
Aldenburg
Hatsum
Kritsum
Mariencour
Wolde
Jemmingen
Reyderlandt
Jemmingergast
Hogebonde
Duynebrouck
Boen
Wenningermoer
Wymer
Soltburg
Binningen
Holthusen
Stapelmoer
Firstebergen
Weener
Halte
Velge
Diele
Marck
Midlum
Embse flu.
Den oort
Esclum
Dryuer
Grotgast
Mawenburch
Bakemoer
Nortmoer
Nuttermoer
Lier
Tedingen
Veenhusen
Neermoer
Rariaum
Symonswolt
Holtdorp
Barthe
Hesel
Hassel
Rijpe
Ophusen
Suyderhusen
Loppersum
Osterhusen
Canhusen
Hinte
Westerhusen
Zircwerum
Vitum
Alandt
Abbingweer
Wibelsburen
Forletz
Engerhafe
Suytwolde
Tochtelbur
Bastede
Grimmersum
Wirdum
Nieulandt
Norden
Ekel
Appinge
Griet
Visquert
Hamswege
Woltseten
Canum
Upleward

...LIS DESCRIPTIO.
Baltringhe
Ackum
Langeroghe
Oßenbalge
Spÿckeroghe
Haerle
Wanger
Wangeroghe
Westerbense
Folckershusen
Bense
Holtin
Werben
Suyderloch
Oldendorp
Esens
Tunum
Westerackum
S. Iohannes Kamp
Boxtenhuß
Dornum
Roggenstede
Stedesdorp
Resenhauen
Westerhusen
Tarnegeshuß
Fulckum
Schoen
Butuorden
Finikes
Schillich
Arle
Moderens
Bierum
Vehdorp
Duum
Barhaue
Wirden
Torborch
Koldinne
Beerden
Middoge
Feltens
Hogekercken
Tochtersum
Bensum
Hitdiep
Wtel
Eggeling
Westerholte
Watwart
Oldorp
Oldeborch
Werensate
Asel
Oruiels
Witmunt
Vischusen
Isemes
Middelst
Kleuerens
Ieuert
Oostermeer
Aerdorp
Lesshoue
Busmuncken
Rispel
Sandel
Osteringeuelde
Ackum
Meerhusen
Selwardt
Frieslandt
Dikhusen
Inhusen
Fedde wardt
Oldeborch
Blockhusen
Brockfetel
Reepsholt
Denst
Laphost
Knÿpens
Sanhorst
Abetehouen
Godes
Rofhusen
Schar
Dowens
Rÿdens
Sande
Ismerhauen
Kelser
Wÿsermeer
Hertsen
Aurick
Sÿbetz
Eppes
Petesen borch
Wÿsens
Monickerdiep
Etsel
Fredenborch
Zetel
Weene
Steckerzÿl
Hopels
S. Marcus
Nieuborch
Steenhusen
Schirens
Frische Vehe
Wÿserholt, silua
Brehorne
Iarige hauen
Husvegen
Bakeren
Bernegast
Vplenger
Varle
Brochuorde
Oldenborch
Westerstede
Detren
Iaborch
Kotneuorde
Fikens holt
Westerloech
Harenholte
Twyfelstede
Holtmergast
Dat
Torklus
Comitatus.
Merkereken
Meer
Botelen
Seggenuort
Mansi

FRISIA
OCCIDENTALIS.

FRISII hodie diuiduntur Amisia fluuio in Occidentales & Orientales. Occidentalis Frisia, quam hic ob oculos ponimus, Frisiæ nomen quasi proprium sibi antiquissimo iure vindicat, semperque præstantior fuit habita. olim enim regio diademate claruit, ad Caroli Magni vsque tempora. A cuius obitu varijs hic tractus agitatus fuit molestijs; tametsi & ante quoque eiusdem tempora durissimum Danorum ac Noruegianorũ senserit imperium. quin ipsus Oceanus perpetuus huic terræ infestissimus hostis, eam non segniter inundando, alluendo lacerandoque exercuit, nec dum inducias agens. Deniq. ab episcopis Traiectensibus Hollandisq. Comitibus grauiter olim afflictos Frisios, nemini obscurum esse puto. sed tandem sub Carolo V. Cæsare, principe verè pacifico, tandẽ halcyonios dies est adepta. Diuidunt eam hodie in VVestergoam, Oestergoam, & Septem-siluas. quæ rursum distinguuntur in viginti nouem Gretanias (vt ipsi patria lingua vocant) seu Sedes iudiciales. Describitur quoque in hac tabula Groeningensis inclytæ vrbis territorium. item tractus quem Ommelandiam vocant. his Transisalana, cum Drenta Tuentaque iungitur, regiones pingui gleba exuberantes, ac pagis & ædificiis excultissimæ, pecorumque læto prouentu gaudentes.

Vrbes huius Frisiæ sunt numero tredecim, GROENINGA, Rodolphi Agricolæ natalibus clara; DAMMA; LEVVARDVM, cum arce, hic totius regionis Curia siue Senatus supremus, & Cancellaria, vt vulgo dicitur. DOCCVM, Gemmæ Frisij celeberrimi mathematici patria: FRANICHER, nobilium huius regionis recessus & domicilium; BOLSVARDVM; SNEECHA, vnde Ioachimus Hopperus vir literis & dignitate celebris, oriundus; ILSTA; SLOTEN; HARLINGA, ad Sinum maris Germanici, quem Suyderzee vocant, portum habet; quem valida arx ab omni hostili insultu defendit; VVORCHVM, & HINDELOPEN, ad eundem Sinum apparent; vltimò STAVERA est, vrbs quondam potens, hodie verò Oceani inundationibus toties damnum passa, non ita florens. Sunt præterea in ea quadringenti & nonaginta pagi, quorum nonnulli priuilegijs dotati, colonis & diuitijs affluunt: & magnus numerus monasteriorum; adeò vt modò splendore opidorum, agrorum cultura, cœnobiorũ claritate nulli cedant. Quod verò in hac regione præter sola nobilitate claros, quorum ædes & prædia hic cernantur, nulli reperiantur Barones vel liberi domini, id partim accidit ob calamitates prædictas; partim quòd olim sola sua libertate contenti, externorum principum aulas non sunt sectati.

Pet. Oliuarius ait in suis annotationibus in Melam, vbi loquitur de Occidentali Frisia, se numquam vidisse regionem tam angustam tot habere Parochias: Fuerunt (inquit) nonnulli, qui caussam tot templorum hanc afferunt: narrant contentionem olim inter Nobiles illius tractus de loco in illis templis ortam, nam omnes volebant habere primum locum; & cùm hæc contentio indiés increbesceret, decreuerunt qui poterant, in suis pagis proprias erigere Parochias: & sic quisque primum sibi locum propria sua sede capiebat: atque hinc tot templa. Hæc ille, apud quem plura. Vide quoque Saxoniam Alb. Crantzij. Sed qui ampliorem huius Regionis cognitionem desiderat, legat Ludouici Guicciardini descriptionem Germaniæ inferioris. Æscius Edouardus Leon Frisius hanc regionem descripsit quoque Heroico carmine, ad D. Viglium Zvvichemum.

FRISIA OCCIDENTALIS.
Noordt Zee
Amelandt.
Ballem.
Hellem.
Neß.
Sciermenickoge.
Schellinck
Oostende.
Hoorn.
Visport.
Surrÿp.
Twadt
Liewerdt
Franick er.
Harlin gen
Dockum
Dat Bildt
S.Jacob.
S.Anna
Sneeck.
Sloten
Worcum.
Hindelopen.
Staue ren
Leppe.
Borne
Sheeren feen.
Tzomger.
Milliaria parua, mediocria, et magna
1
2
3
SVYDER ZEE
HOLLANDIE PARS
Enchuÿsen
Emeloirt
Vollenhoue
Ouer yssel
Blanekenham
Steenwÿck
Giethoorn
Kuÿnder
Veenhuÿsen
Munckburen
Lemmer hoorn
Tiucke meer
Snecker Meer
Hegner Meer
Molquerum
Koudum
Balck
OCCIDENS.
Dockemer diep
Groote gast
Lutkegast
Dantomawat.
Drogeham
Noorderdrachten.
Oldemerck
Scarwolt

FRISIAE ORIENTALIS PARS.
Twadt
Emden
Groeningen
Drent
Antiquae Frisiæ situs sub Augusto Imperatore, ut fertur.
FRISII MINORES
FRISII MAIORES
Brabantiae pars
SIBRANDVS LEONIS LEOVARDIENSIS DESCRIB.
Cum priuilegio Imp. et Reg. Mtis. ad decennium. 1579.

FRISIA.

FRISIOS antiquissimam gentem circa Rheni ostia ad Oceanum olim habitasse, vbi hodie etiamnum sedem retinent, ex antiquorum monumentis liquidò constat. Ptolemæus namque eos supra Busactores inter Vidrum & Amasiũ flumina describit. Tacitus qui eos clarum nomẽ inter Germanos habere, & ad Oceanum Rheno prætexi ait, in Maiores & Minores distinguit, ex modo virium. immensos lacus à Romanis classibus nauigatos, eos ambire dicit. Idem Transrhenanos quosdam Frisios nominat: quos Romanorum magis auaritia quàm obsequii impatientes fuisse addit. Hos Transrhenanos à Clodio Albino imperatore fusos, tradit in huius vita, Iulius Capitolinus. Frisiorum insulas, in ipso Rheno, habet Plinius, & Frisiabones populos inter Helium & Flevum Rheni ostia. Idem alios Frisiabones nominat in Gallia, sed huc minimè pertinentes. Manifestum est itaque Frisios Amisium fluuium antiquitus non transiliisse. Hodie verò eorũ nomẽ latiùs Orientem versus extenditur, ad Visurgim amnem ferè. atqui hi apud veteres Geographos sub Chaucorũ nomine designari, extra controuersiã est. Sed & vlterius, in ipsa Dania, in Dietmarsiæ regionis finibus, sunt quos vulgo Strandfriesen, quasi littorales Frisios dicas, indigetant. in Sigulones fortè Ptolemæi eunt. Frisiam Eydorensem ab amne vicino, item Frisiam minorem, nominant hanc Saxo Grammaticus, & Albertus Crantzius, qui eam Frisiorum sobolem facit.

Frisiorum oppida tria ponit Ptolemæus, Manarmanis, Phleum, & Siatutanda: apud Tacitum Flevum castellum (idem fortè cum dicto Phleum) est: & Cruptoricis superdicti villa. item Baduhennæ lucus: in quo nongentos Romanorum confectos, & aliam quadringentorum manum, postquam proditio metuebatur, mutuis ictibus procubuisse queritur. Idem Herculis columnas apud eosdem superesse testatur. Gentis magnanimitatem & de se virtutis fiduciam, ex Verriti & Malorigis eorum principum historia clara est. hi enim (Tacitum audi) profecti Romam, dum aliis curis intentum Neronem opperiuntur, inter ea quæ Barbaris ostentantur, intrauêre Pompeii Theatrum, quo magnitudinem viserent. Illic per otium (neque enim ludicris ignari oblectabantur) dum consessum caueæ, discrimina ordinum, quis eques, vbi Senatus percunctantur, aduertêre quosdam cultu externo in sedibus Senatorum: & quinam forent rogitantes, postquam audiuerant, earum gentium legatis id honoris datum, quæ virtute & amicitia Romana præcellerent, NVLLOS MORTALIVM ARMIS AVT FIDE ANTE GERMANOS ESSE, exclamant; degrediunturque & inter patres considunt. quod comiter à visentibus exceptum, quasi impetus antiqui, & bona æmulatio. Nerò ciuitate Romana ambos donauit.

Plinius apud Frisios herbam Britannicam (sic vocatam) nasci scribit, folia habentem oblonga nigra, radicem nigram. succus eius exprimitur & ex radice. Florem vibones vocant: qui collectus prius quàm tonitrua audiantur, & deuoratus, securos in totum reddit. hæc herba non neruis modò, & oris malis salutaris, sed contra anginas quoque & serpentes. an hæc herba hodie etiamnum cognita sit, & quo nomine, ex rei herbariæ peritioribus doceri cupio.

An huius loci indigenæ sint hi populi, an fortassè à Phrygibus Asiaticis originem & nomen, vt plurimi volunt, traxerint, aut ab aliis, (Phrygos enim Strabo etiam in Illyrico, circa Ceraunios mõtes, nouit,) doctioribus discutiendum relinquo. Apud mediæ ætatis scriptores, Gallicos in primis, Frisones video appellari, à *Frisons* nimirum vocabulo, quo Gallicum vulgus eos appellare consueuit. Nomen antiquum hactenus retinent. Friesen enim vernacula lingua & à se, & ab omnibus Germanis vocantur.

Ad Christianam religionem conuersi fuêre à D. Bonifacio Archiepiscopo Moguntinensi, sub Zacharia Pontifice Romano. extat historia de Rabodo Frisiorum duce, qui cùm aqua lustrali in Christianorum cœtum inaugurandus esset, rogabat, quò locorum aui & proaui eius concessissent, & intelligeret eos omnes cum eorum dæmonibus in malam rem abiisse; pedem retraxit, dicens se velle cũ maioribus suis esse. An ab hoc Rabodo nomen vernaculũ Rabouwt deriuatum? quo vulgò hominem nequã & perditum notamus.

OCEANI GE
Midlanti
Hoorn
S Brādaris
Surip
Scellinck
Boerdiep
Balm
Hollum
Nes Amelandt
Scolbach
Schier monickoge
De Lauwers
De Schille
Bos als Corensant
Rottu ooge
Twadt
Grinde
Banck
Hessesant
Warfhuisen
Dockumer diep
Herlingen
Franeker
Bildt
Leeuwerden
Wester goe
Oestergoe
Sneeck
Ylst
Workum
Hindelopen
Molck werum
Staueren
Sloten
Tioucke meer
Lemmer
Kuynder
Slijckenburg
Blanckeham
ZVYDER ZEE
Vrck
Emeloirt
Ens
Voorst
Vollenhoue
Clareburg
Steenwijck
Swartesluijs
Meppel
Genemuiden
Campe
Haßelt
Swol
Hattem
Elborg
Harderwijck
GELDRIAE PARS
De Veluwe
DLANT OVERYSSEL
Omme
Hardenberg
Coeuoerden
DRENT
Vledderen
Wapsterveen
Groeningen
Milliaria frisica Magna

Oost ende West vrieslandts beschryvinghe.
VTRIVSQVE FRISIORVM RE: GIONIS NOVISS: DESCRIPTIO.
1568.
Cum privilegio.
RMANICI PARS.
Borckum
Juyst
Buyss
Norderuy
Baltrum
Langeroge
Spykeroge
Wangeroge
Oosler Eems
Buysser diep
Twadt
Olde com
Dornum
Esens.
Witmonde
EESENER LANDT.
Yeure
YEVER LANDT.
Sen wart.
Fedde wart.
Knypens
Norden
Westrackum
Hage
Lutz borch
Beerum
Coldinne
Oostel
Werdum
Marienhouc
Pilsum
Groothusen
Alant
Meerhusen
Bruckzetel.
Goens
Rosthusen
Aurick
FRISIA ORIEN:
Horsten
De Jade A.
Eemden
Dollaert.
Knock
Oldersum
Rarkum
Ripe
Pisle
Strackholt
Wesenser meer
Freeburg
Barthe
Barge
Den Oert.
Lire
Logeberum
Bagbant
SALIS.
Loge
Nortmore
Stichusen
De Loe A.
Vplenger
Detren
De Gasthe
Appen
BVTIAGER LANDT.
RYDER LANDT
OVERLENGER LANDT
Aschendorp
Amasius fl.
Meppen
Haes fl.
Lingen
OLDENBORGER LANDT.
Wedde
Vriesloo
Vlachwedde
Onstwedde
Sellingken
Reegen
Apen
Roeswinckel
WESTPHALIAE PARS.
Eems fluvius.
Rhenen
Mediocria, & Parua

59

ERASMVS ROTERODAMVS BATAVVS his verbis hanc suam describit Hollandiam: Consentiunt [illegible] doctos, nec id refragantib. coniecturis, eam Rheni ad Oceanum insulam, cuius Tacitus lib. 20. meminit, esse [illegible] Hollandiam vocant: terram mihi semper & celebrandam & venerandam, vt cui vitæ huius initium debeam. Atq; vtinam nos tam possimus honestamento vicissim esse, quàm illa nobis non est pœnitenda. Nam quod Martialis eam gentem [illegible] tatis insimulat, quódque eandem Lucanus [illegible] vocat, aut nihil ad nos pertinet, aut etiam laudi vertendum arbitror [illegible] Siquidem quæ gens non aliquando fuit rudior? Aut quando Romana gens laudatior, quàm cùm præter agriculturam [illegible] [illegible] quæ maior laus Hollandiæ meæ poterit tribui [illegible] dicatur à Martiale [illegible] abhorrere, quos etiam ipse [illegible] appellat. Vtinamque Christiani vel omnibus aures essent Batauæ, quò [illegible] [illegible] aut certe his non caperentur. Quòd si quis id [illegible] vocare velit, nos conuicium [illegible] [illegible] scilicet cum integris Lacedæmoniis, [illegible] laudat [illegible] Catonibus communi [illegible] [illegible] appellat Batauos, vt Virgilius [illegible] Romanum. Alioqui si mores domesticos spectes, non alia gens est ad humanitatem, ad benignitatem propensior, cuique minus adsit vel feritatis, vel truculentiæ, ingenium simplex, & [illegible] omniq; fuco alienum, nullis grauibus obnoxium vitiis, tantum ad voluptatem [illegible] aliquanto ded[illegible] Cuius rei causam esse puto, mirum rerum omnium exuberantiam, quibus voluptatis [illegible] irritari solet: idq; partim commoditatem importationum, quod non solùm occurrit duo nobilissimi fluuij [illegible], Mosa, Rhenus, [illegible] quod aliquanta sui parte Oceano alluitur; partim ob natiuam regionis vbertatem, [illegible] quæ [illegible] nauigabilibus ac pi[illegible] interfluitur fluuijs, pascuis vberrimis abundet. Adde his numerum [illegible] Proinde negant aliam inueniri regionem, quæ simili spatio tantum oppidorum contineat, [illegible] [illegible] dubii potius. In domesticæ supellectilis nitore, palmam [illegible] concedunt Hollandiæ; [illegible] plurimæ pars Orbis peragrata. Mediocriter eruditorum nusquam genitum frequentior numerus. [illegible] eruditionem, præsertim [illegible] quam, quod non perinde multi proueniunt, [illegible] apud illos plus honoris habetur eg[illegible] [illegible] integritati, quàm egregiæ doctrinæ. Nam ingenium non esse [illegible] [illegible] mihi sane quàm mediocre contigit, ne dicam [illegible] [illegible]

Regio est hæc Hollandia vbique ferè mari, Mosa, Rheno, [illegible] septa [illegible] spatiosa, vix sexaginta milliaribus nostratibus in orbem tantum patens. Continet tamen viginti [illegible] vrbes muris cinctas, quæ [illegible] DORDRACVM, [illegible] [illegible] Hollandiæ [illegible] facta: hæc quatuor fluminum alluitur. Vrbs est potens, ciuibus locupletibus habitata, & pulcherrimis ædificiis tam publicis quàm priuatis exculta. Magnus hic mercatorum confluxus: est enim hic stabulum (vt sic vocem, quod [illegible] vocant) Rhenensis vini, frumenti, [illegible] aliarumq; mercium quæ Rheno, Mosáque in has regiones nauigio venalia importantur. HARLEMVM, amplissima hæc est totius Hollandiæ vrbs, sita loco peramœno. Mœnia egressis statim occurrit nemusculum, quo ciues se festis diebus labore & curis recreant, idoneum. Vrbs est [illegible] nobilis, vt quotannis dena duodenaq; millia pannorum confici [illegible] [illegible] artem imprimendorum librorum primum inuentam incolæ & ciuibus persuasum est. DELFIVM, [illegible] [illegible] quam Delft vulgò appellant, nomen habet. Lanificium hic quoque ciues exercent. Optima hic etiam cereuisia coquitur, quæ plurima in Zelandiam asportatur. Tulit hæc magnam ignis cladem anno 1536. incendio namque pars maxima ciuitatis conflagrauit. LEYDA, ad Rhenum, non longè ab eius olim ostio, quod nunc arena obstructum cernitur. Oppidum hoc regionis vetustissimum putatur, à Legione enim Romana hic olim hibernante nomen habere credunt. Nonnullas anti[illegible] [illegible] ibidem videre licet. GOVDA, ad Isalam amnem, quò Gouda fluuius (à quo vrbs nomen habet) euolu[illegible] [illegible] AMSTERODAMVM, ad sinum Tia vocatum magnificè exstructum: emporium est his patrijs populosissimum. Per singulas ferè plateas Venetiarum instar, nauigio [illegible] quàm pedestri itinere, negotia sua quis [illegible] [illegible] Magnus hic nauium quotidie ex Noruegia, Liuonia, ceterisque Septentrionalibus regionibus, item ex Hispan[illegible] Gallia, Anglia, &c. appulsus: adeò vt interdum classem ducentarum, nec non trecentarum nauium onerariarum (quas Hol[illegible] vocant) semel confluere videas. Ideoq; secundum ea vrbs post Antuerpiam, in mercatura tempo[illegible] locum habere, [illegible] perhibetur. ENCHVSA, ad littus maris, quod vernaculè Suyderzee appellant, sita. Nauium maxima [illegible] fabrica, etiam [illegible] [illegible] HORNA, ad eundem sinum posita. Nundinæ hic celebrantur mense Maio, vbi butyri caseiq; maxima ad [illegible] [illegible] copia distrahitur. ALCMARIA, hic locus casei butyriq; prouentu ceteras huius regionis ciuitates an[illegible] [illegible] PVRMERENDVM, arce Comitum Egmondanorum clarum est. EDAMVM, fabricandis nauibus, & optimis [illegible] [illegible] etiam nomen meruit. MONICHEDAMVM præterea, WESPA, NARDVM, & WOERDA. Dein AD AQVA[illegible] VETERES, Oudewater dicunt. Cannabis in huius territorio magna fertilitas, adeò vt hic ferè omnia retia, funes atq; [illegible] [illegible] (quibus Hollandi, Zelandiq; in piscationibus vtuntur) conficiant. SCHOONHOVVM, quasi Ad bellos hortos dicas, [illegible] salmonum quorû hic etiam stabulum, vti vini diximus Dordraci esse) assidua piscatio. Postea est ISELSTENVM, VIAN[illegible] Item LERDAMVM, ASPERA, & HVECKELEN, vrbeculæ in orbem ad amnem Lingam sitæ, quingentis passibus [illegible] [illegible] ab inuicem distantes. GORICHVM, & WORICHVM, ad ripam Vahalis fluuij è regione extructa sunt. Habet G[illegible] [illegible] arcem aspectu venustissimam. Annonariam hanc ciuitatem quis rectè dixerit, tanta hic quotidie rerum humano [illegible] necessariarum nundinatio, quæ hinc in vicinas regiones, Antverpiam in primis, nauigiis asportatur. Sunt deinde HV[illegible] DEN, ROTERODAMVM, SCHIEDAMVM, & vtrumq; MONTEM, alterû à Diuo Gertrude, alterû à septentrione [illegible] notum est, Sevenbergen, & Geertruydenberge enim appellant. Alia quædam oppidula non muris clausa, quæ etsi hodie iis, [illegible] bellorum furoribus, aut aliis incommodis, similiora sunt, nihilominus suis antiquis immunitatibus & priuilegiis ga[illegible] dent. Eius generis sunt, Medemblickum, Beneuerwicum, Muida, Nieuportus, Vlaerdinga, & Grauesanda. Supra quadringentos [illegible] super pagos, inter quos supereminet Haga, quæ Comitis cognominant. Hic pagus Guicciardino creditur amplitudine, [illegible] [illegible], venustate & amœnitate ceteros Europæ pagos antecellere: habet enim duo millia domorum: inter ceteras Regiam ædem, ad arcis similitudinem, vallo & fossa munitam, in qua Principis summum tribunal. Prope est nemus opacum, [illegible] cantu, & ferarum aspectu & ocellis & auribus iucundum. Cum Ctesiphonte pago in Assyria ad Tigrim fluuium ab omni[illegible] bus scriptoribus celebrato comparare ausim: de quo Strabo scribit, cum pagum vrbis potentia & magnitudine esse, ibiq[illegible] Parthorum reges hiemare solere, Seleuciæ vrbi parcentes. Habet Hollandia quoq; sub suo imperio aliquot insulas: vt [illegible] Voorn, cum oppidis Geervliet & Briela, Goereda, cum oppido cognomine: Schiermoyck, Tessela, & aliæ plures. Diœcesis item Tra[illegible] iectensis, quæ quondam suis Episcopis parere solebat, in qua quinque vrbes quoque numerantur, se Hollandiæ gubernatio[illegible] [illegible] sub Carolo v. Imp. dedidit. Hæc dicta Hollandia adeò mari ambitur, fluuiisq;, lacubus, ac fossis dispescitur, & tanquam [illegible] [illegible] distinguitur, vt nulla vrbs neq; pagus sit, quo non naui & curru vehi possis. Neque in tota regione locus, ex quo non [illegible] horarum spatio ad mare excurrere facile sit. Describit hanc Ollandiam (vt ipse vocat) Chrysostomus Neapoli[illegible] tanus, eleganti epistola ad Comitem Nugarolum. De eadem vide historiam Batauicam Gerhardi Geldenhaurij, & Petrum Diuæum, sed ante omnes Hadr. Iunij historiam Batauicam. De admirabili huius regionis copia atque abundantia, lege Lud. Guicciardinum. Ruinarum Arcis, nempe Romani, quod arcem Britannicam vocant incolæ (quæ sunt in littore Ocean[illegible] Germanici ad pagum Catwyck op Zee appellatum, non longè à Leyda oppido) marmorearumq; inscriptionum ibidem [illegible] [illegible] effigiem, olim seorsim in lucem dedimus. De regione Traiectensium, quæ hodie sub Hollandica quoque inscr[illegible] tione est, & hæc tabula etiam continetur, consule historiam Lamberti Hortensij Monfortij.

FRISIAE OCCIDENTALIS
PARS.
Cum priuilegio
DE ZVYDER ZEE
Campen
Voorst
Emeloirt
Ens
Vrck
Harlingen
Workum
Hindelopen
Staueren
Enckhuijsen
SCELLINCK
Grijende
Brandarius
TVLIE
MONICKE SLOOT
Vlielant ten oosten
VLIELANDT
Vlielant ten westen
WEST VLIELANDER DIEP
TEXEL
MEERS DIEP
WIERINGE
Medenblick
Hoorn
Alckmaer
SEPTENTRIO
OCEANI GERMANICI
Miliaria Holland. parua, mediocria, & magna.
HOLLANDIAE AT
QVORVM GATTHO
SEDIS NOVA DESC
TIO, AVCTORE IA
BO A DAVENTRI

DVCATVS GELDRIÆ PARS.
DVCATVS BRABANTIÆ PARS.
MERIDIES
PARS
VAHALIS FLV.
DE BETVWE
BOMMELER WEERT
Rhenen
Wageningen
Amersfoort
Vtrecht
Yselsteijn
Montfoort
Vianen
Leerdam
Asperen
Hoesden
Calenburg
Gorichom
Worcum
Dordrecht
Goude
Oudewater
Scoonhouen
Amsterredam
Haerlem
Leijden
Delft
Haghe
Rotterdam
Schiedam
Vlaerdingen
Graue sade
Briele
Geervliet
S. Geertruidenberghe
Tshertogenbosch
Rauenstein
Meghem
Nuerden
Weesp
Harderwijck
Nijekerck
HAERLEMER MEER
DIE MAESE
FLACKEE
VOORN
Staelduynen
Dubbeldam
Seuen bergen
DLANT VAN SCOWEN
Browers hauen
Goeree

FLANDRIA.

TRACTVM Europæ exteriorem Britannicæ insulæ obiectum, inter Galliam, Germaniam, & Oceanum; incolæ Germaniam inferiorem appellant: Galli, exterique ferè omnes vno nomine Flandriam vocant. Verùm Flandria non tam latè patet. nam quæ vera Flandria est, etsi quondam terminos laxiores complexa sit; hodie tamen Brabantia, Hannonia, Artesia, & Oceano finitur. Hanc in tres partes diuidunt, in Teutonicam, Gallicam, & Imperatoriam, quam & Proprietariam (quod nunquam Superiorem præter Flandriæ Principem agnouit) nominant. Teutonica Flandria has habet vrbes: Gandauum, Brugas, Ypram, Curtracum, Aldenardam cum Paneela, Neoportum, Furnas, Bergas, Slusam, Dammum, Bierflietum, Dixmudam, Casselum, Dunkercam, Greuelingam, Burburgum & Hulstum. Gallica, Insulas, Duacum, Orchianum. Imperatoria, Alostum, Teneramundam, Gerardimontium & Niniuam. Flumina eius celeberrima sunt; Scaldis, Liza & Tenera. Regio maximè compascua, in primis Occidentem versus: Boues, equosque præstantissimos, belloque aptos gignit. Caseo, butyroque abundat. Tritici admodum fœcunda & nobilis. Populus ferè mercaturam exercet: atque ex lino (cuius hic maxima fertilitas & excellentia est) lanaque (quæ ex Hispania & Anglia huc aduehitur) pannos lineos, laneosque magna copia conficit, latissimeque distrahit. Habet hæc Flandria XXVIII. ciuitates muro cinctas, M. C. LIIII. pagos, præter Arces, Castella, & nobilium Ædes. Inter quas, est Gandauum, maxima ciuitas; de qua Erasmus Roterodamus in epistolis, ita: Non arbitror (inquit) quaqua patet Christiana ditio, ciuitatem vllam reperiri, quæ cum hac conferri queat; siue spectes amplitudinem vrbis ac potentiam, siue politiam, siue gentis indolem. hæc Erasmus. Tria milliaria nostratia in ambitu continet. Tribus fluminibus irrigatur, quibus in viginti insulas habitatas distinguitur. Brugæ, multitudine atque elegantia ædium, omnes Germaniæ inferioris ferè vrbes antecellit; emporium olim tam celebre, vt Flandriæ nomen (inquit Iacobus Marchantius) per eam occasionem vicinas regiones velut obfuscarent. Ypra, flumen Hypram habet, fullonibus aptissimum: creuitque lanificio in vastam olim magnitudinem, donec ab Anglis & Gandauensibus obsessa, disiectis amplissimis suburbiis, magnopere diminuta fuit.

Quemadmodum triuiali parœmia Mediolanensis inter omnes Christianitatis Ducatus eminere dicitur, ita & hunc Flandriæ Comitatum ceteros antecellere prædicant. Habet quoque quasdam prærogatiuas, veluti quòd eius Princeps, Comitem Flandriæ Dei gratia scribat; quod cum solo rege commune habet. Nulli enim principum Christianorum, extra vnum Flandrum hoc datum esse, scribit Meyerus; cum aliis omnibus solitum sit addere, Dei clementia, Deo adminiculante, &c. Habuit olim plura Regio peculiaria, vti sunt Cancellarius, Magister equitum, Cubicularius, Pocillator: item suo Marescalli, atque duodecim, vt Gallia, Pares. Huius regionis insigne olim fuere scutum cærulei coloris, quinque aureis interiectum oblongis areolis, altero carmino rubri coloris in vmbilico refulgente clypeolo. Hodie niger leo in campo aureo est; quem, vna cum ceteris Belgicis principibus qui simul cum Philippo Elsatio in Syriam expeditionem parabant, pro insigni sumpsisse creditur: eo enim tempore, hi Principes, qui erant Flander, Louaniensis, Hollandus, Lucemburgius, Limburgius, Brabantus, Zelandus, Frisius, Hannonius, &c. (mutatis pristinis insignibus) leones coloribus inter se differentes, sibi cepere.

Fuit hæc Regio pro maiore parte ab exordio sui clientela regum Franciæ, nunc verò libera, & sui iuris, vindice Carolo V. Augusto, Flandriæ Comite; qui seruitutem illam pactione Madricia in totum aboleuit. Descripsit hanc Regionem Ludouicus Guicciardinus accuratissimè, sed doctissimè Iacobus Marchantius. Vide & Iacobi Meyeri Flandricarum rerum Tomos decem.

OCCIDENS.
MARIS GERMANICI
SEP
OC
OR
MER
PARS PICARDIÆ
Notarum explicatio.
Vrbes.
Arces.
Monasteria.
Pagi.
Cales.
Greuelinge
Borborch.
Duynkercke
Wynoxbergen.
De groote moere.
Hondscote
Vuerne
Nieupoort
Oostende.
Oudeborch
Dixmuide
Yperen
Poperinge
Cassel
SOmar
Belle.
Meenene
Armentiers.
La Loeue
Lille Ryssele
Arien
Lilers.
Bethune.
ARTESIAE PARS.
1 2 3 4 5 6
Milliaria Flandrica, parua, mediocria, & magna.
Lens.
Peule
Douay.
Gerardus Mercator Rupelmundanus Describebat.
MERIDIES.

NDRIA
PARS.
SEPTENTRIO.
ZELAN
Walcheren
Middelborch
Vlissingen
DI
AE PARS.
Zuijtbeuelandt
De Honte
Den Dullaert
Brugghe
Maldegem veldt
camp veldt
Moere
GANDAVV
Gendt
Antwerpia
Dendermonde
Cortrijcke
Oudenaerd
Geertsberge
Tornay
Dornick
olim Neruiorũ sedes
HANNONIAE PARS.
BRABANTIAE PARS.
Brussel
ORIENS.
Cum privilegio

ARTESIA.

[illegible]

Oceani Britannici pars.
Gvines. Com.
Comte de
Bovllenois
Pais de Bredenarde
Comte de S. Paul.
Baillage de Hesdin
Ponthievu.
Vimevx.
Occidens
Sept
Scala milliarium
1 2 3 4 5 6
Cum priuilegio Imp. et Regię Mat.
Cales.
Boulogne.
Estaples
Monstreul
S. Omer
Abbeuille
Crotoy
Canche flu.
Autþy flu.
Some flu.
Graueling
Bourborch
Amiens

Artois.
ATREBATVM REGIONIS VERA DESCRIPTIO.
Iohanne Surhonio Montensi auctore.
FLANDRIAE PARS
Lys fluuius
Cortrijck
Armentiers
Dulsemont
Ferlinghem
Wemmeris
Marquet
Lille
Esquermes
Hallin
Lo abb.
Pont a tersin
Haubordin
Fournes
Florbais
Le Venters
Sailly
Estrees
Bercquin
Bulseul
Haesbreck
Hauelam
Morbecq
Steenbecq
Le chidemont au bois
Meruille
S. Gylle
Beaupre abb.
Le gorghe
Pais de la Loeue
Le stren
Fosse
Rigbourg
Lorgies
Waurain
Singhen
Herly
Houplin
Seclin
Fache
Lecquin
Le Sane
Seuegem
Baisieu
Pont a bonne
Perone
Pont a marcq
Orchyes
Lilers
Bethune
Basee
Auchy
Haisnes
Dourain
Bonne
Billy
Mouchin
Carwin
Libercourt
Pont a wendin
Espinoy
Oby
Ribaucourt
Mont en peule
Vermelles
Hullucq
Wendin
Rumieres
Rutoires
Loos
Aunay
Lens
Liewin
Souchies
Ablaing
Courieres
Henin lietard
Dourges
Noielles
Beaumont
Marchienne abb.
Pont a trache
Scarpe flu.
Rieulay
Anchyn
Pecquencourt
Douay
Lalaing
HANNONIAE PARS
Le Warde
Cantin
Bouchain
Arleux
Brunelmont
Palues
Lescluse
Saudemont
Sensel flu.
Escault flu.
Oysy
Sansy estree
Espinoy
Marquion
Baret
Saras
CAMBRESIS.
Cambray.
Cantinoeul
Noielle
Creueceur
Vauchelle Abb.
Manieres
Gonlieu
Banteul
Bantauselle
Vendeuille
Bourlon
Ynchy
Boussy
Dougnyes
Dernicourt
Ribecourt
Marcoin
Bagners
Grincourt
Riaucourt
Villersplouy
Haurincourt
Gouzau court
Messen couture
Bertincourt
Balarire
Ytre
Manen court
Sore
Bappames
Lubuy
Sars
Tiloy
Warlincourt
Meruant
Translov
Beaulencourt
Viller au flos
Haplincourt
Fremicourt
Bugny
Velus
Merchy
Lagnicourt
Longastre
Vaulx
Proiecq
Faneroeulle
Ecou
Pronuille
Honcourt
Croisilles
S. Legier
Mory
Eruiers
Sapignies
Bienuillers
Gomicourt
Courselle
Amblinfuelle
Busquoy
Puiscur au mont
Hebuterne
Baillescourt
Puisseur au Val.
Miraumont
Basentin
Longual
Eacourt abb.
Sailly
Saillicel
Martinsart
Mailly
Wittermont
Baiseu
Warloy
Forseuille
Acheu
Sady
Quesnois
Louuencourt
Caignoelle
Suastre
Fonquillers
Gomicq
S. Amand
Henus
Biemuillers
Pas.
Famechon
Thieure
Certon
Arras
Mont S. Eloy
Maroeul
S. Aubert
Duisans
Louez
Anstin
Dainuille
Warlus
Wally
Beaurain
Tilloy
Wancourt
Feuchyes
Fampou
Athys
Roeulx
Poeule
Court au bois
Monchy le perieux
Queinapes
Remy
Tripegny
Dury
Vys en Artoys
Cerisy
Henind
Berry s Martin
Henin sur cagnoeul
Becq reul
Hamelincourt
Moienuille
Hudecourt
Boilloeulx
Bertencourt chast
Simecourt
Berneuille
Gouy en Artois
Bailleu le mont
Basseul
Monchy au bois
Belleuitas
Humbercamps
Grincourt
Gobenne
Sauty
Foseux
Wanetin
Petit Cambray
Montenescourt
Agnes
Gouues
Latre
Haulteuille
Beaufort
Aluesne le conte
Ruilecourt
S. Legier
Ambrine
Villeroy
Penia
Tilloy
Agnier
Freuin
Acq
Mont S. Eloy
Neufuille s Waast
Thelud
Winnay
Farbus
Villerual
Gauerelle
Acheuille
Bosbernard
Mericourt
Rouuers
Plouuaing
Roqueslencourt
Biach
Vitry
Gouy
Belon
Estre
Ferin
Corbehen
Trehou
Quiery
Esquerchyn
Lebres
Courcelettes
Mont Auba
Marquille
Camblain labbe
Camblingoeul
Villers
Car
Bertoneu
Gouy Seruay
Neuillettes
Bouuignyes
Leram
Olbain cha.
Gaschin
Coppegnycha
Verdret
Maisny le chast
Bruay
Halicourt
Hesdignoel
Drouuin
Roet
Marles
Vagne
Burbure
Choca
S. Sauueur
Gohen
Robecq
Bethonsart
Villersbroulin
Bethencourt
Waudlincourt
Estree en cauchie
Estraieule
Villeraue
Maingoual
Coucourt
Baraf
Houelin
Magnicourt
Roume court
Beugny
Diuion
Ourton
Drouuin
Hinges
Locon
Annezin
Gonneheim
Mon bernen son
Fertheubert
George abb.
Le esloustur
Vieleiulle
Quenchy
Churchy
Bouury
Cambrin
Dourin
Sady
Auequin
Le boursse
Vocue
Harlin
Harsin
Bonsse
Masengarbes
Saint
Aix
Angre
Frequin
Mouslin de leron nere
Guibend en gobette
Leauuer
Auions
Salau
Noielle
Mont tony
Hernes
Loisons
Billy en gohette
Bertrico cense
Derau court
Le tranoy
Foresi
Ougnice
Couriers
Bechy
Sin
Wasieres
Goeulesin
Fliquers
Hamel
Tortequin
Ecou
Le Vergier Abb.
Lebacq
Hen.
Wasne
Cantimpre
S. Marguerite
Bourequair
Mondricourt
Poumera
Guldienpre
Caumanille
Grenuille
Autie flu.
Authye
Marieu
Vausell
Ar ufre
Ailly
Aissel le le petit
Greuders
Sirfoulx
Hautbuie flu.
Encre
Harbecourt
Guinemont
Moullam
Pin
Espechy
Chastelet
Hardecourt
Hondcourt abb.
Villers ghislain
Hudicourt
Ierusale abb.
Regny
Many
Villers guislain
Belle
Tilloy
Dirion
Noyelle
Hermain
Nre Dame du bois
Manchicourt
Neufuille Vitus
Fischeux
Mercourt
Estelban
DIAE PARS
MERIDIES
ORIENS
VEROMANDIA
CALLIS
Cassel

1 2 3 4 5
Scala miliarium Hannoniæ, que sunt unius horę itineris
Pays de Haynault tenu de Dieu et du Soleil
FLANDRIAE
SEPTE
OCCIDENS
MER
De Schelde flu.
Tournay
Marchiennes
Scarpe flu.
S. Amand
Bois de S. Amand
Douay
Valenchiennez
Conde
Bouchain
Cambray
L'Escault flu.
Quesnoy
Landrechies
Le Chasteau en Cambresis
Ath
Leuze
Lessines
Grammons
Bauay
Werchyn
Vauchelle
Creueceur
La Tiralse
TOIS.

NOBILIS HANNONIÆ COMITATVS DESCRIP.
Auctore Iacobo Surhonio Montano.
Cum priuilegijs Imp. et Reg. Maies. ad decenn. 1579
BRABANTIAE PARS.
NAMVR.
LEODIENSIS EPISCOPATVS PARS
ORIENS.
Halle
Enghien.
Braine le comte
Soignies
Nivelle
Le Roelx
Binch
Fontaines
Thuin
Sambre flu.
Maubeuge
Beau mont
Chimay
Marieburg edific. 1546
Mosa flu.
Le Chapelle en Tirasse

NAMVRCVM.

NAMVRCI regio hodie Comitatus titulo nobilitatur: an hæc à primaria eius ciuitate, aut ciuitas ab illa nomen traxerit, incertum apud nostrates relinquitur: quemadmodum quoque ipsius vocabuli origo. Namur enim incolæ, Namen Teutones pronunciant, quid autē natura significet, nesciunt. qui enim olim eo in monte, vbi hodie arx quæ Namurco opido imminet, conspicitur, idolum Nanus nomine cultum, responsa aut oracula dedisse, & postea illud idem, Christiana nempe religione illucescente, obmutuisse; atque ita ex Nano & muto, Namurcum factum prædicant, fabulas narrare, neque vlla boni scriptoris auctoritate niti, reor. Neumur olim dictum (quasi nouus murus Latinè dicas) scribit Meierus.

Huius regionis vicini sunt Leodienses, Brabanti, Hannonienses, & Lutzelburgenses. Mosa & Sambra fluuij nauigeri eam irrigant: tractus non est montosus, neque etiam planus, sed collibus conuallibusque potius hinc inde attumulatus. Nemora quorum maximum est quod Marlaigne indigetant, sparsim venationes suppeditant nobilibus. Ferax rerum quibus vitam humanam tueri est necessarium. Ferri-fodinæ hic multæ sunt. eruuntur quoque lapides atri, aut potius carbones lapidei, quos nos Teutones Steenkolen, incolæ (quemadmodum & Eburones, apud hos enim æquè reperiuntur,) Hoille nominant; λιθάνθρακας vocant eruditi. Horum lapidum mira est natura; cum cetera namque omnia oleo inflammescunt, isti affusa aqua inardescunt, oleo autem extinguuntur. His indigenæ vicinæque regiones, (hinc enim in proximas regiones exportantur,) luculentos ignes in ædibus extruunt. ferrifabri quoque ferrum facilius quàm alia quauis materia molliunt. Sunt hic quoque lapicidinæ ex quibus nigra, subrussa, item variegati coloris marmora exciduntur, quibus circumiacentium regionum ædificia, templaque magnificè exornantur. vnde huic tractui non paruæ diuitiæ accedunt.

Habet hic Comitatus quatuor vrbes mœnibus firmatas, Namurcum, Bouinum, Carolomontium, & Vallencuriam. NAMVRCVM, vt diximus, primaria est ciuitas, episcopali sede nuper ornata: sita admodum opportunè in duorum fluminum, Mosæ scilicet & Sambræ, confluentia, vtriusq. fluminis ripas pontibus lapideis connectit. Hic Consilium totius regionis. BOVINVM in ripa quoque Mosæ fluminis læua est, opidū pulcerrimis ædibus, frequentiaque incolarum olim spectabile, nune autem bellorum rabie toties deformatū, non adeò elegans. CAROLOMONTIVM arx est, si quæuis alia, inexpugnabilis, ad ripam item Mosæ à Carolo V. Imp. ædificata & nominata: ad pagum Giuet dictum, in montis fastigio visitur. VALLENCVRIA neque est contemnendum opidulum. Sunt insuper sub huius Comitatus nomine præter Abbatias quamplurimas, pagi octoginta duo, inter quos quidam, vt Florēu, Vasciæ, Sanson, &c. amplitudine & elegantia vsque adeò præeminent, vt cū opidulis certare possent. Hæc regio olim sub Marchionatus titulo censebatur: circa annum autem M. CC. in Comitatum conuersa fuit.

Gens admodum est bellicosa, principique suo deuotissima. Gallica vtitur lingua. Hanc regionem, vt cæteras Belgicas, accuratè descripsit Lud. Guicciardinus.

NAMVRCVM, Comitatus.
BRABANTIAE
PA
HANNONIAE PARS
LEODIENSIS DIOECESIS.
HANNONIAE PARS
MOSA FLV.
Scala milliariorum.
1 2 3 4 5 6.
Niuelle
Houthain
Petit Reulx
Busee
Renez
Frane
Liberchee
Hodomout
Brunehault
Ville paroy
Mele
Lut
Plouy
Vinille
Thimeon
Maisoncauchie
Gosseliers
Yume
Hegne
Ransart
Gilly
Lodelinsart
Le Charnoy
Dampremy
Marcinelle
Conille
Boissio
Sambre flu.
Moncheau
Marchien au pont
Montheguy le tigneulx
Mondesir marchien
S. Nicolas
Beamo ree.
Marbay.
Gamignon
Hasur heure
Court
Fleur en champ.
Bersee
Thille cha steau.
Leneff.
Puy
Chastre
Feron
Iardinet abb.
Cense
Miertenen
Chastillan
Fonthenelle
Forge
Walcourt
Bossu
Le wigmer
Senlry
Bethleem
Dacheu
Viller y Eglise.
Follemprise
Cerffontaine
S. Zelle
Sauton
Philippe ville
Franchimont
Waudesy
La croix de Dame
Loutem
Agimont
Iermeton
Charlemont
Hastiers
Wassorg abb.
Poren
Mauren
Ierenne
Frayers
Roncha
Castre
Tamart
Ante
Moruille
Fontaine chasteau
Mianoye
Rosoy
Corenne
Florennes
S. Aubain
Yue
Jamaigne
Chaumont
Iamuelle
Vognee
Viller
Gemtines
Courtil
Aurenault
Giblou
Sauuenel
Argentin
Pandesez
Gonensau
Threbacx
Perwez
Hettemont
Ascheen refail
Sombreff
Marbais
S. Bris
Wagnelle
Brigode
La tour de Ligny
Trotloup
S. Amand
Heppenyes
Wagny
Flerus
Fleurso
Lambusart
Telou.
Soreamont
Montegny sur Sambre
Chastelniau
Chastellet
Pont de loup
Presle
Le Rouz
Vitriuan
L'hospitalle
Fosse
Mons
Le planchet
Tongrenelle
Tongren
Bagny
S. Andegon
S. Martin
Balastre
Boegnies
Faunie
Velaines
Tamines
Iemeppe
Froymont
Orchimont
Han
Robionoy
Soye
Floreff abbaye.
Malogne abbaye
Flauwen
Iodion
Florissout
Templon
Spy
Moustier
Melmont
Hermoy
Mass
Malmaison
Fero
S. Denis
Brouart
Tripsees
Meux
Jennou.
Mehaigne
Ostin
Liernu
Tillon
Le Maisnil
Moulin de liege
S. Germain
Conroy
Petit manil
Bossirs
Visme
Boresy
Aupaste
Boegnee
Plumcocq
Haultverée
Ligny
Wausercheé
Banley
Vesnage
Farsen
Aeiz
Ogny
Basulle
Leuremont
Neuremont
S. Remy
Marlagne
Le bois de Villers
Persontenille
Lesnes
Arbres
Libines
Bossers
Brogne
Rivier
Romenyl
Arnon
Biuol
Deue
Brohen
Rulen
Anuoy
Wagny
Graup
Ferual
Ermeton
Biemeroe
Maladre
Sausoy
Montaigle
Maret de sur
Maret de soubs
Falaen
Fetart
L'abbay du moulin
Sernelle
Staue
Forge
Flavion
Ostemeray
Soumere
Rastren
Ausoy
Afenen
Le ber trousan
Le ber trosau
Nalen
Louerual
Acos
Vilers la potry
Le ermitage
Ausart lestacq
Sedain
Gogny
Ferin
Bieue
Gogny
Focz
Ymenee
Tarsen
Hansen
Ore
Mete
Hausnielle
Thille bauduin
Forge
Moriamme
Sart les moisne
Riauue
Le Row
La Marche
Fonteine leueque
Hameul
Landelis
Sambre flu.
Picton flu.
Yme le Dame
Yme Sauuage
Risno
Sueuion
S. Martin
Arthey
Boueße
Yanau
Moulin de Salsen
Salsen abbaye
Ypigney
Baihault chatiau
Au aymott
Orme
Fremon
Freniere
Le sart S. Lambert
Le sart S. Laurent
S. Brisse
Orne flu.

LEODIENSIS
DIOECESIS.
LUTZENBURGENSIS DUCATUS PARS
Ioes Surhon describ.
Cum Imp. et Regie. M^tis priuilegys. 1579
SEPTEN.
ORIEN.
MERIDI.
OCCIDEN.
MOSA FLU.
Meháigne flu.
Boch flu.
Lesch flu.
Hu.
Dinant
Chiney
Aygremont
Vaust Lambert
Hermal
Floen
Aymoin
Nouille
Le Sart
S. Linau
Le Sart S. Aubin
Vignamont
Ouhe
S. Estienne
Vaunosdame
Feumal
Tourine
Waleff
Latin
Hosdain
Falays
Iamaigne
Hauelang
Duruille
Monthegny
Schaltin
Emptines.
Auenchon
Amatoy
Felen
Seinchi
Hauelen
Tetschen
Lignon
Corbion
Ronnault
Conioul
Achin
Tauy
Sorines
Selle
Chasteau de Selle
Walsin
Fursy.
Vance
Spontin
Halloy.
Thiebomon
Achy
Rulen
Andenne abbay
Gonselle
Gros
Coutize
Sorille abb.
Froidbize
Halten
Hestrud
Maserolles
Salesiau
Perunes
Hedomont
Haylo.
Ohey
Yasilez
Noion
Gesues
Speame
Granpre
Faulx
Aruille
Samson
Selin
Namesche
Malroy
Sorsey
Some
Hingeon
Harmont
Pomtaches
Forseilles
Waret leuesqe
Beaurenart
Forny
Seron
Hambruine
Haneshe
Acoche
Burdines
Mouha
Coutuin
Mozey
Machlet
Emptines
Vodon
Messe
Branchon
Waseiges
Ambesin
Aum
Chiple
Crehen
Meerdop
Iandreoult
Jandreing
Viller
Houtuille
Soren le lony
Courielle
Corelle
Floree
Maulen
Aschatiau
Yaune
Rouchin
Wauremont
Asses
Miler
Hierbefay
Denain
Bregmont
Lusany
Doren
Lisone
Atyn
Le chasteau
Arbiseu
Au Viueulx
Anserein
Salsen
Adrehan
Chasteau Thiry
Hasliers abb.
Mauil Blaise
Le Sart Bernard
Andoy
Mont
Mose
Almaige
Indiseret
Wiede
Erpen
Loyr
Brumaigne
Marche
Bez
Champlon
Bonen
Machlet
Colignee
Le trip
Murchy
Fernemons
Francqwaret
Leuza
Helmant
Ninecourt
Recourt
Haurech
Froncou
Neufuille les bois
Au Vert bois
Willewaret

BRABANTIAE Ducatus, Mosa, Scaldi, Sabi, et Tenera fluminibus ferè circumscribitur, adeò vt nusquam hos fluuios transiliat, sed neque etiã vbique attingit, cùm eũ Mosam Leodiensis Prouincia magnam huius tractus partem intercipit. Habetque (vt planius eius terminos describamus) Hollandiam et Geldriam à Septentrione, Leodiensem Diœcesim ab Oriente, Namurci Comitatum, nec non Hannoniam ad meridiem respicit: Flandria illi ab Occidente est, Scaldique fluuio ab ea ex parte dirimitur. Regio nobilis est et amœna. Gens hilaris, adeò vt vix grauem [illegible] videantur, qui eos, [illegible] (quod Adagii vice [illegible] est) locum dedisse putamus, quo dicunt, Brabantos quo natu grandior, hoc stultior. Aëris hic maxima [illegible] maxima sæuijt in circumiacentibus regionibus pestilentia, Brabantos ab ea intactos mansisse, nos semel magna cum admiratione experti sumus.

Continet hæc regio Marchionatum S. R. Imperij (cuius metropolis est Antverpia) Marchionatum [illegible] Ducatum Arschotanum, Comitatum Hoochstratanum et Megen, &c. Sunt in ea nemora et saltus, quæ ab [illegible] generibus abundant: quorum maxima [illegible] vulgus vernaculè, Groenendael, Grobbendonck, Meerdael, Zoniënbosch, ambitum ... [illegible], septem milliarium ambitu pagos et monasteria in se comprehendens. [illegible] hæc quidem [illegible] exceptis (quæ Principis priuatis voluptatibus inseruiunt) omnibus liberum est.

Regio est vsquequaque amœna, vberiq; glebæ, frumenti et omnis generis fructibus feracissima: in primis [illegible] Demeram, plus versus Septentrionem, in eo tractu saltem, que incolæ Campania dicitur, [illegible] minus feracis [illegible] industria et [illegible] excolitur, vt vbi quondam [illegible] campos videre erat, hodie in agros frumentiferos conuersos [illegible]

Continet hæc Brabantia viginti sex ciuitates vallo fossisque et muris circumdatas. Summa ha: ANTVERPIA ad Scaldim sita, Emporium non solum Germaniæ, sed totius Europæ celeberrimum; Vrbs, si quæ alia, numerosa [illegible], Templo in ea Diuæ Mariæ inscripta, ex candido marmore, miræ & stupendæ altitudinis [illegible] constructa, cuius in tota Europa vix similes reperiuntur. BRVXELLAE, vrbs [illegible] Principis sedes est, eoque aulicorum frequentia, [illegible] reddit. LOVANIVM, amplissima vrbs, hortos, vineta, pascua [illegible] mœnia claudit; Musarum domicilium propter doctrinæ, vbi [illegible] Brabantiæ Dux Iohannes IIII. anno M. CCCC. XXVI. [illegible] Brabantia [illegible] vindemia gloriari quoque potest. Sequitur MECHLINIA, Concilio regio (quod Parlamentum vocant) [illegible] Carolo Burgundo eius duce institutum, Anno Christi M. CCCC. LXXIII. BVSCVMDVCIS [illegible] ludo litterario excellens, et grandi populo [illegible] celeberrima. TIENA, [illegible] magnitudine [illegible]. [illegible] templum S. Germani, Canonicorum collegio [illegible]. NIVELLA, [illegible] Canonicarum [illegible] [illegible] Dominaque Niuellæ [illegible] ARSCHOTVM, ad [illegible] Demeram situm, olim Marchionatus titulo [illegible] BERGAE ad Zomam [illegible] ... ad Mosam sita. DIESTA oppidum [illegible] Comitum Nassouiorum [illegible] [illegible] Principes [illegible] LEEWIS [illegible] ad Mosam, ampla [illegible] populosa et diues: [illegible] Brabantiæ [illegible] videtur. [illegible] SEVENBERGA [illegible] LIRA elegans oppidum et amœnum [illegible] VILVORDVM, [illegible] GEMBLOVRS, siue Gemblacum, Abbas huius oppidi præfectus [illegible] LANDEN, vetustissimum Brabantiæ oppidum [illegible] DIESTA, ad profluentem Demeram flumen [illegible] SICHENVM, ad [illegible] HEERENTALS, [illegible] EINDOVIA, in [illegible] HELMONT, [illegible]

[illegible] quoque [illegible] loca, quæ libera vocamus, siue vernaculà voce Vryheden: quæ loca etsi muris et fossis non [illegible], tamen cum priuilegijs Principum, et immunitatibus [illegible] oppida gaudeant, eo ob quoque [illegible] videntur: Oosterwijck, Oosthoven, Turnhoutum, Hoogstraten, Duffela, Walem, Merchtem, Asche, [illegible], Duisbroeck, Hulpen, Waure, Braina, Genappium, Gheela, Arendonchum & [illegible]. [illegible] Dalenbrochum, et [illegible]. Habet præterea [illegible] loca, [illegible] describentes [illegible] Sed [illegible] Ludouici Guicciardini Germaniæ inferioris regionum descriptionem [illegible] Ioannes [illegible] Brabantiæ [illegible] Leodiensis Prouincia, quæ ferè integram hanc [illegible] Huberti Leodij, De [illegible].

Vento
CLI VIAE PARS.
Emmerick
Rhijn fl.
Goch
Cleue
GEL
Neumegem
RIAE
Waal fl.
Maese fl.
Dlant van Kessel.
Dlant vã Horn.
Roermonde
Die peele
Peel landt.
Helmont
Dlant van Rauen stein
TAXANDRIA
Eyndhouen
Maes landt.
Boxtel
Sherte genbosch
Kempelandt
Die langhe straete
Tilborch
Dungen fl.
Breda
Dordrecht
Heusden
Gorichum
Rotterdam
Schiedam
Vlaerdinge
Briele
Steenberge
Bergen op Soom
Rosendael
Antwerpen
Heretals
Lier
Tornhout
Hoochstraeten
Beringe
Wijshagen
LEOD
SEPTENTRIO
HOL
LAN
DIAE
PARS
ZELA
ND
IAE PARS
FLAN DRIAE PARS.
OCCIDEN
Cum priuilegio.

BRABANTIÆ, GERMANIAE INFERIORIS NOBILISSIMÆ PROVINCIAE DESCRIPTIO.
Jacobo a Deuentria auct.
Scala miliarium Brabant:
1 2 3 4 5 6
MERIDIES
LIM: BVR.
HASBANIA
EPISC:
Marlaigne silua
COMIT: NAMVRCI.
PARS HANNONIAE
Mosa fl.
Sambre fl.

GELDRIA.

GELDRIA antiquorum Sicambrorum (vt sibi persuaserunt) [illegible] Frisiam, & littus Germanici maris vulgo *Zuyderzee* [illegible] Meridie Iuliacum attingit: Brabantia & Hollandia [illegible] ab Occidente [illegible] montibus omnino caret, sed passim fluuiis [illegible] [illegible] frumenti feracissima, & [illegible] [illegible] [illegible] vrbes viginti Ducatus [illegible] mis fluuiis, Rheno nempe, Mosa, Vahali [illegible] [illegible] Rheni [illegible] Arnhemium [illegible] [illegible] Geldriae [illegible] contendunt.

Habet Geldria viginti duas vrbes [illegible] [illegible] ad Vahalim [illegible] [illegible] Huius regionum [illegible] Mosam [illegible] [illegible] Rheni [illegible] Superiori [illegible] [illegible] Episcopo obedit. [illegible] HARDERVICVM, ad [illegible] [illegible] ELBVRGVM, [illegible] DEROVICVM, ad [illegible] [illegible] BOMMELIA [illegible] LOCHEMVM [illegible] STRALA, VENLO [illegible] WACHTENDONCHVM [illegible] [illegible] Burgum, [illegible] [illegible] Othone [illegible] Comite [illegible] [illegible] Harderuicum, Bommeliam [illegible] & Wageningen oppida [illegible] [illegible] Ioannis Reygersbergij [illegible] [illegible] [illegible] Comitatus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Romanum imperium [illegible] [illegible]

Sunt qui [illegible] Caluis [illegible] immane [illegible] animal [illegible] [illegible] agros [illegible] [illegible] Dominos [illegible] de Ponth [illegible] [illegible] Gelre [illegible] Geldria [illegible] Gelros appellari existimant. Haec fere ex Chronicis [illegible] Franciscus Irenicus. Sed plenissimam [illegible] apud Guicciardinum in sua Germaniae inferioris [illegible]

WESTPH
ALIA
Milliaria parua
Milliaria medioeria hec scala continet
Maxima quinque milliaria hic gradus designat
BENTHEM
Lingen
Emslnuere
Schudorp
Benthem
Gildehuijs
Ochtorp
Eepen
Noorthorn
Nieuhusen
Oldenzeel
Enschede
Losseren
Ransdorp
Borken
TWENT.
Almeloo
Delden
Diepenhem
Borkelo
Vreden
EMLINCHEM
Laerwolde
TRANSISALANA
PROVINCIA.
SEPTENTRIO
Ommen
Hasselt
Zwol
Deuenter
Wijhe
Campen
Elburg
Harderwijck
Die Veluwe
De Velvwe
DVCATVS
Arnhem
Nimmegé
GEL
COMITATVS ZVTFANIAE.
Zutphen
Lochem
Doesborch
Emmerick
Isselburg
Anholt
Bocholt
Rees
Cleue
CLIVIAE
Wageningen
Rhenen
Amersfoort
Utrecht
EPISC: TRAIECTENSIS PARS.
Naerden
Weesop
Wijck
Vianen
Cuelenborch
Bommel
Gorikum
ZVYDER ZEE
Germanici Maris sinus
Ens
Emeloirt
Vrck
Enchusen
PARS HOLLANDIAE.
Horn
Edam
Monickedam
Marken
Cum priuilegio.

GELRIAE, CLIVIAE, FINITIMORVMQVE LOCORVM VERISSIMA DESCRIPTIO
Christiano Schrot Auctore.
BERGIAE DVCATVS PARS.
COLONIENSIS EPISC: PARS.
DVCATVS IVLIAE.
VALKENBORCH.
LEODIENSIS PROVINCIAE PARS.
MERIDIES
OCCIDENS
Colen
Duisborg
Werden
Raltingen
Dusseldorp
Essen
MOERS.
Glabbeeck
Wassenberg
Erkelens
Gulick
Duren
Aken
Maestricht
Luick
Ruremonde
Venlo
Gelre
KESSEL
HOORN
Weert
Sittart
Nieudecken
Lechgennich
Zulch
Gulicher Waldt.
Dulcken
Bruggen
Kempen
Peel
Stockhem
Vucht
Valckenborch
Herzogenrath
Berchem
Caster
Woeringen
Zons
Nuys
Worm fl.
Roer fl.

LVTZENBVRGVM DVCATVS.

REGIO hæc Lutzenburgensis, nomen, quod cum pluribus commune habet, a primaria sua ciuitate Lutzenburgo sortitur; cur autem illa sic dicta fuerit, obscurum est. Sub Comitatus titulo primum, postea in Ducatus dignitatem, qua hodie adhuc vtitur, erecta fuit, hoc aliqui Wenceslao Romanorum regi, alij Carolo quarto tribuunt: Conradus autem Vecerius Henrico septimo ascribit, prius que, eam nullia Romanorum Imperatore.

Fuit olim Lutzenburgum Treuirorum portio. Sunt eius ab Arduennæ syluæ termino quatenus hodie appellationem obtinet ad Mosellam fluuium (amnem ab Ausonio non paucis versibus celebratum) fuitima ei ditionum his limitibus cingitur, Gallico, Lotharingico, Metensi, Treuirico, Iuliaceno & Leodio. Oppida non amplius nouem, teste dicto Vecerio: maior quondam numerus, sed eum & qui Henrici, vt ferunt, liberalitas, tribus municipiis Sareburgo, Vitoffiaco, & Treuirorum maximo templo donatis, & Gallica bella coarctarunt. Regio est vt plurimū montosa, & nemoribus passim obsessa; in ceteris satis culta: indicio, siluæ multis in partibus excindi, solumque in fœcundissimos agros conuerti videmus. Gens potiori ex parte Germanica: regione tamen Gallicam spectante eis quoque nationis moribus linguaq; vtens. Habet in circuitu hic Ducatus, vt tradit Guicciardinus, septuaginta milliaria nostratia. Sunt in eo Comitatus septem, plures Baroniæ, vt vocant; & Nobilium magnus numerus: vrbes muris lapideis munitæ viginti tres; præter eas quæ bellorum furiis incendiisque ab iis denudatæ cōspiciuntur: centum sexaginta octo supra mille pagos: arces quoque aliquot non paruī nominis.

Vrbs primaria Lutzenburgum, aut si mauis Lucenburgum; vtroque enim modo, sed non delectu aliquo, scriptū reperio: orthographia enim, vti & etymologia, incerta est. Sunt qui eam ab Elza flumine hanc vrbem percurrente (Alizontia fortè Ausonij) quasi Elsenburg, & corruptè Lutzelburg dici putant: alij eam ad Melusinæ præstigiatricis historiam aniliem referūt: sed huiusmodi nec probare nec refellere animus est. Hic Consilij superior sedes & tribunal. Vrbs est satis munita, sed inæquali situ, partim enim in monte, partim in infima & præcipiti valle extructa, disparilē admodū formam se spectandam præbet. Sequitur Arlunum, iugo collis impositum, opidū satis elegans. Lunam deam hic olim gentilicio more cultā, & inde nomen habere, quasi Ara Lunæ, putant. Deinde est Rodemachera. Thionis-villa, in ripa Mosellæ, præsidium hoc totius regionis, & contra hostilē quemuis impetum opidum tutissimum. Grauemacherum & Coningsmacherū opidula ad eundem fluuium sunt. Diekirchum ad amnem Suram est. Vironium & Echternachum, item Vianda. Bastonacum quoque opidum, emporium totius regionis ferè, Arduennæ syluæ imminet. Sunt & Malmedium, Nouum castrum, Damuillerium, Marailla, Roccha & Durbis vrbeculæ minimè negligendæ. Item S. Viti vrbs, Marza, Iuoiū, Chinium, & Ferta: quorum omnium amplior descriptio est apud Ludouicum Guicciardinum. Adromari montis meminit Regino, lib. 2. circa Theodonis villam; vbi Carolum Magnum venationibus exercitatum scribit.

LVTZENBVRGENSIS DVCATVS VERISS. DESCRIPT.
Iacobo Surhonio Montano auctore.
Cum Priuilegio Imp. & Regiæ Maiestatum.
NAMVRCI PARS.
LEODIENSIS EPISC. PARS
OCCIDENS.
FRANCIAE PARS.
Ardenna silua
LEO DIENSIS.
Namur
Mosa flu.
Dinant
Chyney
Rochefort
Mariebourg
Simay
Maubert fontaine
Charlemont Giue
Mosa fluuius.
Astenay
Mouson
Bouillon
Sedan
Doufy
Orchimont
Chasteau Merbay
Grandpre Abb.
Noyon
Montegny
Agimont
Bouban champs
Deuville
Masiere
Yuois

Milliaria magna, quorum XV. & minora, quorum XX. gradum efficiunt.
TREVIRENSIS ARCHIEPIS COPATVS
ORIENS.
DE BARROIS.
Mosella fluuius
Albe fluuius
Ourt flu.
Saur fluuius
Saur flu.
Durbuy
Bomal
Barway
Bernaty
Les poon digier
Estalle derier
Estalle deuant
Persourieu
La Roche
Orto
Hoffalize
Berton
Ortó ville
Flamisoul
Bastoigne
Remy
champaigne
S. Lez
La Mal maison
Bußeldun
Le glise
Marthelenge
Aulor
Atart
Arlun
Dandel
Vance
Estalle
Stoken
Houdloing
S. Legier
Virton
S. Denis
Ruet
Bury
Longwy
Vilers
Con
Lougson
Marchely
Suchy
Marville
Flabeville
S. Legier
Ogex
Dampville
Orne
Briey
Goudremont
Estain
Busy
Conflan
Tichemont
Saulcy
Stanelo Abb.
Malmedy Abb.
Honse
Henay
Oppon
Gonon ville
Alue
Neuffville
Cronenbacq
S. Vit
Beaumont
Salme
Ourt
Oudeler
Rulandt
Wampach
Floken
Branchet
Clerff
Bure
Roule
Nurburg
Metendorff
Pasdorff
Vianne
Eppedrin
Dechry
Petredorff
Waldorff
Eche
Chieure
La Roche
Linstre
Helt
Pilling
Mersche
Marscalla
Ralen
Torff
Maubre
LVXEMBOVRG
Brimey
Cerashault
Lampach
Zeflaing
Tiffring
Soleure
Andre Eche
Bettenberg
Asprin
Rousy
Peech
Mont S. Jeban
Voyg
Rucht
Rademachern
Berg
Roten hausen
Nederhouen
Meitering
Thion ville
Fontey
Florange
Richemont
Remach
Molroy
Maisier
Marenge
Metz
Sombre
Pruime
Schoneck
Rulant
Gerolstain
Wißbrick
Laser
Murse bach
Salimpach
Mosselle borne
Koreße
Keyl
Ourby
Kilburg
Bruch
Alhouse
Bitburg
Bierstorff
Wise
Wassot
Metrix
Duls dorff
Erang
Hospetal
Pfaltz
Biber
Pallien
Trier
S. Mathias
Sar
Kier
Reol
Lonchermuch
Cenretbz
Roser
Echter nach
Hung
Wastebillich
Berperg
Mertert
Munsdorf
Pesdorf
Plawelle
Machern
Oumont
Wiltzing
Tauerne
Sab
Ridinghem
Fridemburg
Demeringhem
Metgich
Chetrey
Leminge
Remich
Toren
Boebingen
Bisch
Peerl
Neuburg
Scheminingen
Sirck
Rutelle
Milengem
Böser ville

68

INFERIOR

OCCI DENS
MERI DIES
ANGLIAE PARS
Rye
Douer
TIO GE
Calés
Ardres
Boulogne
Hames
Tournehem
Borborch
Duynkerke
S. Omar
FLA ND R IA
PI CAR DIA.
AR TE SI A.
Montreul
Hesdin
Dourlens
Amyens
Abbuille
S. Pol.
Aubigny
Bethune
Lens
Arras
Terwane
Aryem
Lilers
Poperinge
Yperen
Messene
Belle
Armentiers
Ryssel
Lannoy
Cortryck
Harlebeeck
Comenee
Dixmuyden
Brugge
Blankenberg
Oostende
Nieupoort
Sluys
Middelburg
Gendt
Oudenarde
Dornick
Orchyes
Douay
MELANTOIS
Cambray
Valenchiennes
Bouchain
Conde
Mortaigne
Mons
Engien
Halle
Bruessel
Viluorden
Louen
Wauere
Gemblours
Namur
NAMVR.
Dinant
Liege
HAN NO NI A.
Quesnoy
Mormal Silua
Barlaimont
Mabeuge
Beamont
Landrechs
Auesnes
Chimay
Florenes
Walcourt
Marienborg
Charlemont
Fumay
Rocroy
Mosa fl.
Ardenna
Bastoigne
Bulleyden
Houfalise
Wapach
Salm
S. Veit
Malmedi
Longen
Marche
S. Hubert
Rochfort
Neufchastel
LVTZE
BVRG.
Mesieres
Sedan
Monson
Guyse
Bohan
Capelle
Chastelet
Perone
Noyon
Compiegne
Corbie
S. Quintin
La Fere
Laons
Soissons
Reims
Montagu
CHAMPAIGNE
Paris
S. Denis
Pontoyse
Beaumont
Meaux
Crespi
Beauvoir
Gisors
Andeli
Picquoin
Roan
Diepen
Crotoy
Abbuille
GA LL IAE PA RS.
FRAN CE.
VER MAN DOIS.
CAM BRE SY.
Somme fl.
Seine fl.
Scaldis fl.
Milliaria Germanica, Magna: Communia, & parua.
5.
10.
15.
5.
10.
15.
5.
10.
15.
Cum priuilegio

ESCRIP
ANIAE INFERIORIS.
SEPT. ENTRIO. Noordt
ORI. ENS. Oost
Texel
Vlielant
Huijsduynen
Alckmaer
Egmont
Haerlem
Amsterdam
Marken
DE ZVIDER ZEE
Vrck
Ens
Franicker
Harlingen
Bolswaert
Worckum
Leewarden
Sneeck
Dockum
Sloten
Collum
FRISIA Occidentalis
Groeninge
Dam
Embde
Hage
Delft
Leyden
Rotterdam
Schiedam
Goude
Vtrecht
Amersfoort
Harderwyck
Elburg
Hattem
Campen
Swol
Vollehoue
Steenwyck
Meppel
Hasselt
Rolde
Coeuoeden
OVER YSSEL
Deuenter
Arnhem
Nimmegen
Grave
Hertogenbosch
Gorcum
Bomel
Tielt
Rhenen
Wageningen
Doesborch
Zutphen
Lochum
Borkelo
Grol
Breda
Bergen op Zoom
Oosterwijck
Turnhout
Eyndhouen
Helmont
Weert
Venlo
Gelder
Straelen
Ruremonde
Maestricht
Kessel
Cleue
Emmerick
Calkar
Santen
Rees
Wesel
Berck
Orsoy
Dinslaken
Duysborch
Keysersweerd
Duesseldorp
Werden
Essen
Ratingen
Zons
Coelen
Bruel
Berchem
Gulick
Duren
Lemmick
Aken
IVLIACENSIS
WESTFALIA
Munster
Halteren
Dulmen
Borchum
Coesfelt
Statloo
Boeckholt
Vreden
Ahus
Steenforde
Benthem
Scutdorp
Rheyne
Warendorp
Ensschede
Oldeseel
Delden
Almeloe
Rijsen
Ommen
Hardenberg
Lingen
BENTHEM
Ems fl.
Rhijn fl.
Lippe fl.

GERMANIA.

GERMANIA Europæ terrarum maxima latissimaque est regio, multis distincta nominibus, cuius termini ab Auctoribus, vt quisque sui temporis rationem secutus est, adeò variè describuntur, vt triplicem quasi Germaniam, secundum eius ætatem facere videantur, Veterem nempe, Mediam, & Recentem. Veterem vocabimus Berosianam, quam Rheno, Oceano, Tanai, Ponto Euxino, Danubio, eiusque accolis circumscribit. Media erit, quam Tacitus, Ptolemæus, & Plinius, coætanei ferè, cognouerunt; quæ cum ex ipsis auctoribus satis nota sit, non opus videtur hîc denuo eam describere. Recentiorem verò Germaniam, sua lingua, hoc est Germanica, (quam primariam in orbe terrarum fuisse, doctissimus Ioannes Goropius Becanus in suo de Originibus volumine ingeniosè admodum & eruditè ostendit) terminabimus. Itaque omnem eum tractum qui hodie hac lingua vtitur, Germaniæ nomine comprehendemus. Eritque hoc modo eius maxima longitudo ab Iccio portu, quem hodie Cales vocant, & qua maximè in Occasum vergit, vsque ad Vistulam fluuium versus Orientem. Latitudinem habebit à mari Germanico, Venedicoque ad Alpes vsque. Singularum eius regionum hæc sunt nomina; Flandria, (quæ extrema est ad Occidentem) Brabantia, Zelandia, Hollandia, Frisia, Dania, Megapolis, Pomerania, Prussia (quæ vltra Vistulam fluuium ad Venedicum mare se extendit.) Deinde Marca antiqua & noua, Saxonia, VVestphalia, Geldria, Cliuia, Iuliacum, Coloniensis Episcopatus, Hassia, Turingia, Misnia, Lusatia, Silesia, Morauia, Bohemia, Franconia, Diœcesis Moguntinensis, Lutzenburgum, Treuirensis ditio, Palatinatus, Alsatia, VVirtenbergum, Sueuia, Bauaria, Austria, Stiria, Carinthia, Tirolis, Heluetia, hoc in tractu versus Galliam vltima. Sunt etiam plura regiuncularum nomina, sed quæ non ita magni sunt momenti, aut sub dictis intelliguntur. Etsi Bohemia Germanica lingua minimè vtatur, sed Slauonica: quia tamē in media Germania sita sit, & eius Rex inter huius Sacri Imperij Electores locum habeat, pro Germanica regione habetur.

Hæc Germania, quæ hodie Romani Imperij titulo reuerenda est, pulcherrimis, munitissimisque vrbibus, castris, pagis, incolisque adeò referta est, vt nec Italiæ, nec Galliæ, neque Hispaniæ cedere debeat. Habet frumenta, vineta, amnes piscosos, quibus facilè cum fertilissimis regionibus certare possit. Sunt fontes aquæ dulcis, sunt thermæ calidæ, sunt mineræ salis plurimæ. Metallorum autem, nempe auri, argenti, stanni, plumbi, æris, & ferri copia, nullis vnquam cessura est regnis. Quinetiam vrbanitas, & morum ciuilitas, vestitus honestus, rei militaris politia, apparatusque bellorum, & nobilitas nullibi maior. Hæc illa est quæ olim, vt Cornelius Tacitus testatur, in vniuersum aut siluis horrida, aut paludibus fœda fuit.

Hanc ex Neotericis magnâ diligentiâ descripserunt, Beatus Rhenanus, Munsterus in sua Cosmographia, Franciscus Irenicus, Ioannes Auentinus in Boiorum annalibus. Obiter Bilibaldus Pirckeymerus, Ioannes Bohemus Aubanus, Gerardus Nouiomagus, Chonradus Peutingerus, Chōradus Celtes poëta, Iacobus VVimphelingius Selestadiensis, Aimoinus in fronte libri historiarum Francorum, & Henricus Pantaleon, in principio libri primi Prosopographiæ. Sebastianus Brand multa per eam Itineraria, locorumque distantias, & fluminum decursus annotauit. Carmine descripsit Rhenum fluuium Bernhardus Mollerus, eundem Magnus Gruberus soluta oratione. Ioannes Herold de eadem duos libellulos edidit, vnum de Germaniæ veteris, alterum de Rhætiæ littoralis antiquissimis nonnullis Romanorum stationibus. Gasparus Bruschius de Monasterijs Germaniæ volumen in lucem dedit. Ex veteribus hanc diligentissimè descripsit Cornelius Tacitus peculiari opusculo, quod doctissimis commentarijs illustrarunt Andreas Althamerus, & Iodocus VVillichius. Plures Germaniæ scriptores, quos nos non vidimus, enumerat Franciscus Irenicus lib. j. cap. 2. Exegeseos Germaniæ.

GERMANIA.
AN GLIAE PARS
Norwich
Ypswich
Colchester
Londen
Tamesis fl.
Rochester
Canterberi
Douer
Humber fl.
ZELANDIA
HOLLANDIA
Amsterdam
FRISIA
Groeningen
Emden
Oldenborch
Bremen
WESTFALIA
Munster
CLIVIA
BRABANTIA
Antwerpe
Bruessel
Louen
FLANDRIA
Gendt
Brugge
Yperen
Cortrijck
Rijssel
Calis
ARTESIA
Arras
Cambraij
HANNONIA
Mons
Namen
GELDRIA
LUXELBORG
Arduenna silua
Trier
Coelen
Dortmund
HASSIA
Franckfort
LOTHARINGIA
Mets
Verdun
Nanci
GALLIAE PARS
Paris
Reims
Soisson
Compiegne
Amyens
Roan
Sequana fl.
Langres
ALSATIA
Strasburg
Colmar
Basel
WIRTENBERG
HELVETIA
Zurich
Bern
Lucern
Costentz
Friburg
BURGUNDIA
Dole
Bisanson
Salins
Losanna
Geneue
Rhone fl.
Lion
SABAUDIA
Lombar
Milano
Cum priuilegio.

SEPTENTRIO
ORIENS
MERIDIES
RUGEN
Arcon
Bornholm
Bergen
Hiddensee
Wineta
Femeren
MECKELBURG
POMERANIA
MARCA
MARCA NOVA
PRUSSIA
Dantzig
Elbing
Coningsberg
Marienwerd
Thorn
Culm
Lubec
Wismar
Rostock
Stralsund
Gripswold
Anclam
Stetin
Camin
Colberg
Coslin
Stolpe
Lanwenborg
Bromberg
Landsberg
Frankfort
Custrin
Berlin
Wittenberg
Magdeburg
Halberstat
Brandeborg
SAXONIA
TURINGIA
MISNIA
LUZATIA
SILESIA
POLONIA
Posen
Cracow
Vistula fl.
Warta fl.
Oder fl.
Elbis fl.
Leipzig
Erfurt
Meissen
Dresden
Gorlitz
Bautzen
Breslaw
Glogaw
Lignicz
Oppel
Ratibor
Troppaw
BOHEMIA
Prag
Kuttenberg
Budweis
Pilsen
MORAVIA
Olmicz
Brin
Iglaw
AUSTRIA
Wien
Lintz
Steir
Ens
Neustat
Presborg
HUNGARIA
Buda
Pest
Gran
Komarn
Raab
Balaton lacus
Stulweissenburg
Danubius fl.
Drauus fl.
Saus fl.
BAVARIA
Regensburg
Ingolstat
Munchen
Landshut
Passaw
Saltzburg
Nurenberg
Bamberg
Coburg
Culmbach
Eger
TIROLIS
Inspruck
Hall
Brixen
Trento
Bergamo
STIRIA
Grecz
Judenburg
Marburg
Pettaw
Cilli
Laibach
Villach
Aquilegia
Triest
Istria
Venetia
Mester
SINUS ADRIATICI PARS
Miliaria Germanica, magna, mediocria & parua hec scala continet.
5. 10. 15. 20. 25. 30. 35. 40.
5. 10. 15. 20. 25. 30. 35.
5. 10. 15. 20. 25. 30.
55
54
53
52
51
50
49
48
47
46

22 40

BVRGVNDIÆ COMITATVS.

BVRGVNDIA duplex est, altera Inferior, quæ & Regia, vocatur: hæc Ducatus nomine gaudet, eiusque Æduorum regio: altera Superior, quæ & Imperatoria, appellatur. & Comitatus nomine censetur: hanc quondam tenuerunt Sequani. Eam hæc tabula continet. Confinia huius sunt à Septentrione, Lotharingia, Germaniaque Superior; ab Occidente Inferior Burgundia; Heluetij claudunt illi latus Orientale, & à Meridie Allobroges & Secusiani eos aliqui. Diuiditur hodie in tres diœceses, siue præfecturas, Superiorem, Inferiorem, & Dolanam. Superioris ciuitates sunt in Superiore, GRAIVM: Hæc inter præcipuas huius Burgundiæ comparatur, in ipsa Araris ripa, sita est, variarum opum diues, & magnificarum ædium spectabilis. habet ex altera parte patentes & omnium rerum copia fœcundissimos campos: VESVLIVM, sunt huic fortissima mœnia, & ædes luculenter extructæ, vitiferum habet solum. MOMBOSIVM, IVSSVM, PALMAM Dubidi fluuio imminentem, PORTVZONAM secundum Araris littus positum, CROMARVM, MONTEM IVSTINI & FACOGNEIVM. Inferioris sunt SALINÆ, amplissima ciuitas, à salsis & alijs fontibus nominata, & celebris: fit enim hic sal candore præstans, quod hinc in finitimas regiones curribus exportatur, vnde regioni maximū vectigal. ciuitas in magna & angusta valle, Scodinga dicta, in longum extensa, inter montes horrendæ altitudinis. Vinum apricis in locis fundentes locum habet munitissimum, & celsissimis turribus, duabusq́; arcibus firmata: ARBOSIVM, peramœno hoc loco situm, atque omnium rerū copia, in primis optimi & ad vetustatem durantis vini, florens ac celeberrimum est: magnis diruptisque suburbijs impeditum fossis cingitur, sed hortensibus. circum se sunt montes, aspectu iucundum ac vinetorum arborumq́; copia feracissimi. hinc Arbosium dictum, quòd arboribus consitum sit: POLICHNIVM non inconcinnum oppidum, mœnibus & turribus pulcerrimis munitum: intus adiacente arce, Grimonia vocata: hinc siluosis, illinc vitiferis montibus septem, quorum montium vinum est laudatissimum; PONTARLVM in vna duorum montium planitie, secundum Dubidis fluuij littus positum. iuxta est arx Iura munitissima in iugo editissimo montis collocata, adeò vt inexpugnabilis videatur: NAZARETHVM, aerio colli impositum, vmbilicū huius regionis agnoscere: ædes in ea ferè omnes lapideæ sunt: princeps regionis hic arcem habet, quam Plumbeam nominant, ex eo quod plumbo intecta sit. nundinæ hic habentur quater in anno. Prioribus sæculis antequam hoc oppidū mœnibus cingeretur, Nucillum appellabatur, à corylorum nucum prouentu; omnino enim inter coryleta iacebat. CASTRVM CAROLI à Carolo Imp. cui ob res gestas Magno cognomen fuit, ædificatum atq. nominatum, situ nobile & validū est: MONS MOROTI in monte non arduo, viribus confisus: ORGELIVM mercimonijs florens, incolæ sunt industrij & negotiosi, lanificio operā dantes: ager minimè ferax, assiduis enim collibus & rupibus asper, quod prouerbio locum dedit, quo dicitur, habere campos sine gramine, fluuios sine piscibus, montes sine siluis ac nemoribus. Dolanæ sunt DOLA, regionis huius totius celeberrima, omnium studiorum, in primis iuris nutricula. ad Dubim fluuium pulcerrimo loco se offert: pontibus, mœnibus, & stupendis propugnaculis sumptuosa. ædes, templa, gymnasia, vt operum magnitudine, ita architecturæ artificio non mediocriter aspicientium oculos oblectant: QVINGIVM vetustissimum oppidū in Lupæ ripa situm: ORNATVM inter excelsissimos montes Lupa piscoso fluuio interluitur: LOYA, pagus amplissimus; ROCHAFORTIS oppidulum; VERCELLÆ mœnibus ruina deformibus. Est item in hoc comitatu VESONTIO, vrbs Imperialis, & vtriusque Burgundiæ metropolis, cuius, quia pro eius dignitate descriptionem hæc pagina non capiat, & Gilbertus Cognatus, Paradinus, item Georgius Bruno in suis ciuitatum voluminibus hoc satis accuratè præstiterint: ideo hic aliquid dicere supersedimus, eorum enim ipsorum labores omnibus studiosis facilè ad manus cùm esse possunt, ad ipsos eos remittimus. his etiam, si velint, Rob. Cœnalem adiungant. Vtinam studiosos sua spe non fefellisset Cognatus: promisit enim librū illustratæ & reparatæ veteris Burgundiæ, vnà cum eius chorographia, additis vetustis & recentioribus locorum vocabulis. frustra autem hactenus eum expectamus.

HELVETIAE PARS.
LOTHARINGIAE PARS.
SEPTEMTRIO.
Iougne. Hic vectigal exigitur rerum, quę alio export
Franchimont.
La Roche.
Treuillars.
S. Ippolite.
DUBIS, Doux flu.
Ioux.
Pontius lacus.
Maiche.
S. Poing.
Valoreilles.
Pontarlier
Clemont.
Chastillon.
S. Julian.
Mortaul.
Arcon.
Monthenoit.
Pont de Roide.
Vaulcluse.
Reamont.
Chastelneufs.
Neufchastel.
Granvilers.
Moruillers.
Mandeure.
Pierre fonteine.
Vennes.
Orchamps.
Vsie.
S. Gorgon.
Montbeliard.
Ericourt.
Pont de Vegicourt.
Lantenans.
Moustier haulte pierre.
Cicon.
Lupi fluminis fons.
Maillot.
Dampierre.
Bermont.
Beuoir.
Sancey.
Leugni.
Vercel.
Lodz.
Passeauant.
Chastelot.
Lille.
Abbaia des trois roys.
Landresse.
Orsans.
Gous.
Chasteau neuf.
Villa fans.
Chasteau Vieux.
Chasteau Lambert.
Granges.
Soye.
Doux flu.
Passeauant.
La grace de Dieu.
Dorne.
Mongesoie.
Chaumon.
Grandmont.
Fallon.
Cusance.
Cote brunne.
Ornans.
La Neufuille.
Clereuaulx.
Hoc antrum hyeme feruet, estate autem frigore riget.
Clairon.
Gonans.
Beueuge.
Villersexel.
Montly.
Baume les nonnes.
Vaite.
Bouclans.
Melisey.
Montron.
Lure.
Roullan.
Chastillon guiet te.
Faulcogney.
Maraullt.
Mont Martin.
Varre.
Touraise.
Rougemont.
Oricourt.
Mont Iutin.
Monthoison.
Olans.
Auilley.
Neuelers.
Montfacon.
Argueil.
Bitainne.
Varoley le bois.
Beleuaulx.
Cromary.
Luxoul.
Verchon Loullan.
La roche.
Chatenoy.
Noyrey.
Foullein.
Beau prel.
Vielley.
Besancon.
Brotte.
Gereurey.
Villa pater.
Miserey.
Cromary.
Fonteyne.
Baudoncourt.
Mailleron court.
Montagu.
Amboison.
Oysdoy.
Chastillon le duc.
Vaulx.
Andeul.
S. Maria.
Velle faul.
Frotely.
Cheuro.
Amagny.
Conflan.
Bourguignon.
Fondromont.
Butier.
Lougnon flu.
Ruffey.
Flagy.
Vesoul.
Masieres.
Oyseloy.
Fontenoy.
Bourguignon.
Granuelle.
Gyl.
Marnay.
Conflaudy.
Charey.
Velle.
La Charitey.
Bussey.
Citey.
Fraisne le chaste.
Liefranc.
Fauerny.
Pont sur Saona.
Chemilly.
Villers chemin.
Choix.
Claire fontaine.
S. Remy.
Traues.
Balan.
Sinoucourt.
Arez.
Scey.
S. Loup.
Amance.
Angicourt.
Voysey.
Vellefon.
Ville francon.
Mongeuelle.
Rupt.
Seuen.
Chantounay.
Saone flu.
Maney.
Chenreleus.
Saone flu.
Ray.
S. Boirin.
Ionuelle.
Vitrey.
Fedrey.
Sauoieu.
Vandam.
Bourguignon.
Beaulieu.
Iussey.
Artane fontayne.
Ancier.
Trambloy.
Chauirey.
Dampierre.
Corneu.
Gray.
Gastel.
Volon.
Verreux Montureux.
Prantigney.
Montot.
Rigney.
Saone flu.
Rancourt.
Morel.
Mons.
Fonnans.
Champlitte.
Chargoy.
Aultrey.
Montroige.
Orieres.
Tulley.
Scala milliarium Burgundicorum.
1 2 3 4 5 6 7

SABAVDIAE PARS.
S.Glaude.
IVRA, siue IVRASSVS Mons
Dortam.
Dain flu.
Dubis flu. fons.
Moute.
Laigle.
Morans.
Boutauant.
Arantho.
Chauannes.
Serpentinus flu.
Dain flu. DAIN fons.
Chastevillain.
La Chaux.
Bonlieu.
Fytigny.
Vellefin.
Montfleux.
Borsia
Noseroy.
La tour du meix.
La Villetto.
Crilla.
Chumberia.
S. Julian.
Oigna.
Sena flu.
Sirod.
Clereuaux.
Andelost.
Marigna.
Gygna.
Andelot.
Vers.
Angelon flu.
Chalamon.
Vanno.
Mounet.
Chalin.
Orgelet.
Loysia.
Pasquier.
Monts augeon.
S. Sorlin.
Binnans.
Presilly.
Cressia.
S. Amour.
Le Muy.
S. Anne.
Goille.
Arefches.
Moron.
Chastillon.
Beauregard.
Publi.
S. Meur
S. Laurens.
Creueceur.
Lanbespin.
Poupet.
Besin.
Remeton.
Mirebeaul.
Vernantois.
Rochelle.
Beaufort.
Salins.
Bracon.
Yvoury.
Monfort.
Connatenine.
Aille pierre.
Tour du fief.
Vorge.
Bournay.
Lille.
Cheureaul.
Rainnes.
Forica flu.
Marnos.
Arbois.
Montagu.
S. Agnes.
Bennes.
Quingey.
Vaulgre.
Port de Ianney.
Montigny.
Poligny.
Baume.
Conliege.
Chilly.
Keche.
Vadans.
Frontenay.
Lousle Saunier.
Corlaou.
Loue flu.
Chasteau Roillan.
Villefarlay.
Greuson.
Mierry.
S Lothain.
Chastel Chalon.
Charin.
Le Pin.
Montmorot.
Cleruans.
Rousieres.
S. Martin
Domblans.
Piemont.
Torpes.
Chasteau de Dole.
Chissey.
Arley.
Lestoille.
Ruffey.
Santans.
Vaudrey.
Viseney.
Toulouse.
Bersaillin
Villanieu.
Bermont.
Coulonne.
Sellieres.
Bletter.
Sans.
Nance.
La loye.
Mons.
Villers Robert.
Rye.
Cella flu.
Raon.
Le temple.
Dicey.
BVRGVNDIAE DVCATVS CONFINIA.
Rochefort.
Chaucin.
Nonblans.
Dole.
S. Ylie.
Giurey.
Doux.
DVBIS flu.
Lonuy
Verdun.
Montrolant
Moissey.
Loue.
Montrem. bler.
S. Aubin.
Montmirey
Saona.
ARARIS fluuius.
Champagney
Mutigney
Auxone.
Saone flu.
CVM PRIVILEGIO.
MERIDIES
Chalemey.
BVRGVNDIAE COMITATVS RECENTISS. DESCRIPTIO
Dño Ferdinando Lannoyo auctore.
1579

GALLIAE NARBONENSIS ORA MARITIMA.

HVIVS Tractus loca celebriora describit Gulielmus Paradinus his verbis: Arelatem Sextanorum Coloniam fuisse tradunt scriptores. Ea ciuitas ad Rhodanum, vndique septa est paludibus, in quibus hodie praeferoces aluntur boues. Olim nobile Emporium fuisse, Strabo auctor est his verbis: Narbo (inquit) amplissimum est regionis Emporium, supra ostium Atacis fluminis, Narbonensemque lacum, iacens. Rhodano autem adiacet oppidum, Emporiumque non paruum, Arelate. Arelate vicinae sunt aquae calidae, apud quas Sextius, vt idem Strabo ait, oppidum sui nominis aedificauit, vocauitque hoc Aquas Sextias. Condendi oppidi cōsilium fuit, vt illic Romanum collocaret praesidium. Illic caesos fuisse Cimbros à Mario, scribit D. Hieronymus. Aransio (hodie Orange) Cabilonensium imperio olim insignis, in qua Theatri ingentes ruinas, & stupendi operis murum quadrato atque lapide vidimus, & cui, haud scio, an Gallia vniuersa similem habeat. Est & ad portam qua Lugdunum spectat, Arcus triumphalis cum insculpta equestri pugna, quam diu magna voluptate spectauimus. Hoc & Nemausum pertinet, Amphitheatro antiqui operis visendum, (Arenas vocant.) Mirum illic ostendi subterraneum meatum, qui per transuersum Rhodanum sub ipso alueo ductus, in procul dissitam perueniat ciuitatem. Est & Basilica Plotinae, quam Hadrianus Imp. exaedificauit, auctore Spartiano, &c. Haec ex Paradino. Sed accuratissimè descripsit hanc vrbem, eiusque antiquitates ob oculos ponens, Ioannes Poldo Albenas, idemque locorum vicinorum situm, & antiquas appellationes diligentissimè perquirit. De hoc vide quoque apud Strabonem lib. 4. Vide etiam Guntherum Ligurinum poëtam. Huius tabulae archetypum sua manu descriptum nobis communicauit D. Carolus Clusius amicus noster.

SABAVDIA.

SABAVDIA, regio est Cisalpina, cuius Princeps, qui Dux Sabaudiae vocatur, etiam Pedemontanam (quam vocant) regionem possidet. Metropolis in ea est Chamberinum (Cinaro olim dicta, si Coenali credendum est) in qua Senatorius ordo, Parlamentum vocant, sedem habet. Hanc regionem à Sebusianis populis, aut, vt alij, à Sabatiis vadis, nomen accepisse putant. Bouillus verò aliam huius nominis originem adfert, hanc nempe: Fuisse, inquit, hanc regionem olim prae locorum angustia, (vtpote inter Alpes sita) & habitatorum paucitate, totam à latronibus obsessam, qui praetereuntes aut iugulabant, aut spoliabant. Tum nobilis quidam eam regionem ab Imperatore in titulum Ducatus obtinuit, qui cunctos ex ea praetereuntibus infestos vi armorum summouit, & viam peregrinis securissimam praebuit. Hinc Saluam viam (quae prius Mala via, vulgò Maulvoie vocabatur) eam in posterum, vulgò Saulvoie, vocari iussit: inde Latini Sabaudiam fecere. Haec Carolus Bouillus. Fabula sit ne, an historia, fides eius sit apud auctorem. SABAVDIAE certè vocabulum, scio non semel in libro Notitiarum nominari, inter Narbonensis Galliae prouincias.

Sed libet hic quoque adiungere eius descriptionem ex Paradini historia quam de ea edidit. is ita: Regio quae hodie Latinis Sabaudia (vulgò *Sauoie*) vocatur, veteres *Allobrogum* ditionem vocauêre, continetque totum eum tractum quem olim Sabbatij, Ingauni, Intimelij, Hiconij, Tricorij, Voconij, Lepontij, Lesobrigi, Medualli, Centrones, Catoriges, Veragri, Nantuatij, Salassi, Tharantasij, & Seduni occupauêre. Hodieque mutatis nominibus hae regiones, vt populares indigenae eas nominant, ita comprehenduntur, Sauoia, Comitatus Geneuensis, Marchionatus Susae, Comitatus Moriennae, Dominia de Tharentaise, Brengeois, Foucigni, Chablais, Val de Oste, Païs de Vaud, de Geis, aliaeque nonnullae. Habet Sabaudiae Ducatus sub se Pedemontanam regionem, Principatus titulo decoratam, item regionem Bressiatensem, in qua sunt Comitatus Varax, Montreueil, Pont de Vaulx, Bagey, &c. Antiquorum monumentis constat totum hunc tractum olim Regni titulum habuisse: idque temporibus Hannibalis, qui à Brancio & eius fratre de huius tractus regimine disceptantibus arbiter factus, discordiam sedauit, maiorique rem, qui à iuniore regno pulsus erat, imperium restituerat: vt refert Liuius lib. 21. Betultum (aut, vt alij legunt, Bituitum) eorum regem à Q. Fabio Maximo captum, scribit L. Florus. Cottium etiam regem (à quo Cottiae huius tractus Alpes) meminere plurimi auctores, temporis Augusti Imperatoris.

GAL LIAE NARBO NENSIS ORA MA RITTIMA
Recenter descripta.
HISPANIAE CONFINIA.
Languedoc.
Cum Priuilegio.
Carcaßone
Trebes
Dousin.
Mous.
Lesignan
Narbone
Aude fl. Atax latinis.
S. Nazare.
Pas du loup. Sylua est ex tamariscis: locus latronibus infestus.
Stagna
Littus
Nisse
Cabestan
Orb. fl. Orobis latine.
Beziers
Erhaud fl. Rhauraris latine.
Agde
S.Tuberi
Pezenaz
Montagnac
Lupian
Villemane
Gigean
Mirauaux
Fabregues
Saussan.
Lez fl. Ledum latine.
Monpellier.
Castres.
Peraul.
Sambres
Vidourle fl.
Lunel.
Sommieres.
Viuaretz.
Massillarges.
Vissan
Nismes, olim Nemausus
Aimargues
Aigues mortes
Vouer
Millan
S.Priuat Arx cum aliquot molis.
Vzez
Pont du Gard Pons admirabilis Romani operis: olim Aque ductus
S.Gillis
Besonse
Serinac
Valeguieres
Bagnolz
Trinquetalle.
Beaucaire
Fornes.
Arles.
Tarascon
Rhodanus fl.
S. Esperit.
Caderousse
Castelnau du pape
Oranges.
Auignon
S.Martin
Chasteau renart
Campus lapidosus Straboni, Le Craux, Gallis.
Carpentras
Valeron.
Caron
Vaucluse, locus ubi Petrarcha magnam partem carminum italicorum composuit.
Tour noue, arx cum pago est.
S.Chamas
Salon
Berre.
Cabannes.
Martegue
Les Pinnes
PROVENCE.
Marseille.
Aix, Aque Sextie Latinis
Tour d'y insula ubi Brutus stationem nauium habuit cum Massilia a C. Iulio obsideretur
Archiepiscopatus.
Episcopatus.
Oppida.
Pagi.
Cap de Sete Mons Setius latine.
Maguelone domus est cum templo Episcopi Monspessuliensis, olim sedes episcopalis eiusdem et dicebatur Episcopatus Magalonensis. In medijs stagnis sita est.
MARE GALLICVM.
Languillade.
OC.
ME.
SE.
OR.
Scala miliarium Gallicarum.
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

SABAVDIAE, ET BVRGVNDIAE Comitatus descriptio; auctore Aegidio Bulionio Belga.
SEPTENTRIO.
MERIDIES
OCCIDENS.
ORIENS.
LOTHRINGIAE CONFINIA
GERMANIAE PARS
BRISGOW.
BVRGVNDIÆ DVCATVS PARS.
SVISSES.
HELVETIAE PARS.
SABAVDIA.
BRESSE
DOMBE
DAVLFINE.
Lacus Lemanus.
Huius fluuyorum citeriorem, Regni; vlteriorem verò Imperij cognomine, apellitant accolae.
Scala miliarium.

PICARDIA.

PICARDIAE vocabulum vt vetustum non esse, omnes rei Gallicæ scriptores affirmant, ita eius etymon aut rationem, nemo est qui se scire fateatur. A Picquardis in ea [illegible] deducere videtur Cœnalis, negat omnino Bellefortius, [illegible] memoriam, Begardorum nonnihil antiquiorum [illegible] illius æui genus, quod vulgò Picas [illegible] sortitos, suspicantur. Hoc in confesso est, Picardiæ nomen [illegible] latius patuisse; Artesiam enim, Flandriæ partem ad [illegible] vsque, Bolonienſem Comitatum, ſub Picardiæ vocabulo comprehendi [illegible]. Ea regio quæ hodie Picardia proprio nomine [illegible] extendit, vt in hac tabula conspicitur.

Hæc regio pars Galliæ Belgicæ est, olim ab Ambianis, Bellouacis, & Veromanduis, [illegible], vt Ptolemæus legit, [illegible], habitata. Somona fluuius, quem Phrudim Ptolemæi putant, tota hunc tractum rigat, omniumque frugum agrum fertilem, vbi[illegible] rerum copia [illegible]. Adeo enim frumenti fœcundus est, vt vulgus id trito prouerbio Parisiorum horreum vocitet. Vinum non fert; sed id potius incolarum ignauiæ, socordiæque, quàm soli intemperiei, aut cæli iniuriæ imputandum, sunt qui censeant.

Vrbes in eo, inter ceteras præclaræ, sunt Ambianum, vulgo *Amiens*, antiquitate, & episcopali sede nobilis. Hæc Somona fluuio circumquaque ambitur, vnde nonnulli sunt, qui eam Ambianum ab ambitu aquarum dictam autumant; munitissima est, si quæ alia, in vniuersa Gallia. Vulgus eam ab Alexandri Magni militibus constructam putat. Sub huius diœcesi Abbatisvilla deinde est, cuius nomen recens esse, ipsa etymologia docet: Abbeuille enim nihil aliud quàm Abbatisvilla Latine sonat. ex abbatia enim [illegible] in vrbis magnitudinem & formam excreuit. Hæc hodie Comitatus Ponticu nomine, primaria ciuitas est. Habet hic Comitatus nomen à multitudine pontium; regio enim paludinosa admodum, & stagnis inuia, multis in locis est. Pecquini eodem tractu visitur, à quodam Pinnone Alexandri Magni milite primario conditum, si fides vulgo sit. Est S. Quintini Fanum in Veromanduis, Augusta Veromanduorum à multis credita: Comitum Veromanduorum aliquando domicilium, atque eius regionis caput. Perona, bellicis cladibus sæpius fatigata, omnibus innotuit. Guisa etiam, propugnaculum, versus Lutzemburgum videtur: vnde Guisianorum familia nomen facit. Sunt aliæ minus celebres ciuitates, vt Corbeium, Roium, Nella, Hama, Castiletum, Mondidorium, &c.

In libello Gallico, qui viarum Galliæ titulum præfert (*Chemins de France*) Picardia in tres partes diuiditur, in Inferiorem, Superiorem, & veram siue Propriam. Et in ea, Vermandois, Retelois, Tartenois, & Tirasche (malo his incolarum vernaculis vocabulis vti, quam non Latina facere) regiunculæ. Hæc propria, hac nostra tabula continetur.

PI CARDIAE, Belgicæ regionis descriptio.
Joanne Surhonio auctore.
Cum Imp. et Reg. priuilegio decenn. 1579.
SEP
Britannici maris pars
Baillage de Hesdin.
VIMEUX COM.
PON
THIEV.
Nor mandiæ pars.
OCCIDENS.
BEAUVOIS.
SAN TERRE
Champagnæ pars.
MERI
Somme flu.
Abbeuille
Amiens
Crotoy
S. Valery
Rue
Auxy
Corbie
Mondidier
Gournay
Brettoeul Abb.
Picquegny
Pont de Remy
Blangy
Poies
Miramont
Pierrepont
Catenay
Conty
Aumale
Longeaue
Villers bertoneu

Scala milliariorum.
1 2 3 4 5 6
ARTESIAE PARS
HANNONIAE PARS
ORIENS.
Cambresis.
Scaldis flu.
Cambray
Creueceur
Chasteau en Cambresy.
Landsy
Chastillon
Wasgny
Vaulx
Oysy
Foemy Abb.
Boez
Bapammes
Haplincourt
Barasare
Bartin court
Riaucourt
Haurincourt
Messencouture
Ytre
Transloy
Longualle
Guinemont
Morpa
Ceurleu
Maullan
Piri
Sorez
Saillettes
Hudicourt
Chastelet
Beaureuoir
Bohan
Es pechy
Echen court
Neurleux
Audi court
Clery
Mont S. Quintin
Templeux le fosse
Petit hen.
Some flu.
Hal.
Perone.
Bussu
Trincourt le petit
VERMANDOIS
Scaldis fons
Wiencourt
Croix
Liramont
Cartigny
Douen
Bias
Maison rouge.
Flaucourt
Bequincourt
Estree
Plainuille
Ruiers
Longrue
Nelle
Marchiez le potte
Ynaucourt
Solem
Cham piegne
Roie
Ruglise
Fresny
Beaulieu.
Canny
Cuuillie
Flessy
Le Plessis du Roy
Maure nau Abb.
Noyon
Babus
Trassy.
Auffemont
Berry
Le bacq a
Le bacq a choysi
Achy.
Compiegne
Cuille
Forest de Coussy.
Coussy
Follembry cha.
Piermand
S. Aubain
Chauny
Maretz
Forest de baine
Chalansy
Neufuille en baine
Genlis cha.
Farnier
Mont S. Gille.
S. Lambert
Cressy
Laons
LAONNOIS.
Ingon flu.
Ausoc
S. Quintin
Hen.
Oigneulle
La noy.
Labbaye du bois.
Gaulencourt
Maisny en fosse
Quimy
Ville serue
Flauesy le marteau.
Lisserolle
La Fere
TARTENOIS.
Brousy
S. Simon
Tugny
Serancourt le grand
Bray.
Molinam
Lansy
Germain
Estrely
Luroet
Athy
Monchy la gasse.
Brunettelle
Collincourt
Vermand Abb.
Hurlon
Dalon
Puellye
Le pont de trocz
Le Vergiez
S. Quintin
Ian court
Some fons.
Feruacq
Ogny
Behoury Abb.
Fonteyne le clerq
Arten
Esiny le grand
Eruillerse
Mont begny
Oyse flu.
Ripemont
Sery
Senelle
Achery
Nouuion
Sart
Ally
Warly
Pont
Achy
Serre flu.
Marle
La Ferte
TERRACHE.
Fontaine
Veruing
Puisieu
Guise
Berno
Orgny
Lesquielle
Monseau
Malsy
Yron
Sany
Fayestre
La chapelle
Quebenry
Doren
Hanappe
Beau raing
Roumesy
Gomon
Prosly
Autreppe
Estreu au pont

CALETES
ET
BONONIENSES.

DE hoc tractu Bononiensi sic dicit Robertus Cenalis, de re Gallica libri II. Perioche III. De Gessoriaco Morinorum portu, rectè cum Meiero dixerim; verè dici Boloniam maritimam, à qua ad Doueriū portum Angliæ, breuissimus est traiectus. Gessoriacum autem nauale (quod falso Gandauum Bilibaldus affirmat) potius crediderim esse Castellum; nūc Cassel. Sunt qui alio nomine Petressam vocant, & Scalas, vulgo Scales. Porro ex Boloniæ situ facile est coniectare, an Iccius portus dici debeat. Qua in re ne quis hæsitet, illud ex Strabone sciendum, Intercedit mare ab Iccio in Angliam, trecēta viginti, nec amplius, stadia complecti; quæ ex æquo constituunt milliaria quadraginta. Porro Tabulæ recentiores designāt à Bolonia ad Doueriū milliaria Anglicana sexdecim, nempe Italicis longiora, à Calesio verò octodecim. Quo liquido constat, à Bolonia in Angliam traiectum esse breuissimum. Differunt itaque portus Gessoriacus, & Gessoriacum nauale: quod nouissimum si quis Castellum dixerit, nolim cum eo contendere. Hæc ille.

Hanc ipsam Boloniam his verbis depingit Arnoldus Ferronius, qui Pauli Æmilij historiam Gallicam ad sua vsque tempora deduxit. Est autem Bolonia & inferior, quam vocant, & superior. Bolonia inferior, vicus non septus mœnibus ante Anglorum aduentum; Ibi fanum Diuo Nicolao sacratum, & aliud Franciscanorum sodalium. Mare Anglicum; vicum alluit prope fanum Sodalium, quod non longè abest à mari, facillimus traiectus in Angliam. Abest à Bolonia superiore centū ferè passus, & eo quid fortè amplius. At Bolonia superior, cincta mœnibus validissimis. Ibi fossæ prealtæ, muros ambientes. Totus ille locus sabulosus, ex eo genere, quod sabulum feruens maritimi homines vocant. Vnde Boloniæ nomen à feruenti sabulo, Gallico nomine inditum putant, tametsi vetus esse nomen ex Amm. Marcellino esse videamus. Hactenus Ferronius. De his consule etiam Divæum.

VEROMANDVI.

HVNC tractum quem olim Veromandui inhabitarunt, hodie adhuc retento antiquo nomine *Vermandois* vocant. Hinc duo flumina Somna & Scaldis originem sumunt. Hic olim teste Roberto Cenali fuit Augusta Veromanduorum, nunc diruta, restante pro reliquiis cœnobio, sedes olim Episcopalis, sed sub Medardo eius Pontifice Nouiodunum translata, vt Car. Bouillus auctor est. Locus tamen etiamnū hodie antiquum nomen retinetur, atque *Vermand abbaie* appellatur. Ex quo errare videntur ij qui S. Quintini fanum (vt hodie vocant) Veromanduorum Augustam esse opinantur. Vide de his populis sententiam Petri Divæi, in libello Antiquitatum Galliæ Belgicæ.

SEPTENTRIO.
MARIS BRITANNICI PARS.
Scala Leucarum Gallicaru
OCCIDENS.
MARIS AQVITANICI PARS.
ORIENS.
MERIDIES.
FLANDRIÆ PARS
ARTESIAE PARS
TERRE DE OYE.
COMTE DE GVINES
COMTE DE BOVLONOIS.
Calais
Greueline
Ardres
Guines
Boulongne
Estaples
Monstreul
Toutte la fosse de Boullonnois a de circuit 26. lieues.
CALETENSIVM ET BONONIENSIVM DITIONIS ACCVRATA DELINEATIO.
Descripta & edita a Nicolao Nicolai Delphinate, Parisijs 1558.
Cum priuilegio.

VEROMANDVORVM EORVMQVE CONFINIVM EXACTISSIMA DESCRIPTIO. Iohanne Surhonio Auctore.
Scala Leucarum
MERIDIES.
SEPTENTRIO.
ORIENS.
OCCIDENS.
PICARDIAE PARS.
CARDIAE PARS.
ARTESIAE PARS.
VERMANDOIS.
CAMBRESIS
S. QVITIN
LA FERE
NOYON
CHANNI.
GVISE
PERONE
CHATELET
CAMBRAI
CHATEAV EN CAMBRESIS
S. Quintin en leaue
Forest de la Fere
Forest de Beaulieu
Oyse fl.
Somme fl.
Sere fl.
Scaldis fl.
S. Omer

ANDEGAVENSIVM DVCATVS.

ANDEGAVENSIVM regio & populi, sunt Ptolemæo in Gallia Lugdunensi. Regionem hodie Anjou, & incolas Angevins vocant. Olim hic tractus Comitatus nomine, sed anno 1350. Ducatus elogio decoratus fuit. Habet ab Oriente confinia Turonensium, & Vendosmæ regionis, vt vulgo appellant: versus Occidentem [illegible] Britannicam regionem: Pictones, vernacule Poictou, [illegible] à Septentrione verò Comitatus Mayne & Lavalensis, [illegible] limitem premunt.

Regio est amplitudine non vsq. adeo insignis, [illegible] in Gallia regioni cedit. Vino enim, quod [illegible] vulgo *Vin de Anjou* dicitur) palmam inter [illegible] Sed nec [illegible] quoad necessi[illegible] na experimur. Fertilis est [illegible] tique passim exornatur. Pecude [illegible] fluminibus [illegible] lapidis [illegible] con[illegible]

Tantum [illegible] flumin[illegible] stagnis, hæc regio irrigatur [illegible] Agadam vel Aguadam [illegible] quam Angiers [illegible] quam Loire accolæ indige[illegible] sic cognominant. In eum [illegible] Vienne, Dive, [illegible] Layon, Leure, Guynatte, M[illegible] [illegible] in illi se exonerat, & [illegible] Oudon, Mayenne, Brionneau, Loire [illegible] aliaque [illegible] annis in hoc tractu [illegible] Vrbes [illegible] [illegible] excellit ea quæ Angiers nomen habet [illegible] Ptolemæo [illegible] [illegible] Hæc huius regionis [illegible] in vtraque Meduanæ [illegible] extructa, ponte lapideo coniunguntur. [illegible] quædam Theatri [illegible] Brohan vocat. Hic interdum numismata antiqua [illegible] Ludouicus II. in ea Academiam constituit anno 1389. [illegible] Salmurium, Bellefortum, Baugi, & cetera. Hæc ferè ex Belleforesti [illegible] [illegible] Munstero Gallico, in cuius Tabulæ [illegible] [illegible] transtulimus. [illegible] his qui [illegible] velit, potest adiungere.

SEPTEM
OCCIDENS.
BRITANNIÆ PARS.
MERIDI
La forest de la Guierche
Pons Dauy dictus, Andegauensium ditionem à Britannia separans.
Fontaine couuerte
CRAON
CHAV GON TIER
SEGRE
S. Nicolas de Sable
ANGIERS
BRISSAC
ROCHEFORT
CANDE
INGRANDE
CHANTOCE
S. FLEVRENT.
CHANTOVCEVX
MONTRENEAV LE PETIT.
BEAVPREAV.
LA TOVR LANDRY.
Les Mauges
Suessuum loco Britanniæ et Andegauensium confinia diuidit.
1. Lisle de S. Aubin
2. Bataiè
3. Mergeon
4. Lanere
5. Larorse
6. Deserte
7. Candai
8. Benart
9. Valet
10. Merdiere
11. Longisle
12. Angumeau
13. Maronai
14. Rideau
Ligeris flu. nunc Loyre
Poictou.
La Seure fluuius.
La Mayne flu.
Milliaria communia.
Milliaria grandia.

Anjou.
ANDEGAVENSIVM DITIONIS VERA ET INTEGRA DESCRIPTIO.
Licino Guyeto Andegauense auctore.
Cum Priuilegio. 1579.
ORIENS.
La Maine.
Loire flu.
La Vienne flu.
Ludo
nais.
La
Marche.
Prelium hic commissum; quod Moncontour uulgo nomen habet.
Anjou.
La Fleche.
Lelvde.
Maigne.
Bavge.
Beavfort.
Mont Soreav.
Savmvr.
Montrevl Belay.
Passavent.
Vihers.
Moncontovr.
Mirebeav.
Vovsaille.
Avrign.

BITVRIGVM REGIO.

BITVRIGVM meminerunt fere omnes veteres Geographi. Plinius hos Liberos vocat. Idem & eos Cubos cognominatos scribit. Horum vrbem primariam, quam hodie *Bourges* vocant, olim a Cæsare Auaricum appellatum putant. Theobaldus Fagonius eius ciuis scribit, agrum extra ciuitatem valde frugiferum, atq. omnium fere rerum quas Gallia habet fertilissimum, nihil desiderare. Vrbem esse vetustam, idq. in ea quædam egregia monumenta testari. Omnium rerum mercatura & nundinatione frequentia commendari. Esse ibi Academiam in omni disciplinarum genere ornatissimam, adeo vt litterarum decus, atq. doctissimorum virorum Emporium dici possit. Sed de huius vrbis origine, & nominis etymologia, Ioannem Calamæum audiamus, qui de ea hoc modo scribit:

Anno ab orbe condito MMMDCCXCI. Gomer Gallus deductam in Bituricensium ditionem coloniam, in vrbe primaria Biturigum constituit, incolis a Noa auo suo Ogygis nomine honoris caussa imposito; quod ab incolis postea pro fauore & amore erga fundatorem suo ex Ogygis genere procreatum mutatum est; qui se Bitogyges dixerunt, quod Armenorum lingua, Ogygis posteros significat. Verum vt consuetudine corrumpi vocabula plerumque solent, dum vt familiaria fiant, aut magis propria, iis aliquid vel adimitur, vel mutatur; ea aut potius Principis, (quod facilius crediderim) Biturigum, qui Biturix cognomen habuit, voluntate factum est, vt Bitogyges dicti, & præcipua Bituricensium vrbs, deinde Bituriges dicta sit. Inter alias autem de hac re opiniones, vna est eorum qui Biturim, quasi Biturrim, a duabus antiquis turribus, quæ olim in ea vrbe fuerunt, dictam arbitrantur; vnde Grammatici cuiusdam antiqui tale carmen extat, *Turribus a binis inde vocor Biturix.* Hæc Ioannes Calamæus in suo De origine Biturigum volumine; vnde hanc tabulam mutuati sumus.

LIMANIA.

LONGITVDO *totius regionis, quam ab alimoniis nonnulli Alimoniam, alij vero a pingui, vel limoso solo, Limaniam dictam putant, (portionemque Aruerniæ continet) & quam hic integram ob temporis breuitatem, & vallium, montiumque conglomerationes, sinuosiq. soli orbiculares flexuositates ostendere, locorumque interualla punctim metiri nequiuimus) a ponte veteris Briuatæ Gannatum vsque, (frugibus, vino, melle, pecudibus, iumentis, croco, nucibus, oleribus, piscibus, nemoribus, fontibus, fluminibus, balneis, bitumine, lacubus, argentifodinis, fanalis insignibus, locis munitis, incolisque refertæ) leucarum circiter viginti, latitudo vero fere octo. At nos feraciorem, cultioremque duntaxat secuti partem, leucarum longitudinem paulominus octo, latitudinem pene septem complexi sumus, inferiorem hanc collocandis in oppidis & vicis seruantes mensuram. Sic auctor in Dialogo pio & speculatiuo (vt inscriptio habet) Italicè a se scripto, cuius hanc tabulam videre licet.*

REGIONIS BITVRIGVM EXACTISS: DESCRIPTIO PER D. IOANNEM CALAMAEVM
SEPTENTRIO.
MERIDIES.
OCCIDENS.
SOVLOIGNE
SOVLOIGNE BITVRIGVM
HVREPOIS
BEAVLSE
TOVRAINE
BOVRBO
LA MARCHE DE LIMOSIN.
Gian
Romarantin
Selles en berry
Vierzon
Menesto sur cher
Bourges
S.Aignan
Valancay
Paluau
Vatan
Gracay
Charroyx
Chasteau neuf
Chaste au Roux
Bourg de deolz
Silua Roberti
Argenton
Le Blang en berry
La Chastre
Aigurande
Boussac
Chasteau meillant
Lignieres
Mehun
Aubigny sur nerre
Concressault
Salbris
Nacay
Neuilly
Clemon
La ferte ymbault
Tournon
Mezieres
Linge
Cluys
Sancerre
Dunle roy
Culant
Neuilly

ribus à binis, inde vocor Bituris.
NIVER-
NOIS.
La Charite
Loire fl. olim Ligeris
Pont morigny
Neuers
ORI ENS.
Xancons
Allier fluuius
Champeaux
OIS.
Molins
Cum priuilegio.
Scala leucarum Gallicarum
2 3 4 5 6 7 8 9 10.

LIMANIAE TOPOGRAPHIA
GABRIELE SYMEONEO AVCT.
SEPT ENTRIO
Elauer fl.
Randan
Monpensier
S. Clement
Clementelle
Pui guillaume
Aigueperse
Faucomene
Turet
Beau-mont
Bussiere
Conbron-de.
Sardon
Motte antique
S. Andre
Nosil-lat
Duore fluuius
Chasteau guion
Les martres
S. Ignat
Chasseron
Mosac
Marsac
Rion
Chan-perou
Mon guagon
Paludes.
Allier fl. Elauer apud Cæsarem in coment.
Tornelle
Ensat
OCCIDENS.
Chasteau gnay
Borassol
S. Laure
Maringues
La Veine
Charnat
Chas-saigne
ORIENS.
Sabassat
Enbene fl.
Entraigues
Duore fl.
Bedac fl.
Buro
Tiert
Espinet
Monfer-ran
Chauaru
Tissonier
Puisseduore
S. Andre
Aunat
Malintrat
Paludes.
Cleremont
Iose
Fontai-nilles
Ligone
Cha-malle-res
Collis bicunni nosus
Luignac
Artier fl.
Liero fl.
Lozouz
Les salles
Royat
Maladerie
Lusat
Les martres
Marignac
Crotte
La garde
Belime
Beaumont
Montidon
Pont du chasteau
S. Au-tin.
Beauregard
Rauel
Bort
Haultre ribe
Croppiere
Mon dor
Mon rognon
Obier
Lande
S. Parlon
Corcore
Romag-nac
Perig-nac
Prat
Cignac
Maisat
Homme
Verteson
Boset
Dalet
Glaines
S. boneto
Cornon
Espirac
Moson
Gergoie
Mont aigu
Glise noue
Dieuy soit
Reignac
Craist
Orset
S. Germain
Billon
Gondole
Mont morin
Scala mi-
MERIDIES.
liarium
1 2 3 4 5 6

PICTAVIA.

INTER Gallos Aquitanicæ populos, quos quidem Plinius, Ptolemæus & Strabo ponunt, Pictones fere, in primis Aquitanis Cæsar & Strabo. Pictavos Ammianus Marcellinus. Horum regionem vocabulo recentiore [illegible] Poictou. [illegible] Pictaviæ [illegible] Poictiers, & regionem Poictou [illegible] quæ, [illegible] Angoulesmium Ptolemæus [illegible] qui affirmare non veremur, fabulosum puto. Pictavum vero [illegible] est, ex [illegible] scriptoribus palam est. Hæc Pictavia dividitur in Inferiorem & Superiorem provinciam. Inferiorem appellant, quæ versus Occidentem in Oceanum Aquitanicum definit. Superiorem quæ Orientem versus, ad Turones usque & Bituriges. Meridiem versus Santones, Angolesmenses, & Lemovices. Britanni & Andegavenses sunt illi a Septentrione vicini. Tellus est frugum proventu fertilissima, armentorumque, & pecorum abundans. Sed avium & ferarum [illegible] hic ingens copia [illegible] & [illegible] frequentia.

Comprehenduntur in hac Pictavia [illegible] supra mille [illegible], aut potius parochiæ, sub tribus episcopatibus, Pictaviensi nempe, Lusonij & Malleacensi, [illegible] juridicis [illegible] præter hæc, sunt [illegible] nominibus [illegible] Richelieu, Talmont, Mauvoir, Vouvant, Mervant, Bressuire, Loduni, Fontenay le Comte, atque hæc in Superiori, quam diximus. Inferior habet Niort, Partenay, [illegible], Mirebeau, Chastelleraut, &c. Primarium [illegible] Pictavium sive Poictiers [illegible] omnium Galliæ urbium post Lutetiam amplissima [illegible] Clarissimum [illegible]. Antiquitatis huius [illegible] (vulgo Arenas) Palatium Gallieni, & aquæductuum fornices [illegible], quos Arcus de Parigné vulgus vocat, Romanorum in hoc loco [illegible] Ante [illegible] adventum [illegible] hanc urbis arcem fuisse [illegible] Ammianus [illegible] fit. Situm loci [illegible] Pictavi [illegible] Carolum Magnum & Pipinum reges Francorum [illegible] Poictiers [illegible] Pictavia [illegible] Chauvigni [illegible] Chastelleraut, Thouars [illegible] Talmont [illegible] Loduni [illegible] Oceanum [illegible].

Sunt in Oceano huic regioni [illegible] insulæ [illegible] Plinij [illegible] Ocean [illegible] quod [illegible] [illegible] Insula de [illegible] Insula [illegible] Insula [illegible] potius in ipsa [illegible] Insulam Dei [illegible] Divo Marco Romano [illegible] S. Hilarius [illegible] Christianæ [illegible] descriptionis [illegible] Bellaforestius [illegible] Boucheti Annales Aquitanicos [illegible] Pictaviensis urbis [illegible] & Thevetus [illegible].

POIC
Sept
BRETAIGNE.
ANIOV.
MER OCEANE
Occidens
Loyre flu.
NANTES
Clisson
Tiffauges.
Montagu
Mortaigne.
La Ganache.
Roche sur Ion.
Talmont.
Lusson
Maillezay.
Fontenay.
Niort.
Partenay.
Touars
S. Maixent
AVNIS.
La Rochelle.
L'is le de re.
Oleron.
Brouage
Soubize.
Mares Salant.
XAN
TONGE
Taillebourg.
Sainctes.
Pons
S. Iehan d'Angely
Aulnay.
Chizay.
Congnac.
Iarnac.
Chasteau neuf
Angoulesme
ANGOV
Meridi
3 6 9 12
3 6 9 12
Milliaria Pictonica communia et magna

TOV.
Cum Imp. et Regiæ Mtis priuilegio ad decennium.
1579.
PICTONVM VICINARVMQVE REGIONVM FIDISS DESCRIPTIO.
Auctore Nobili Dño Petro Rogiero Pictone, Regiæ Mtis Galliae consiliario, etc.
TOVRAINE.
Oriens.
BERRI.
Bridiers.
LIMOV
SIN
Haulte et basse Marche
Chastelherault.
Poitiers
Chauuigny.
La Haye en Touraýne.
La Guierche.
La Roche de Pozay.
Le Blanc.
Argenton.
S. Benoist du Sault.
Montmorilon.
Le Dorat.
Lymoges.
Brigueil.
Consoulant
L'isle Iourdai
Charrou.
Riau sylua
Rochechouart
Roche
MOIS.

QVICQVID terrarum Rhenus, Oceanus, Pyrenæi montes, mare Mediterraneum, & [illegible] montium [illegible] ad [illegible] clauditur, communi appellatione Gallia Latinis [illegible] appellatur. Pyrenæis [illegible] ad Occasum [illegible] includitur, & ab Hispania secluditur. Ad Septentrionem & [illegible], Gallico Britannicoq; Oceano. Ad orientem autem Solem, Rhenus illi pariter [illegible] Germania [illegible] Pyrenæi [illegible] ex interno mari [illegible] [illegible] Narbonensi [illegible] pelagus. A cauda [illegible] autem populi [illegible] montes [illegible] ab ea parte Solis ardores excluduntur; quo fit, ut [illegible] Gallos, Galatas [illegible] propter [illegible] colorem; [illegible] Latinis [illegible] flexere. Hanc etymologiam omnes fere [illegible] potius a [illegible] Hebræis Galab, & [illegible] Gallia [illegible] Regionem olim [illegible] Transalpinam [illegible] nomen [illegible] Italiæ [illegible] Transalpinam [illegible] Oceano, Pyrenæis montibus, Mediterraneo [illegible] Transalpinam, Cæsar [illegible] Commentariis esse, Aquitanicam, Belgicam, Celticam [illegible]. Belgicam, quæ Oceano, Rheno, Matrona, & Sequana [illegible] Teutones [illegible] Germanis [illegible] Matronam, Sequanam, & Rhodanum fluminibus [illegible] Franci Occidentales [illegible] Armoricam ante appellata [illegible] Oceano [illegible] Septentrio [illegible] Occasu Hispaniam [illegible] Corporibus [illegible]

[illegible] Galliarum regio, quæ hodie regni nomine gaudet, atque [illegible] sed tantum versus Septentrionem [illegible] Rhenum [illegible] hodie [illegible] Oceano, [illegible] montibus continetur.

[illegible] Vniuersitate, hoc modo, [illegible] Lotharingiam, Campaniam, Haynaniam [illegible] Normanniam, Britanniam, ab Occasu [illegible] Velgiam [illegible] Aluerniam, Lemouicensem [illegible] Bourbonensem [illegible] Niuernensem [illegible] Senonas [illegible] & [illegible] hodie prouinciis nominantur [illegible] Lotharingiam [illegible] Flandriam inter [illegible] principes [illegible]

[illegible] in Tornensi Ecclesia [illegible] Aquitania, quod [illegible]

[illegible] Gilberti Cognati [illegible] Paradinum [illegible] Germaniæ [illegible]

GALLIAE REGNI POTENTISS: NOVA DESC
ANGLIAE PARS.
Tyntogel
Padstow
Pering
Plemmouth
Dertmouth
Synes
S Burin
Falmouth
Foy
Benedict
Manue
Erone
Les aguillons
Hampton
Pourtsmouth
Arondel
Rije
Doure
Hith
Les Ours
MARE BRITANNICVM
Calais
Boulonnois
Ponthieu
Picardie
Oversant
Basse Bretaigne
Le conquest
Brest
Landerneau
Les landes de Bretaigne
Haulte Bretaigne
Nantes
Vannes
Constatin
Cherbourg
Bessin
Auge
Normandie
Caux
Rouen
Le perche
Le maine
Anjou
Angers
Touraine
La beausse
Paris
France
Gastinois
Orleans
Sallogne
Niuernois
Berry
Bourbonois
Poictou
Limosin
Limoges
La Rochelle
L'isle di Re
OCEANVS
OCCIDENS.
OCCI DENTALIS
Medoc
Xanctoigne
Angoulesme
Perigort
Auuergne
Forest
Quercy
Albret
Bordeaux
Guienne
Armaignac
Gascoigne
Bayonne
Languedoc
Gevoudan
Vellay
Thoulouze
Comminges
Conseras
Bigorre
Bearn
Biscaye
Pirenei montes
Montaigne du Sault
Narbonne
Perpignan
HISPANIAE PARS.
Nauarre
Arragon
Pampelona

IPTIO, IOANNE IOLIVETO AVCTORE
Candido lectori S.D.
Gallia tota iam olim non ob opes solum, & virtutem bellicam, quibus semper praestitit, verum etiam ob continentiã & disciplinam, quę summum apud illos locum habuit celebris fuit. Nam & artium illustrium, et Gręcę etiam linguę peritia excelluit, matre vt arbitror Massilia Gręca vrbe, in maritima ora Prouincię sita, ad quã quondã disciplinarũ gratia uel ex ipsa vrbe Roma missi sũt qui docerẽtur.
GERMANIAE PARS.
Cum priuilegio.
Milliaria Gallica communia
ITALIAE PARS
MEDI TER RANEVM
Brabant
Cleue
Liege
Henegou
Luxembourg
Lorraine
Champaigne
Westrich
Elsas
Schwitserlant
La franche conte
Sauoye
Lombardie
Piemont
Alpes montes
Daulphine
Prouuence

SIVE

ANDALVZIÆ PARS

1 2 3 4 5 6 7 8
Scala milliarium Hispanicorum, siue leucarum
1579
Pacensis dioecesis pars.
Siluensis dioecesis pars
PORTVGALLIÆ REGNI PARS.
AND
A
LV
El Con
da
do.
OCCIDENS.
OCEANI ATLANTICI PARS.
Ad Baetis fluminis ostium, quod olim bifidum erat, Tartessus insula fuit, cum opido cognomine.
Las arenas gordas.
Rio Guadiana, olim Anas.
Rio Odier.
Rio Tinto
Rio Guadalquiuir, olim Baetis.
Enzina Sola
Aroche.
Cumbre de en medio.
Cumbres mayores.
La naua
Cortegana
Almonaster
Xabugo.
Araçena
La higuera
S. Barbara
El cerro
Cabeças cuuias.
El Villar
Paymogo
Calamea
Calañas
Las cuizes
Castil de las guardas
Almendro
Bütron
Valuerde
El granado
Castillejos
Tejada
S. Lucar de guadiana
Alozna
Escacena
Spiterna
Manganilla
Chucena
La palma
Villa rasa
Villalua
Alcala
Veas
Niebla
Hinojos
Pilos
Chillas
Gibraleon
Trigueros
Juan del puerto
Bollullos
Rociana
Bonares
Almonte
Aljaraque
Redondela
Lepe
Cartaya
Rincon
Castro marin
Ayamonte
S. Miguel arca de buy
Guelua
Lucena
Moguer
Palos
Lebrixa
Trebuxena
Chipiona
Rota
Los puercos
Cadiz
La Isla
Or.
Sep.

Priuilegio Imp. et Regię Maiest.
gistratus S. Iacobi pars.
Sierra Morena mons
Cordubensis dioecesis pars.
Malacitanæ dioecesis pars.
Las sierras de Ronda.
Gaditani dioecesis pars.
ORIENS.
MERIDIES.
Eleuationis poli grad. 37. min. 30.
Camino de la plata.
Rio Gudalquiuir
Guadal caçer
Rio Xenil
Cala
Realejo
S. Olalla
Alanis
Caçalla
S. Nicolas al puerto.
Almaden
Espodioso
Constantina
La puebla de los infantes.
Castil blanco
Cantillana
Villa nueua
Alcolea
Lora
Almenara
Corduba
Villa Verde
Tosina
Peña flor
Palma
Brenes
La Rinconada
Guadaxos
La Campana
Venta del palmar
SEVILLA
La Venta lasta
Carmona
La Moncloua
Mayrena
Fuentes
Ecija
Gandul
Dos hermanos
Marchena
PA
Elarahal
Paradas
Lagunas
Z
I
AE
RS
Los Palaçios
Vtrera
Los Molares
La puebla de Caçalla
Osuna
Estepa
Coronil
Moron
Pruna
Armagen
La torre del alhaquima
Teua
Campillo
Espera
Bornos
Arcos
Villa Martin
Zahara
Hardales
Medina Sidonia
Las Salinas
HISPALENSIS CONVENTVS DELINEATIO,
Auctore Hieronymo Chiaues

PORTVGALLIA REGNVM.

PORTVGALLIAM impropriè Lusitaniam appellant: cùm aliòqui nec tota Portugallia Lusitaniæ finibus circumscripta sit, nec totam Lusitaniam complectitur: illud tamen negari non potest, potiorem Lusitaniæ partem Portugalliæ regi parere. Diuiditur verò Portugallia in Transtaganam, Cistaganam, & Interamnem. Transtaganus Beticæ partem carpit, eam scilicet, quæ ab Ana fluuio ad regni limites porrigitur. Interamnem appello Portugalliam, quæ est inter Durium & Minium fluuios: regio non minus amœna quàm fertilis. Hæc interamnis tota extra Lusitaniam est, nisi repudiata descriptione posita, Straboni magis accedamus, qui ait, maximam Lusitanorum partem Gallaicos appellatos. Huius regionis longitudo est duodecim leucæ; latitudo qua maxima est, duodecim, alibi tantum sex, aut etiam quatuor. Atque in hoc tam exiguo terræ interuallo, præter Ecclesiam Bracarensem Metropolitanam, & Portugallensem Cathedralem, & alias quinque Collegiatas, reperias plusquam centum triginta Monasteria, quorum pleraque reditus habent amplissimos; præterea plus minus mille, quadringentas, & sexaginta Parochiales, cum suis Baptisteriis, vt scribit quidam. Certè in ea parte quæ Bracarensem profitetur Ecclesiam, octingentæ recensentur. Ex qua re fertilitatem, & incolarum antiquam gentis facilè agnoscas. De amœnitate verò quid opus est dicere, cùm in ea numerentur vltra viginti quinque millia fontium perennium: pontes quadrato lapide elegantissime constructi, propè ducenti: portus marini sex. quod propterea minime tacendum duxi, quia bonitas & dignitas huius prouinciæ ferè ignoratur. Huic prouinciæ adhæret ea quam Transmontanam appellant, regio optimi tritici, generosique vini ferax, in qua est Brigantia, caput amplissimi Ducatus. Hæc ex Vaseo.

Sub Portugallia hoc tempore Algarbiæ regnum (quæ eius pars maritima est versus Meridiem) continetur. Eius enim Rex, se regem Portugalliæ, Algarbiæ, Guineæ, Æthiopiæ, Arabiæ, Persiæ & Indiæ scribit. Hoc regnum primùm circa annum M. C. initium habuit. Ad eam enim vsque tempora sub Hispaniæ nomine (vti & antiquitus) censebatur. Sic autem de eo Marineus scribit: Henricus quidam Lotharingiæ Comes, vir in bello fortissimus, è Gallia veniens, magna aduersus Mauros res gessit. Pro quibus Alfonsus vi Castellæ rex permotus, filiam suam nothum nomine Therasiam ei matrimonio collocauit, & Gallecæ partem, quæ in regno Portugalliæ continetur, nomine dotis assignauit. Ex eo postea matrimonio natus est Alfonsus, qui primus Portugalliæ Rex est appellatus: primus qui Vlixbonam à Mauris recepit. Quorum quinque simul regibus vno prælio superatis, quinque scutorum insigne laudis monumentum posteris reliquit. Obertus à Marchia in Annalibus, lingua Gallica editis, paulo accuratius huius regni arma depingit. Ait enim primò fuisse clypeum argenteum sine aliqua imagine, postea à deuictis quinque regibus, quinque cæruleos clypeos impositos, deinde his singulis clypeis quinque argenteos orbiculos, seu denarios, in memoriam quinque vulnerum Domini nostri IESV CHRISTI, quæ illi inter prœliandum diuinitus in cœlo apparuere, aut, vt alij tradunt, quòd quinque vulneribus mortiferis sauciatus, Deo Opt. Max. opitulante, non occubuerat.

Vide etiam Hieronymum Osorium, Marinæum Siculum, & Sebastianum Munsterum. De huius regni origine, lege primum caput Decadum Asiaticarum Ioannis Barri. Athenæus libro 8, cap. 1. quædam memorat de fertilitate huius regionis & aeris optima temperie. Huius regni vrbem primariam Vlissiponam descripsit Damianus à Goes peculiari libello.

Lusitanorum imperium hodie quàm latissimè patet: nam ab Herculis columnis vsque ad Chinam & Lequios per omnes prouincias maritimas insulasque adiacentes, extenditur.

OCEANUS
MERIDIES
GVIDONI ASCA-
NIO SFORTIAE S.R.
E. CARD. CAMER. Achilles Statius.
Sal.
Lusitaniam Vernandi Aluari industria descriptã tibi ob
gentis nostrę patrocinium dicamus, Guido Sfortia: Hinc ho-
mines incredibili virtute ac felicitate profecti, oẽs Orbis terrarũ
partes obierũt, Africę magnã partem in Prouinciã redegerunt: in-
numerabiles insulas, quarũ aut nomen tantum, aut ne nomen qui-
dem vllum extabat, primi patefecerũt, ideque occupauerunt.
Asiam terram beatiss. sibi stipendiariam fecerunt: re-
motiss. nationes Jhesu Christi cultum, religionemque
docuerunt. Vale, Rome XIII.
Calendas Junias.
Anno. M.
CCCCC.
LX.
REI NO DO ALGARVE
ANTRETEIO E GVA DI ANA
ANDALVZIAE PARS
C. Beia
C. Euora
C. Seuilla
Triana
Gibraltão
R. Guadalquibir
Baetis fl.
R. Guadiana
Anas fl.
Tagus fl.
Climatis
Gradi 38
quarti
finis
Gradi 39
Principium
Lisbona gradi 40.
Climatis

IDENS
OCCIDENTALIS.
PORTVGALLIAE
que olim Lusitania, nouißima
& exactißima descriptio, Aucto
re Vernando Aluaro Secco
SEPTENTRIO
REGNI LEGIONIS PARS.
REGNI CASTELLAE PARS.
ORIENS
C.Porto
C.Coimbra
C.Braga
C.Guarda
C.Baiona
C.Miranda
Cum priuilegio
Gradi 41. quinti et finis
Gradi 42.
Gradi minuti 42. 30 Principium
Gradi 43. sexti

HISPANIA.

[illegible]

CANTABRICVS OCEANVS
OCEANVS OCCIDENTALIS
OCCIDENS VEL WEST
OCEANVS ATHLANTICVS
IBERICVS
MARE
SEPTENT
MERIDIE
ASTV RI AS
GALI TIA
LE GIO
POR TV GAL
CA STIL IA
CASTILI A NOVA
ANDALVZIA
GRANADA
ALGE REB LIA
ESTREMADVRA
FRETVM HERCVLEVM, SIVE GADITANVM,
Estrecho de Gibraltar
Scala leucarum:
5. 10. 15. 20. 25. 30.

REGNI HISPANIAE POST OMNIVM EDITIONES LOCVPLESSIMA DESCRIPTIO.
GALLIÆ PARS
GALLICVM MARE
BALEARICVM MARE
BALEARIDES sine GYMNESIAE insulæ duę
PITIVSAE insulę duę
MEDITERRANEVM MARE
AFRICAE PARS
ARAGONIA
CATALONIA
VALENCIA
MVRCIA
NAVARRA
Pyrenei montes
Mallorca
Menorca
Yuica ins. oli Ebisus.
Formentera ins. ol. Ophiusa
Cabrera
Dragonera
Moncolibre
Iberus fl. Ebro rio.
SVCRONENSIS SINVS
ILLICITANVS SINVS
VIRGITANVS SINVS
Barcelona
Tarragona
Tortosa
Lerida
Girona
Valencia
Alicante
Cartagena
Orihuela
Huesca
Çaragoça
Pamplona
Tudela
Teruel
Cuenca
Narbona
Mompellier
Arles
Marseille
Aigue morte
Larguillade
Leucata
Salses
Perpignan
Elna
Colibre
Ionqueras
Rosas
Empurias
Palafigel
Lunarium pro.
Blanos
Calella
Lobregat rio Rubricatus fl.
Conil
Miramar
Alfaques
Peniscola
Denia
C. de Martin Ferraria Prō
C. de Palos Scombraria Pro
Laquila
C. Cope
C. de Gates Charidamum Prom.
Oran
Arzeu
Masalquivir
Mostagan
C. de Falcon
Albusam
Melilla
Tabari
Guardia
Guardinea
Cum privilegio.

HIBERNIA.

OCCID
Ex Gyraldo Camb.
In Arran insulis, hominum corpora non putrescunt eoque non humantur, sed diuo exposita permanent in corrupta. Sic homines auos, atauos, tritauos longaque stirpis suæ seriem magna admiratione cognoscunt. In ea non sunt mures; et si aliunde illati fuerint, in mare confestim se precipitant; sin impediantur, emoriuntur.
MERIDIES.
MONONIA.
Mounster.
CONNACIA.
Connacht.
Desmownde.
Mac Gylecod.
Kery.
Knicht of Kery.
Mac Arte more.
Knychr of the Valley
Cowe and Calfe
Dorsey
S. Kelmes
Balensfyn
Blaskey cite and isles
Smerwyck
Arde
Dunkeran.
O. Maghounde.
Bere hauen
Croke hauen
Dowmorey
Cape Clere
Baletymore
Loug kyne
Condore
Counte Rosse
Thabay of Mahoune
Old heade
Corke
Corke counte
Kynsale
Tractan
Lord Barry
Ardmore
Garald fitz Iohuz
Dungar
Lord Powes
Waterford
C. Waterford
Suyrus flu.
Bay of Sulerr
Saltes
Tynterne
C. Wexford
Wexford
Deepes
Conolagh.
Tiborray
C. Tiborray
Kylmalagh
Armoye
Caroo
Cashyll
C. Lymbryc.
Suyrus flu.
C. Kylkenny.
Kyllagh
Dammagh
Kylken
Dunmore
Carloo
C. Carloo
Ms. Morog
Berna flu.
Leyghlyn
Kyldare.
C. Kyldare
Dublyn.
O. Tolo.
O. More.
O Bryne
Wykelo
Irlandsey
Lambey.
Neucastel
Corgrage
Askelyn
Loghyll
Tarberd
Ardafton
O. Comere kery.
Clan Mahownd.
Tuan Mortal.
Baron of Ibercan.
Toumonde.
The Erle of Toumōd.
O Slechtenes.
The Erle of Clan Ricard
O Maddyn
O: Comardown.
Gal wey
Arran insule
The bay of Galloway
C. Nemeney
Pontay
Corbes lacus
Inguyn
Balanery
Alone
Lacus Rye
Derigid L.
Mack
Bankyer
The fox
Bladina mons
Wesmethe.
Leyn
Baron of Deluyn.
Estmethe
Baron of Slane.
Slane
Nauan
Skryne
Westmeth
Dillon
Farvold
Gouernor
The Abbay
Hibernicum Ma
sed subfuscas & liuentes gene
Scala milliarium Anglicorum
10 20 30 40 50
ORI

Eryn.
HIBERNIAE BRITANNICAE INSVLÆ, NOVA DESCRIPTIO.
Irlandt.
Cum Priuilegio
Connachticum Mare, Gyraldo Cambrensi.
Blacke roche
Red baye
Baye of Slego
O: Dobowey.
New Castel
Slego
Dunbrose
O: Conner Slego.
Therne M.
Domagh.
Bureshenyn
Banna fluuius
Lacus Hanyn
Lacus Erno.
Mac. Dermound
Tellyng
Calbege
Asserou.
Dungal.
Balashyn
Bolocke
Mac Swyne
HVLTONIA.
Quulsterter.
Arrany
Lacus Dere
Purgatorium S. Patritij, huius Diui precibus hoc loco à Deo constitutum. Syl Gyraldus.
Farmanag
De hoc Erno lacu scribit Gyrald. Camb. quod olim fons fuerit, sed ob incolarum nefandam cum bestijs venerem, Deo irato, in tantam aquarum diluuiem erupuisse, vt totum eum tractum cum hoibus inundatione submerserit. Atq; in rei gestę Veritatem, hodieq;, sereno tempore, etiamnum Templorū turres sub undis hinc inde conspici.
Tre Conel.
Dongall
Castel Fynne
O: Denel.
Lacus Swylly.
Noruowrowe.
SEPTENTRIO.
Leuer
O: Doghyrdy.
Ilen Wysha
Old Castel.
Castell Jhony.
C. Loger.
Beleterbert.
Canan
Breney.
Mac Mahaone.
O. Carty
Lacus Antre
Castell Derry
Fyne.
Lacus Foyle
O: Castane.
Lacus Arnny
Dunweg
Ila insula
Gwelwall
Nauer say
Lamprey stone.
Bane.
Newcastel.
Twomey
Banney flu.
Mac Yryn
Shotte.
Colerranne
Dufsis
Glan yboy.
Alexander Carogh
Rush
Skyrres of port Rush
Glanarmo
Brjan fery
Belfurst
Corane
Racklyn
Stone otter
Alaydens
Lacus Eaug
Baron of Dungaro.
Alonagan
Lacus Foyl
C. Lonard.
Tyrone.
Armagh Metropolis.
Banne flu.
Yueage
Newry
Carlyng ford
Mournele.
Dundrome
Downe
Caleard
Shotte
Masterne
Skateryk
Bangor
Sauaige
Newtoun
Ardeley
Arglas
Strangford hauen.
The baye of Knockfergus
Knokfergus
Portmuk
Duauord
Gillekaren
Killean
Faudel
SCOTIAE PARS.
C. Margaritas Polyd.
Hanc insulę partem Anglis incolendam dedit Elisabetha Anglię regina; Coloniaque ducta est Dn̄o Smetho equite aurato 1572.

BRITANNICÆ INSVLÆ.

[illegible]

OCEANVS VERGIVIVS
HONY SOYT QVI MAL Y PENSE
Sorlinges
S. Mary
S. Marin
The Gulfe
Corn:
Falmouth
Foy
Plymouth
Dertmouth
Excester
Deuon
Sidmouth
Two mans stonen
Portland
Weymouth
Porlok
Caldey
S. Dauid
Neuport
Cardin gham
Wallis
Hereford
Chepstow
Bathe
Salcum
Le yle de Bas
Rocton
Sorlinges
Le Vlo
Serk
Quasquettes
Barroch
Aldernex
Ernould
Caplong
Isles S. Morcal
S. Malo
S. Briem
Dieppe
Picqueny
Ambeins
Abbeuille
Monstreul
Bologne
Cales
Greuelinge
Dorkens
Hesdin
Dele
Margat
Douer
Folkstone
Hythe
Chichester
Arundel
Hampton
Salisbury
Windesore
London
Oxford
Buckingam
Bedfort
Cambrige
Ely
Norwich
Yermouth
Lincol
Notingam
Derby
Pekc
Ebor
Holder
Spurn heade
Flint
Chester
Salop
Worcester
Warwik
Harford
Sout Hamp
Vigt
Dorcester
Somer
Wallis
Bristo
Glocester
Oxfort
Leicester
Milliaria
OCEANVS
MARE HIBERNICVM
OCEA NVS BRIT ANNICVS
BRETAIGNE
NORMANDIE
PICARDIE
MERIDIES
ORIE
IRLANDIA
Connacht
Ananley
Delmownde
Man
Holy head
The calf of man
Blacke roche
Sligo
Arran
Kylmore
Cowe and calfe
Dorfey
S. Pole
S. Elenes
S. Katrin
Sharp
Bonchurch
S. Hellens point
Selsey
Hastinge
Rye
Fairly
Winkelsey
Cantorbery
Sandwich
Orford hauen
Dunwich
Walderswyk
Cromer
Winterthon
Blakney
Welles
Burnham
S. Edmund
Clay
Sheringam
Hasboro

ANGLIAE, SCOTIAE, ET HIBERNIAE, SIVE BRITANNICAR: INSVLARVM DESCRIPTIO.
OCEANVS
Hebrides insulæ
DEVCALIDO
NIVS
Orcades insulæ
NI
CVS
GERMA
SCO
TI
A.
Britannia om̃i insularum Occidentis & Septentrionis
maxima & potentiss. est: cuius potiorem hodie par:
tem Angliam vocamus, ab Anglis videlicet Saxonum
gente, quę sub Valentiniano eam ingressa, tenuit. Hęc
veteribus Albion dicebatur, ad differentiam, quum re:
liquę oẽs eo tractu Britannicę dicebantur. Ab Occa:
su vicinam habet Hiberniam, hodie Irlandiam ap:
pellatam: & regibus Anglię subditam.
Cum privilegio

CVLIACANA PROVINCIA.

CVLIACANA [illegible] regio, pars est regni Nouæ Galiciæ. Inuenta fuit Caroli V. Imp. auspiciis, anno trigesimo post millesimum & quingentesimum. Vna tatum Hispanica colonia hoc tractu est, quæ S. Michaelis nomen gerit. Opidula plura sunt ab incolis constructa, quæ omnia ante Hispanorum in hanc prouinciam aduentum sui iuris erant, nullo regi aut principi obedientia. Regio vtcunque rerum necessariarum fertilis est. Ex montibus argentum in magna copia effoditur. Incolæ bellis & latrociniis dediti, piscationibus vt plurimum dant operam qui maritima tenent, qui autem interiora habitant, venationibus vitæ præsidia quærunt. Nudi incedunt, verendis tantum panniculo ex gossipio confecto, coopertis. Varia inter eos linguarum idiomata sunt. Sub dio fere dormiunt. Gens pauperrima est.

CVBA ET SPAGNIOLA.

INSVLA Cuba, sic ab incolis dicta, etiam Fernandina & Ioanna ab Hispanis vocata fuit: item Alpha & O. si Petro Martyri creditur. Eius longitudo ab Occidente in Orientem extenditur ad trecenta milliaria, aut potius leucas Hispanicas, quindecim & alicubi viginti habet in latitudine. Territoriũ est montibus asperum, sed auri & optimi æris diues. Rubiam quam pharmacopolæ [illegible] cognominant, quod tingendis lanis & coriis apta sit, copiose producit. Nemoribus densis & fluminibus paludibusque dulcium aquarum vbique amoenum, [illegible] habet [illegible] a natura infecta. Nemora porcos & boues maxima [illegible] flumina auri arenas interdum exhibent. Sex habet colonias Hispanorum, quarum primaria est, quæ S. Iacobi nominatur, vbi episcopi sedes. Hauana autem [illegible] emporium est & nobile. Duas res admiratione dignas in hac insula [illegible] Ouetanus, vnam conuallis quædam inter duos montes ad duo aut tria milliaria Hispanica deducta, campum lapideum veteris, vt in Narbonensi Galliæ, [illegible] lapides omnes globos producit tanto numero, vt [illegible] naues onerare posset, atque a natura adeo ad sphæricam formam [illegible], vt nihil circino politius ab artifice fieri commodius. Altera, mons est non procul à mari, vnde bitumẽ siue picis genus [illegible] copiã effundit, vt ad mare vsque [illegible], in [illegible] secundum vndarum fluxum, aut ventorum flatum diffluat. Hoc bitumen nauibus oppicandis valde idoneum aiunt.

SPAGNIOLA huic versus Orientem vicina est. Hæc a primis habitatoribus Quisqueia, postea Haiti, deinde Cipanga dicta fuit: Hispani vero eam Spagniolam, & S. Dominicã a primaria eius vrbe appellarunt. Circuitus huius est 350. leucarum, [illegible] auri fodinas. [illegible] Cucuios incolæ nominant, [illegible] animali, insecti generis in hac insula valde frequentis [illegible] quatuor habet alas, duas valde exiles, alteras [illegible] longiores atque duras, quibus exiliores cooperiat. [illegible] lampyrides lucet [illegible] quoque in lateribus, itaque, vt volantes [illegible] Huius [illegible] illuminari tradunt, et legere quis in eo & scribere sine alterius luminis alicuius ope [illegible] manibus ferat, tanquam ardentem facem [illegible] noctu præmonstrat. Lucem [illegible] vel laternam [illegible] Qui harum insularum [illegible] desiderat, adeat Petri Martyris libros [illegible] nuper repertis insulis, & cæteros Noui orbis scriptores.

Sciat lector; Auctorem Anonymum, qui
hanc Culiacanam regionem, et has insulas perlus-
trauit, et descripsit: regionum longitudines non ut
Ptolemeus, aliiq; solent; à Fortunatis insulis, versus
Orientem sumsisse: sed à Toleto Hispanie vmbilico,
Occidentem, ex eclypsibus ab ipsomet obseruatis
depre-hendisse.
OCCIDENS.
SEPTEMT
Orimen
Myo
SINUS FLORIDAE.
Terræ Floridæ pars.
Canalis Bahame versus Septentrionem semper fluit.
Bahama.
Haraco.
Biminj.
Cigateo.
Negua.
Scopuli.
Insulæ dictæ testudines.
Roques.
Carybdis magna
Insula arenarum.
Tropicus Capricorni.
OCCIDENS.
Cauanas.
Hauana.
Portus Matanças.
Cuba insula.
Guanaguarico.
S. Trinitatis.
S. Xpi.
Cauana.
Portus principis.
Ysabella.
Baracoa.
S. Iacobi.
Ins. Pinnorum.
Iardines scopuli, nauigantibus formidabiles.
Cuspis Cotoix.
Yucatan.
Insulae Mulierum.
Insula Cucumel.
Cayman Magnus.
Caymanes.
Iamaica.
Seuilla.
Oristan.
Portus formicarum.
Vipera.
Cueruo.
Serrana.
Seranilla.
SINUS YUCATAN.
Aity, siu
La Yagua
Baruco
MERI
HISPANIOLAE, CUBAE
RUM CIRCUMIACIEN
87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72

CVLIACANAE, AMERICAE REGIONIS, DESCRIPTIO.
Cum Imp. et Regio priuilegio decennali. 1579.
ORIENS.
Nouae Galitiae pars.
Tropicus Capricorni.
Culiacan
Villa S. Michaelis
Topia.
Palmetum.
Estancia
Piastla.
Piastla flu.
Sabadilla
Hugonipa.
Yopa.
Los Guamocheles
Tonyes.
In his montib. argenti fodinæ sunt.

SINVS MAGNVS.
SINVS CAREBVM
ORIENS.
...ALIARVMQVE INSVLA...TIVM, DELINEATIO
Bermuda.
Scilla magna
S.Iois insula.
S.Germani.
S.Ioannis.
Portus riccus.
C.Roxo.
Anegada.
Sombrero.
Virgines.
Anguilla
S.Benedicti.
Barbuda.
S.Christophori.
Saba.
Martinus.
Estazia
Sancta Crux
Nieues
Rotunda
Antiga
Mons Serrata.
Guadalupe
Abium insula.
Dominica
Martinino.
S.Lucia.
Barruados
Mona.
Saona.
Zacheo.
Ciguey.
Cap. Caprís.
Capo franco.
Cap. Samana.
Mons Christi
Portus platæ.
S.Iacobi
S.Dominici
Vega.
Niguarum cuspis.
Beata.
Yabaque.
Caycos Amana.
Amanae.
Maya guana.
Guanabany.
Inf. S.Tome.
70 69 68 67 66 65 64 63 62 61 60 59 58 57 56

NOVA HISPANIA.

FVIT hæc Prouincia sub Hispanorum imperio redacta, circa annum Domini 1520, duce Ferdinando Cortesio: qui cum maxima suorum, mexicanorum autem incolarum pro libertate pugnantium strage, expugnauit. Regio argento & auro diues: flumina etiam in ea quamplurima aureas arenas ferunt. Circa Oceani litora, quæ salsa admodum est earum quæ temperatis fluuiis piscium. Lupis tam in ea multi sunt, quorum aquis solummodo in Hospitibus ... Peculiares ratione Casiæ fistulæ specie est item fructus generis quem ipsi Cacao vernacule appellant, eius amygdala instar quod apud ipsos magno in precio habetur: ex eo namque potum, valde ab eis expetitum, conficiunt. Mare quod regionem alluit, & fluuij quibus irrigatur, piscibus abundant. Crocodilos etiam flumina nutriunt, quorum carnibus vescuntur incolæ. hoc animal his locis plerumque viginti pedum longitudinem excedit. Tractus est valde montosus, & rupibus hinc inde celsissimis asperrimus. Diuersitas est magna linguarum his regionibus, adeo vt alter alterum citra interpretem minime intelligat. Colonias ab Hispanis hic traductas habet lector in hac Tabula, primum Compostellam, vbi sedes episcopalis, & Consistorium Regium. Colima item quam Purificationis nominant, Guadalajara celeberrima, & caput Regni (Nouæ Galiciæ scilicet.) Mechoacan, sedes quoque Episcopalis. Cacatula. Ciuitas Angelorum, metropolis & episcopatus: Mexico, ciuitas regalis, aut potius omnium Noui orbis vrbium regina, in ripa lacus, siue paludis potius sita: imo ipsa vrbis area paludosa est, adeo vt ad eam nõ nisi per pontes aditus aut exitus pateat. Lacus huius est salsus, qui longitudine ad sex leucas, latitudine quinque se extendit, piscibus caret, præterquam minutulis, quos vermes quis magis apte posset appellare: ex quorum putredine quæ ardoribus æstiuis ibidem causatur, aër inficitur infirmus, ita vt malesana reddatur habitatio: nihilominus incolis mercatoribusque adeo frequẽs est, vt quoduis aliud nostri orbis emporium: amplexum vrbs vt quæ etiam fere leucarum numeris in ambitu habeat. Lacus alter qui huic coniunctus est, dulcis, admodumque piscosus: in quo etiam multa oppida sunt. Sunt etiam quamplurima in vtriusque lacus ripa.

Cum hæc vrbs ab Hispanis caperetur, erat annus quadragesimus post centesimum, ex quo eius prima iacta fuerant fundamina: eratque Montezuma id temporis eius rex, nonus numero illorum eam tam exiguo annorum interuallo in tantam amplitudinem magnificentiamque excitasse. Huius vrbis & territorij circumiacentis naturam, situm, & ritus, si quis penitius cognoscere desiderat, Ferdinandi Cortesij Narrationes adeat, extant in volumine Nouus Orbis inscripto & in voluminibus nauigationum, Italica lingua Venetiis excusis.

Lectori,
Partium longitudinis huius tabulæ initium non sumitur Ptolemaico more ab insulis Canarijs, versus Orientē; sed à Toletano Hispaniensis meridiano, Occidentem versus.
OCCIDENS.
SEPT
MERIDI
Sinus
Magnus.
Tecoalium provincia, gentes indomitæ
Guaxacatecus prouincia montasa
Tecaxquines populi
Teconiorum prouincia
Chiapoli prouincia
Coringa, prouincia
Xurute prouincia
Tepecuanes gens fera, et sine legibus.
Guachuchules gentes, nudè incedunt, sub dio habitant, venationibus tantum intenti
Terra incognita, et montibus asperrima.
Antropophagi sunt, qui his montibus habitant.
CHAPALICVM MARE
Compostella
Guadalajara
Las monjas
Insula deserta
Insulę desertę
In palude Mechoacan,
1. Capotitlan.
2. Amazcula.
3. Mezcacula.
4. Tepucuacan.
Xaliscus portus
Margaritarū piscatio.
Portus S. Antonij
Portus Natiuitatis.
Portus S. Jacobi.
1. Tecomatlan.
2. Tampuchi.
3. Xenacatlan.
4. Aguacapan.
5. Siuacantepec.
6. Tecymachan.
7. Comala.
8. Tecostitlan.
9. Coquimatlan.
a. Coxamatlan.
b. Epatlan.
c. Alimacingo.
d. Marocon.
e. Gualaxo.
f. Cuytlan.
110
109
108
107
106
22
21
20
19
18

HISPANIAE NOVAE SIVAE MAGNAE, RECENS ET VERA DESCRIPTIO. 1579.
Cum Imp. et Reg. Mtis priuilegio decennali.
SEPTEMTRIO.
ORIENS.
Deserta regio, et gens silvestris, animalium carnes putrefactas et sole semicoctas in delicijs habens. Bella inter se, ob messem et fructuum collectiones, sepius gerunt.
Chichimicas gens, passim vagans sub dio vitam degens.
Monasteriu frat minoru
S. Michael
Queretaro
Magalia Hispanorum
Atacorin
Emenguaro
Amocotin
Aguandero
Mexico
Angelorum ciuitas
Coatalpanecas
SACATVLA.
Fodinae argenti
Ayotecos M.
Fons
Notularum circa Mexico explanatio.
a. Escalpucoleo.
b. Tucuba.
c. Istapalapa.
d. Ximaloaca.
e. Teutitlan.
f. Gucytitlan.
g. Mexicalcingo.
h. Culiacan.
i. Catla vaca.
k. Nicsquique.
l. Cinarantepec.
m. Xiquicpico.
n. Ocellotepec.
o. Vcicilapa.
p. Mimiapa.
q. Tecayuca.
r. Chalcontengo.
s. Tapalcapan.
t. Tisquiquiac.
u. Xilocingo.
x. Chiconantla.
y. Techistlan.
z. Caltuca.